

SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKANLIğI
Sigorta Primleri Genel Müdürlüğü
İcra Daire Başkanlığı

2024/12 SAYILI GENELGE

6183 SAYILI KANUN KAPSAMINDA
KURUM ALACAKLARININ TAKİP
İŞLEMLERİ

14.08.2024

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ BÖLÜM: KURUM ALACAKLARININ KORUNMASI

1. TEBLİĞ İŞLEMLERİ	2
1.1.Tebliğ yapılacak kimseler	2
1.1.1. Borçlulara, kanuni temsilcilere ve umumi vekillere tebliğ	2
1.1.2. Veli, vasi ve kayımlara tebliğ	3
1.1.3. Vasıtalı tebliğ	3
1.1.4. Kamu kurum ve kuruluşlarına tebliğ	3
1.1.5. Yabancı memlekette bulunanlara tebliğ	3
1.1.5.1. Yabancı memlekette bulunan Türk vatandaşlarına tebliğ	3
1.1.5.2. Yabancı memlekette bulunan yabancı uyruklulara tebliğ	3
1.1.5.3. İkili sözleşme imzalanan ülkelerdeki borçlulara yapılacak icra takibi	3
1.2.Tebliğ usulleri	4
1.2.1. Posta ile tebliğ	4
1.2.1.1. Bilinen adreslere tebliğ	4
1.2.1.2. Muhatabın adresinde bulunamaması veya bilinen işyeri adresinin olmaması	5
1.2.1.3. Tebligatı almaktan imtina edilmesi	5
1.2.1.4. Tebliğ alındısı	5
1.2.2. İlanen tebliğ	6
1.2.2.1. Tebliğin ilanla yapılacağı haller	6
1.2.2.2. İlanın içeriği ve kapsamı	6
1.2.2.3. İlanen tebliğin şekil şartları	6
1.2.2.4. İlanın sonuçları	6
1.2.3. Memur vasıtasıyla tebliğ	7
1.2.4. Elektronik ortamda tebliğ	7
2. SÜRELERİN HESAPLANMASI	8
3. TEMİNATA İLİŞKİN GENEL ESASLAR	8
3.1.Teminat olarak kabul edilebilecek kıymetler	8
3.2.Teminatın değerlendirilmesi	8
4. ŞAHSİ KEFALET	10
5. İHTİYATİ HACİZ	11
5.1.İhtiyati haczin uygulanma nedenleri	11
5.2.İhtiyati haczin uygulanması ve dava konusu edilmesi	11
5.3.İhtiyati haczin kaldırılması	12
6. KURUM ALACAKLARINDA RÜÇHAN HAKKI	12
7. İPTAL DAVASI AÇILMASI GEREKEN TASARRUFLAR	13
7.1.Üçüncü şahısların hakları ve mecburiyetleri	14
8. TASFİYEYE İLİŞKİN KORUNMA HÜKÜMLERİ	14
8.1.Tasfiyede görevliler	14
8.2.Tasfiyede sorumluluk	14

9. ŞAHİS ŞİRKETLERİNDE ORTAKLIĞIN FESHİNİ İSTEME	15
10. LİMİTED VE ANONİM ŞİRKETLERDE ORTAKLARIN SORUMLULUĞU	16
10.1. Limited şirket ortaklarının sorumluluğu	16
10.1.1. Mülga 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununa göre pay devrine ilişkin hükümler	17
10.1.2. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununa göre pay devrine ilişkin hükümler	18
10.1.3. Limited şirket ortaklarının aynı zamanda müdür olması	19
10.2. Anonim şirket ortaklarının sorumluluğu	19
11. ÜST DÜZEY YÖNETİCİLERİN SORUMLULUĞU	19
12. ALT İŞVERENLERİN BORÇLARI	20
13. ÖLÜM DURUMUNDA YAPILACAK İŞLEMLER	21
13.1. Takip işlemlerinin geri bırakılması	21
13.2. Mirasçılarının tespiti	22
13.3. Borçlunun ölümü halinde takip işlemleri	23
13.3.1. Mirasın kabulü halinde takip işlemleri	23
13.3.2. Mirasın reddi halinde takip işlemleri	25
13.3.3. Resmi defter tutulması halinde takip işlemleri	26
13.3.4. Resmi tasfiye durumunda takip işlemleri	27
13.3.5. Devletin yasal mirasçı olması durumunda takip işlemleri	28
13.3.6. Borçlunun ölümü halinde idari para cezalarının takip işlemleri	28
14. GECİKME ZAMMI ORANI	28
15. İFLASIN AÇILMASINDAN SONRA GECİKME ZAMMI	29

İKİNCİ BÖLÜM: MAHSUP VE TECİL

16. MAHSUP İŞLEMLERİ	29
16.1. Mahsup sıralaması	29
16.2. Rızaen yapılan ödemelerde mahsup	30
16.3. Cebri tahsilatta mahsup	30
16.4. Tecilde mahsup	30
16.5. Tecil bozulduğunda mahsup	30
17. 6183 SAYILI KANUNUN 48 İNCİ MADDESİ KAPSAMINDA TECİL İŞLEMİ	31
17.1. Başvuru	32
17.1.1. Niyabeten takipte tecil işlemi	32
17.1.2. Alt işvereni bulunan borçluların tecil talepleri	32
17.1.3. Tecil yapıldıktan sonra geriye doğru ortaya çıkan borçlar	33
17.2. Çok zor durum incelemesi ve tecil süresi	33
17.2.1. Borç türü bazında 900.000 TL'nin üzerinde borcu olanlar için çok zor durum tespiti	33
17.2.2. Borç türü bazında 900.000 TL ve altında borcu olanlar için çok zor durum tespiti	34
17.2.3. Kamu kurum ve kuruluşları için çok zor durum tespiti	35
17.2.4. Tüzel kişi üst düzey yöneticilerinin ve limited şirket ortaklarının sorumlu oldukları borçları için çok zor durum tespiti	35
17.2.5. 4/b sigortalılarının borçları için çok zor durum tespiti	36
17.2.6. Çok zor durum incelemesine ilişkin borç tutarlarının güncellenmesi	36
17.2.7. Kurumun denetim yetkisi ve sorumluluk	36

17.3. Tecil faizi _____	36
17.4. İlk taksitin ödenmesi ve tecilin başlaması _____	37
17.4.1. Tecil süresi ve kademeli tecil _____	37
17.5. Tecilde yetki tutarları ve tecil taleplerinin değerlendirilmesi _____	37
17.5.1. Genel Müdürlüğe gönderilecek tecil talepleri _____	38
17.5.2. Tecil talebinin değerlendirilmesi ve karar alınması _____	38
17.5.3. Tecil işlemi bozulanların yeni tecil taleplerinin değerlendirilmesi _____	39
17.5.4. Tecil talepleri uygun görülmeyen borçlular _____	40
17.6. Teminat _____	40
17.6.1. Taşınır ve taşınmaz malların teminat olarak alınması ve değer tespitlerinin yapılması _____	41
17.6.1.1. Taşınır ve taşınmaz malların değer tespitlerinin yapılması _____	42
17.6.2. Tecil işlemlerinde şahsi kefalet gösterilmesi _____	43
17.7. Hacizlerin kaldırılması, teminat değişikliği ve teminatın iadesi _____	43
17.7.1. Hak ve alacak üzerindeki hacizlerin kaldırılması _____	43
17.7.2. Teminat dışındaki hacizlerin kaldırılması _____	43
17.7.3. Ödemeler nispetinde hacizlerin kaldırılması, teminatın iadesi ve teminat değişikliği _____	44
17.8. Tecil şartlarına uyulmaması _____	45
17.8.1. Aylık taksitlerin aksatılması _____	45
17.8.2. Cari ay primlerinin aksatılması _____	46
17.8.2.1. Cari ay kavramı _____	46
17.8.2.2. Cari ay yönünden bozma şartları _____	46
17.8.2.3. 6183 sayılı Kanununun 48 inci maddesi kapsamında tecil işlemi devam ederken oluşan cari ay borçlarının tecili _____	47
17.8.2.3.1. Cari ay primlerinin 48 inci madde kapsamında tecili _____	47
17.8.2.3.2. Cari ay primlerinin 48/A maddesi kapsamında tecili _____	47
17.8.3. Tecilin bozulması _____	48
17.9. Mücbir sebep kapsamında ertelenen borçların tecili _____	48
17.9.1. Kapsama giren borçlar _____	49
17.9.2. Başvuru şekli ve süresi _____	49
17.9.3. Devam eden tecil işlemleri _____	49
17.9.4. Tecil edilecek borcun hesaplanması _____	49
17.9.5. Çok zor durum şartı ve tecil süresi _____	49
17.9.6. Teminat alınması ve teminatın değerlendirilmesi _____	50
17.9.7. Tecil işlemlerinde şahsi kefalet gösterilmesi _____	50
17.9.8. Tecil faizi _____	50
17.9.9. Tecil yetkisi ve tecil taleplerinin değerlendirilmesi _____	50
17.9.9.1. Tecil işlemi bozulanların mücbir sebep kapsamındaki tecil taleplerinin değerlendirilmesi _____	50
17.9.10. Tecil şartlarına uyulmaması _____	50
17.9.10.1. Aylık taksitlerin aksatılması _____	50
17.9.10.2. Cari ay primlerinin aksatılması _____	51
17.9.11. Tecilin bozulması _____	51
17.9.12. Tecilin bozulması halinde mahsup işlemleri _____	51
18. 6183 SAYILI KANUNUN 48/A MADDESİ KAPSAMINDA TECİL İŞLEMLERİ _____	51

18.1. Kapsam	53
18.1.1. Kapsama giren borç türleri	53
18.1.2. Gecikme cezası ve gecikme zammı	53
18.1.3. Tecil işlemleri ve yapılandırılmalar devam ederken oluşan cari ay prim borçları	54
18.1.3.1. Kanununun 48 inci maddesi kapsamında tecil işlemi devam ederken oluşan cari ay prim borçları	54
18.1.3.2. Kanununun 48/A maddesi kapsamında tecil işlemi devam ederken oluşan cari ay prim borçları	54
18.1.4. Tecil yapıldıktan sonra geriye doğru ortaya çıkan borçlar	54
18.2. Tecil başvuruları	54
18.2.1. Başvuru şekli ve kapsamı	54
18.2.2. Asıl işveren ve alt işveren borçları	55
18.2.2.1. Asıl işverenin başvurusu	55
18.2.2.2. Alt işverenin başvurusu	55
18.2.3. Niyabeten takipte tecil işlemleri	55
18.3. Uyumlu prim borçlularının belirlenmesi	55
18.3.1. Vergi mükellefiyeti yönünden uyumlu prim borçlusu olunması	56
18.3.2. En az üç yıllık prim ödeme yükümlülüğünün bulunması	56
18.3.3. Prim belgelerinin süresinde verilmiş olması	58
18.3.4. Talep tarihinden geriye doğru bir yılı geçmiş borcunun bulunmaması	58
18.3.5. Çok zor durum, tecil süreleri ve tecil faiz oranlarının tespiti	59
18.3.5.1. Kurumun denetim yetkisi ve sorumluluk	62
18.3.6. Faal işveren veya aktif 4/b sigortalısı olunması	63
18.4. Tecil yetki tutarları	63
18.4.1. Genel Müdürlüğe gönderilecek tecil talepleri	63
18.4.2. Tecil talebinin değerlendirilmesi ve karar alınması	63
18.5. Teminat	63
18.5.1. Teminat olarak taşınır ve taşınmaz malların gösterilmesi	64
18.5.2. Tecil işlemlerinde şahsi kefalet gösterilmesi	64
18.6. Tecil faizi	65
18.7. Tecil işleminin başlaması ve kademeli tecil	65
18.8. Hacizlerin kaldırılması, teminat değişikliği ve teminatın iadesi	65
18.8.1. Hak ve alacak üzerindeki hacizlerin kaldırılması	65
18.8.2. Teminat dışındaki hacizlerin kaldırılması	65
18.8.3. Ödemeler nispetinde hacizlerin kaldırılması, teminatın iadesi ve teminat değişikliği	65
18.9. Haczedilen malın satışına muvafakat	66
18.9.1. Muvafakat işlemleri	66
18.9.2. Rayiç bedelin tespiti	67
18.9.3. Satış sonrası işlemler	67
18.10. Tecil şartlarına uyulmaması	70
18.10.1. Aylık taksitlerin aksatılması	70
18.10.2. Cari ay primlerinin aksatılması	71

18.10.2.1. Cari ay kavramı	71
18.10.2.2. Cari ay yönünden bozma şartları	71
18.10.3. Tecilin geçerli sayılması	72
18.10.4. Tecilin bozulması	74
18.10.5. Tecilin bozulması halinde mahsup işlemleri	75

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: CEBREN TAKİP VE TAHSİL

19. CEBREN TAKİP VE TAHSİL ESASLARI	75
19.1. Teminatlı alacaklarda takip	76
19.2. Ödeme emri	76
19.3. Mal bildirimi	76
19.4. Hapsen tazyik	77
19.5. Haciz yolu ile takip	78
19.5.1. Kesin haciz	78
19.5.2. Haciz kağıdı	78
19.6. Menkul malların haczi	78
19.6.1. Elektronik ortamda araç haczi	79
19.6.2. Şirket hisselerinin haczi	79
19.7. Üçüncü şahıslardaki menkul malların, alacak ve hakların haczi	80
19.7.1. Üçüncü şahıslara haciz bildirimleri tebliğ edilmesi	81
19.7.2. Üçüncü şahısların haciz bildirimlerine karşı Kuruma itirazları	81
19.7.3. Üçüncü şahısların yedi günlük süre içinde itiraz etmeleri hâlinde yapılacak işlemler	82
19.7.4. Üçüncü şahısların yedi günlük süre geçtikten sonra itirazda bulunmaları	82
19.7.5. Üçüncü şahıslar hakkında yürütülecek takip işlemleri	83
19.7.6. Üçüncü kişiler nezdinde hacedilen hak ve alacakların Kurum hesaplarına aktarılması	83
19.8. Gayrimenkul malların haczi	83
19.9. Hacedilemeyecek mallar	83
19.9.1. 6183 sayılı Kanunun 70 inci maddesinde belirtilenler	83
19.9.2. Diğer kanunlarda belirtilenler	84
19.10. Kısmen hacedilebilenler	90
19.11. Kurum tarafından ödenen gelir, aylık ve ödeneklerin haczi	90
19.12. Fazlaya ilişkin gayrimenkul hacizleri	91
19.12.1. Fazlaya ilişkin hacizlerin kaldırılması taleplerinin değerlendirilmesi	91
19.13. İstihkak iddiaları	92
19.14. Alacaklı amme idareleri arasında hacze iştirak	93
19.15. Hacizli malın değeri ile yüzde on fazlasının ödenmesi halinde haczin kaldırılması	93
19.16. Hacizli mal üzerinde tasarruf	96

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: MENKUL MALLARIN SATIŞI

20. MENKUL MAL SATIŞ İŞLEMLERİ	97
20.1. İlan	97
20.2. Teminat alınması	97

20.3. Satış mahalli	98
20.4. Satış usulü	98
20.5. Malın birinci artırmada satılamaması	99
20.6. Birinci ihale alıcısının malı almaktan vazgeçmesi veya satış bedelini ödememesi	99
20.7. İkinci ihale alıcısının malı almaktan vazgeçmesi veya satış bedelini ödememesi	99
20.8. Teminatın irat kaydedilmesi	100
20.9. Satılamayan mallar	100
20.10. Tellaliye bedeli	100
20.11. Satış işleminin kesinleşmesi	101
20.12. Borçluya bilgi verilmesi	101

BEŞİNCİ BÖLÜM: GAYRİMENKUL MALLARIN SATIŞI

21. GAYRİMENKUL SATIŞ İŞLEMLERİ	101
21.1. Gayrimenkul satış komisyonu	101
21.2. Gayrimenkullerde değer tespiti	101
21.3. Satış şartnamesi	102
21.4. Gayrimenkul satış ilanı	103
21.4.1. İlanda yer alacak hususlar	103
21.4.2. İlanın şekli	103
21.4.3. İlanın tebliği	104
21.5. Teminat alınması	104
21.6. Artırma	104
21.7. Gayrimenkulün birinci artırmada satılamaması	105
21.8. İhalenin yapılamaması	105
21.9. Alıcının malı almaktan vazgeçmesi veya satış bedelini ödememesi	105
21.10. İhalenin sonucu, fesih ve tescil	106
21.11. Borçluya bilgi verilmesi	106

ALTINCI BÖLÜM: İFLAS, KONKORDATO VE ZAMANAŞIMI

22. İFLAS YOLU İLE TAKIP	107
23. KONKORDATO	107
24. ZAMANAŞIMI	108
24.1. Zamanaşımının kesilmesi	108
24.1.1. Zamanaşımını kesen haller	109
24.2. Zamanaşımının işlememesi	109

YÜRÜRLÜKTEN KALDIRILAN GENELGELER	110
--	------------

T.C.
SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKANLIĞI
Sigorta Primleri Genel Müdürlüğü

Sayı : E-70660756-206.16.01-100078397
Konu : 6183 Sayılı Kanun Kapsamında Kurum
Alacaklarının Takip İşlemleri

14.08.2024

GENELGE
2024/12

Sosyal Güvenlik Kurumunun amacı ve işlevi; sosyal sigortacılık ilkelerine dayalı, etkin, adil, kolay erişilebilir, aktüeryal ve mali açıdan sürdürülebilir, çağdaş standartlarda sosyal güvenlik sistemini yürütmektir. Sosyal güvenlik sisteminin yürütümü ise her şeyden önce aktüeryal ve mali açıdan sürdürülebilir bir gelir politikası ile giderlerin karşılanabildiği finansal dengenin kurulmasına bağlıdır. Kurumun en önemli finans kaynağı, sosyal sigorta ve genel sağlık sigortası primleridir.

Bu amaçla, 5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumuna İlişkin Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda, Kurumun prim ve diğer alacaklarının tahsil edilmesinin güvence altına alınması ve yükümlülüklerini yerine getirmeyenler hakkında yaptırımların uygulanmasına ilişkin hükümler getirilmiştir.

5502 sayılı Kanunun 37 nci maddesinde; süresi içinde ödenmeyen sosyal sigorta ve genel sağlık sigortası primlerinin, işsizlik sigortası primlerinin, idari para cezalarının, gecikme zamlarının ve katılım paylarının Kurum alacağına dönüşeceği, bu alacakların tahsilinde 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci, 102 nci ve 106 ncı maddeleri hariç diğer maddelerinin uygulanacağı,

5510 sayılı Kanunun 88 inci maddesinde ise Kurumun süresi içinde ödenmeyen prim ve diğer alacaklarının tahsilinde, 6183 sayılı Kanunun 51 inci, 102 nci ve 106 ncı maddeleri hariç diğer maddelerinin uygulanacağı, Kurumun 6183 sayılı Kanunun uygulanmasında Maliye Bakanlığı ile diğer kamu kurum ve kuruluşları ve mercilere verilen yetkileri kullanacağı

hüküm altına alınmıştır.

Sosyal Güvenlik Kurumunca 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanuna Göre Kullanılacak Yetkilere İlişkin Yönetmelik, 27/09/2008 tarihli ve 27010 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Kurum alacaklarının takip ve tahsil işlemleri, 6183 sayılı Kanun ve anılan Yönetmelik hükümlerine göre yürütülmektedir.

6183 sayılı Kanun, kamu alacaklarının takip ve tahsil esaslarının düzenlendiği kamu icra hukuku olup genel icra hukukundan (İcra ve İflas Kanunu) farklı olarak kamu alacaklarının takip ve tahsilinde kamu gücünün kullanılabilmesine yönelik daha kolay, hızlı ve etkili yöntemleri içeren geniş kapsamlı bir usul kanunudur.

6183 sayılı Kanuna göre takip edilen Kurum alacakları; sosyal sigorta primleri, genel sağlık sigortası primleri, işsizlik sigortası primleri, idari para cezası, gecikme cezası ve zamları ile katılım paylarından oluşmaktadır.

Ayrıca, 488 sayılı Damga Vergisi Kanununa istinaden Kuruma verilen aylık prim ve hizmet

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

belgesi ile muhtasar ve prim hizmet beyannamesinden alınacak damga vergileri ile özel kanunları mülga olmakla birlikte henüz tahsil edilmeyen 3320 sayılı Kanun kapsamındaki konut edindirme yardımı, 3417 sayılı Kanun kapsamındaki tasarrufu teşvik kesinti ve katkı tutarları, 4306 sayılı Kanun kapsamındaki eğitime katkı payı ve 4481 sayılı Kanun kapsamındaki özel işlem vergileri de Kurum tarafından 6183 sayılı Kanuna göre takip edilmektedir.

Buna göre, Kurum alacakları ile diğer kanunlarla takip ve tahsil yetkisi Kuruma verilen alacakların 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre takip ve tahsiline ilişkin iş ve işlemler, aşağıda açıklanan usul ve esaslar çerçevesinde yürütülecektir.

BİRİNCİ BÖLÜM

Kurum Alacaklarının Korunması

1. Tebliğ işlemleri

Tebligatın amacı, hukuki işlemlerin sonuçlarından etkilenecek kişilerin bilgilendirilmesi ve bu bilgilendirmenin belgelendirilmesidir.

6183 sayılı Kanununun 8 inci maddesinde, aksine bir hüküm bulunmadıkça bu Kanunda yazılı sürelerin hesaplanmasında ve tebliğlerin yapılmasında 213 sayılı Vergi Usul Kanunu hükümlerinin uygulanacağı belirtilmiştir.

213 sayılı Kanununun 93 ila 109 uncu maddelerinde tebligat esasları düzenlenmiş olup hüküm ifade eden belgeler ve yazılar, adresleri bilinen gerçek ve tüzel kişilere posta aracılığıyla ilmühaberli taahhütlü, memur vasıtasıyla veya ilan yoluyla ya da elektronik ortamda tebliğ edilir.

Tebliğin hüküm ifade etmesi için usulüne uygun olarak yapılması gerekmektedir. 213 sayılı Kanununun 108 inci maddesi gereği tebliğ evrakında, esasa ilişkin olmayan şekil hataları tebliğin hukuki geçerliliğini etkilememektedir.

Bununla birlikte tebliğde muhatabın gerçek kişi ise adı ve soyadı, tüzel kişi ise tam ünvanı bilgileri ile tebligata elverişli adresinin açık şekilde ve okunaklı yazılması gerekmektedir. Ancak, borç tebliğlerinde bu bilgilerle birlikte her hâlükârda;

- 1) Tebliğ edilecek borcun türü ve miktarı,
- 2) İtirazın hangi sürede ve nereye yapılacağı

belirtilmiş olmalıdır. Söz konusu bilgilerde, esasa ilişkin hata veya eksiklik bulunması hâlinde tebliğ geçersiz sayılabilmektedir.

1.1. Tebliğ yapılacak kimseler

1.1.1. Borçlulara, kanuni temsilcilere ve umumi vekillere tebliğ

Tebliğ borçlulara, bunların kanuni temsilcilerine, umumi vekillerine yapılır.

Tüzel kişilere yapılacak tebliğ, bunların başkanlarına, müdürlerine veya kanuni temsilcilerine; cemaatler gibi tüzel kişiliği olmayan teşekküllerde ise bunları idare edenlere veya temsilcilerine yapılır. Tüzel kişilerin birden fazla müdür veya temsilcisi varsa tebliğin bunlardan birine yapılması yeterlidir.

Kendisine tebliğ yapılacak kimsenin bulunmaması hâlinde tebliğ, ikametgâh adresinde bulunanlardan veya işyerlerinde çalışanlarından birine yapılır. Muhatap yerine bu şekilde kendisine tebliğ yapılacak kimsenin görünüşüne nazaran 18 yaşından aşağı olmaması ve bariz surette ehliyetsiz bulunmaması gerekir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

1.1.2. Veli, vasi ve kayımlara tebliğ

Velayet veya vesayet altındaki borçlulara yapılacak tebliğ, bunların veli, vasi ve kayyımlarına yapılır.

Borçlu yerine geçen veli, vasi veya kayyım gibi birden fazla sorumlu olması hâlinde, tebliğ bunlardan yalnız birine yapılabilir. Tebliğin konusu olan işe ayrı bir vasi veya kayyım bakmakta ise tebligat bunlara yapılır.

1.1.3. Vasıtalı tebliğ

Kara, deniz, hava ve jandarma eratına yapılacak tebliğ, kıta komutanı ve müessese amiri gibi en yakın üst vasıtası ile yapılır. Bu evrakı derhâl tebliğ olunacak kimseye vermediği takdirde üst, tazminle mahkûm olur. Bu hususun tebliğ evrakında yazılı olması şarttır.

1.1.4. Kamu kurum ve kuruluşlarına tebliğ

Kamu kurum ve kuruluşlarına yapılacak tebliğ, bu kurum ve kuruluşların en büyük amirlerine veya bunların yardımcılarına ya da en büyük amirin yetkili kılacağı memurlara yapılır.

1.1.5. Yabancı memlekette bulunanlara tebliğ

1.1.5.1. Yabancı memlekette bulunan Türk vatandaşlarına tebliğ

Kendisine tebliğ yapılacak kişi Türk vatandaşı ise tebliğ, Türk siyasi memuru veya konsolosu vasıtasıyla da yapılabilir. Bu hâlde bildirim Türkiye elçiliği veya konsolosluğu ya da bunların görevlendireceği bir memur yapar.

Yabancı memleketlerde bulunan Türk vatandaşlarına tebliğ olunacak evrak, il müdürlükleri tarafından doğrudan muhatabın yabancı ülkedeki adresine göre Türkiye elçiliği veya konsolosluğuna gönderilecektir. Gönderilecek evrak, il müdürü veya il müdür yardımcısı tarafından imzalanacak ve bu konuda yetki devri yapılmayacaktır.

Yabancı memlekette resmî görevle bulunan Türk memurlarına ise tebliğ, Dışişleri Bakanlığı vasıtasıyla yapılır. Yabancı memlekette bulunan askeri şahıslara yapılacak tebliğ, bağlı buldukları komutanlıkları vasıtasıyla yapılır.

1.1.5.2. Yabancı memlekette bulunan yabancı uyruklulara tebliğ

Yabancı uyruklu kişilere tebliğ olunacak evrak ilgili memleketin yetkili makamı vasıtasıyla yapılmaktadır. Bu kapsamda tebliğ işlemleri, Adalet Bakanlığının 16/11/2011 tarihli ve 63/3 sayılı Genelgesinde açıklandığı şekilde talepname ve ekindeki belgelerin (ödeme emirlerinin) ikişer nüsha Türkçe ve ilgili memleketin dilinde tercümesi il müdürlükleri tarafından yaptırılacak, ayrıca ilgili ülke masraf talep ediyorsa bu masrafın yatırıldığına ilişkin belge de eklenmek suretiyle tebliğ evrakı il müdürlükleri tarafından doğrudan muhatabın yabancı ülkedeki adresine göre Türkiye elçiliği veya konsolosluğuna gönderilecektir. Gönderilecek evrak, il müdürü veya il müdür yardımcısı tarafından imzalanacak ve bu konuda yetki devri yapılmayacaktır.

1.1.5.3. İkili sözleşme imzalanan ülkelerdeki borçlulara yapılacak icra takibi

Almanya, Avusturya, Belçika, Kırgızistan, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Lüksemburg, Romanya ve Slovakya ile yapılan ikili sözleşmeler gereği primlerin, bu ülkelerin sosyal güvenlik

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

kurumları tarafından kendi mevzuatı çerçevesinde tahsil edilmesi gerekmektedir. Almanya ve Avusturya için karşılıklı formüller düzenlenmiş olup tahsil edilmesi gereken alacaklara ilişkin bilgiler bu formüller vasıtasıyla bildirilmektedir.

Buna göre, formüleri oluşturulmuş ülkelerdeki Kurum borçlularına ödeme emri tebliğ işlemi yapılmaksızın ilgili formüller doldurularak Sigorta Primleri Genel Müdürlüğü İcra Daire Başkanlığına gönderilmesi gerekmektedir.

Henüz formüleri oluşturulmayan ülkelerdeki Kurum borçlularına ise Genelgenin "1.1.5.1. Yabancı memlekette bulunan Türk vatandaşlarına tebliğ" ve "1.1.5.2. Yabancı memlekette bulunan yabancı uyruklulara tebliğ" başlıklı bölümlerinde açıklandığı şekilde tebliğ işlemlerine devam edilecektir.

1.2. Tebliğ usulleri

1.2.1. Posta ile tebliğ

Posta ile tebliğde, tebliğ edilecek evrak kapalı bir zarf içinde postaya verilir.

1.2.1.1. Bilinen adreslere tebliğ

Borçlunun bilinen adreslerine gönderilen tebliğ evrakı, posta idaresince muhatabına teslim edildiği tarihte tebliğ edilmiş sayılır. Tebliğ tarihi, posta memurunun evrakın muhataba teslim edildiği sırada tebliğ alındısı üzerine kayıt düştüğü tarihtir.

Tebliğ yapılacak adresin tespitinde, 213 sayılı Kanunun "Bilinen adresler" başlıklı 101 inci maddesi dikkate alınacaktır. Buna göre:

- 1) İşe başlamada veya adres değişikliğinde bildirilen işyeri adresleri,
- 2) Yetkili memurlar tarafından denetimler sonucu düzenlenen tutanaklar veya ilgilinin imzası bulunmak şartıyla yetkili memurlar tarafından bir tutanakla tespit edilen işyeri adresleri,
- 3) 25/04/2006 tarihli ve 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununa göre oluşturulan adres kayıt sisteminde bulunan yerleşim yeri adresi

bilinen adresler olarak kabul edilmektedir. Tebliğ öncelikle bilinen adreslerden tarih itibarıyla tebliği yapacak makama en son bildirilmiş veya bu makamca tespit edilmiş olan işyeri adresine yapılır.

Örnek-1: Kuruma borcu bulunan A Limited Şirketinin 10/02/2017 tarihli işyeri bildirgesinde bildirilen işyeri adresi ile 04/03/2024 tarihli tecil talep formunda belirttiği işyeri adresi farklılık göstermektedir. Şirket, tecil talep tarihi itibarıyla Kuruma herhangi bir adres değişikliği bildiriminde bulunmamıştır. Bu durumda ilgili ünitenin, işyeri bildirgesinde bildirilen işyeri adresine tebliğ yapması gerekmektedir.

Borçlunun 04/03/2024 tarihli tecil talep formunda yer alan işyeri adresi, bilinen adres olarak kabul edilmeyecektir.

İşyeri adresinde tebliğ yapılacak olanların, geçici veya daimi ayrılma gibi nedenlerle işyerinde bulunamaması, işin bırakılması veya işin bırakılmış sayılması hallerinde tebliğ:

- 1) Borçlu, gerçek kişi ise kendisinin,
- 2) Borçlu, tüzel kişi ise başkan, müdür veya kanuni temsilcilerinden birinin,
- 3) Borçlu, tüzel kişiliği olmayan teşekküllerden ise bunları idare edenler veya varsa temsilcilerinden herhangi birinin

adres kayıt sisteminde bulunan yerleşim yeri adresine yapılır.

Öte yandan, borçlu tarafından işe başlamada veya adres değişikliğinde bildirilen işyeri haricindeki adreslere tebliğ yapılmayacaktır. Aynı şekilde, ilgilinin imzası bulunmak şartıyla yetkili memurlar

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

tarafından bir tutanakla tespit edilen adresler işyeri adresi değilse bu adreslere de tebliğ yapılmayacaktır.

İşyeri adresi olmayanlara ise tebliğ, doğrudan adres kayıt sisteminde bulunan yerleşim yeri adresine yapılır.

Örnek-2: Kuruma borcu bulunan B Limited Şirketinin borcundan dolayı, müşterek ve müteselsil sorumlu olması nedeniyle şirket müdürü C hakkında icra takibi yapılmıştır. C'ye ait 11/03/2024 tarihli tecil talep formunda, C doğrudan adres kayıt sisteminde bulunan yerleşim yeri adresinden farklı bir adres beyan etmiştir.

İlgili ünite, işyeri adresi olmaması nedeniyle tebliği doğrudan adres kayıt sisteminde bulunan yerleşim yeri adresine çıkaracaktır. C'nin 11/03/2024 tarihli tecil talep formunda beyan ettiği adres, yerleşim yeri adresi olarak kabul edilmeyecektir.

1.2.1.2. Muhatabın adresinde bulunamaması veya bilinen işyeri adresinin olmaması

İşyeri adreslerine yapılacak tebliğlerde, geçici ayrılmalar da dâhil olmak üzere muhatabın adreste bulunamaması durumunda tebliğ, yerleşim yeri adresine yapılır. Muhatabın geçici ayrılmalar da dâhil olmak üzere yerleşim yeri adresinde bulunamaması hâlinde ise posta memuru tarafından tebliğ alındısı üzerine durum şerh edilir ve söz konusu tebliğ evrakı derhâl üniteye iade edilir.

Ünite tarafından, zamanaşımı ve dosyanın diğer özel durumları gözetilerek uygun bir süre sonra muhatabın yerleşim yeri adresine tekrar tebliğ yapılır. İkinci tebliğ yapılmadan önce, tebliğin ikinci defa yapıldığına dair ibarenin tebliğ zarfı üzerine (kaşe kullanılarak) yazılması gerekmektedir. Muhatabın ikinci defa yerleşim yeri adresinde bulunamaması durumunda posta memuru tarafından tebliğ evrakının gönderildiği idareden alınabileceği şerhini içeren pusula kapıya yapıştırılır. Bu durum, posta memuru tarafından tebliğ alındısı üzerine şerh ve imza edilerek tebliğ evrakı ilgili üniteye iade edilir.

Tebliğ evrakının pusulanın yapıştırıldığı tarihten itibaren on beş gün içerisinde muhatabı tarafından alınması hâlinde alındığı günde, bu süre içerisinde alınmaması hâlinde ise on beşinci günde tebliğ yapılmış sayılır.

İkinci tebliğe çıkılacak adres başka bir ilin sınırları dâhilinde ise tebliğ zarfı düzenlenmeden, tebliğ evrakı muhatabın adres kayıt sisteminde yer alan adresinin bulunduğu ildeki icra takip işlemlerinin yürütüldüğü üniteye tebliğ yapılmak üzere üst yazı ekinde gönderilecek ve bu ünite tarafından tebliğ zarfı düzenlenerek tebliğ yapılmak üzere postaya verilecektir. Tebliğ gerçekleştirildikten sonra tebliğ ile ilgili evrak muhatabın bağlı bulunduğu üniteye üç iş günü içerisinde gönderilecektir.

1.2.1.3 Tebligatı almaktan imtina edilmesi

Bilinen işyeri adresinde veya yerleşim yeri adresinde bulunmasına karşın kendisine tebliğ yapılacak kimse tebligatı almaktan imtina ederse posta memuru tarafından tebliğ evrakının gönderildiği idareden alınabileceği şerhini içeren pusula kapıya yapıştırılır ve durum, tebliğ alındısı üzerine şerh edilir. Bu durumda tebliğ, pusulanın kapıya yapıştırıldığı tarihte yapılmış sayılır.

1.2.1.4. Tebliğ alındısı

Tebliğ alındısı, tebliğin ne zaman, nerede ve kime yapıldığını ispatlayan tek belgedir. Tebliğin usulüne göre yapıldığını ortaya koyan bir belge vasfına sahip olması, tebliğ alındısına ayrı bir önem yüklemektedir. Tebliğin usulüne uygun yapıldığının ispatı, tebliği yapan ve tebliğin yapıldığını iddia eden idareye düşmektedir. Bu nedenle idare, herhangi bir tereddüte mahal vermemek için tebliğin yapıldığını gösterir belgeleri titizlikle ve eksiksiz düzenlemek ve ispat sırasında ibraz etmek zorundadır.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

1.2.2. İlanen tebliğ

1.2.2.1. Tebliğin ilanla yapılacağı haller

213 sayılı Kanununun 103 üncü maddesinde ilanen tebliğ yapılacak haller sayılmıştır. Buna göre;

- 1) 213 sayılı Kanununun 101 inci maddesi kapsamında bilinen adresi yoksa,
- 2) 213 sayılı Kanununun 101 inci maddesinin birinci fıkrasının (1) ve (2) numaralı bentlerinde sayılan işyeri adreslerinde tebliğ yapılamaması hâlinde, muhatabın adres kayıt sisteminde kayıtlı bir adresi bulunmazsa,
- 3) Yabancı memlekette bulunanlara tebliğ yapılmasına imkan bulunmazsa,
- 4) Başkaca nedenlerden dolayı tebliğ yapılmasına imkân bulunmazsa tebliğ, ilan yolu ile yapılır.

1.2.2.2. İlanın içeriği ve kapsamı

İlanda:

- 1) Muhataba yönelik bilgiler (Borçlu gerçek kişi ise adının, soyadının, tüzel kişi ise ünvanının ve işyeri sicil numarasının eksiksiz ve doğru olarak, T.C. kimlik numarasının ise sadece ilk 3 ve son 2 hanesi açık, diğer hanelerin ise * işaretiyle kapatılacak şekilde yazılması gerekir. **Örnek:**123*****29),
- 2) Tebliğ edilecek borca ilişkin bilgiler (Borcun türü, miktarı, dönemi ve icra takip numarasının eksiksiz ve doğru olarak yazılması gerekir.),
- 3) Borca itiraz ile diğer hususlara ilişkin usule yönelik bilgiler bulunmalıdır.

Yapılacak ilanda, ilan tarihinden başlayarak bir ay içinde muhatabın, ilanı yapan makama bizzat veya vekil aracılığıyla müracaat etmesi veyahut taahhütlü mektup ya da telgrafla açık adresini bildirmesi hâlinde, kendisine bu süre ile kayıtlı tebliğ yapılacağı ihtar edilir.

1.2.2.3. İlanen tebliğin şekil şartları

İlan yoluyla yapılacak tebliğlerde ilanın şekil şartları ile esasları 213 sayılı Kanununun 104 üncü maddesinde açıklanmıştır.

İlanın şekli ve ilan yolu ile tebliğe konu borç tutarları yasal mevzuat değişiklikleri dikkate alınarak güncellendikçe genel yazı ile duyurulacaktır.

İlan yazısının ünitenin ilan asmaya mahsus mahalline (ilan tahtası) asılması suretiyle ilan edilmesinin geçersiz olmaması için, ilan yazısının askıya çıkarıldığı tarihi izleyen on beşinci güne kadar asılı kalması sağlanmalıdır. İlan yazısının asıldığı tarihin tarih ve imzalar konulmak suretiyle bir tutanakla mutlaka tespit edilmesi ve ilan yazısının bir örneğinin borçlunun bilinen son adresinin bağlı bulunduğu muhtarlığa da gönderilmesi gerekmektedir.

Gazete ve internet haber siteleri yoluyla yapılacak tebliğler, ilan edilmesini teminen Basın İlan Kurumuna gönderilir.

1.2.2.4. İlanın sonuçları

İlan suretiyle yapılan çağrıya bir ay içinde bizzat veya vekil aracılığıyla sosyal güvenlik il müdürlüğüne/sosyal güvenlik merkezine müracaat edenlere tebliğ elden yapılır. Bir aylık süre içinde bizzat veya vekil aracılığıyla başvurmayıp adres bildirenler varsa bunlara da posta ile tebliğ yapılır.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Bildirilen adres yanlış veya terkedilmiş olursa ve bu nedenle evrak tebliğ edilemezse adres bildirilmemiş sayılır. Bu durumda, ilan tarihinden başlayarak bir ay sonunda tebliğ yapılmış kabul edilir.

İlan tarihinden itibaren başlayan bir aylık süre içinde borçlu tarafından yukarıda nitelikleri belirtilen türde bir başvuru yapılmamışsa bir ayın sonunda tebliğ yapılmış sayılır.

İlanen yapılacak tebliğlerde, ilanın yapıldığı tarih itibarıyla zamanaşımı dolmadan tebligatın yapılmış olması gerekmektedir. Bu nedenle, ilanen tebliğde öngörülen bir aylık süre ve ilan üzerine adres bildirilmesi hali de göz önünde bulundurulmalıdır.

1.2.3. Memur vasıtasıyla tebliğ

213 sayılı Kanunun 107 nci maddesine göre tahsil dairesi, tebliğleri posta yerine memur vasıtasıyla yaptırmaya yetkilidir. Ancak tebliği yapacak memurlar da 213 sayılı Kanunun 93 ila 109 uncu maddelerinde belirtilen tebliğ esaslarına uymakla yükümlüdürler.

Memur vasıtasıyla tebliğ; ivedi konularda, ihtiyati hacizde ve posta ile yapılan tebliğlerde muhatabın adresini değiştirmemesine veya geçici olarak bir yere gitmemesine rağmen tebliğin yapılmaması gibi özel hallerde yapılır.

1.2.4. Elektronik ortamda tebliğ

5510 sayılı Kanunun 88 inci maddesinde "*Kurum görev alanı kapsamındaki tebliğler, bu Kanunun 99 uncu maddesi hükümleri saklı kalmak kaydıyla, tebliğe elverişli elektronik bir adres vasıtasıyla elektronik ortamda yapılabilir. Elektronik ortamda yapılan tebligat, muhatabın elektronik adresine ulaştığı tarihi izleyen beşinci günün sonunda yapılmış sayılır. Kurum, elektronik ortamda yapılacak tebliğle ilgili her türlü teknik altyapıyı kurmaya veya kurulmuş olanları kullanmaya, tebliğe elverişli elektronik adres kullanma zorunluluğu getirmeye, kendisine elektronik ortamda tebliğ yapılacakları ve elektronik tebliğe ilişkin diğer usul ve esasları belirlemeye yetkilidir. Kurum tarafından yapılacak tebliğler, Maliye Bakanlığı ile yapılacak protokol çerçevesinde 213 sayılı Kanunun 107/A maddesi hükümlerine göre kurulan teknik altyapı kullanılarak da elektronik ortamda yapılabilir. Bu şekilde yapılan tebligatlar, 99 uncu maddenin ikinci fıkrası kapsamındaki bildirim yerine geçer.*

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usûl ve esaslar Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir."

213 sayılı Kanunun 107/A maddesinde "*Bu Kanun hükümlerine göre tebliğ yapılacak kimselere, 93 üncü maddede sayılan usullerle bağlı kalınmaksızın, tebliğe elverişli elektronik bir adres vasıtasıyla elektronik ortamda tebliğ yapılabilir.*

Elektronik ortamda tebligat, muhatabın elektronik adresine ulaştığı tarihi izleyen beşinci günün sonunda yapılmış sayılır.

Maliye Bakanlığı, elektronik ortamda yapılacak tebliğle ilgili her türlü teknik altyapıyı kurmaya veya kurulmuş olanları kullanmaya, tebliğe elverişli elektronik adres kullanma zorunluluğu getirmeye ve kendisine elektronik ortamda tebliğ yapılacakları ve elektronik tebliğe ilişkin diğer usul ve esasları belirlemeye yetkilidir."

hükümleri yer almaktadır. Bu hükümlere istinaden "Sosyal Güvenlik Kurumunca Elektronik Ortamda Yapılacak Tebligata İlişkin Yönetmelik" ve "2021/38 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumunca Elektronik Ortamda Yapılacak Tebligat İşlemleri Genelgesi" yayımlanmış olup elektronik tebligat işlemleri bu mevzuat çerçevesinde yürütülecektir.

Buna göre, Kurum Merkez Teşkilatı/Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü/Sosyal Güvenlik Merkezi tarafından elektronik ortamda imzalanan evrak, muhatabın elektronik ortamdaki adresine ulaştığı tarihi

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

izleyen beşinci günde tebliğ edilmiş sayılır.

E-tebligat gönderildiğinde muhatabın e-Devlet sisteminde kayıtlı olan cep telefonu numarasına SMS ve/veya e-posta adresine bilgi mesajı gönderilir. Bu nedenle, evrakın muhatap tarafından okunup okunmaması evrakın tebliğ edilmesinde önem arz etmeyeceğinden, evrak muhatap tarafından okunmamış olsa dahi muhatabın elektronik ortamdaki adresine ulaştığı tarihi izleyen beşinci günde tebliğ edilmiş sayılır.

Çeşitli sebeplerle muhatabın e-Devlet sisteminde kayıtlı olan cep telefonu numarasına ve/veya e-posta adresine bilgilendirme mesajı gönderilememesi veya geç gönderilmesi, elektronik tebligatın geçerliliğini etkilemez.

Elektronik ortamda imzalanan evrak, muhatabın elektronik ortamdaki adresine ulaştığı tarihi izleyen beşinci günden önce okunsa dahi evrak, muhatabın elektronik ortamdaki adresine ulaştığı tarihi izleyen beşinci günde tebliğ edilmiş sayılır.

2. Sürelerin hesaplanması

6183 sayılı Kanunun 8 inci maddesine göre, aksine bir hüküm bulunmadığı sürece Kanunda yazılı sürelerin hesaplanmasında ve tebliğlerin yapılmasında 213 sayılı Vergi Usul Kanunu hükümleri uygulanır.

Buna göre:

1) Süre gün olarak belirlenmişse başladığı gün hesaba katılmaz ve son günün mesai saati sonunda biter.

2) Süre hafta veya ay olarak belirlenmişse başladığı güne son hafta veya ayda tekabül eden günün mesai saati sonunda biter. Sürenin bittiği ayda, başladığı güne tekabül eden bir gün yoksa süre o ayın son gününün mesai saati sonunda biter.

3) Sonu belli bir gün ile tayin edilen sürelerde, süre o günün mesai saati sonunda biter.

4) Resmî tatil günleri süreye dâhildir, ancak sürenin son günü resmî tatile rastlarsa süre, tatili takip eden ilk iş gününün mesai saati sonunda biter.

3. Teminata ilişkin genel esaslar

3.1. Teminat olarak kabul edilebilecek kıymetler

6183 sayılı Kanunun 10 uncu maddesine göre teminat olarak şunlar kabul edilir:

1) Para,

2) Bankalar tarafından verilen süresiz ve şartsız teminat mektupları ile sigorta şirketleri tarafından verilen süresiz ve şartsız kefalet senetleri,

3) Hazine Müsteşarlığınca ihraç edilen Devlet iç borçlanma senetleri veya bu senetler yerine düzenlenen belgeler,

4) Milli esham ve tahvilat,

5) İlgililer veya ilgililer lehine üçüncü şahıslar tarafından gösterilen ve alacaklı amme idaresince haciz kağıdına dayanılarak haczedilen menkul ve gayrimenkul mallar.

3.2. Teminatın değerlendirilmesi

Türk parası itibari değeri üzerinden, yabancı paralar ise resmî kur (T.C. Merkez Bankası döviz alış kuru) üzerinden değerlendirilecektir. Yabancı paraların borsa rayici yoksa Hazine ve Maliye

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Bakanlığı tarafından belirlenen kur üzerinden değerlendirilecektir.

Teminat olarak alınan para Kurum hesabında tutulacak, kıymetli maden, mücevher, ticari senet, hisse senedi ve tahvil gibi menkul mallar ise muhasebe biriminin kıymetli evrak kasasında saklanacaktır. Bunların değiştirilmesini ve kaybolmalarını önlemek için her türlü tedbir alınacaktır.

Banka teminat mektupları mutlaka süresiz ve şartsız olmalı ve bunların doğrulukları ilgili bankalardan teyit edilmelidir.

Sigorta şirketleri tarafından verilen kefalet senetleri mutlaka süresiz ve şartsız olmalı ve bunların doğrulukları ilgili sigorta şirketinin genel müdürlüğünden teyit edilmelidir.

Devlet iç borçlanma senetleri veya bu senetler yerine düzenlenen belgeler, nominal bedele faiz dâhil edilerek ihraç edilmiş ise bu işlemlerde anaparaya tekabül eden satış değerleri esas alınır.

Hükümet tarafından belirlenecek milli esham ve tahvilat da teminatın kabul edildiği tarihe en yakın borsa cetveli üzerinden %15 eksiğiyle teminat olarak kabul edilir. Milli esham ve tahvilatın hangi şirkete veya ortaklarına ait olduğu Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenir.

Menkul ve gayrimenkul mallar, tahsil daireleri tarafından haciz kağıtlarına dayanılarak haczedilmek suretiyle teminat olarak kabul edilir. Menkul mallara, 6183 sayılı Kanununun 81 inci maddesi gereğince haczi yapan memur tarafından değer biçilir. Borçlunun başvurusu üzerine veya ünite tarafından gerek görüldüğü takdirde bilirkişiye değer tespiti yaptırılması mümkündür. Gayrimenkullere ise Kanununun 91 inci maddesine göre bilirkişi görüşü alınarak satış komisyonu tarafından rayiç değer tespiti yapılır.

Kurum alacağı miktarının artması veya alınan teminatın değerinin düşmesi hâlinde, alınan teminatın mevcut borç durumuna göre artırılması ya da yerine yeni bir teminat gösterilmesi istenilir.

Borçlu verdiği teminatı aynı değerden aşağı olmayan ve paraya çevrilmesi daha kolay başka teminatlarla değiştirebilir.

Ayrıca, üçüncü şahsın kendisine ait malı başkasının borcuna karşılık teminat olarak vermek istemesi hâlinde, bu iradesinin ünite yetkililerinin (icra memuru ve sorumlu icra memuru) huzurunda Genelge ekindeki örneğe (Ek-9) uygun şekilde düzenlenerek imza altına alınması gerekmektedir. Muvafakat yazısının üniteye düzenlenememesi hâlinde üçüncü şahıs tarafından imzalanmış ve noter tarafından onaylanmış bir örneğinin üniteye gönderilmesi de yeterlidir.

Muvafakatnamenin tüzel kişiler tarafından verilmesi hâlinde ise ilgili tüzel kişiliğin yönetim organı (yönetim kurulu, müdürler kurulu, vakıf yönetimi vb.) tarafından karar alınması ve bu kararın alındığı karar defterinin ilgili sayfasının noter tasdikli örneği ve tüzel kişiliği temsile yetkili kişilerin imza sirküleri de eklenmek suretiyle söz konusu muvafakatnamelerin düzenlenmiş olması gerekmektedir.

Kamu tüzel kişileri bakımından ise muvafakat vermeye yetkili organ (örneğin belediyeler için belediye meclisi) tarafından usulüne uygun olarak alınan karar örneğinin sunulması yeterli olacaktır.

Fabrikada bulunan makineler ve diğer malların haczi söz konusu olduğu hallerde, öncelikle bunların bütünleyici parça (mütemmim cüz) veya eklenti (teferruat) yönünden incelenmesi ve bu hususun tespit edilmesi gerekmektedir.

4721 sayılı Türk Medeni Kanununun 684 üncü maddesine göre, bir şeye malik olan kimse, o şeyin bütünleyici parçalarına da malik olur. Bütünleyici parça, yerel âdetlere göre asıl şeyin temel unsuru olan ve o şey yok edilmedikçe, zarara uğratılmadıkça veya yapısı değiştirilmedikçe ondan ayrılmasına olanak bulunmayan parçadır. Aynı Kanununun 686 ncı maddesine göre, bir şeye ilişkin tasarruflar, aksi belirtilmedikçe onun eklentisini de kapsar. Eklenti, asıl şey malikinin anlaşılabilen arzusuna veya yerel âdetlere göre, işletilmesi, korunması veya yarar sağlaması için asıl şeye sürekli olarak özgülünen ve kullanılmasında birleştirme, takma veya başka bir biçimde asıl şeye bağlı kılınan taşınır maldır. Eklenti, asıl şeyden geçici olarak ayrılmakla bu niteliğini kaybetmez.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Yapılacak inceleme sırasında bina, özellikle makinelere uygun gelecek şekilde yapılmış, bütün makineler betonla yere ve duvarlara sabitlenmişse ve bunların çıkarılması ancak binayı tahrip ederek mümkün olacaksa ve binanın kıymetini azaltacaksa başka bir deyişle bina ile makineler iktisadi bir bütünlük teşkil ediyorsa o makineler binanın mütemmim cüzüdür.

Bu makineler mahalli örfe ve malikin açık arzusuna göre fabrikanın işletilmesi veya muhafazası için daimi bir tarzda tahsis edilmiş ve takılmışsa ve bunların fabrikadan çıkarılması hâlinde binanın tahribi söz konusu değilse bu makinelerin teferruat olarak kabulü gerekir.

Mütemmim cüzün gayrimenkulden ayrı şekilde haczedilebilmesi mümkün değil iken teferruatın gayrimenkulden ayrı şekilde ve menkul mal gibi haczedilebilmesi mümkün bulunmaktadır.

Buna göre, öncelikle teferruatın tabi olduğu gayrimenkulün üçüncü bir şahsa ipotekli bulunup bulunmadığı, ipotekli ise teferruatın ipoteye dâhil olup olmadığına ilişkin tapu kaydında bir açıklama bulunup bulunmadığı hususlarının tapu idarelerinden sorularak tespiti ve bu hususun mal sahibinden de tahkiki ile yapılan araştırmadan sonra, gayrimenkul ipotekli değilse veya teferruat hariç tutulmak suretiyle ipotek edilmişse teferruatın menkul mal gibi haczedilmesi ve teminat olarak kabul edilmesi, aksi halde teferruatın teminat olarak kabul edilmemesi gerekmektedir.

Bu şekilde teminat olarak kabul edilen menkul mallar, tapu kaydına teferruat olarak kaydedilmemişse haczinden evvel bunların sahibinden teferruat olduğunun tapu sicilinin beyanlar hanesine kaydedilmesi istenecek ve gerekli tescil yaptırıldıktan sonra bunların haciz tutanağı ile haczedilmesini müteakip tapu sicil müdürlüklerine bu menkul malların hacizli olduğu ve ileride gayrimenkulün rehni hâlinde, teferruatın rehinden istisna edilmesi gerektiğinin tapu siciline şerhi temin edilecektir.

Ticari faaliyet yapan borçluların, Kuruma olan borçlarına karşılık işletmelerinde bulunan menkul malları (makine, tezgah vb.) teminat olarak göstermeleri hâlinde, bu malların ticari rehin sözleşmesi kapsamında rehinli olup olmadığının, Türkiye Noterler Birliğinin web sayfasında bulunan Taşınır Rehin Sicili (TARES) portalı aracılığıyla sorgulanması gerekmektedir.

4. Şahsî kefalet

6183 sayılı Kanunun 10 uncu maddesine göre teminat sağlayamayanlara, Kanunun 11 inci maddesiyle muteber bir şahsı müteselsil kefil ve müşterek müteselsil borçlu olarak gösterebilme imkanı tanınmıştır. Şahsi kefil, gerçek kişi olabileceği gibi tüzel kişi de olabilir.

Muteber şahıs; güvenilir, Kuruma karşı yükümlülüklerini zamanında yerine getiren, mali gücü yüksek ve Kuruma borcu bulunmayan şahıstır.

Bu durumda borçlular tarafından, muteber bir şahsın müteselsil kefil ve müşterek müteselsil borçlu olarak gösterilmesi hâlinde, şahsi kefaleti ve gösterilen şahsı kabul edip etmemekte alacaklı ünite yetkilidir.

Kefalet, resmî şekilde noterden onaylı sözleşme ile tesis olunmalıdır. Kefalet senedinde, borcun miktarı mutlaka yazılı olmalı ve kefilin, müteselsil kefil ve müşterek müteselsil borçlu sıfatı belirtilmelidir.

Ünite birden fazla kefil isteyebilir, bu halde de müteselsil kefil ve müşterek müteselsil borçluluk şarttır. Alacaklı ünite, asıl borçluyu takip etmeden, doğrudan doğruya kefil veya kefillerden herhangi birini müteselsil kefil ve müşterek müteselsil borçlu sıfatıyla takip edebilir.

Kefalet edilen alacağı ödeyen kefile buna dair bir belge verilir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

5. İhtiyati haciz

İhtiyati haciz, alacaklının alacağıın zamanında ödenmesini garanti altına almak için borçlunun mallarına önceden geçici olarak el konulmasıdır.

Ödeme emrinin tebliği ile kesin haciz işlemi yapıldığından, ödeme emrinin tebliğinden sonra ihtiyati haczin uygulanması mümkün değildir.

5.1. İhtiyati haczin uygulanma nedenleri

Aşağıdaki durumlardan herhangi birinin olması hâlinde, hiçbir süreyle sınırlı olmaksızın ihtiyati haciz derhâl tatbik edilir:

- 1) Teminat gösterilmesini gerektiren haller varsa,
- 2) Borçlunun yurt içinde veya yurt dışında belli bir ikametgâhı yoksa,
- 3) Borçlu kaçmışsa veya kaçması, mallarını kaçırmaması ve hileli yollara sapması ihtimalleri varsa,
- 4) Borçludan teminat göstermesi istendiği halde belli sürede teminat veya kefil göstermemiş yahut şahsî kefalet teklifi veya gösterdiği kefil kabul edilmemiş ise,
- 5) Mal bildirimine çağrılan borçlu belli süre içinde mal bildiriminde bulunmamış veya noksan bildirimde bulunmuş ise,
- 6) Hüküm verilip verilmediğine bakılmaksızın para cezasını gerektiren fiil nedeniyle kamu davası açılmışsa,
- 7) İptali istenen muamele ve tasarrufun mevzuunu teşkil eden mallar hakkında, bu mallar elden çıkarılmışsa elden çıkarmanın diğer malları hakkında uygulanmak üzere 6183 sayılı Kanunun 27, 29 ve 30 uncu maddelerinin tatbik edilmesini gerektiren durumlar varsa.

5.2. İhtiyati haczin uygulanması ve dava konusu edilmesi

İhtiyati haciz, Kurum alacakları ile ilgili olarak 6183 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinde belirtilen sebeplerin bulunması hâlinde, hiçbir süreye bağlı kalmaksızın ünite müdürü (sosyal güvenlik il müdürü/sosyal güvenlik merkez müdürü) kararıyla derhâl uygulanır. Bu konuda yetki devri söz konusu değildir.

Haklarında ihtiyati haciz uygulanan borçlular, haczin yapıldığı tarihten, gıyapta yapılan hacizlerde ise haczin tebliği tarihinden itibaren 15 gün içinde ihtiyati hacze karşı yetkili iş mahkemesinde dava açabilirler. Ancak dava açılmış olsa bile hüküm kesinleşinceye kadar ihtiyati haciz devam eder.

İhtiyati hacze karşı:

- 1) İhtiyati haciz uygulamasının usulüne uygun olmadan yapıldığı iddia edilerek usul yönünden,
- 2) 6183 sayılı Kanunun 13 üncü maddesindeki ihtiyati haciz nedenlerinden hiçbirinin bulunmadığı ileri sürülmek suretiyle esas yönünden itiraz edilebilir.

İtiraz edildiğinde kesin hüküm alınmadığı sürece kesin hacze geçilmez.

15 günlük dava açma süresi içerisinde ihtiyati hacze karşı dava açılmadığı takdirde bu sürenin geçmesinden sonra alacaklı ünite tarafından ödeme emrinin tebliği ile ihtiyati haciz kesin hacze çevrilir.

İhtiyati haciz, 6183 sayılı Kanunun kesin hacze ilişkin hükümlerine göre infaz olunur.

Yapılan işlem mutlaka borçluya bildirilir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

5.3. İhtiyati haczin kaldırılması

İhtiyati haciz, teminat gösterildiğinde kaldırılır. Ancak 6183 sayılı Kanununun 10 uncu maddesine göre gösterilecek teminatlar arasında bulunan menkul mallar, ihtiyati haczin kaldırılması için teminat olarak kabul edilmeyecektir. Ayrıca şahsî kefalet de ihtiyati haczin kaldırılması için kabul edilemez.

Gösterilecek teminatın ihtiyati haczin sebebi olan Kurum alacağına eş değerde olması gerekir. Teminat gösterildiğinde ihtiyati haczin kaldırılması mecburidir.

Kanunda ihtiyati haczin ne kadar devam edeceği belirtilmediğinden, kesin hacze çevrilmesi veya yargı mercilerince kaldırılmasına karar verilmesi hallerinde de ihtiyati haciz kaldırılır.

İhtiyati haczin kaldırıldığı, tatbikinde olduğu gibi yine ilgililere bildirilir.

6. Kurum alacaklarında rüçhan hakkı

Rüçhan hakkı, bir hakkın aynı derece ve nitelikteki diğer haklara üstün tutulmasıdır. 6183 sayılı Kanununun 21 inci maddesi hükmü ile Kurum alacağına, borçlunun diğer borçlarına karşı öncelik tanınmıştır.

Söz konusu madde hükmüne göre, üçüncü şahıslar tarafından haczedilen mallar paraya çevrilmeden önce o mal üzerine Kurum alacağı için de haciz uygulandığında, satış bedelinin alacaklılar arasında garameten taksim edilmesi gerekmektedir.

Kurum alacaklarının da hacze iştirak etmesi hususunun 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre tebliğ edilmesi gerektiğinden, sosyal güvenlik il müdürlükleri/sosyal güvenlik merkezleri hacze katılmak ve garame esasları içinde alacağını tahsil edebilmek için mahcuz malların paraya çevrilmesinden önce haciz kararını alarak haciz bildirisini icra dairelerine göndermek zorundadır. Burada ihtiyati haciz ile kesin haciz bakımından bir ayırım yoktur. Her iki durumda da hacze katılım imkanı vardır. Ancak, rehinli alacaklıların hakları saklıdır.

2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 268 inci maddesinin birinci fıkrasında, "*261 inci maddeye göre ihtiyaten haczedilen mallar, ihtiyatî haciz kesin hacze dönüşmeden önce diğer bir alacaklı tarafından bu Kanuna veya diğer kanunlara göre haczedilirse, ihtiyatî haciz sahibi alacaklı, bu hacze 100 üncü maddedeki şartlar dairesinde kendiliğinden ve muvakkaten iştirak eder. Rehinden önce ihtiyatî veya icrai haciz bulunması hâlinde amme alacağı dâhil hiçbir haciz rehinden önceki hacze iştirak edemez.*",

6183 sayılı Kanununun 21 inci maddesinin birinci fıkrasında ise "*Üçüncü şahıslar tarafından haczedilen mallar paraya çevrilmeden evvel o mal üzerine amme alacağı için de haciz konulursa bu alacak da hacze iştirak eder ve aralarında satış bedeli garameten taksim olunur. Genel bütçeye gelir kaydedilen vergi, resim, harç ile vergi cezaları ve bunlara bağlı zam ve faizler için tatbik edilen hacizlerde 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 268 inci maddesinin birinci fıkrasının son cümlesi hükmü uygulanmaz.*"

hükümleri yer almaktadır.

Buna göre, üçüncü şahıslar tarafından haczedilmiş mallar üzerinde Kurum alacağı için tatbik edilen hacizden önce tesis edilmiş bir rehin bulunmadığı sürece Kurum alacakları, ilk haciz alacaklısı üçüncü şahsın haczine iştirak edecektir.

6183 sayılı Kanununun 21 inci maddesinin ikinci fıkrasının ikinci cümlesinde belirtilen "*Gümrük resmi, bina ve arazi vergisi gibi eşya ve gayrimenkulün aynından doğan amme alacakları o eşya ve gayrimenkul bedelinden tahsilinde rehinli alacaklardan sonra gelir.*" hükmü, rehnin varlığı hâlinde dikkate alınacak olup rehnin bulunmadığı hallerde malın aynından doğan amme alacakları her hâlükârda öncelikli alacak olarak dikkate alınacaktır. Dolayısıyla, ilk sırada yer alan üçüncü şahsın haczinden önce

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

malın aynından doğan amme alacaklarına satış bedelinden pay ayrılacaktır.

6183 sayılı Kanununun 21 inci maddesinin üçüncü fıkrasına göre, borçlunun iflası, mirasın reddi ve terekenin resmî tasfiyeye tabi tutulması hallerinde, İcra ve İflas Kanununun 206 ncı maddesi dikkate alınarak amme alacakları imtiyazlı alacak olarak üçüncü sırada yer alacaktır.

5502 sayılı Kanununun 35 inci maddesi ile 5510 sayılı Kanununun 88 inci maddesine göre Kurum alacakları amme alacağı niteliğinde olup imtiyazlı alacaktır. Buna göre üçüncü sırada, bu sıranın önceliğini alan bir alacağın bulunması hâlinde, Kurum alacakları da öncelikli alacakla aynı sırada yer alacak ve bu alacaklar tamamen tahsil edilinceye kadar diğer imtiyazlı alacaklara bir pay ayrılmayacaktır. Öncelik hakkı bulunan alacak ile Kurum alacağı toplamının, bu sıraya tahsis edilen tutardan fazla olması hâlinde ise tahsis edilen tutarın garameten taksimi yapılacaktır.

7. İptal davası açılması gereken tasarruflar

6183 sayılı Kanununun 24 ila 31 inci maddelerinde, alacağın tahsili için tüm girişimlerin sonuçsuz kalması ve malının bulunmaması nedeniyle borçlunun bazı tasarruf ve işlemleri için iptal davası açılacağı öngörülmüştür.

Buna göre, süresinde veya hapis ile tazyik edilmesine karşın mal bildiriminde bulunmayan, malının olmadığını beyan eden veya beyan ettiği mallarının borcunu karşılamayacağı anlaşılan borçlunun, borcun ödeme süresinin başladığı tarihten itibaren geriye doğru iki yıl içinde veya ödeme süresinin başlamasından sonra:

- 1) Üçüncü kişilerle yaptığı bağışlamalar ve ivazsız (karşılıksız) tasarruflar,
 - 2) Kendi verdiği malın, sözleşmenin yapılması sırasındaki değerine göre karşılık olarak pek aşağı bir fiyat kabul ettiği sözleşmeler,
 - 3) Kendisine veya üçüncü kişi menfaatine kaydıhayat şartıyla irat ve intifa hakkı tesis ettiği sözleşmeler,
 - 4) Teminat göstermeyi evvelce taahhüt etmiş olduğu haller müstesna olmak üzere mevcut bir borcu temin için yaptığı rehinler,
 - 5) Borca karşılık para veya mutad ödeme vasıtalarından başka bir suretle yaptığı ödemeler,
 - 6) Vadesi gelmemiş bir borç için yaptığı ödemeler
- hükümsüzdür.

Ayrıca, borçlunun malı bulunmadığı veya borca yetmediği takdirde amme alacağının bir kısmının veya tamamının tahsiline imkan bırakmamak maksadıyla borçlu tarafından yapılan tek taraflı muamelelerle borçlunun maksadını bilen veya bilmesi lazım gelen kimselerle yapılan bütün muameleler de tarihleri ne olursa olsun hükümsüzdür.

İptal davalarının açılabilmesi için her şeyden önce kesinleşmiş ve ödenebilir hale gelmiş bir Kurum alacağının bulunması şart olmakla birlikte, Kurum tarafından yapılmış olan takiplerin sonuçsuz kalmış olması gerekmektedir.

Diğer taraftan, tasarruf tarihi ne olursa olsun iptal davası açma hakkı, tasarrufun yapıldığı tarihten itibaren beş yıl geçmekle düştüğünden, iptal istemiyle ilgili olarak tasarrufun yapıldığı tarihten itibaren 5 yıl içinde dava açılması gerekmektedir.

Sosyal güvenlik il müdürlükleri/sosyal güvenlik merkezleri tarafından borçlu hakkında yapılan tüm takiplerin sonuçsuz kaldığı durumlarda ünite yetkililerince gerek görülmesi hâlinde, borçlunun 6183 sayılı Kanununun 27, 28, 29 ve 30 uncu maddelerinde düzenlenen hükümlere göre tasarruf ve işlemde bulunup bulunmadığına ilişkin delillerin tespit ettirilmesi için dosyanın tüm bilgi ve belgeleriyle birlikte

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Kurumun denetim ve kontrolle görevli memurları tarafından incelenmesini teminen ilgili birimlere intikal ettirilmesi gerekmektedir.

Bu tasarrufların hükümsüz hale gelmesini sağlamak için 6183 sayılı Kanununun 24 üncü maddesinde belirtildiği gibi iptal davası açılması, bu arada borçlunun borcunu ödememek için yaptığı işlemlere konu olan mal üzerine, bu mal elden çıkarılmışsa elden çıkarmanın diğer malları üzerine, elden çıkarılan malın değeri tutarınca ihtiyati haciz uygulanması gerekmektedir.

7.1. Üçüncü şahısların hakları ve mecburiyetleri

6183 sayılı Kanununun 31 inci maddesi "*27, 28, 29 ve 30 uncu maddelerde sözü edilen tasarruf ve muamelelerden faydalananlar elde ettiklerini, elden çıkarmışlarsa takdir edilecek bedelini vermeye bu Kanun hükümleri dairesinde mecburdurlar. Bunlar karşılık olarak verdikleri şeyden dolayı alacaklı amme idaresinden bir talepte bulunamazlar.*" hükmünü amirdir.

Bu madde hükmüne göre, 6183 sayılı Kanununun 27 ila 30 uncu maddeleri uyarınca hükümsüz sayılan tasarruf ve muameleler Kurum tarafından iptal ettirildikleri takdirde, bunlardan faydalanan üçüncü şahıslar elde ettikleri şeyleri aynen iade etmek zorundadırlar, elden çıkarmış olanlar ise bunların takdir edilecek bedelini 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre Kuruma ödemek mecburiyetindedirler.

Üçüncü şahıslar karşılık olarak aynen verdikleri veya bedelini ödedikleri şeylerden dolayı Kurumdan herhangi bir talepte bulunamazlar. Bunların genel hükümler dairesinde Kurum borçlularına müracaat hakları saklıdır.

Alacağın, borçlu ile muamelede bulunan üçüncü şahıs tarafından ödenmesi mümkündür. Bu durumda, iptal davası açılmasında ısrar edilmemesi gerekmektedir.

8. Tasfiyeye ilişkin korunma hükümleri

8.1. Tasfiyede görevliler

Tüzel kişiler herhangi bir nedenle tasfiyeye girdikleri takdirde, tasfiyenin kapanmasına kadar tüzel kişilikleri devam eder. Tasfiyenin başlamış olması, Kurum alacağının tahsili için başlatılan takibi durdurmaz.

Kural olarak tüzel kişiliğin sona ermesi ile temsilcilerin ve idarecilerin görevleri de sona ermektedir. Adi tasfiyede bunların yetkileri tasfiye memurlarına, iflasta ise iflas dairesine geçer. Tasfiyeye girdiği halde tüzel kişilik adına işlem yapan temsilci ve idareciler bu işlemlerden dolayı şahsen sorumludurlar.

Tasfiyeye giren tüzel kişilik, ancak tasfiye amacı ile sınırlı olmak koşuluyla haklar kazanabilir ve borç altına girebilir. Tasfiye işlerini yönetmek ve tasfiyenin kapanmasına kadar dış ilişkilerde tüzel kişiliği temsil etmek tasfiye memurlarına aittir. Bunların görevleri, tasfiyenin gerçekleşmesini sağlamaktır.

8.2. Tasfiyede sorumluluk

Tasfiye memurları veya tasfiyeyi yürütenler, tasfiyeye başladığı tarihten itibaren üç gün içinde ilgili tahsil dairelerini tespit ederek tasfiyenin başladığını bunlara bildirmek zorundadır.

Tasfiye memurları veya tasfiyeyi yürütenler tarafından, Kurum alacağının öncelik koşulları gözetilerek ödemenin yapılması gerekir. Kurum alacakları ödenmeden veya ayrılmadan dağıtım yapılamaz ve herhangi bir tasarrufta bulunulamaz. Aksi halde tasfiye memurları veya tasfiyeyi yürütenler, borçlunun tahakkuk etmiş veya edecek borçlarından şahsen ve müteselsilen sorumlu olurlar.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Bu sorumluluk dağıtılan veya tasarrufta bulunulan miktarı geçemez.

Kuruma borcu olan gerçek veya tüzel kişilerin tasfiye işlemlerinin başladığının bildirilmesi hâlinde, bu borçlulardan olan tüm Kurum alacaklarının en kısa zamanda üniteler tarafından ilgili tasfiye masasına/memurluğuna bildirilmesi gerekmektedir.

9. Şahıs şirketlerinde ortaklığın feshini isteme

6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 124 üncü maddesinde "(1) Ticaret şirketleri; kollektif, komandit, anonim, limited ve kooperatif şirketlerden ibarettir.

(2) Bu Kanunda, kollektif ile komandit şirket şahıs; anonim, limited ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirket sermaye şirketi sayılır.",

Aynı Kanunun 133 üncü maddesinde "(1) Bir şahıs şirketi devam ettiği sürece ortaklardan birinin kişisel alacaklısı, hakkını şirketin bilançosu gereğince o ortağa düşen kâr payından ve şirket fesholunmuşsa tasfiye payından alabilir. Henüz bilanço düzenlenmemişse alacaklı bilançonun düzenlenmesi sonucunda borçluya düşecek kâr ve tasfiye payı üzerine haciz koydurabilir.

(2) Sermaye şirketlerinde alacaklılar, alacaklarını, o ortağa düşen kâr veya tasfiye payından almak yanında, borçlularına ait olan, senede bağlanmış veya bağlanmamış payların, 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun taşınırlara ilişkin hükümleri uyarınca haczedilmesini ve paraya çevrilmesini isteyebilirler. Haciz, istek üzerine, pay defterine işlenir.

(3) Bunun dışında, alacaklılar, tüm ticaret şirketlerinde alacaklarını, ortağın şirketten olan diğer alacaklarından da alabilme ve bunun için haciz yaptırabilme yetkisini de haizdir.

(4) Yukarıdaki hükümler borçlu ortakların şirket dışındaki mallarına alacaklıların başvurularına engel olmaz.",

Aynı Kanunun 249 uncu maddesinde "(1) Bir ortağın kişisel alacaklısı, borçlunun kişisel mallarından ve 133 üncü madde gereğince şirketteki kâr payından alacağını alamazsa, tasfiye sonunda borçlu ortağa düşecek paya haciz koydurmaya ve altı ay önce ihbarda bulunmak ve hesap yılı sonu için hüküm ifade etmek üzere, şirketin feshini istemeye yetkilidir.

(2) Mahkemece feshe karar verilmezden önce, şirket veya diğer ortaklar borcu öderlerse, fesih davası düşer.",

6183 sayılı Kanunun 34 üncü maddesinde ise "Borçluya ait mal bulunmadığı veya amme alacağını karşılamaya yetmediği yahut borçlu veya ortaklık tarafından bu kanuna göre teminat gösterilmediği takdirde, borçlunun sermayesi eshama münkasim olmıyan ortaklıklardaki hisselerinden amme alacağının tahsili için genel hükümler dairesinde ortaklığın feshi istenebilir.

Sermayesi eshama münkasim komandit şirketlerinin komandite şeriklerinin borçları için bu madde hükmü mezkür şirketler hakkında da tatbik olunur."

hükümleri yer almaktadır.

Buna göre, borçluya ait malın bulunmaması veya Kurum alacağını karşılamaya yetmemesi ya da borçlu veya ortaklık tarafından 6183 sayılı Kanuna göre teminat gösterilmemesi hallerinde, borçlunun kollektif ve komandit gibi şahıs şirketlerindeki hisselerinden Kurum alacağının tahsili için, bu ortaklıkların genel hükümlere göre feshi istenebilir.

Kurum, borçlunun şahsî mallarından ve/veya ortaklıktaki kâr payından alacağını alamazsa tasfiye sonunda ortağa düşecek paya haciz koydurabilir ve altı ay önce ihbar etmek ve hesap yılı sonu için hüküm ifade etmek şartı ile şirketin feshini isteyebilir.

Şirket ortağının diğer alacaklıları daha önce şirketin feshini istemişler ise Kurum, bu fesih

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

istemine iştirak edebilir. Bu takdirde 6183 sayılı Kanunun 21 inci maddesindeki esaslar dâhilinde işlem yapılır.

Bu hükümler, sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerin komandite ortaklarının borçları için de uygulanır.

10. Limited ve anonim şirketlerde ortakların sorumluluğu

10.1. Limited şirket ortaklarının sorumluluğu

6183 sayılı Kanunun 35 inci maddesinde, "*Limited şirket ortakları, şirketten tamamen veya kısmen tahsil edilemeyen veya tahsil edilemeyeceği anlaşılan amme alacağından sermaye hisseleri oranında doğrudan doğruya sorumlu olurlar ve bu Kanun hükümleri gereğince takibe tabi tutulurlar.*

Ortağın şirketteki sermaye payını devretmesi halinde, payı devreden ve devralan şahıslar devir öncesine ait amme alacaklarının ödenmesinden birinci fıkra hükmüne göre müteselsilen sorumlu tutulur.

Amme alacağının doğduğu ve ödenmesi gerektiği zamanlarda pay sahiplerinin farklı şahıslar olmaları halinde bu şahıslar, amme alacağının ödenmesinden birinci fıkra hükmüne göre müteselsilen sorumlu tutulur." hükmü yer almaktadır.

Bu madde hükmüne göre limited şirket ortakları, şirketten tamamen veya kısmen tahsil edilemeyen veya tahsil edilemeyeceği anlaşılan Kurum alacağından dolayı sermaye hisseleri oranında doğrudan doğruya sorumlu tutulmuş olup 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre takip edilirler.

6183 sayılı Kanunun 35 inci maddesi uyarınca limited şirket ortakları hakkında takibe geçilebilmesi için Kanunun 54 üncü ve müteakip maddelerine göre şirket hakkında yapılan takip muameleleri sonucunda Kurum alacağının şirketten tamamen veya kısmen tahsil edilememesi veya tahsil edilemeyeceğinin anlaşılması gerekmektedir.

6183 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinde;

Tahsil edilemeyen amme alacağı terimi, "*Amme borçlusunun bu Kanun hükümlerine göre yapılan mal varlığı araştırması sonucunda haczi kabil herhangi bir mal varlığının bulunmaması, haczedilen mal varlığının satılarak paraya çevrilmesine rağmen satış bedelinin amme alacağını karşılamaması gibi nedenlerle tahsil edilemeyen amme alacaklarını",*

Tahsil edilemeyeceği anlaşılan amme alacağı terimi ise "Amme borçlusunun haczedilen mal varlığına bu Kanun hükümlerine göre biçilen değerlerin amme alacağını karşılayamayacağı veya hakkında iflas kararı verilen amme borçlusundan aranılan amme alacağının iflas masasından tahsil edilemeyeceğinin anlaşılması gibi nedenlerle tahsil dairelerince yürütülen takip muamelelerinin herhangi bir aşamasında amme borçlusundan tahsil edilemeyeceği ortaya çıkan amme alacakları"

şeklinde tanımlanmıştır.

Bu düzenleme çerçevesinde limited şirket ortaklarının sorumluluğuna başvurulmadan önce alacaklı tahsil daireleri tarafından Kanunun 3 üncü maddesinde yer alan tanımlardaki hususlar dikkate alınmak suretiyle yapılacak işlemlere dayanılarak Kurum alacağının şirketten tamamen veya kısmen tahsil edilememesi veya tahsil edilemeyeceğinin anlaşılması gerekmektedir.

Yine, 6183 sayılı Kanunun 35 inci maddesinin ikinci fıkrası gereğince, ortağın şirketteki sermaye payını devretmesi hâlinde, payı devreden ve devralan şahıslar devir öncesine ait olan ve devir tarihi itibarıyla ödenmemiş bulunan Kurum alacaklarının ödenmesinden 6183 sayılı Kanunun 35 inci maddesinin birinci fıkrası kapsamında sermaye hisseleri oranında müteselsilen sorumlu olacaklardır.

6183 sayılı Kanunun 35 inci maddesinin üçüncü fıkrası gereğince, Kurum alacağının tahakkuk ettiği ve ödenmesi gerektiği zamanlarda farklı kişilerin şirket ortağı olması hâlinde, söz konusu kişilerin bu Kurum alacağından müteselsilen sorumlu tutularak 6183 sayılı Kanunun 35 inci maddesinin birinci

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

fıkrası kapsamında sermaye hisseleri oranında takip edilmesi gerekmektedir.

Bu hükümler çerçevesinde limited şirket ortakları hakkında yapılacak takipte aşağıdaki hususlara dikkat edilmesi gerekmektedir:

1) Öncelikle şirketten tamamen veya kısmen tahsil edilemeyen ya da tahsil edilemeyeceği anlaşılan Kurum alacağının tahakkuk ettiği ve ödenmesi gerektiği zamanlarda şirket ortaklarının kimler olduğu ve bu ortakların sermaye hisseleri Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi, Merkezi Sicil Kayıt Sistemi (MERSİS), şirket ana sözleşmesi, ana sözleşme değişikliği veya pay defterindeki kayıtlardan tespit edilecektir.

2) Her bir ortağın sermaye hissesine göre takip konusu olan Kurum alacağından sorumlu olduğu tutarlar dönem bazında belirlenecektir.

3) Şirketten tamamen veya kısmen tahsil edilemeyen veya tahsil edilemeyeceği anlaşılan Kurum alacağının ödenmesinden sermaye hissesi oranında sorumlu tutulması gereken ortağın hissesini devredip devretmediği araştırılacak, hisse devrinin söz konusu olduğu hallerde, devreden ve devralan ortakların devir tarihi itibarıyla vadesi geldiği halde ödenmemiş şirket borçlarından müteselsilen sorumlu tutulacağı tutar tespit edilecektir.

4) Ortaklar hakkında takip işlemlerine 6183 sayılı Kanunun 55 inci maddesine göre düzenlenecek ödeme emrinin tebliği suretiyle başlanılacaktır.

6183 sayılı Kanunun "*Amme alacaklarının korunması*" başlıklı ikinci bölümünde yer alan teminat hükümleri, ihtiyati haciz, ihtiyati tahakkuk ve diğer korunma hükümleri, yeterli şartların varlığı hâlinde Kurum borçlusu sayılan limited şirket ortakları hakkında da uygulanır.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu 01/07/2012 tarihinde yürürlüğe girdiğinden, bu tarihten itibaren yapılan pay devirlerinde 6102 sayılı Kanun, bu tarihten önceki pay devirlerinde ise mülga 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümleri uygulanacaktır.

10.1.1. Mülga 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununa göre pay devrine ilişkin hükümler

Mülga 6762 sayılı Kanunun 503 ve müteakip maddelerinde limited şirketlerin kuruluşu düzenlenmiş, Kanunun 511 inci maddesinde tescil ve ilan edilecek hususlar arasında ortakların kimliği ve koymayı taahhüt ettikleri sermaye miktarları yer almış, 515 inci maddesinde şirket mukavelesinde yapılan her değişikliğin ilk mukavelede olduğu gibi tescil ve ilan edileceği hükme bağlanmıştır.

Aynı Kanunun 520 nci maddesinde "*Bir payın devri, şirket hakkında ancak şirkete bildirilmek ve pay defterine kaydedilmek şartıyla hüküm ifade eder.*

Devir hususunun pay defterine kaydedilebilmesi için, ortaklardan en az dörtte üçünün devre muvafakat etmesi ve bunların esas sermayesinin en az dörtte üçüne sahip olması şarttır.

Ortağın koymayı taahhüt ettiği sermaye ayın ise, payını şirketin kuruluşunu takip eden üç yıl içinde başkasına devredemez.

Şirket mukavelesi payların devrini yasak edebileceği gibi yukarıki fıkralarda derpiş edilenlerden daha ağır şartlara da bağlı tutabilir.

Payın devri veya devir vadi hakkındaki mukavele yazılı şekilde yapılmış ve imzası noterce tasdik ettirilmiş olmadıkça ilgililer arasında dahi hüküm ifade etmez." hükmü yer almaktadır.

Bu hükme göre payın devri için;

- 1) Payını devreden ortak ile devralan arasında noterde devir sözleşmesinin yapılması,
- 2) Devrin şirkete bildirilmesi,
- 3) Ortaklardan en az dörtte üçünün devre izin vermesi ve izin veren ortakların esas sermayenin

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

dörtte üçüne sahip olması,

4) Devrin pay defterine kaydedilmesi gerekmektedir.

Bununla birlikte Kanunun 515 inci maddesi gereğince, yapılan değişikliklerin tescil ve ilan edilmesi gerekmektedir.

Payın devrine muvafakat edip etmemek ortaklar genel kuruluna ait bir yetkidir. Bu itibarla şirket müdürleri, devrin şirkete bildirilmesi üzerine en kısa sürede ortaklar genel kurulunu toplantıya çağırarak toplantı sonucuna göre devri pay defterine kaydetmek zorundadırlar. Genel kurulda alınan karara rağmen devri pay defterine kaydetmeyen müdür, doğacak zararlardan sorumlu olacaktır.

Buna göre, Kanunun 520 nci maddesinde açıkça pay devrinin şirket hakkında ancak şirkete bildirilmek ve pay defterine kaydedilmek şartıyla hüküm ifade edeceği belirtildiğinden, ortaklık payının devri, tescil ve ilan edilmese de noter tasdikli devir sözleşmesi, ortakların devir işlemine muvafakatı ve devrin pay defterine işlenmesi ile hüküm ifade etmektedir.

Pay defterine kayıt tarihi ile ortaklar genel kurul karar tarihinin farklı olması hâlinde, devir tarihinin tespitinde ortaklar genel kurul karar tarihinin esas alınması gerekmektedir.

10.1.2. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununa göre pay devrine ilişkin hükümler

6102 sayılı Kanunun 573 ve müteakip maddelerinde limited şirketlerin kuruluşu düzenlenmiş, 587 nci maddesinde tescil ve ilan edilecek hususlar arasında ortakların kimliği ve koymayı taahhüt ettikleri sermaye payları yer almış, 589 uncu maddesinde şirket sözleşmesinde yapılan her değişikliğin tescil ve ilan edileceği hükme bağlanmıştır.

Aynı Kanunun 595 inci maddesinde "(1) Esas sermaye payının devri ve devir borcunu doğuran işlemler yazılı şekilde yapılır ve tarafların imzaları noterce onanır. Ayrıca devir sözleşmesinde, ek ödeme ve yan edim yükümlülükleri; rekabet yasağı ağırlaştırılmış veya tüm ortakları kapsayacak biçimde genişletilmiş ise, bu husus, önerilmeye muhatap olma, önalım, geri alım ve alım hakları ile sözleşme cezasına ilişkin koşullara da belirtilir.

(2) Şirket sözleşmesinde aksi öngörülmemişse, esas sermaye payının devri için, ortaklar genel kurulunun onayı şarttır. Devir bu onayla geçerli olur.

(3) Şirket sözleşmesinde başka türlü düzenlenmemişse, ortaklar genel kurulu sebep göstermeksizin onayı reddedebilir.

(4) Şirket sözleşmesiyle sermaye payının devri yasaklanabilir.

(5) Şirket sözleşmesi devri yasaklamış veya genel kurul onay vermeyi reddetmişse, ortağın haklı sebeple şirketten çıkma hakkı saklı kalır.

(6) Şirket sözleşmesinde ek ödeme veya yan edim yükümlülükleri öngörüldüğü takdirde, devralanın ödeme gücü şüpheli görüldüğü için ondan istenen teminat verilmemişse, genel kurul şirket sözleşmesinde hüküm bulunmasa bile, onayı reddedebilir.

(7) Başvurudan itibaren üç ay içinde genel kurul reddetmediği takdirde onayı vermiş sayılır." hükmü yer almaktadır. Bu hükme göre payın devri için;

1) Payını devreden ortak ile devralan arasında noterde devir sözleşmesinin yapılması,

2) Devrin şirkete bildirilmesi,

3) Kanun veya şirket sözleşmesinde aksi öngörülmediği takdirde, ortaklar genel kurulunun, toplantıda temsil edilen oyların salt çoğunluğu ile onay vermesi gerekmektedir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Bununla birlikte Kanunun 589 uncu maddesi gereğince, yapılan değişikliklerin tescil ve ilan edilmesi gerekmektedir.

Payın devrine muvafakat edip etmemek şirket genel kuruluna ait bir yetkidir. Bu itibarla şirket müdürleri, devrin şirkete bildirilmesi üzerine en kısa sürede ortaklar genel kurulunu toplantıya çağırmak zorundadırlar.

Buna göre, Kanunun 595 nci maddesinde açıkça pay devrinin şirket sözleşmesinde aksi öngörülmediği sürece ortaklar genel kurulunun onayı ile geçerli olacağı belirtildiğinden, ortaklık payının devri, tescil ve ilan edilmese de noter tasdikli devir sözleşmesi ve ortakların devir işlemine muvafakatı ile hüküm ifade etmektedir.

Muvafakat verildiği takdirde, muvafakata ilişkin ortaklar genel kurulu karar tarihi itibarıyla devir yapılmış, muvafakat veya ret yönünde bir karar alınmadığı takdirde ise şirkete başvurudan itibaren üç ay sonra devre onay verilmiş sayılacaktır.

Bu bağlamda, pay devrine ilişkin ortaklar genel kurul kararının Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde yayımlanması hâlinde yayım tarihinin değil, ortaklar genel kurul karar tarihinin esas alınması gerekmektedir.

10.1.3. Limited şirket ortaklarının aynı zamanda müdür olması

Mülga 6762 sayılı Kanunun 540 ıncı maddesinde "*aksi kararlaştırılmış olmadıkça, ortakların hep birlikte müdür sıfatıyla şirket işlerini idareye ve şirketi temsile mezun ve mecbur oldukları*" hükmüne bağlanmıştır.

6102 sayılı Kanunun 623 üncü maddesinde ise en az bir ortağın, şirketi yönetim hakkının ve temsil yetkisinin bulunması gerektiği hüküm altına alınmıştır.

Dolayısıyla müdür sıfatını haiz ortak veya ortaklar hakkında 6183 sayılı Kanunun 35 inci maddesine göre değil, 5510 sayılı Kanunun 88 inci maddesinin yirminci fıkrasında belirtilen "*... tüzel kişiliği haiz diğer işverenlerin şirket yönetim kurulu üyeleri de dâhil olmak üzere üst düzeydeki yönetici veya yetkilileri ile kanuni temsilcileri Kuruma karşı işverenleri ile birlikte müştereken ve müteselsilen sorumludur.*" hükmüne göre tüzel kişilikle birlikte takip yapılacaktır.

10.2. Anonim şirket ortaklarının sorumluluğu

6102 sayılı Kanunun 329 uncu maddesine göre anonim şirket, sermayesi belirli ve paylara bölünmüş olan, borçlarından dolayı yalnız mal varlığıyla sorumlu bulunan şirkettir. Pay sahipleri, sadece taahhüt etmiş oldukları sermaye payları ile ve şirkete karşı sorumludur.

Bu nedenle anonim şirketin Kuruma ödenmeyen borçlarından dolayı şirket ortaklarının ortaklık sıfatından dolayı sorumluluğu bulunmamaktadır ancak ortaklar taahhüt ettikleri sermayeyi tamamen veya kısmen şirkete ödemedikleri takdirde, 6183 sayılı Kanunun 79 uncu maddesi kapsamında, Kurum borçlusuna (şirket) borcu bulunan üçüncü şahıs sıfatıyla ve şirkete ödemedikleri sermaye kadar sorumlu tutulabilirler.

11. Üst düzey yöneticilerin sorumluluğu

5510 sayılı Kanunun 88 inci maddesinin yirminci fıkrasında, "*Kurumun sigorta primleri ve diğer alacakları haklı bir sebep olmaksızın bu Kanunda belirtilen sürelerde ödenmez ise kamu idarelerinin tahakkuk ve tediye ile görevli kamu görevlileri, tüzel kişiliği haiz diğer işverenlerin şirket yönetim kurulu üyeleri de dâhil olmak üzere üst düzeydeki yönetici veya yetkilileri ile kanuni temsilcileri Kuruma karşı işverenleri ile birlikte müştereken ve müteselsilen sorumludur.*" hükmü yer almaktadır.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Bu durumda; süresinde ödenmeyen prim ve prime ilişkin alacaklardan dolayı tüzel kişinin mal varlığı ile birlikte, kamu kurum ve kuruluşlarının tahakkuk ve tediye ile görevli kamu görevlileri; diğer tüzel kişilerin yönetim kurulu üyeleri de dâhil olmak üzere üst düzey yönetici ve yetkilileri ile kanuni temsilcileri işverenleri ile birlikte şahsi malvarlıklarıyla da müştereken ve müteselsilen sorumludurlar.

5510 sayılı Kanunun 88 inci maddesinin Kurum borçlusu saydığı kamu idarelerinin tahakkuk ve tediye ile görevli kamu görevlileri, tüzel kişiliği haiz diğer işverenlerin üst düzey yönetici ve yetkilileri ile kanuni temsilcilerinin kimler olduğu ve sorumluluklarının kapsamı, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, mülga 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu, 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu ile 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu ve ilgili diğer mevzuatta belirlenmiştir. Bu durumda prim ve prime ilişkin alacakların takip ve tahsil işlemleri, 5510 sayılı Kanunun 88 inci maddesinin yirincinci fıkrası hükümlerine göre tüzel kişi ile aynı anda tüzel kişinin üst düzey yönetici veya yetkilileri ile kanuni temsilcileri hakkında da yürütülecektir.

Tüzel kişilerin üst düzey yönetici ve yetkilileri, görevde buldukları dönemde tahakkuk eden ve ödenmeyen borcun tamamından sorumludurlar. Bu kişilerin görevleri sona ermiş olsa dahi görevde buldukları dönemde tahakkuk eden ve ödenmeyen borçtan dolayı sorumlulukları devam etmektedir. Üst düzey yöneticilerin bu görevlerinin sona erdiği tarihten sonra tahakkuk eden borçtan sorumlu tutulmaları ise mümkün bulunmamaktadır.

Temsil ve ilzam yetkisi bulunsun veya bulunmasın yönetim kurulu üyeleri de 5510 sayılı Kanunda işveren ile birlikte müştereken ve müteselsilen sorumlu tutulmuşlardır. Prim borçlarından dolayı sorumluluğun belirlenebilmesi için, primlerin ödenmesi gereken ayda tüzel kişiliğin yönetim kurulu üyesi olunması yeterlidir. Bu nedenle tüzel kişi yönetim kurulu üyelerinin, primlerin ödenmesi gereken son gün itibarıyla da olsa yönetim kurulu üyesi oldukları dönemlerde ödenmesi gereken prim ve prime ilişkin borçlardan dolayı sorumlu tutulmaları gerekmektedir.

Öte yandan, özel kanunları ile Kuruma takip ve tahsil görevi verilen diğer alacakların (damga vergisi vs.) takip ve tahsilinde, tüzel kişiliği haiz işverenlerin üst düzey yönetici veya yetkilileri ile kanuni temsilcileri hakkında 6183 sayılı Kanunun mükerrer 35 inci maddesine göre işlem yapılacaktır.

Üst düzey yöneticinin görevinin sona erdiğine ilişkin Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde yayımlanan ilan, işlemin hukuken varlık kazanmasına değil bu hususun üçüncü kişilere bildirilmesi amacıyla yönelik olduğu, dolayısıyla kurucu değil bildirici bir işlem olduğuna ilişkin Yargıtay kararları içtihat oluşturmuştur. Dolayısıyla, tüzel kişilik (genel kurul, yönetim kurulu, ortaklar genel kurulu vb.) tarafından yöneticinin görevden alınması durumunda, bu kararın Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde yayımlandığı tarih değil, görevden alma karar tarihinin esas alınması gerekmektedir.

Diğer taraftan istifa, kişinin isteğine bağlı bir işlem olup herhangi bir organın kabulüne bağlı olmayan ve bozucu nitelikte sonuç doğuran tek taraflı hukuki bir işlemdir. Bu nedenle, yöneticinin istifa etmesi durumunda; istifa kararının noter vasıtasıyla tüzel kişiye ulaştığı tarihin esas alınması, istifanın doğrudan tüzel kişiye sunulması durumunda ise bu istifanın kayıt altına alındığına ilişkin yönetim organı tarafından alınan bir karar olması ve bu hususun her zaman düzenlenebilir nitelikte olmayan bir belge ile ispatlanması hâlinde bu karar tarihinin esas alınması gerekmektedir.

12. Alt işverenlerin borçları

5510 sayılı Kanunun "*İşveren, işveren vekili, geçici iş ilişkisi kurulan işveren ve alt işveren*" başlıklı 12 nci maddesinin birinci fıkrasında, "*4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) ve (c) bentlerine göre sigortalı sayılan kişileri çalıştıran gerçek veya tüzel kişiler ile tüzel kişiliği olmayan kurum ve kuruluşlar işverendir.*",

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Aynı maddenin altıncı fıkrasında "*Bir işverenden, işyerinde yürüttüğü mal veya hizmet üretimine ilişkin bir işte veya bir işin bölüm veya eklentilerinde, iş alan ve bu iş için görevlendirdiği sigortalıları çalıştıran üçüncü kişiye alt işveren denir. Sigortalılar, üçüncü bir kişinin aracılığı ile işe girmiş ve bunlarla sözleşme yapmış olsalar dahi, asıl işveren, bu Kanunun işverene yüklediği yükümlülüklerden dolayı alt işveren ile birlikte sorumludur.*",

Aynı Kanunun "*Prim ödeme yükümlüsü*" başlıklı 87 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde, "*4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) ve (c) bentlerine ve 5 inci maddenin (a) bendine tabi olanlar için bunların işverenleri, prim ödeme yükümlüsüdür.*",

Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliğinin 31 inci maddesinin birinci fıkrasında ise "*Alt işveren, mevzuattan doğan yükümlülüklerini asıl işverene ait işyeri sicil numarasına ilave olarak verilecek üç haneli alt işveren numarası ile asıl işverenin işyeri dosyası üzerinden yerine getirir. Alt işveren adına işyeri dosyası açılmaz.*"

hükümleri yer almaktadır.

Buna göre, bir kişinin alt işveren sayılabilmesi için üçüncü kişiye ait bir işyerinde yürütülen mal veya hizmet üretimine ilişkin bir işte veya bir işin bölüm veya eklentilerinde iş alması ve bu iş için sigortalı çalıştırması gerekmektedir. Sigortalılar alt işveren aracılığı ile işe girmiş ve alt işveren ile sözleşme yapmış olsalar dahi asıl işveren, Kanunla işverene yüklenen yükümlülüklerden dolayı Kuruma karşı alt işveren ile birlikte sorumlu olmaktadır.

Öte yandan, 6183 sayılı Kanunun 55 inci maddesinin birinci fıkrasında, "*Amme alacağını vadesinde ödemeyenlere, 15 gün içinde borçlarını ödemeleri veya mal bildiriminde bulunmaları lüzumu bir ödeme emri ile tebliğ olunur.*",

Sosyal Güvenlik Kurumunca 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanuna Göre Kullanılacak Yetkilere İlişkin Yönetmeliğin "*Tanımlar*" başlıklı 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinde de "*Borçlu: Kurum alacağını ödemek zorunda olan gerçek kişiler veya bunların kanuni temsilcilerini, mirasçılarını, kefillerini, vakıflar ve cemaatler gibi tüzel kişiliği olmayan teşekkülleri idare edenleri, tüzel kişiler ile tüzel kişiliği haiz işverenlerin şirket yönetim kurulu üyeleri de dâhil olmak üzere üst düzey yöneticileri ve yetkilileri ile kanuni temsilcilerini ya da kamu idarelerinin tahakkuk ve tediye ile görevli kamu görevlilerini, yabancı şahıs ve temsilcilerini, işveren vekillerini, alt işvereni, geçici iş ilişkisi ile sigortalıyı devir alan işvereni, işyerinin devralınması veya intikal etmesi ya da başka bir işyerine katılması veya birleşmesi halinde yeni işvereni ifade eder.*"

hükümleri yer almaktadır.

Bu hükümler çerçevesinde, Kurum tarafından verilen alt işveren numarası ile asıl işverene ait işyeri dosyası üzerinden yükümlülüklerini yerine getirmesi gereken alt işveren, Kuruma olan borçlarından asıl işveren ile birlikte sorumlu olduğundan, alt işverenin Kuruma olan ve yasal süresi içinde ödenmeyen borçlarının tahsilini teminen 6183 sayılı Kanunun 55 inci maddesine göre düzenlenecek ödeme emirlerinin asıl işverene ve alt işverene aynı anda (birlikte) gönderilerek icra takip işlemlerinin yapılması gerekmektedir.

13. Ölüm durumunda yapılacak işlemler

13.1. Takip işlemlerinin geri bırakılması

6183 sayılı Kanunun 50 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "*Karısı yahut kocası, kan ve sıhriyet itibariyle usul veya furuundan birisi ölen borçlu hakkındaki takip ölüm günü ile beraber üç gün için geri bırakılır.*" ve ikinci fıkrasında yer alan "*Borçlunun ölümü halinde terekenin borçlarından dolayı ölüm günü ile beraber üç gün için takip geri bırakılır. Üç günün bitiminde terekenin borçları için*

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

takibata devam olunur." hükümlerine istinaden borçlunun kendisinin, eşinin, kan veya kayın hısımlığı itibarıyla usul veya furuundan (üstsoy veya altsoyundan) birisinin ölümü hâlinde ölüm günü ile birlikte üç gün için takip geri bırakılır.

13.2. Mirasçılarının tespiti

4721 sayılı Türk Medeni Kanununa göre iki çeşit mirasçı bulunmaktadır. Bunlardan biri yasal mirasçı, diğeri ise atanmış mirasçidir.

Yasal mirasçı, doğrudan Kanun tarafından belirlenmekte iken atanmış mirasçı ise mirasbırakanın ölmeden evvel kendi iradesiyle atanmaktadır. Atanmış mirasçı, gerçek kişi olabileceği gibi tüzel kişi de olabilmektedir. Kanunun 516 ncı maddesine göre, mirasbırakan, mirasının tamamı veya belli bir oranı için bir veya birden çok kişiyi mirasçı atayabilir. Bir kişinin, mirasın tamamını veya belli bir oranını almasını içeren her tasarruf, mirasçı atanması sayılır. Atanmış mirasçılar terekenin borçlarından şahsen sorumlu olurlar.

Mirasçı ataması dışında, bazen mirasbırakan belirli mallarını belirli kişilere bırakabilmektedir. Buna "belirli mal vasiyeti" veya kısaca "mal vasiyeti" denilmektedir. Kanunun 517 nci maddesine göre, mirasbırakan, bir kimseye onu mirasçı atamaksızın belirli bir mal bırakma yoluyla kazandırmada bulunabilir. Kendisine mal bırakılan kişi mirasçılık sıfatı kazanmaz, sadece vasiyet alacaklısı olur. Dolayısıyla, belirli mal vasiyeti mirasçılık sıfatı kazandırmadığı için kendisine mal bırakılan kişi tereke borçlarından sorumlu olmaz.

Aynı Kanunun 520 nci maddesine göre, mirasbırakan, atadığı mirasçının kendisinden önce ölmesi veya miras reddetmesi hâlinde onun yerine geçmek üzere bir veya birden çok kişiyi yedek mirasçı olarak atayabilir. Bu kural belirli mal bırakmada da uygulanır. Dolayısıyla, atanmış mirasçı veya vasiyet alacaklısı, mirasbırakandan önce ölmüşse mirasçılık veya vasiyet alacağı hakkı halefiyet yolu ile kendi mirasçılarına geçmez.

Aynı Kanunun 495 ila 501 inci maddelerinde yasal mirasçılarının kimler olduğu sayılmış olup bunlar; "kan hısımları", "sağ kalan eş", "evlatlık" ve "Devlet"tir.

Kan hısımları: Kan hısımları "altsoy", "ana ve baba" ve "büyük ana ve büyük baba" olmak üzere üç zümreden oluşmakta olup bir zümrede mirasçı bulunması, sonra gelen zümredekilerin mirasçı olmalarını engellemektedir.

Birinci zümre mirasçılar, mirasbırakanın altsoyu (furuu) olup bunlar mirasbırakanın çocukları, torunları, torun çocukları, torun torunları şeklinde devam etmektedir. Kanunun 495 inci maddesine göre, mirasbırakanın birinci derece mirasçıları, onun altsoyudur. Çocuklar eşit olarak mirasçılardır. Mirasbırakandan önce ölmüş olan çocukların yerini, her derecede halefiyet yoluyla kendi altsoyları alır.

İkinci zümre mirasçılar, mirasbırakanın ana ve babasıdır. Bunların yasal mirasçı olabilmeleri için birinci zümrede hiçbir mirasçının bulunmaması şarttır. Kanunun 496 ncı maddesine göre, altsoyu bulunmayan mirasbırakanın mirasçıları, ana ve babasıdır. Bunlar eşit olarak mirasçılardır. Mirasbırakandan önce ölmüş olan ana ve babanın yerlerini, her derecede halefiyet yoluyla kendi altsoyları yani çocukları, torunları başka bir anlatımla mirasbırakanın kardeşleri, kardeş çocukları alır. Bir tarafta hiç mirasçı bulunmadığı takdirde, bütün miras diğer taraftaki mirasçılara kalır.

Üçüncü zümre mirasçılar, mirasbırakanın büyük ana ve büyük babasıdır. Bunların yasal mirasçı olabilmeleri için birinci ve ikinci zümrede hiçbir mirasçının bulunmaması şarttır. Kanunun 497 nci maddesine göre, altsoyu, ana ve babası ve onların altsoyu bulunmayan mirasbırakanın mirasçıları, büyük ana ve büyük babalarıdır. Bunlar, eşit olarak mirasçılardır. Mirasbırakandan önce ölmüş olan büyük ana ve büyük babaların yerlerini, her derecede halefiyet yoluyla kendi altsoyları alır. Ana veya baba

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

tarafından olan büyük ana ve büyük babalardan biri altsoyu bulunmaksızın mirasbırakandan önce ölmüşse, ona düşen pay aynı taraftaki mirasçılara kalır. Ana veya baba tarafından olan büyük ana ve büyük babaların ikisi de altsoyları bulunmaksızın mirasbırakandan önce ölmüşlerse, bütün miras diğer taraftaki mirasçılara kalır. Sağ kalan eş varsa, büyük ana ve büyük babalardan birinin mirasbırakandan önce ölmüş olması hâlinde, payı kendi çocuğuna; çocuğu yoksa o taraftaki büyük ana ve büyük babaya; bir taraftaki büyük ana ve büyük babanın her ikisinin de ölmüş olmaları hâlinde onların payları diğer tarafa geçer.

Türk Medeni Kanununa göre kan hısımlarının yasal mirasçılığında, ilk üç zümre kabul edilmiş olup dördüncü zümre yani büyük ana ve büyük babaların ana ve babaları için yasal mirasçılık söz konusu değildir.

Bunların dışında, Kanunun 498 inci maddesine göre, evlilik dışında doğmuş ve soybağı, tanıma veya hâkim hükmüyle kurulmuş olanlar, baba yönünden evlilik içi hısımlar gibi mirasçı olurlar. Ana yönünden ise böyle bir tanıma veya hâkim hükmüne gerek olmadığından, evlilik içi çocuklarla evlilik dışı çocuklar arasında miras hakkı bakımından bir fark yoktur. Evlilik dışı çocuk, anasından evlilik içi çocuğun aynı miras hakkını alır.

Kanunun 292 nci maddesine göre, evlilik dışında doğan çocuk, ana ve babasının birbiriyle evlenmesi hâlinde kendiliğinden evlilik içinde doğan çocuklara ilişkin hükümlere tâbi olacağından soybağı düzeltilmiş çocuk, evlilik içi çocuk gibi tam miras hakkına sahip olacaktır.

Sağ kalan eş: Türk Medeni Kanununa göre sağ kalan eş, yasal mirasçı olup birlikte bulunduğu zümreye göre miras payı değişmektedir. Kanunun 499 uncu maddesine göre, mirasbırakanın altsoyu ile birlikte mirasçı olursa mirasın dörtte biri; mirasbırakanın ana ve baba zümresi ile birlikte mirasçı olursa mirasın yarısı; mirasbırakanın büyük ana ve büyük babaları ve onların çocukları ile birlikte mirasçı olursa mirasın dörtte üçü; bunlar da yoksa mirasın tamamı eşe kalmaktadır.

Evlâtlık: Türk Medeni Kanununun 500 üncü maddesine göre, evlâtlık ve altsoyu, evlât edinene kan hısımları gibi mirasçı olurlar. Evlâtlığın kendi ailesindeki mirasçılığı da devam eder. Ancak, evlât edinen ve hısımları, evlâtlığa mirasçı olmazlar.

Devlet: Türk Medeni Kanununun 501 inci maddesine göre, mirasçı bırakmaksızın ölen kimsenin mirası Devlete geçer. Buna göre, mirasbırakanın ilk üç zümrede hiçbir mirasçısının bulunmaması, eşinin kendisinden önce ölmesi, herhangi bir mirasçı atanmaması veya atanmış mirasçılarının tamamının mirası reddetmesi hâlinde, miras Devlete yani Hazineye geçecektir.

13.3. Borçlunun ölümü hâlinde takip işlemleri

Mirasbırakanın ölümü hâlinde mirasçıların miras ile ilgili dört seçeneği bulunmaktadır. Bunlar; kabul, ret, mirasın tutulan resmî defter gereğince kabulü ve resmî tasfiyedir. Bu dört seçeneğe göre yapılacak takip işlemleri ile mirasın devlete intikali durumundaki takip işlemleri ve mirasbırakana uygulanan idari para cezalarının takibi aşağıda ayrı ayrı açıklanmıştır.

13.3.1. Mirasın kabulü hâlinde takip işlemleri

4721 sayılı Türk Medeni Kanununun 599 uncu maddesine göre, mirasçılar, mirasbırakanın ölümü ile mirası bir bütün olarak, kanun gereğince kazanırlar. Kanunda öngörülen ayırık durumlar saklı kalmak üzere mirasçılar, mirasbırakanın aynı haklarını, alacaklarını, diğer mal varlığı haklarını, taşınır ve taşınmazlar üzerindeki zilyetliklerini doğrudan doğruya kazanırlar ve mirasbırakanın borçlarından kişisel olarak sorumlu olurlar. Atanmış mirasçılar da mirası, mirasbırakanın ölümü ile kazanırlar. Yasal mirasçılar, atanmış mirasçılara düşen mirası onlara zilyetlik hükümleri uyarınca teslim etmekle

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

yükümlüdürler.

Aynı Kanununun 640 inci maddesine göre, birden çok mirasçı bulunması hâlinde, mirasın geçmesiyle birlikte paylaşmaya kadar, mirasçılar arasında terekedeki bütün hak ve borçları kapsayan bir ortaklık meydana gelir. Mirasçılar terekeye elbirliğiyle sahip olurlar ve sözleşme veya kanundan doğan temsil ya da yönetim yetkisi saklı kalmak üzere, terekeye ait bütün haklar üzerinde birlikte tasarruf ederler.

Aynı Kanununun 641 inci maddesine göre, mirasçılar, tereke borçlarından müteselsilen sorumludurlar.

Aynı Kanununun 681 inci maddesine göre ise mirasçılar, bölünmesine veya nakline alacaklı tarafından açık veya örtülü olarak rıza gösterilmemiş olan tereke borçlarından dolayı, paylaşmadan sonra da bütün malvarlıklarıyla müteselsilen sorumludurlar. Paylaşmanın gerçekleştiği tarihin veya daha sonra yerine getirilecek borçlarda muacceliyet tarihinin üzerinden beş yıl geçmekle teselsül sona erer.

Türk Medeni Kanununun bu hükümlerine göre mirasçılar, mirası kabul ettikleri takdirde mirasbırakanın borçlarından dolayı alacaklılara karşı şahsen ve tüm malvarlıklarıyla sorumlu olacaklardır.

Mirasbırakanın birden fazla mirasçısı olması hâlinde mirasçılar, terekenin borçlarından müteselsilen sorumlu olacaklardır. Mirasçılarının müteselsil sorumluluğu, mirasın paylaşımından itibaren veya daha sonra muaccel olacak borçlarda muacceliyet tarihinden itibaren beş yıl geçmekle sona erer. Mirasın paylaşılması, müteselsil sorumluluğu sona erdirse de borçların ifa edildiği anlamına gelmeyeceğinden, mirasçılarının tereke borçlarından dolayı miras payı oranında müşterek sorumlulukları devam edecektir.

6183 sayılı Kanununun 7 nci maddesinin birinci fıkrasına göre, borçlunun ölümü hâlinde, mirası reddetmemiş mirasçılar hakkında da bu Kanun hükümleri tatbik edilir. Borçlunun ölümünden evvel başlamış olan muamelelere devam olunur. Terekenin bir mahkeme veya iflas dairesi tarafından tasfiyesini gerektiren haller bu hükmün dışındadır. Aynı Kanununun 50 nci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarına göre, borçlunun ölümü hâlinde terekenin borçlarından dolayı ölüm günü ile beraber üç gün için takip geri bırakılır. Üç günün bitiminde terekenin borçları için takibata devam olunur. Mirasçılar, mirası kabul veya reddetmemişlerse bu hususta Türk Medeni Kanunundaki muayyen müddetler geçinceye kadar takip geri bırakılır.

Bu hükümlere göre, borçlunun ölümü hâlinde, mirası doğrudan veya resmî deftere göre kabul eden mirasçılar hakkında 6183 sayılı Kanun hükümleri tatbik edilir. Borçlunun ölümünden önce takibata başlanılmış ise ölüm günü ile birlikte üç gün için geri bırakılan takibata kaldığı yerden devam edilir. Örneğin, borçluya sağ iken ödeme emri tebliğ edilmiş ve bu şahsın malları haczedilmişse bütün bu işlemler yok sayılmaz, ancak Kurum alacağının terekeden karşılanamaması hâlinde mirası doğrudan veya resmî deftere göre kabul eden mirasçılar, mirasbırakanın borçlarından kişisel olarak sorumlu olacağından bundan sonraki işlemler borçlu sıfatıyla bu mirasçılar hakkında uygulanır. Ancak, mirasçılar mirası kabul veya reddetmemişlerse üç aylık süre geçinceye kadar takip geri bırakılır.

Öte yandan, 4721 sayılı Kanununun 610 uncu maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "*Ret süresi sona ermeden mirasçı olarak tereke işlemlerine karışan, terekenin olağan yönetimi niteliğinde olmayan veya mirasbırakanın işlerinin yürütülmesi için gerekli olanın dışında işler yapan ya da tereke mallarını gizleyen veya kendisine mal eden mirasçı, mirası reddedemez.*" hükmüne istinaden mirası ret hakkından mahrum olan bu mirasçılarının söz konusu iş ve işlemleri yaptığının anlaşılması hâlinde, bu kişiler hakkında ret süresi beklenilmeden takip işlemlerine devam edilmesi gerekmektedir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

13.3.2. Mirasın reddi hâlinde takip işlemleri

4721 sayılı Kanunun 605 inci maddesine göre, yasal ve atanmış mirasçılar mirası reddedebilirler. Ölümü tarihinde mirasbırakanın ödemedi aczi açıkça belli veya resmen tespit edilmiş ise miras reddedilmiş sayılır.

Aynı Kanunun 606 ncı maddesine göre miras, üç ay içinde reddolunabilir. Bu nedenle, mirasçı tarafından mirasın istenmediğinin sulh hukuk mahkemesinden alınan kararla belgelenmesi ve reddimiras davasının borçlunun ölümünden itibaren üç aylık süre içinde açılıp açılmadığına dikkat edilmesi gerekmektedir. Bununla birlikte Kanunun 615 inci maddesine göre, önemli sebeplerin varlığı hâlinde sulh hâkimi, yasal ve atanmış mirasçılara tanınmış olan ret süresini uzatabilir veya yeni bir süre tanıyabilir. Bu nedenle süre uzatımı veya yeni bir süre kararının bulunup bulunmadığının araştırılması gerekmektedir.

Aynı Kanunun 611 inci maddesine göre, yasal mirasçılardan biri mirası reddederse onun payı, miras açıldığı zaman kendisi sağ değilmiş gibi, hak sahiplerine geçer. Mirası reddeden atanmış mirasçının payı, mirasbırakanın ölüme bağlı tasarrufundan arzusunun başka türlü olduğu anlaşılmadıkça, mirasbırakanın en yakın yasal mirasçılara kalır.

Aynı Kanunun 612 nci maddesine göre, en yakın yasal mirasçılardan tamamı tarafından reddolunan miras, sulh mahkemesince iflas hükümlerine göre tasfiye edilir. Tasfiye sonunda arta kalan değerler, mirası reddetmemişler gibi hak sahiplerine verilir.

Aynı Kanunun 613 üncü maddesine göre, altsoyun tamamının mirası reddetmesi hâlinde, bunların payı sağ kalan eşe geçer.

Aynı Kanunun 614 üncü maddesine göre ise mirasçılar, mirası reddederken kendilerinden sonra gelen mirasçılardan mirası kabul edip etmeyeceklerinin sorulmasını tasfiyeden önce isteyebilirler. Bu takdirde ret, sulh hâkimi tarafından daha sonra gelen mirasçılara bildirilir, bunlar bir ay içinde mirası kabul etmezlerse reddetmiş sayılırlar. Bunun üzerine miras, iflas hükümlerine göre tasfiye edilir ve tasfiye sonunda arta kalan değerler, önce gelen mirasçılara verilir.

Buna göre, mirasın en yakın mirasçılardan tamamı tarafından reddedilip reddedilmediği veya sonraki mirasçılar yararına reddedilip reddedilmediği hususlarının mahkeme nezdinde araştırılması gerekmektedir. En yakın mirasçılardan tamamı tarafından mirasın reddedilmesi veya sonraki mirasçılara mirasın teklif edilmemesi ya da teklif olmasına rağmen sonraki mirasçılar tarafından bunun kabul edilmemesi durumunda miras, iflas hükümlerine göre resmî tasfiyeye tabi tutulacağından, mahkemeden resmî tasfiye olup olmadığı hususunun araştırılması ve mirasın resmî tasfiyeye tabi tutulması hâlinde Kurum alacaklarının da resmî deftere kaydedilmesinin sağlanması gerekmektedir.

Aynı Kanunun 617 nci maddesine göre, mal varlığı borcuna yetmeyen mirasçı, alacaklılarına zarar vermek amacıyla mirası reddederse alacaklıları veya iflas idaresi, kendilerine yeterli bir güvence verilmediği takdirde, ret tarihinden başlayarak altı ay içinde reddin iptali hakkında dava açabilirler. Reddin iptaline karar verilirse miras resmen tasfiye edilir. Bu suretle tasfiye edilen mirastan reddeden mirasçının payına bir şey düşerse bundan, önce itiraz eden alacaklıların, daha sonra diğer alacaklıların alacakları ödenir. Arta kalan değerler ise ret geçerli olsa idi bundan yararlanacak olan mirasçılara verilir.

Buna göre, kendisi Kuruma borcu olan ve mal varlığı borcuna yetmeyen mirasçının, mirası reddetmesi hâlinde, Kurum alacaklarını ödememek maksadıyla mirası reddettiği yönünde kanaat oluşması ve mirasçıdan Kurum alacaklarına karşılık teminat istenilmesine rağmen teminat göstermemesi hâlinde, reddin iptali için derhâl dava açılması gerekmektedir. Türk Medeni Kanununun 617 nci maddesinde her ne kadar ret tarihinden başlayarak altı ay içinde reddin iptali hakkında dava açılacağı belirtilmişse de 6183 sayılı Kanunun 30 uncu maddesinde belirtilen amme alacağının tahsiline imkan

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

bırakmamak maksadıyla yapılan tasarruflar kapsamında değerlendirilmesi ve aynı Kanunun 26 ncı maddesinde belirtilen tasarrufların vukuu tarihinden itibaren beş yıllık hak düşürücü süre içerisinde dava açılabileceği hükmü dikkate alınarak bu süre içerisinde reddin iptali için mutlaka mahkemeye başvurulması gerekmektedir.

4721 sayılı Kanunun 618 inci maddesine göre, ödemededen aciz bir mirasbırakanın mirasını reddeden mirasçılar, onun alacaklılarına karşı, ölümünden önceki beş yıl içinde ondan almış oldukları ve mirasın paylaşılmasında geri vermekle yükümlü olacakları değer ölçüsünde sorumlu olurlar. Olağan eğitim ve öğrenim giderleriyle âdet üzere verilen çeyiz, bu sorumluluğun dışındadır. İyiniyetli mirasçılar, ancak geri verme zamanındaki zenginleşmeleri ölçüsünde sorumlu olurlar.

Aynı Kanunun 669 uncu maddesine göre, yasal mirasçılar, mirasbırakandan miras paylarına mahsuben elde ettikleri sağlararası karşılıksız kazandırmaları, denkleştirmeyi sağlamak için terekeye geri vermekle birbirlerine karşı yükümlüdürler.

Dolayısıyla, mirasta iade yükümlülüğü yasal mirasçılar arasında söz konusu olduğundan Kanunun 618 inci maddesindeki hüküm, yasal mirasçılar hakkında uygulanır ancak atanmış mirasçılar hakkında uygulanmaz.

Buna göre, mirasın reddedilmesi ve alacağın terekeden karşılanamaması hâlinde, mirasbırakanın ölüm tarihinden önceki beş yıl içinde mirasçılarının mirasbırakandan mal, hak vb. bir değer alıp almadıklarının araştırılması ve bu yönde bir tespit yapılması hâlinde 6183 sayılı Kanunun 26 ncı maddesinde belirtilen tasarrufların vukuu tarihinden itibaren beş yıllık hak düşürücü süre içerisinde dava açılabileceği hükmü dikkate alınarak bu süre içerisinde tasarrufun iptali için mutlaka mahkemeye başvurulmalıdır.

Diğer taraftan, mirasçılara Kurum tarafından bağlanan gelir, aylık vb. ödemeler mirasçılara hak sahibi olmaları nedeniyle yapılan ödemeler olup mirasbırakanın mülkiyetinde olan ve mirasa konu edilebilecek değerler olmadığından, bu ödemeler terekeye dâhil değildir. Mirası reddeden mirasçılarının mirasbırakanın borçlarından dolayı borçluluk sıfatı bulunmadığından, bunlar hakkında takip yapılamayacağı gibi bu kişilere Kurum tarafından bağlanan gelir, aylık vb. ödemelerin haczedilmesi de mümkün değildir.

13.3.3. Resmî defter tutulması hâlinde takip işlemleri

4721 sayılı Kanunun 590 inci maddesinde, mirasçılardan veya ilgililerden biri, ölüm tarihinden başlayarak bir ay içinde istemde bulunduğu takdirde defter tutma işleminin gecikmeksizin tamamlanacağı,

619 uncu maddesinde, mirası reddetmeye hakkı olan her mirasçının, terekenin resmî defterinin tutulmasını bir ay içinde sulh hâkiminden isteyebileceği,

620 nci maddesinde, resmî defterin, sulh mahkemesi tarafından düzenleneceği, bu deftere terekeye ait aktif ve pasiflerin takdir edilen değerleriyle yazılacağı,

621 inci maddesinde, sulh mahkemesinin, mirasbırakanın alacaklıları ile borçlularını belli bir süre içinde alacaklarını ve borçlarını bildirmeleri için bir ay arayla iki defa yapılacak ilân yoluyla çağıracağı,

625 inci maddesinde, resmî defter tutulması devam ettiği sürece mirasbırakanın borçları için icra takibi yapılamayacağı ve bu süre içinde zamanaşımı işlemeyeceği,

628 inci maddesinde, resmî deftere göre kabul edilen mirasın, mirasçıya sadece deftere yazılmış borçlarla geçeceği, bu suretle mirasın geçmesinin, mirasın açıldığı tarihten başlayarak hüküm ifade edeceği, mirasçının, mirasbırakanın deftere yazılmış olan borçlarından hem tereke malları hem kendi mal varlığı ile sorumlu olacağı

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

hüküm altına alınmıştır.

Buna göre, mirasın tutulan resmî deftere göre kabulü hâlinde kanunlardaki istisnai durumlar haricinde mirasçı yalnızca deftere kaydedilen borçlardan dolayı tereke ile birlikte şahsi mal varlığıyla da sorumlu olacaktır.

Ancak, 6183 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "*Mirasın tutulan defter mucibince kabulü halinde, mirasçı, deftere kaydedilmemiş olsa dahi amme alacağından mirastan kendisine düşen miktar ile mesuldür.*" ve üçüncü fıkrasında yer alan "*Defter tutma muamelesinin devamı müddetince satış yapılamaz.*" hükümlerine göre Kurum alacağının resmî deftere kaydedilmemesi hâlinde mirasçı, mirastan kendisine düşen miktar kadar sorumlu olacağından Kurum alacağının takipsiz kalmaması ve mirası reddetmemiş mirasçıdan takibinin yapılabilmesi açısından sulh hukuk mahkemesinden defter tutulup tutulmadığının sorulması ve defter tutulmuş ise Kurum alacaklarının da ilgili deftere kaydedilmesinin sağlanması gerekmektedir.

Resmî defter tutulması devam ettiği sürece mirasbırakanın borçları için icra takibi yapılmaz. Bu süre içinde zamanaşımını işlemez.

13.3.4. Resmî tasfiye durumunda takip işlemleri

4721 sayılı Kanunun 632 nci maddesine göre, her mirasçı, mirası ret veya resmî deftere göre kabul edeceği yerde terekenin resmî tasfiyesini isteyebilir. Bu istem, birlikte mirasçı olanlardan birinin mirası kabul etmesi hâlinde dikkate alınmaz. Resmî tasfiye hâlinde mirasçılar, terekenin borçlarından sorumlu olmazlar.

Aynı Kanunun 633 üncü maddesine göre, alacaklarını elde edemeyeceklerinden inandırıcı sebeplerle kuşku duyan mirasbırakanın alacaklıları, istedikleri hâlde alacakları ödenmediği veya kendilerine güvence verilmediği takdirde, mirasbırakanın ölümünden ya da vasiyetnamenin açılmasından başlayarak üç ay içinde, terekenin resmî tasfiyesini isteyebilirler. Aynı koşulların varlığı hâlinde vasiyet alacaklıları da haklarının korunması için gerekli önlemlerin alınmasını isteyebilirler.

Aynı Kanunun 634 üncü maddesine göre, resmî tasfiye, sulh mahkemesince veya atayacağı bir ya da birkaç tasfiye memuru tarafından yapılır. Resmî tasfiyeye terekenin defterinin düzenlenmesiyle başlanır ve aynı zamanda yapılacak ilânla mirasbırakanın alacaklılarından ve borçlularından, belirtilen süre içinde alacaklarını ve borçlarını bildirmeleri istenir. Terekenin daha önce resmî defteri düzenlenmiş ise resmî tasfiye bu deftere göre yapılır.

Aynı Kanunun 635 inci maddesine göre, resmî tasfiye, mirasbırakanın yürüten işlerinin tamamlanmasını, borçlarının yerine getirilmesini, alacaklarının tahsilini, vasiyet borçlarının terekenin olanağı ölçüsünde yerine getirilmesini, zorunlu olduğu takdirde mirasbırakanın haklarının ve borçlarının mahkemece tespitini ve mallarının paraya çevrilmesini kapsar.

Aynı Kanunun 636 ncı maddesine göre ise mevcudu, borçlarını ödemeye yetmeyen terekenin tasfiyesi, sulh mahkemesince iflâs hükümlerine göre yapılır.

Buna göre, mirasçılar tarafından mirasın resmî tasfiyesi talep edilebileceği gibi Kurum tarafından da mirasçılardan alacaklarının tahsil edilmesi hususunda şüphe duyulması ve alacağın ödenmesinin veya teminat gösterilmesinin istenilmesine rağmen alacağın ödenmemesi veya teminat gösterilmemesi hâlinde söz konusu üç aylık süre içerisinde mirasın resmî tasfiyesi talep edilebilecektir. Bu durumda sulh hukuk mahkemesine başvurularak terekenin resmî tasfiyesinin talep edilmesi ve Kurum alacaklarının resmî deftere kaydedilmesinin sağlanması gerekmektedir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

13.3.5. Devletin yasal mirasçı olması durumunda takip işlemleri

4721 sayılı Kanunun 501 inci maddesine göre, mirasçı bırakmaksızın ölen kimsenin mirası Devlete geçer. Buna göre, mirasbırakanın ilk üç zümrede hiçbir mirasçısının bulunmaması, eşinin kendisinden önce ölmesi, herhangi bir mirasçı atamaması veya atanmış mirasçılarının tamamının mirası reddetmesi hâlinde, miras Devlete yani Hazineye geçecektir.

Aynı Kanunun 631 inci maddesinde, mirasın Devlete geçmesi hâlinde sulh mahkemesinin, re'sen terekenin resmî defterini düzenleyeceği, Devletin deftere yazılan borçlardan sadece miras yoluyla edindiği değerler ölçüsünde sorumlu olacağı hüküm altına alınmıştır.

Devletin mirasçılığı diğer yasal mirasçılardan farklıdır. Diğer yasal mirasçılar mirasbırakanın borçlarından dolayı şahsen sorumlu iken, Devlet sadece tereke malları ile sorumlu olmaktadır.

Bu nedenle, mirasın Devlete geçmesi hâlinde sulh hukuk mahkemesine başvurularak Kurum alacaklarının resmî deftere kaydedilmesinin sağlanması gerekmektedir.

13.3.6. Borçlunun ölümü hâlinde idari para cezalarının takip işlemleri

2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 38 inci maddesinin yedinci fıkrasında yer alan "*Ceza sorumluluğu şahsidir.*" hükmüne istinaden, kişilerin işledikleri idari veya adli suçlardan dolayı adli ve idari merciler tarafından verilen cezaların yalnızca o kişiye uygulanması gerekmektedir.

6183 sayılı Kanunun 3 üncü maddesine göre para cezaları terimi, adli ve idari para cezalarını ifade etmektedir.

Bu nedenle, idari para cezası uygulanan kişilerin ölümü hâlinde, Anayasanın 38 inci maddesinde yer verilen cezaların şahsiliği ilkesi gereğince, bu idari para cezalarının tahsilinden vazgeçilmesi gerekmektedir.

14. Gecikme zammı oranı

5510 sayılı Kanunun 88 inci maddesinde, Kurumun süresi içinde ödenmeyen prim ve diğer alacaklarının tahsilinde 6183 sayılı Kanunun 51 inci, 102 nci ve 106 ncı maddeleri hariç, diğer maddelerinin uygulanacağı hüküm altına alınmıştır.

Aynı Kanunun 89 uncu maddesinde, Kurumun prim ve diğer alacaklarının süresi içinde ve tam olarak ödenmediği takdirde ödenmeyen kısmının, sürenin bittiği tarihten itibaren ilk üç aylık sürede her bir ay için madde metninde belirtilen oranda gecikme cezası uygulanarak artırılacağı ve ayrıca, her ay için bulunan tutarlara ödeme süresinin bittiği tarihten başlamak üzere borç ödeninceye kadar her ay için ayrı ayrı Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından açıklanacak bir önceki aya ait Türk lirası cinsinden iskontolu ihraç edilen Devlet iç borçlanma senetlerinin aylık ortalama faizinin bileşik bazda uygulanarak gecikme zammı hesaplanacağı belirtilmiştir.

Kurumun prim ve diğer alacakları dışında kalan ve takip ve tahsili çeşitli kanunlar ile Kuruma verilen damga vergileri ile uygulama süreleri sona ermiş olmakla birlikte henüz tahsil edilmeyen eğitime katkı payı ve özel işlem vergisi alacaklarına 6183 sayılı Kanunun 51 inci maddesinde belirtilen gecikme zammı oranı uygulanmaktadır.

6183 sayılı Kanunun 51 inci maddesinin dördüncü fıkrası ile tanınan yetkiye istinaden gecikme zammı oranı, Cumhurbaşkanı tarafından alınan karar ile değiştirilebilmektedir. Bu nedenle damga vergisi, eğitime katkı payı ve özel işlem vergisi alacaklarına, yayımlanma tarihleri dikkate alınmak suretiyle söz konusu Cumhurbaşkanı Kararlarında belirtilen oranlar üzerinden gecikme zammı uygulanacaktır.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

6183 sayılı Kanununun 51 inci maddesi kapsamında uygulanacak gecikme zammı oranında değişiklik olması hâlinde genel yazı ile bildirilecektir. Geçmiş dönemler için gecikme zammı oranları tablosunda (Ek-8) yer alan oranlar esas alınacaktır.

Gecikme zammı aylık hesaplanmakla beraber, ödemenin yapıldığı ay içindeki gecikme zammı günlük olarak hesaplanacaktır.

15. İflasın açılmasından sonra gecikme zammı

Yargıtay İçtihadı Birleştirme Büyük Genel Kurulunun 22/11/1991 tarihli ve 1990/5 E., 1991/4 K. sayılı kararına göre, borçlu işverenin iflasına karar verilmesi hâlinde, Kurum alacaklarının süresinde ödenmemesi nedeniyle uygulanan gecikme zammı, iflasın açılmasından sonra da işlemeye devam edecektir.

Bu bağlamda, Kurum alacaklarının iflas masasına kaydının yapıldığı tarihten ödemenin Kurum hesaplarına aktarıldığı tarihe kadar geçen süre için gecikme zammı hesaplanarak tahsil edilir.

İKİNCİ BÖLÜM Mahsup ve Tecil

16. Mahsup işlemleri

6183 sayılı Kanununun 47 nci maddesinde, "*Amme alacağına karşılık rızaen yapılan ödemeler sırasıyla; ödeme süresi başlamış henüz vadesi geçmemiş, içinde bulunulan takvim yılı sonunda zaman aşımına uğrayacak, aynı tarihte zaman aşımına uğrayacak alacaklarda her birine orantılı olarak, vadesi önce gelen ve teminatsız veya az teminatl olana mahsup edilir. Ödemenin, alacak aslı ile fer'ilerinin tamamını karşılamaması halinde mahsup alacağın asıl ve fer'ilerine orantılı olarak yapılır.*

Amme alacağına karşılık cebren tahsil olunan paralar; önce parayı tahsil eden dairenin, artarsa aynı amme idaresinin takibe iştirak etmiş olan diğer alacaklı tahsil dairelerinin takip konusu alacak aslı ve fer'ilerine orantılı olarak mahsup edilir." hükmü yer almaktadır.

Buna göre, Kurum üniteleri tarafından tahsil edilen tutarların mahsup işlemlerinde uygulanacak esaslar aşağıda maddeler halinde açıklanmıştır.

Mahsup işlemi aşağıdaki formüle göre yapılacaktır:

$$\frac{(\text{Mahsup edilecek borç aslı veya ferileri tutarı}) \times (\text{Mahsubu yapılacak tutar})}{\text{Toplam borç tutarı}}$$

16.1. Mahsup sıralaması

Borçlunun aynı ünite de işlem gören birden fazla dosyasının bulunması hâlinde borçlu istediği dosyaya ödeme yapabileceğinden, bu dosyalardaki borç türleri üzerinde durulmayacaktır.

Seçilen dosyaya ödenen tutar, borçlu tarafından borç türü de seçilmişse öncelikle seçilen borç türünün aslına ve fer'ilerine (gecikme cezası ve zammına); borç türü seçilmemişse 5502 sayılı Kanununun 37 nci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan sıralama dikkate alınarak borç aslı ve fer'ilerine mahsup edilecektir.

Sıralamada borç türlerine ilişkin gecikme cezası ve zamları da ilgili oldukları borç türleri gibi

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

değerlendirilecektir. Aynı borçlunun birden çok işyeri dosyasındaki öncelikli olan borçları aynı borç türlerinden oluşmuşsa, bu kez en eski borca ilişkin işyeri dosyasından başlamak suretiyle mahsup yapılacaktır.

16.2. Rızaen yapılan ödemelerde mahsup

Ödeme emri gönderilmeden önce borçlunun borcuna karşılık yaptığı ödemeler, rızaen ödemelerdir. Yukarıda açıklanan esaslar doğrultusunda dosya ve borç türü, ister borçlu tarafından ister Kurum tarafından seçilmiş olsun, seçilen dosyaya tahsil edilen tutarın mahsubu aşağıdaki şekilde olacaktır:

1) Tahsil edilen tutar; ödeme süresi başlamış, vadesi geçmemiş, dolayısıyla henüz gecikme zammı doğmamış olan borçlara mahsup edilecektir.

2) Artan para olursa veya ödeme zamanı gelen ve vadesi geçmeyen alacak yoksa bu para, en eski borçtan başlanarak borç aslı ve gecikme zammına orantılı olarak dağıtılacaktır.

16.3. Cebri tahsilatta mahsup

Ödeme emri gönderilen borca karşılık yapılan her türlü tahsilat, cebri tahsilattır. Dolayısıyla ödeme emri gönderilerek icra takip dosyası açıldıktan sonra, ister borçlu tarafından bir para yatırılınsa isterse haciz veya satış sonucu bir para tahsil edilmiş olsun, bu tahsilatın mahsubu cebri tahsilattaki mahsup esaslarına göre yapılacaktır.

Cebren tahsil edilen tutardan ilk önce tahsil tarihine kadar yapılmış olan tüm icra takip giderleri (posta, ilan ve satış masrafları, zor kullanma, nakil, ekspertiz, muhafaza, yediemin ücreti, bilirkişi ücretleri vb.) mahsup edilecektir.

Kurum borçlusunun birden çok icra takip dosyası varsa borçlu istediği icra takip dosyasına ödeme yapabilecek, paranın mahsubu seçilen dosyadaki asıl ve fer'i borçlara orantılı olarak yapılacaktır.

Kurum borçlusu tarafından icra takip dosyası seçilmeden ödeme yapılırsa veya haciz ya da satış yoluyla para tahsil olunursa bu kez, ilk açılan icra takip dosyasından başlanılarak bu icra takip dosyalarındaki asıl ve fer'i borçlara orantılı olarak mahsup yapılacak ve bu dosyadaki borç tümüyle bitirilmeden diğer icra takip dosyasına geçilmeyecektir.

16.4. Tecilde mahsup

İcra takip dosyalarındaki takip masrafları, peşinatın mahsubu sırasında öncelikle alınacak olup peşinatın yetmemesi durumunda ilk taksit tutarının tamamlanması istenecektir. İkinci ve sonraki taksitlerin mahsubu sırasında takip masraflarına ayrıca mahsup yapılmayacaktır.

Taksit tutarlarının tahsilini müteakip ödenen tecil faiz tutarları doğrudan tecil faizine mahsup edilerek ilgili hesaba alınacak, kalan para da borç aslı ve gecikme zammına orantılı olarak mahsup edilecektir.

Tahsil edilen taksit tutarları, vadesi geçmiş en eski taksitten başlanılarak mahsup edilir.

Tecil şartlarına uyularak tüm taksitlerin ödenerek bitirilmesini müteakip icra takip dosyaları infaz edilecektir.

16.5. Tecil bozulduğunda mahsup

Taksit tutarlarının, tecil şartlarına uygun olarak ödenip ödenmediği kontrol edilerek tecil şartlarına uyulmaması hâlinde zaman geçirilmeden tecil işleminin bozulması gerekmektedir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Buna göre öncelikle, tecil işleminin bozulduğu tarihe kadar ödenen tüm taksitlerin mahsubuna ilişkin işlemler (tecil faizinin mahsubuna ilişkin işlemler dâhil), muhasebe yönünden ters işlem yapılarak iptal edilecektir.

İlk taksit (peşinat) olarak ödenen tutarın mahsup işlemi bir değişiklik yapılmayacaktır. Dolayısıyla, borç tutarına gecikme zammı hesaplanarak mahsup yapılmış olduğundan ve icra takip masraflarının tamamı kapatıldığından yapılan mahsup işlemi iptal edilmeyecektir.

Tecil bozulduğunda, gecikme zammının durduğu tarih olan ilk taksitin ödendiği tarihten sonraki ilk günden başlayarak gecikme zammı işleyecektir. Ancak ödenen aylık taksitler (tecil faizsiz) ödeme tarihleri itibarıyla borç aslı ve gecikme zammına orantılı olarak mahsup edilecektir.

Tecil faiz tutarları, tecil edilen borç içindeki gecikme zammına isabet eden bölümü kadar aşağıdaki şekilde hesaplanarak irat kaydedildikten sonra, kalan tutarın tamamı gecikme zammına mahsup edilecek, böylece tecilin bozulmasından sonraki mahsup işlemleri tümüyle bitirilmiş olacak ve borçlunun son borç durumu belirlenecektir.

İrat kaydedilecek tutar aşağıdaki formüle göre hesaplanacaktır:

$$\frac{(\text{Tecil edilen gecikme zammı tutarı}) \times (\text{Tahsil edilen tecil faizi tutarı})}{\text{Tecil edilen toplam borç}}$$

Gecikme zammına mahsup edilecek tutar ise aşağıdaki formüle göre hesaplanacaktır:

$$(\text{Tahsil edilen tecil faizi tutarı} - \text{İrat kaydedilen tutar})$$

Tecil işleminin bozulduğu tarihten sonra yapılacak tahsilat, cebri tahsilatta mahsup başlığı altında açıklanan yöntemlere göre mahsup edilecektir.

17. 6183 sayılı Kanununun 48 inci maddesi kapsamında tecil işlemi

6183 sayılı Kanununun 48 inci maddesinde, "Amme borcunun vadesinde ödenmesi veya haczin tatbiki veyahut haczolunmuş malların paraya çevrilmesi amme borçlusunu çok zor duruma düşürecekse, borçlu tarafından yazı ile istenmiş ve teminat gösterilmiş olmak şartıyla, alacaklı amme idaresince veya yetkili kılacağı makamlarca; amme alacağı 36 ayı geçmemek üzere ve faiz alınarak tecil olunabilir.

Şu kadar ki, amme borçlusunun alacaklı tahsil daireleri itibarıyla tecil edilen borçlarının toplamı ellibin (ikiyüzellibin) Yeni Türk Lirasını (bu tutar dâhil) aşmadığı takdirde teminat şartı aranılmaz. Bu tutarın üzerindeki amme alacaklarının tecilinde, gösterilmesi zorunlu teminat tutarı ellibin (ikiyüzellibin) Yeni Türk Lirasını aşan kısmın yarısıdır. Cumhurbaşkanı; bu tutarı on katına kadar artırmaya, yarısına kadar indirmeye, yeniden kanuni tutarına getirmeye ve alacaklı amme idareleri itibarıyla bu hadler arasında farklı tutar belirlemeye yetkilidir.

Borcunun tecilini talep eden ancak, talepleri uygun görülmemekle reddedilen borçlular söz konusu borçlarını reddin tebliği tarihinden itibaren idarece 30 güne kadar verilebilecek ödeme süresi içinde ödedikleri takdirde bu amme alacağı ödendiği tarihe kadar faiz alınmak suretiyle tecil olunur.

Tecil yetkisini kullanacak ve bu yetkiyi devredecek olanlar, Devlete ait amme alacaklarında ilgili vekiller, vilayet hususi idarelerine ait amme alacaklarında valiler, belediyelere ait amme alacaklarında belediye reisleridir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Haciz yapılmışsa mahcuz mal, değeri tutarınca teminat yerine geçer. Tecil edilen amme alacakları ile ilgili olarak daha önce tatbik edilen ve borcun tamamını karşılayacak değerde olan hacizler, yapılan ödemeler nispetinde kaldırılır ve buna isabet eden teminat iade edilir. Ancak, mahcuz malların değeri tecil edilen borç tutarından az, zorunlu teminat tutarından fazla olması halinde, tatbik edilen hacizler, tecil şartlarına uygun olarak yapılan ödemeler neticesinde kalan tecilli borç tutarı mahcuz mal değerinin altına inmediği müddetçe kaldırılmaz. Tecilli borca karşılık alınan teminat ise, tecil şartlarına uygun olarak yapılan ödemeler neticesinde kalan tecilli borç tutarının zorunlu teminat tutarının altına inmesi durumunda, yapılan ödemeler nispetinde kaldırılır.

Tecil salahiyetini kullanacak ve bu salahiyeti devredecek olan makamlar; tecil edilecek amme alacaklarını tür ve tutar olarak belirlemeye, amme borçlusunun faaliyetine devam edip etmediğini esas alarak tecil edilecek alacakları tespit etmeye, tecilde taksit zamanlarını ve diğer şartları tayin etmeye ayrıca 213 sayılı Kanuna göre Maliye Bakanlığınca ilan edilen mücbir sebep hali kapsamındaki amme borçlularının, mücbir sebep halinin sona erdiği tarihe kadar ödemeleri gereken amme borçları ile mücbir sebep nedeniyle ödeme süreleri ertelenen amme borçlarını faiz alınmaksızın veya yürürlükteki faiz oranından daha düşük faiz oranıyla tecil etmeye yetkilidir.

Tecil şartlarına riayet edilmemesi, değerini kaybeden teminatın veya mahcuz malların tamamlanmaması veya yerlerine başkalarının gösterilmemesi hallerinde amme alacağı muaccel olur. Tecil edilen amme alacağının gecikme zammı tatbik edilmeyen alacaklardan olması halinde, ödenen tecil faizleri iade veya mahsup edilmez." hükmü yer almaktadır.

Buna göre, 6183 sayılı Kanununun 48 inci maddesi ile 5502 ve 5510 sayılı Kanunlarda öngörülen hükümler doğrultusunda, Yönetim Kurulunun 18/02/2016 tarihli ve 2016/61 sayılı kararı ile Kurum alacaklarının teciline ilişkin usul ve esaslar belirlenmiş olup yürütülecek işlemler aşağıda açıklanmıştır.

17.1. Başvuru

6183 sayılı Kanununun 48 inci maddesine istinaden tecil talep eden borçluların, tecil talep formu (Ek-1) ile birlikte dosyalarının işlem gördüğü ünitelere (sosyal güvenlik il müdürlüğü/sosyal güvenlik merkezi) başvurması gerekmektedir.

Tecil talep formu ile birlikte borçlular tarafından, çok zor durum tespitine ilişkin aşağıda açıklanan esaslara göre durumlarına uyan mali durum bildirim formu (Ek-1/b) veya çok zor durum raporunun (Ek-1/a) da verilmesi gerekmektedir.

Tecil talep formu ve ilgili belgelerin eksiksiz olarak doldurulması gerekmekte olup istenilen bilgi ve belgelerin eksik olması hâlinde bunların tamamlanması istenilecek, söz konusu eksikliklerin giderilmemesi hâlinde borçluların tecil talepleri reddedilecektir.

Tecil talepleri, menkul ve gayrimenkul malların satış ilanına kadar değerlendirilecek olup ilandan sonraki talepler değerlendirilmeyecektir.

17.1.1. Niyabeten takipte tecil işlemi

Borçlunun veya mallarının başka mahallerde bulunması durumunda alacaklı ünite, borçlu veya mallarının bulunduğu mahalde yapılacak takipleri, o mahaldeki ünite vasıtasıyla yaptırabilir.

Niyabeten takiplerde borçlu tarafından talep edilmesi hâlinde tecil işlemleri, borçlunun dosyasının işlem gördüğü ünite yerine niyabeten takibi yapan ünite tarafından yapılabilir.

17.1.2. Alt işvereni bulunan borçluların tecil talepleri

5510 sayılı Kanununun 12 nci maddesinde alt işveren, bir işverenden işyerinde yürüttüğü mal veya

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

hizmet üretimine ilişkin bir işte veya bir işin bölüm veya eklentilerinde iş alan ve bu iş için görevlendirdiği sigortalıları çalıştıran üçüncü kişi olarak tanımlanmıştır.

Bu nedenle sigortalılar üçüncü bir kişinin aracılığı ile işe girmiş ve bunlarla sözleşme yapmış olsalar dahi asıl işverenin, Kanunun işverene yüklediği yükümlülüklerden dolayı, alt işveren ile birlikte sorumluluğu bulunmaktadır.

Buna göre, asıl işverenin tecil için başvuruda bulunması hâlinde alt işverenin borçları da dâhil edilmek suretiyle tecil işlemi yapılacaktır.

Asıl işveren tecil talebinde bulunmamış ise alt işverenin kendi borcu için başvuruda bulunması hâlinde, bu borç asıl işverenden bağımsız olarak tecil edilebilecektir.

17.1.3. Tecil yapıldıktan sonra geriye doğru ortaya çıkan borçlar

Tecil işlemi yapıldıktan sonra tecil başlangıç tarihinden önceki bir döneme ilişkin borcun bulunması hâlinde, bu borçlar mevcut tecil işleminden ayrı olarak tecil edilebilecektir.

17.2. Çok zor durum incelemesi ve tecil süresi

6183 sayılı Kanununun 48 inci maddesine göre, Kurum alacağıının vadesinde ödenmesi veya haczin tatbiki veyahut haczolunmuş malların paraya çevrilmesi borçluyu çok zor duruma düşürecekse tecil işlemi yapılabilmektedir.

Borçlunun çok zor durum tespiti, aşağıda belirtilen likidite oranlarına göre yapılacak olup oranın virgülden sonraki ilk iki rakamı dikkate alınacak ve herhangi bir yuvarlama işlemi yapılmayacaktır.

$$\text{Likidite oranı} = \frac{(\text{Dönen Varlıklar} - \text{Stoklar})}{\text{Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar}} \leq 1$$

$$\text{Likidite oranı} = \frac{(\text{Kasa} + \text{Banka} + \text{Kısa Vadeli Alacaklar})}{\text{Kısa Vadeli Borçlar}} \leq 1$$

Likidite oranının; "1,00" ve altında olması halinde bu durum, borçlu açısından çok zor durum olarak kabul edilecek, "1,01" ve üzerinde olması halinde ise borçluların tecil talepleri reddedilecektir.

Likidite oranının "0,51" ila "1,00" aralığında olması halinde azami 18 aya kadar, "0,50" ve altında olması durumunda ise azami 36 aya kadar eşit taksitler halinde ödenmesini sağlayacak şekilde borçlar ödeme planına bağlanabilecektir. Bu süreler, azami tecil süreleri olup tecile yetkili makamlar tarafından daha az süreli tecil yapılabilecektir.

17.2.1. Borç türü bazında 900.000 TL'nin* üzerinde borcu olanlar için çok zor durum tespiti (* Çok zor durum raporu gerektiren borç haddi, 19/12/2025 tarihli ve 132184921 sayılı Genel Yazı ile 2026 yılı için 900.000 TL olarak belirlenmiştir.)

Kurum ünitesine olan borçları için tecil talebinde bulunan ve borç türü bazında 900.000 TL'nin

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

üzerinde borcu olanlar için çok zor durum tespiti, aşağıda belirtilen likidite oranlarına göre tespit edilecektir.

a) Bilanço esasına göre defter tutan borçlular için likidite oranı; “*Dönen Varlıklar – Stoklar / Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar*” formülüne göre hesaplanacaktır.

b) İşletme hesabı esasına göre defter tutan borçlular için likidite oranı; “*Kasa + Banka + Kısa Vadeli Alacaklar / Kısa Vadeli Borçlar*” formülüne göre hesaplanacaktır.

Çok zor durum tespiti, 3568 sayılı Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanununa göre ruhsat almış ve faaliyet belgesine sahip serbest muhasebeci mali müşavirler veya yeminli mali müşavirler tarafından ilgisine göre (a) veya (b) bendindeki likidite oranı formülüne göre tespit edilerek çok zor durum raporu (Ek-1/a) ile belgelendirilecektir.

3568 sayılı Kanuna göre ruhsat almış olan serbest muhasebeci mali müşavirler ve yeminli mali müşavirler, çok zor durum raporu (Ek-1/a) örneğine uygun olarak düzenleyecekleri, talep tarihinden en çok üç ay öncesine ait rapora, bağlı buldukları meslek odalarından alınmış faaliyet belgesini ve yaptıkları hesaplamalara esas olan belgelerin fotokopilerini de ekleyeceklerdir.

Diğer taraftan, Sermaye Piyasası Kurulu mevzuatı gereği halka açık ve borsada işlem gören şirketler, üçer aylık dönemler itibarıyla mali tablolarını oluşturmak ve yayımlamak zorunda olduklarından, söz konusu şirketlerin Sermaye Piyasası Kuruluna verdikleri en son mali tablodaki (bilançodaki) veriler esas alınmak suretiyle çok zor durum tespitine ilişkin hesaplama (a) bendindeki likidite oranı formülüne göre Kurum tarafından yapılacaktır. Halka açık şirketlerden olmakla birlikte borç miktarı 900.000 TL’yi aşmayan şirketlerin çok zor durum tespiti ise mali durum bildirim formu ile beyan edecekleri mali bilgilere istinaden (b) bendindeki likidite oranı formülüne göre Kurum tarafından yapılacaktır.

Örnek: *E Limited Şirketinin sigorta primi, işsizlik sigortası primi ve idari para cezası ile bunların gecikme cezası ve zammından oluşan borçları için tecil talebinde bulunması hâlinde, borç türlerinin toplamına bakılmaksızın herhangi bir borç türünün gecikme cezası ve zammı dahil bu maddede belirtilen tutarın üzerinde olması halinde yetkili meslek mensubu tarafından düzenlenmiş raporda belirtilen orana göre işlem yapılacaktır. Örneğin, gecikme cezası ve zammı dahil olmak üzere sigorta primi borcunun bu maddede belirtilen tutarın üzerinde olması halinde çok zor durum raporu istenilecektir.*

17.2.2. Borç türü bazında 900.000 TL* ve altında borcu olanlar için çok zor durum tespiti

(* Çok zor durum raporu gerektiren borç haddi, 19/12/2025 tarihli ve 132184921 sayılı Genel Yazı ile 2026 yılı için 900.000 TL olarak belirlenmiştir.)

Kurum ünitesine olan borçları için tecil talebinde bulunan ve borç türü bazında 900.000 TL ve altında borcu olanlar için çok zor durum tespiti, başvuru tarihi itibarıyla düzenleyecekleri mali durum bildirim formundaki (Ek-1/b) mali bilgiler esas alınarak Kurum tarafından likidite oranı (Kasa + Banka + Kısa Vadeli Alacaklar / Kısa Vadeli Borçlar) formülüne göre yapılacaktır.

Örnek-1: *C Limited Şirketinin sigorta primi, işsizlik sigortası primi ve idari para cezası ile bunların gecikme cezası ve zammından oluşan borçları için tecil talebinde bulunması hâlinde, borç türlerinin toplamına bakılmaksızın gecikme cezası ve zammı dahil her bir borç türü bakımından ayrı ayrı bu maddede belirtilen tutarı aşmaması halinde çok zor durum tespiti, mali durum bildirim formundaki mali bilgiler esas alınarak Kurum tarafından likidite oranı (Kasa + Banka + Kısa Vadeli Alacaklar / Kısa Vadeli Borçlar) formülüne göre yapılacaktır. Örneğin, gecikme cezası ve zammı dahil olmak üzere sigorta primi, işsizlik sigortası primi ve idari para cezası borçlarının her birinin bu maddede belirtilen tutarı aşmaması halinde mali durum bildirim formuna istinaden çok zor durum tespiti Kurum tarafından*

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

yapılacaktır.

Örnek-2: AA Limited Şirketinin sigorta primi, gecikme cezası ve zammından oluşan borcunun tecili için Kurum ünitesine başvurduğu ve başvuru tarihi itibarıyla ibraz ettiği mali durum bildirim formundaki kasa, banka, kısa vadeli alacaklar ve kısa vadeli borçlara ilişkin verilere bakılarak;

Kasa : XXXX	Kısa Vadeli Borçlar : XXXX
Banka : XXXX	
Ticari Alacaklar : XXXX	
Diğer Alacaklar : XXXX	

Likidite oranı formülüne göre; $\frac{Kasa + Banka + Ticari Alacaklar + Diğer Alacaklar}{Kısa Vadeli Borçlar}$

oranlaması yapılacak ve bulunan oranda (örneğin 0,14180429) virgülden sonraki ilk iki rakam (bu örneğe göre 0,14) dikkate alınarak "1,00" değerini geçip geçmediğine bakılacak ve borçlunun çok zor durumda olup olmadığına karar verilecektir (bu örnekte 0,14 değeri 1,00 değerini geçmediği için borçlunun çok zor durumda olduğu kabul edilecektir ancak bulunan oranın 1,09546325 gibi bir sayı olması halinde 1,09 değeri 1,00 değerini geçtiği için borçlunun tecil talebi reddedilecektir).

17.2.3. (Değişik: 10/02/2025 tarihli ve 2025/5 sayılı Genelge) Kamu kurum ve kuruluşları için çok zor durum tespiti

Kamu kurum ve kuruluşları ifadesinden, 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasında belirtilen kamu idareleri, kamu iktisadi teşebbüsleri, bunların bağlı idare, ortaklık, müessese ve işletmeleri, bunların ödenmiş sermayesinin %50'sinden fazlasına sahip oldukları ortaklık ve işletmelerden Türk Ticaret Kanununa tabi olmayanlar, özel kanunlarına göre personel çalıştıran diğer kamu kurumları, il özel idaresi, belediyeler ve bağlı kuruluşları ile sermayesinin yarısından fazlasına sahip buldukları şirketler anlaşarak işlem yapılacaktır.

Kamu kurum ve kuruluşlarının beyanlarına göre çok zor durum tespiti, likidite oranı hesaplamasına bağlı kalınmaksızın değerlendirilecektir. Buna göre, belediyeler (belediyeler ile bunların bağlı kuruluşlarının doğrudan veya dolaylı olarak birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip buldukları şirketler dahil) ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarının tecil taleplerinde likidite oranı hesaplaması yapılmayacaktır.

17.2.4. Tüzel kişi üst düzey yöneticilerinin ve limited şirket ortaklarının sorumlu oldukları borçları için çok zor durum tespiti

Tüzel kişi üst düzey yöneticilerinin ve limited şirket ortaklarının sorumlu oldukları borçları için tecil talep etmeleri halinde çok zor durum tespiti; bu kişilerin tüzel kişi ile hukuki bağlarının devam edip etmemesine (üst düzey yöneticilerin görevden ayrılmaları ve limited şirket ortaklarının hisselerini devretmeleri) ve sorumlu oldukları borç miktarına bakılmaksızın mali durum bildirim formundaki kendilerine ait mali bilgiler esas alınarak Kurum tarafından likidite oranı (Kasa + Banka + Kısa Vadeli Alacaklar / Kısa Vadeli Borçlar) formülüne göre yapılacaktır.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

17.2.5. 4/b sigortalılarının borçları için çok zor durum tespiti

4/b sigortalılarının, bu sigortalılıklarından kaynaklanan borçları için tecil talep etmeleri halinde çok zor durum tespiti, bu kişilerin Kurum ünitesine olan borç miktarına bakılmaksızın mali durum bildirim formundaki mali bilgiler esas alınarak Kurum tarafından likidite oranı (Kasa + Banka + Kısa Vadeli Alacaklar / Kısa Vadeli Borçlar) formülüne göre yapılacaktır.

17.2.6. Çok zor durum incelemesine ilişkin borç tutarlarının güncellenmesi

Genelgenin "17.2.1" ve "17.2.2" numaralı maddelerinde belirtilen tutar, her yıl yeniden değerlendirme oranı kadar artırılır ve Sigorta Primleri Genel Müdürlüğü tarafından duyurulur.

17.2.7. Kurumun denetim yetkisi ve sorumluluk

Borçluların çok zor durumda olup olmadıkları, Kuruma ibraz ettikleri mali durum bildirim formlarında yer alan bilgilere veya meslek mensupları tarafından düzenlenen raporlara göre tespit edilmekle birlikte ihbar, şikayet veya bariz bir şüphe olması durumunda, Kurumun denetim ve kontrolle görevli memurları vasıtasıyla mali durum bildirim formunda veya çok zor durum raporunda yer alan bilgilerin doğru olup olmadığı yönünde gerekli inceleme yaptırılacaktır.

Yapılacak inceleme sonucunda, oranların hesaplanmasına esas bilgilerin doğru olmadığına anlaşılması hâlinde, tecil işlemi bozulacak, yanıtıcı rapor düzenlediği tespit edilen meslek mensupları tarafından düzenlenecek raporlar 5 yıl boyunca işleme konulmayacak ve konu hakkında ayrıca ilgili meslek odasına ihbarda bulunulacaktır.

17.3. Tecil faizi

6183 sayılı Kanununun 48 inci maddesi kapsamında yapılan tecil işlemlerinde Hazine ve Maliye Bakanlığının belirlediği tecil faizi oranı uygulanmaktadır.

Tecil işlemlerinde, ilk taksitin tamamen ödendiği tarihe kadar (ödediği gün dâhil) asıl borca gecikme zammı tahakkuk ettirilecektir.

İkinci taksit ödemesinden başlanılarak her taksit tutarı için (taksitler ödenirken) ödeme tarihine kadar hesaplanacak tecil faizinin de tahsil edilmesi gerekmektedir.

Tecil faizi aşağıdaki formüle göre hesaplanacaktır:

$$\text{Tecil faizi} = \frac{\text{Taksit tutarı} \times \text{Yıllık tecil faiz oranı} \times \text{Gün sayısı}}{36.000}$$

Bu formülde gün sayısı belirlenirken, tecilin başlangıcından o aya ait taksitin ödendiği güne kadar geçen gün sayısı dikkate alınacaktır (ilk taksitin ödendiği gün dâhil edilmez ancak tecil faizi alınan taksitin ödendiği gün dâhil edilir).

Tecil faizi oranının indirilmesi hâlinde, değişikliğin Resmî Gazetede yayımlandığı tarihten önce tecil edilen alacaklara değişikliğin yapıldığı tarihe kadar eski oranlar, değişiklik tarihinden itibaren ise belirlenen yeni oran üzerinden tecil faizi uygulanacaktır.

Tecil faizi oranının yükseltilmesi hâlinde, değişikliğin Resmî Gazetede yayımı tarihinden önce yapılan veya henüz sonuçlandırılmamış taleplere istinaden yapılacak tecillerde eski oranlar üzerinden tecil faizi alınacaktır.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Tecil faizi oranında değişiklik olması hâlinde genel yazı ile duyurulacaktır. Geçmiş dönemler için tecil faiz oranları tablosunda (Ek-7) yer alan oranlar esas alınacaktır.

17.4. (Değişik: 30/01/2026 tarihli ve 2026/7 sayılı Genelge) İlk taksitin ödenmesi ve tecilin başlaması

Tecil işlemleri, belirlenen ilk taksit tutarının defaten ödendiği tarihte başlayacaktır.

Örnek: C Limited Şirketi tarafından, 02/03/2026 tarihinde Kurum ünitesine 550.000 TL sigorta primi aslı, 200.000 TL gecikme cezası ve zammından oluşan toplam 750.000 TL tutarındaki borcunun 24 ay süre ile tecil edilmesi için başvuruda bulunularak ilk taksit tutarına mahsuben 09/03/2026 tarihinde 31.250 TL ödenmesi hâlinde ilk taksit tutarının ödendiği 09/03/2026 tarihi, tecil tarihi olarak kabul edilecektir.

17.4.1. Tecil süresi ve kademeli tecil

Tecil talebinde bulunan borçlunun Kurum ünitesine olan borçları, likidite oranına göre azami 18 veya 36 aya kadar tecil edilebilecektir. Borçluların, 36 ayı aşan veya talepte bulunulan borç türüne ilişkin borcun sadece icraya intikal eden kısmının tecil talepleri kabul edilmeyecektir.

Söz konusu tecil süreleri azami süreler olup tecile yetkili makamlar tarafından borç tutarına, borçlunun zor durumuna, borçlarının ödenmesindeki iyi niyetine ve daha önce yapılan tecil işlemlerinde borcun ödenip ödenmediği gibi hususlara bakılarak borçlar azami tecil süreleri kadar tecil edilebilecektir. Ancak, tecile yetkili makamlar tarafından, borcun azami tecil sürelerinden daha az sürede ödenebileceğine kanaat getirilmesi hâlinde bu sürelerden daha az süreli tecil işlemleri yapılabilecektir.

(Değişik: 30/01/2026 tarihli ve 2026/7 sayılı Genelge) Tecil işleminde borcun eşit taksitlerle ödenmesi esastır. Ancak borçluların kademeli ödeme planında ısrar etmesi ve ünitenin borçlunun taksitlerini eşit olarak ödeyemeyecek durumda olduğuna kanaat getirmesi hâlinde, en fazla ilk altı taksit, eşit taksitlere bölünmüş ödeme planındaki taksit tutarının %50'sinden az olmamak kaydıyla kademeli olarak tecil edilebilecektir.

(Değişik: 30/01/2026 tarihli ve 2026/7 sayılı Genelge) Buna göre, borçlular tarafından kademeli tecil talebinde bulunulması durumunda, en fazla başlangıçtaki altı aya ait taksit tutarları, tecil talep edilen borç tutarının, ödeme planındaki taksit sayısına bölünmesi suretiyle bulunacak tutarın %50'sinden az olmamak kaydıyla kademeli taksit tutarları hesaplanacaktır (talep edilmesi hâlinde düşük taksit tutarları %50'nin üzerinde de olabilecektir). Daha sonraki aylara ait taksit tutarları ise geriye kalan borç miktarının, kalan taksit sayısına bölünmesi suretiyle eşit olarak hesaplanacaktır.

17.5. Tecilde yetki tutarları ve tecil taleplerinin değerlendirilmesi** (** 19/12/2025 tarihli ve 132184921 sayılı Genel Yazı ile 2026 yılı tecil yetki tutarları aşağıdaki gibi belirlenmiştir.)

Alacak tutarına göre tecil yetkisi aşağıdaki gibi olacaktır;

- 1) 63.000.001 TL ve üzerindeki alacaklar için Kurum Yönetim Kurulu,
- 2) 50.000.001- 63.000.000 TL arası alacaklar için Kurum Başkanı,
- 3) 38.000.001- 50.000.000 TL arası alacaklar için Sigorta Primleri Genel Müdürü,
- 4) 25.000.001- 38.000.000 TL arası alacaklar için İcra Daire Başkanı,
- 5) İstanbul, Ankara ve İzmir illerinde 18.000.001- 36.000.000 TL (dâhil) arası alacaklar için sosyal güvenlik il müdürleri, 18.000.000 TL ve altındaki alacaklar için ise icra takip işlemlerinin

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

yürütüldüğü sosyal güvenlik merkez müdürleri,

6) Diğer büyükşehirlerde 15.000.001- 29.000.000 TL (dâhil) arası alacaklar için sosyal güvenlik il müdürleri, 15.000.000 TL ve altındaki alacaklar için ise icra takip işlemlerinin yürütüldüğü sosyal güvenlik merkez müdürleri,

7) Büyükşehir olmayan illerde 13.000.001- 25.000.000 TL (dâhil) arası alacaklar için sosyal güvenlik il müdürleri, 13.000.000 TL ve altındaki alacaklar için ise icra takip işlemlerinin yürütüldüğü sosyal güvenlik merkez müdürleri, yetkilidir.

Bünyesinde icra takip işlemlerinin yürütüldüğü sosyal güvenlik merkezi olmayan sosyal güvenlik il müdürlüklerinde, bu yetki sosyal güvenlik il müdürü tarafından kullanılacaktır.

Sosyal güvenlik il müdürlükleri ve sosyal güvenlik merkezleri tarafından takip edilen Kurum alacaklarının tecilinde sosyal güvenlik il müdürü yetkilidir.

Söz konusu yetkilerin kullanılmasında borçlunun tahsilatla görevli o üniteye işlem gören tüm işyerlerinden kaynaklanan borçlarının, borç türü bazında (sigorta primi, işsizlik sigortası primi, idari para cezası vb.) ayrı ayrı değerlendirilmesi gerekmektedir.

Tecil işlemi borç türü bazında yapılacak olmakla birlikte, borçlunun üniteye işlem gören icraya intikal etmiş ya da etmemiş, tecil talebinde bulunduğu tarihe kadar muaccel olmuş borçlarının tamamının dikkate alınması gerekmektedir.

Sosyal güvenlik il müdürlüklerinin yetkilerini aşan tecil talepleri, değerlendirilmek üzere Sigorta Primleri Genel Müdürlüğüne gönderilecektir.

Bu maddede belirtilen tutarlar, her yıl yeniden değerlendirme oranı kadar artırılır ve Sigorta Primleri Genel Müdürlüğü tarafından duyurulur.

17.5.1. Genel Müdürlüğe gönderilecek tecil talepleri

Sosyal güvenlik il müdürlükleri tarafından yetkilerini aşan tutarlardaki tecil talepleri, tecil bilgi formu (Ek-6) ve gerekli olan diğer bilgi ve belgelerle birlikte eksiksiz şekilde Sigorta Primleri Genel Müdürlüğüne gönderilecektir.

Ancak tecil işlemi devam ederken oluşan cari ay borçlarının mevcut tecil işlemine eklenmesi durumunda, tecil yetki tutarları dikkate alınmaksızın bu işlem, tecil işlemi yürüten ünite tarafından yerine getirilecektir.

17.5.2. Tecil talebinin değerlendirilmesi ve karar alınması

Tecil işleminin yapılıp yapılmaması hususunda tecile yetkili makamlar tam yetkiye sahiptir. Tecile yetkili makamlar tarafından tecil talepleri değerlendirilirken, borçlunun öteden beri borçlarını ödemede iyi niyetli olup olmadığına bakılacaktır. Borçlunun tecil talep tarihi ile tecilin yapıldığı tarih arasında geçen sürede ilk taksit ve devam eden taksitlerle cari ay borçlarını ödemesi, iyi niyetinin bir göstergesi olarak kabul edilecektir.

(Değişik: 25/12/2024 tarihli ve 2024/15 sayılı Genelge) Tecili yapacak makamlar, usul ve esaslara göre tayin ettikleri tecil şartlarını belirleyeceklerdir. Tayin edilen şartların borçlu tarafından kabul edilmesi esastır. Borçlu tarafından tecil şartları kabul edilmediği takdirde tecil işlemi yapılmayacaktır.

Buna göre sosyal güvenlik il müdürlüğü tarafından yapılacak tecil işlemi il müdürü, il müdür yardımcısı veya merkez müdürü, sorumlu icra memuru ve icra memurundan oluşan komisyon tarafından

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

(Ek-4); sosyal güvenlik merkezleri tarafından yapılacak tecil işlemi ise merkez müdürü, müdür yardımcısı, sorumlu icra memuru ve icra memurundan oluşan komisyon tarafından (Ek-4/a) karara bağlanır.

Tecil komisyonu kararları her yıl 1'den başlamak üzere numaralandırılır ve üç nüsha düzenlenir. Bir nüsha icra takip dosyasına takılır, bir nüsha ilgili servise gönderilir, bir nüsha ise ayrı dosyada sıra numarasına göre tutulur. Karar numaraları karar kayıt defterinden izlenir.

Tecil talebi sonuçlandıktan sonra, Genelge ekindeki örnek yazı (Ek-5) kullanılarak ödeme planı ile birlikte borçluya tebliğ edilir.

17.5.3. (Değişik: 30/01/2026 tarihli ve 2026/7 sayılı Genelge) Tecil işlemi bozulanların yeni tecil taleplerinin değerlendirilmesi

Tecil talebinin değerlendirilmesinde; borçlunun, talepte bulunduğu yıl ile bu yıldan önceki iki takvim yılı içerisinde 6183 sayılı Kanununun 48 inci maddesi kapsamında üç kez tecilinin bozulmuş olması halinde, söz konusu bozulmuş tecil borçları ödeninceye kadar yeni tecil talebi kabul edilmeyecektir.

Ancak, daha önce bozulmuş olan tecil işlemlerine ilişkin borçların başvuru tarihinden önce ödenmiş olması hâlinde, söz konusu tecil işlemleri bozulmuş tecil sayılmayacak ve yeni tecil talebinin değerlendirilmesinde dikkate alınmayacaktır.

Ayrıca, tecil süreci devam ederken borçlunun yapılandırma kanunlarından yararlanmak amacıyla yaptığı başvurular nedeniyle sona eren tecil işlemleri, bozulmuş tecil olarak değerlendirmeye alınmayacaktır.

Diğer taraftan, bozulmuş olan tecil sayılarının belirlenmesine ilişkin uygulama ünite ve borçlu bazında yapılacaktır.

Örnek-1: 08/06/2026 tarihinde 1.000.000 TL tutarındaki sosyal sigorta primi borcunun 12 ay süre ile tecil edilmesi talebinde bulunan A Limited Şirketinin 01/01/2024 ila 08/06/2026 tarihleri arasında bozulan tecil sayısına bakılmak suretiyle değerlendirme yapılacak, yapılan değerlendirme sonucunda bu süre içerisinde üç defa bozulmuş tecil işlemi var ise borçlunun 08/06/2026 tarihli tecil talebi reddedilecektir.

Örnek-2: Borçlu A'nın 2023 yılı Ağustos, Eylül ve Ekim aylarına ilişkin 500.000 TL tutarındaki prim borcu 01/02/2024 tarihinde 18 ay süre ile tecil edilmiştir. Borçlu A, ödeme yükümlülüklerini süresi içerisinde yerine getirmediğinden bu tecil işlemi 2024 yılında bozulmuştur.

Borçlu A'nın, 2023 yılı Ağustos, Eylül ve Ekim ayları ile 2024 yılı Kasım ve Aralık aylarına ilişkin 1.000.000 TL tutarındaki prim borcu 15/01/2025 tarihinde 24 ay süre ile tecil edilmiştir. Borçlu A, ödeme yükümlülüklerini süresi içerisinde yerine getirmediğinden bu tecil işlemi 2025 yılında bozulmuştur.

Borçlu A'nın, 2023 yılı Ağustos, Eylül ve Ekim, 2024 yılı Kasım ve Aralık ayları ile 2025 yılı Ağustos, Eylül, Ekim ve Kasım aylarına ilişkin 1.500.000 TL tutarındaki prim borcu 12/01/2026 tarihinde 36 ay süre ile tecil edilmiştir. Borçlu A ödeme yükümlülüklerini süresi içerisinde yerine getirmediğinden bu tecil işlemi 2026 yılında bozulmuştur.

Borçlu A, bu defa 2023 yılı Ağustos, Eylül ve Ekim, 2024 yılı Kasım ve Aralık ayları ile 2025 yılı Ağustos, Eylül, Ekim ve Kasım ayları ile 2026 yılı Temmuz ve Ağustos aylarına ilişkin 2.000.000 TL tutarındaki prim borçlarının tecili için 05/10/2026 tarihinde başvurmuştur.

Borçlu A, 2023 yılı Ağustos, Eylül ve Ekim aylarına ilişkin prim borçlarını 01/10/2026 tarihinde tamamen ödemiştir. Yapılan bu ödeme sebebiyle ilk tecile konu olan dönemlerin tamamı kapanmış olduğundan, bu tecil işlemi bozulmuş tecil sayılmayacaktır. Dolayısıyla söz konusu tecil işlemi, yeni tecil

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

talebinin değerlendirilmesinde dikkate alınmayacak ve başvuruda bulunduğu yıl ile bu yıldan önceki iki takvim yılı içerisinde bozulan tecil sayısı iki olacağından dolayı 05/10/2026 tarihli tecil talebi diğer şartları da sağlaması halinde kabul edilecektir.

17.5.4. Tecil talepleri uygun görülmeyen borçlular

Tecil talepleri uygun görülmeyen borçlulara, Kurum tarafından 30 güne kadar verilecek süre içinde bu borçlarını ödemeleri gerektiğine ilişkin bir yazı tebliğ edilir. Söz konusu borcun verilen süre içerisinde ödenmesi hâlinde, borcun ödendiği tarihe kadar tecil faizi alınmak suretiyle borç tecil olunmuş sayılır.

Buna göre, tecil talepleri uygun görülmeyen borçlulara "*taleplerinin uygun görülmediği, ancak tecil talebine konu olan borçlarını bu yazıyı tebliğ ettikleri tarihten itibaren verilen süre içinde ödedikleri takdirde, bu ödeme süresi içinde geçen zaman için kendilerinden (gecikme cezası ve zammı değil) tecil faizi alınacağına, aksi takdirde bu süreye de gecikme cezası ve zammının uygulanması gerektiğinin*" tebliğ edilmesi 6183 sayılı Kanununun 48 inci maddesinin üçüncü fıkrası hükmü gereğince yasal zorunluluk olduğundan, tecil taleplerinin zamanında değerlendirilmesi, tecil talebinin uygun görülmediği durumlarda ise yukarıda açıklandığı şekilde borçlulara söz konusu tebliğin mutlaka yapılarak Kurum ile borçlular arasında ihtilafa meydan verilmemesi gerekmektedir.

17.6. (Değişik: 30/01/2026 tarihli ve 2026/7 sayılı Genelge) Teminat

6183 sayılı Kanununun 48 inci maddesinin ikinci fıkrasında "*Şu kadar ki, amme borçlusunun alacaklı tahsil daireleri itibarıyla tecil edilen borçlarının toplamı ellibin (ikiyüzellibin) Yeni Türk Lirasını (bu tutar dahil) aşmadığı takdirde teminat şartı aranmaz. Bu tutarın üzerindeki amme alacaklarının tecilinde, gösterilmesi zorunlu teminat tutarı ellibin (ikiyüzellibin) Yeni Türk Lirasını aşan kısmın yarısıdır. Cumhurbaşkanı; bu tutarı on katına kadar artırmaya, yarısına kadar indirmeye, yeniden kanuni tutarına getirmeye ve alacaklı amme idareleri itibarıyla bu hadler arasında farklı tutar belirlemeye yetkilidir.*" hükmüne yer verilmiştir. Bu hükümde belirtilen tutar, teminatsız tecil tutarı olup tecil işleminde teminat gösterilmesine gerek olmayan borç tutarını göstermektedir. Bu tutarı aşmayan borçların tecilinde teminat aranılmaz.

Teminatsız tecil tutarı, işyeri ve borç türüne bakılmaksızın borçlunun alacaklı Kurum ünitesine olan borç toplamı esas alınarak belirlenir.

Teminatsız tecil tutarını aşan borçların tecilinde bu tutarı aşan kısmın yarısı kadar teminat gösterilmesi zorunludur.

Teminatsız tecil tutarı, tecil edilen borçların toplamı esas alınarak uygulanacağından, tecil edilen ve tecil şartlarına uygun olarak ödeme yapılan borçlar için bu tutar dikkate alınmış ise yeni tecil taleplerinde daha önce tecil edilmiş borç tutarı ile talepte bulunulan borç tutarının toplamı dikkate alınır.

Borcun tecilinden önce haczedilmiş mallar, tecil edilen borçlar için değerleri tutarınca teminat yerine geçer, bu durumda borcun teminatsız tecil tutarını aşıp aşmadığına bakılmaz.

Borcun tecilinden önce haczedilmiş malların değeri, tecil edilen borç tutarından ve gösterilmesi gereken zorunlu teminat tutarından az ise haczedilen malların değeri ile zorunlu teminat tutarı arasındaki fark kadar teminat gösterilmesi istenilir. Bu durumda zorunlu teminat tutarı belirlenirken teminatsız tecil tutarı dikkate alınır.

Örnek-1: Eskişehir Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğünde işlem gören A Limited Şirketinin ünite tescilli iki işyerinden dolayı gecikme cezası ve zammı dâhil birinci işyerinden Kurum ünitesine olan 125.000 TL sigorta primi, ikinci işyerinden dolayı 100.000 TL işsizlik sigortası primi olmak üzere

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

toplam 225.000 TL tutarındaki borcunun 6 ay süre ile tecili için başvuruda bulunması durumunda, işyeri ve borç türüne bakılmaksızın borç toplamı 250.000 TL'yi aşmadığından herhangi bir teminat istenilmeksizin Kurum alacağı tecil edilebilecektir.

Örnek-2: B Limited Şirketinin Eskişehir Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğünde tescilli işyerlerinin borcu 200.000 TL, Bursa Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğünde tescilli işyerlerinin borcu 175.000 TL, Bilecik Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğünde tescilli işyerlerinin borcu 125.000 TL olmak üzere, Kuruma toplam 500.000 TL borcu olmakla birlikte, her bir il müdürlüğüne olan borçların toplamı ayrı ayrı 250.000 TL'yi aşmadığı için ilgili il müdürlükleri tarafından herhangi bir teminat aranmaksızın tecil işlemi yapılabilecektir.

Örnek-3: C Anonim Şirketinin, İstanbul Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğüne bağlı Bağcılar Sosyal Güvenlik Merkezinde (SGM) tescilli işyerlerinin borcu 245.000 TL, Fatih SGM'de tescilli işyerlerinin borcu 225.000 TL, Pendik SGM'de tescilli işyerlerinin borcu 2.000.000 TL olmak üzere, anılan il müdürlüğüne toplam 2.470.000 TL borcu olmakla birlikte, Bağcılar SGM ve Fatih SGM'ye olan borçların ünite bazında her biri 250.000 TL'yi aşmadığı için anılan SGM'ler tarafından herhangi bir teminat aranmaksızın tecil işlemi yapılabilecektir. Ancak Pendik SGM'ye 2.000.000 TL borcu bulunması nedeniyle teminat aranmayacak tutar olan 250.000 TL'yi aşan kısmı için $(2.000.000 - 250.000) / 2 = 875.000$ TL tutarında teminat alınacaktır.

Örnek-4: D Limited Şirketinin Denizli Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğüne olan toplam 3.000.000 TL tutarındaki borcu, 1.375.000 TL değerinde teminat alınarak 30 ay süre ile tecil edilmiş iken daha sonraki bir tarihte tahakkuk eden 52.011 TL tutarındaki idari para cezası borcunun ayrıca tecil edilebilmesi için toplam borcun 250.000 TL'yi aşan kısmının yarısı kadar $(3.052.011 - 250.000) / 2 = 1.401.005,50$ TL teminat gösterilmesi gerekmektedir. (1.375.000 TL'lik teminat daha önce alındığından 26.005,50 TL ek teminat istenilecektir.)

Örnek-5: E Limited Şirketinin Artvin Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğüne olan gecikme cezası ve zammı dâhil toplam 250.000 TL tutarındaki sigorta primi borcu, teminat alınmaksızın 10 ay süre ile tecil edilmiştir. Borçlunun 200.000 TL tutarındaki cari ay sigorta primlerinin de tecile dâhil edilmesini talep etmesi hâlinde bu defa toplam borcun 250.000 TL'yi aşan kısmının yarısı kadar $(450.000 - 250.000) / 2 = 100.000$ TL teminat göstermesi gerekmektedir.

17.6.1. (Değişik: 30/01/2026 tarihli ve 2026/7 sayılı Genelge) Taşınır ve taşınmaz malların teminat olarak alınması ve değer tespitlerinin yapılması

Tecil işleminde borçlulardan teminat olarak öncelikle 6183 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinde sayılan kıymetlerden paraya çevrilmesi kolay olan nakit niteliğindeki kıymetler, banka teminat mektubu, kefalet senedi, hazine bonosu ve devlet tahvili gibi teminatların alınmasına gayret gösterilecektir.

Ancak, borçlular tarafından bu nitelikteki kıymetlerin teminat olarak gösterilmesi çoğu zaman mümkün olmadığından, 6183 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinde öngörüldüğü şekilde Kurum tarafından haczedilmek suretiyle teminat olarak alınması mümkün olan menkul ve gayrimenkul malların teminat olarak gösterilmesi hâlinde, bu nitelikteki malların durumu, olayına münhasır olarak farklılık gösterebileceğinden, değer tespitine ilişkin raporlar da dikkate alınarak öncelikle satış kabiliyeti yüksek olan, Kurum tarafından muhafazası kolay, zaman içinde değer yitirmeyen ve Kurum alacağının tahsilini kolay kılan nitelikteki menkul ve gayrimenkul malların teminat olarak alınmasına dikkat edilecektir.

Kurum alacaklarına karşılık öncelikle, üzerinde başka idareler ile gerçek veya tüzel kişilerin haciz, ipotek, rehin gibi kısıtlayıcı takyidatı bulunmayan ve satış kabiliyeti olan mallar teminat olarak alınır.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Borçlular tarafından nakit niteliğinde teminatın veya üzerinde ipotek, rehin, haciz ve diğer kısıtlayıcı nitelikte takyidat bulunmayan menkul veya gayrimenkul malın bulunmadığının bildirilmesi ve tecil talep tarihine kadar yapılan icra takip işlemleri ile mal varlığı araştırması neticesinde üzerinde takyidat bulunmayan menkul veya gayrimenkul mal bulunmadığının anlaşılması durumunda, teminat olarak gösterilen mahcuz mal üzerinde Kurum haczinden önce tesis edilen takyidatın güncel değerleri ile tecil talep edilen borç için gösterilmesi gereken zorunlu teminat tutarının söz konusu mahcuz malın yukarıda belirtildiği şekilde tespit edilmiş değerini aşmaması hâlinde mahcuz mal teminat olarak kabul edilebilir.

Örnek: N Anonim Şirketi tarafından Muğla Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğüne gecikme cezası ve zammı dâhil toplam 20.000.000 TL tutarındaki sigorta primi borcu için tecil talebinde bulunulmuş, yapılan araştırma sonucunda tapu kayıtları üzerine haciz uygulanan fabrika niteliğindeki gayrimenkul dışında başka malının bulunmadığı anlaşılmış ve bu gayrimenkulün değerinin de bilirkişi raporu ile 60.000.000 TL olduğu tespit edilmiştir. Söz konusu gayrimenkul üzerinde Kurum haczinden önce tesis edilmiş ipotek ve hacizlerin güncel değerleri toplamının 50.000.000 TL olduğu varsayılır ise takyidatın değeri ile tecil talep edilen borç için gösterilmesi gereken zorunlu teminat tutarının $(19.750.000 / 2 = 9.875.000 \text{ TL})$ toplamı olan 59.875.000 TL, gayrimenkulün değerinden az olduğu için bu gayrimenkulün teminat olarak alınması mümkündür.

Diğer taraftan, üzerinde ipotek, rehin ve haciz gibi takyidat bulunan menkul ve gayrimenkul malın yanı sıra üzerinde takyidat bulunmayan malların da teminat olarak gösterilmesi durumunda, öncelikle takyidatsız malların teminat olarak alınması gerektiğinden, takyidatlı malın değerinin Kurum alacağını karşıladığı gerekçesi ile takyidatsız mallar üzerindeki Kurum hacizleri kaldırılmayacaktır.

17.6.1.1. (Ek başlık: 30/01/2026 tarihli ve 2026/7 sayılı Genelge) Taşınır ve taşınmaz malların değer tespitlerinin yapılması

Gösterilen teminat taşınır ise öncelikle icra memuru tarafından değer tespiti yapılır. Taşınırın niteliğine göre ilgili servis veya ünite amiri tarafından gerek görülmesi hâlinde bilirkişilere değer biçilir ya da ilgili meslek ve esnaf odalarından görüş alınır veya emsal malların piyasa araştırması yaptırılır.

Tecil işlemlerinde teminat olarak taşınmaz gösterilmiş ise değer tespitlerinde;

- 1) Sermaye piyasası mevzuatı çerçevesinde yetkilendirilmiş değerlendirme uzmanları veya değerlendirme şirketleri tarafından düzenlenen raporlar,
- 2) Ticaret, Sanayi ve Deniz Ticaret Odaları ile Türk Mühendis ve Mimar Odaları veya bunların bağlı olduğu birlik yönetimlerinde bilirkişilik, eksperlik ve hakemlik yapma yetkisi verilenler tarafından düzenlenen raporlar,
- 3) Bankalar ve sigorta şirketleri tarafından yaptırılan değer tespit raporları,
- 4) Mahkemeler veya icra daireleri tarafından yaptırılan değer tespit raporları,
- 5) Kurum teknik personeli tarafından düzenlenen raporlar

esas alınır.

Yukarıdaki 1'inci, 2'nci ve 3'üncü sırada sayılan raporları düzenleyen kişilerin yetki veya ruhsat belgelerinin, 4'üncü sırada sayılan raporları düzenleyen kişilerin ise görevlendirme yazılarının rapora eklenmesi zorunludur.

Söz konusu değerlendirme raporlarından, tecil başvurusunda bulunulan yıl veya bir önceki takvim yılı içerisinde düzenlenmiş raporlar kabul edilecektir.

Tecil işleminde Kurum alacağına karşılık teminat olarak gösterilen malların değer tespiti için

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

düzenlenen bilirkişi raporlarında malın niteliği, satış kabiliyeti, birim değeri, gayrimenkul ise konumu, kullanım alanı, tapu bilgileri, üzerinde işgal veya tapuya şerh edilmemiş yapıların bulunup bulunmadığı gibi imar durumunu belirleyici hususlar ile piyasa analizleri, inşaat özellikleri ve diğer faktörlerin yer alıp almadığına dikkat edilecek, ayrıntılı olarak düzenlenmemiş yalnızca değerini belirtir şekilde düzenlenen ve bilirkişinin uzmanlık alanına girmeyen raporlara itibar edilmeyecektir.

Bu nedenle, gayrimenkullerin değer tespitine ilişkin bilirkişi raporlarında önerilen hususlarda tereddüt edilmesi veya şüpheye düşülmesi hâlinde başka bir bilirkişi raporu istenebileceği gibi, Kurum teknik personeline de değer tespiti yaptırılabilir.

17.6.2. Tecil işlemlerinde şahsi kefalet gösterilmesi

Tecil talebinde bulunan borçluların, tecil talep tarihine kadar Kurum tarafından yapılan mal varlığı araştırması sonucunda haczi kabil bir malı bulunmadığının veya yapılan takip sonucunda haczolunmuş mallarının Kurum alacağına tamamını karşılar nitelikte olmadığını tespit edilmesi ve bu borçluların 6183 sayılı Kanununun 10 uncu maddesinde belirtilen teminatlardan herhangi birini sağlayamamaları durumunda Genelgenin "4. Şahsî kefalet" başlıklı bölümünde açıklanan hususlar dikkate alınmak suretiyle şahsi kefalet gösterilerek tecil işlemi yapılabilir.

17.7. Hacizlerin kaldırılması, teminat değişikliği ve teminatın iadesi

17.7.1. Hak ve alacak üzerindeki hacizlerin kaldırılması

Üçüncü kişilere 6183 sayılı Kanununun 79 uncu maddesine istinaden haciz bildirimleri gönderilmesi ve bu süre içerisinde borçlunun da tecil talep etmesi hâlinde, üçüncü kişiler nezdinde haczedilmiş hak ve alacakların (kira, maaş, istihkak vb.) mutlaka Kurum hesaplarına aktarılması sağlanacaktır.

Tecile yetkili makamlar tarafından tecil talebinin kabul edilmesini müteakip ilk taksit (peşinat) tarihi itibarıyla hak ve alacaklar üzerindeki hacizler kaldırılacaktır.

Haczedilen veya üçüncü kişiler tarafından ödenen tutarın ilk taksit (peşinat) tarihinden sonra Kurum hesaplarına aktarılması hâlinde bu tutar sonraki taksitlere mahsup edilecektir.

17.7.2. Teminat dışındaki hacizlerin kaldırılması

(Değişik: 30/01/2026 tarihli ve 2026/7 sayılı Genelge) Borçlunun malları üzerine haciz tatbik edildikten sonra yapılan tecil taleplerinde borcun teminatsız tecil tutarını aşım aşmadığına veya malın değerinin zorunlu teminat tutarının üzerinde olup olmadığına bakılmayacak, haczedilmiş mallar değeri tutarınca teminat olarak kabul edilecektir.

Tecil işlemi kesinleştikten sonra, tecil talep edilen toplam borca (borç aslı ile gecikme cezası ve zammı toplamı) yetecek kadar teminat tutulmak kaydıyla tecile yetkili makamlarca, kendilerine tanınan yetkilerle sınırlı olmak üzere borçlunun talebi hâlinde bu teminatın haricindeki fazlaya ilişkin hacizler kaldırılır.

Tecil talebiyle birlikte borçlu tarafından mahcuz mallar haricinde tecile konu borcu karşılayacak yeni bir teminat gösterilmesi hâlinde de tecile yetkili makamlarca, kendilerine tanınan yetkilerle sınırlı olmak kaydıyla bu teminatın haricindeki hacizler kaldırılır.

Örnek-1: *A Limited Şirketinin Kurum ünitesine olan gecikme cezası ve zammı dâhil 5.000.000 TL tutarındaki borçları için şirkete ait 2.750.000 TL değerinde araç ile 4.000.000 TL değerinde gayrimenkul üzerine haciz uygulanmıştır. Şirketin tecil talep etmesi hâlinde, zorunlu teminat tutarını karşıladığı gerekçesiyle araç veya gayrimenkul üzerindeki hacizlerden birinin tutularak diğerinin üzerindeki haczin kaldırılması talebi kabul edilmeyecek, araç ve gayrimenkul değerleri tutarınca teminat yerine geçecektir.*

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Örnek-2: (Değişik: 30/01/2026 tarihli ve 2026/7 sayılı Genelge) B Limited Şirketinin Kurum ünitesine olan gecikme cezası ve zammı dâhil 250.000 TL tutarındaki borçları için şirkete ait 600.000 TL değerinde araç üzerine haciz uygulanmıştır. Şirketin talebine istinaden söz konusu borç tecil edilmekle birlikte şirket tarafından 250.000 TL'yi aşmayan borçlar için teminat gerekmediği ileri sürülerek araç üzerindeki haczin kaldırılması talebi kabul edilmeyecektir.

17.7.3. Ödemeler nispetinde hacizlerin kaldırılması, teminatın iadesi ve teminat değişikliği

Tecil edilen Kurum alacakları ile ilgili olarak daha önce tatbik edilen ve borcun tamamını karşılayacak değerde olan hacizler, yapılan ödemeler nispetinde kaldırılır ve buna isabet eden teminat iade edilir.

Kurum alacaklarının tecili sırasında gösterilmesi gereken zorunlu teminat tutarının belirlenmesinde tecil faiz tutarları dikkate alınmamakla birlikte, hacizlerin kaldırılmasında ve teminatların iadesinde ödenmesi gereken tecil faizinin de dikkate alınması gerekmektedir.

Ancak mahcuz malların değerinin, tecil edilen borç tutarından az, zorunlu teminat tutarından fazla olması hâlinde, tatbik edilen hacizler, tecil şartlarına uygun olarak yapılan ödemeler neticesinde kalan tecilli borç tutarı (kalan taksitlere ilişkin ödeme planında belirtilen tecil faiz tutarları dâhil) mahcuz mal değerinin altına inmediği müddetçe kaldırılmaz. Tecil şartlarına uygun olarak yapılan ödemeler neticesinde kalan tecilli borç tutarı, hacizli malın değerinin altına inmesi durumunda, mahcuz malın bölünebilir nitelikte olması şartıyla yapılan ödemeler nispetinde haciz kaldırılır.

Tecilli borca karşılık alınan teminat ise tecil şartlarına uygun olarak yapılan ödemeler neticesinde kalan tecilli borç tutarının (kalan taksitlere ilişkin ödeme planında belirtilen tecil faiz tutarları dâhil) zorunlu teminat tutarının altına inmesi durumunda, teminatın bölünebilir nitelikte olması hâlinde yapılan ödemeler nispetinde iade edilir.

Tecil devam ederken ödemeler nispetinde hacizlerin kaldırılması veya teminatın iadesinin talep edildiği hallerde, talep tarihine kadar olan taksit tutarlarının ve cari ay borçlarının ödenmiş ve daha önce alınmış olan teminatın bölünebilir nitelikte olması şartıyla kalan tecilli borçtan (kalan taksitlere ilişkin ödeme planında belirtilen tecil faiz tutarları dâhil) fazlaya ilişkin haciz kaldırılır veya teminat iade edilir.

Örnek-1: A Limited Şirketinin Kurum ünitesine olan 3.000.000 TL tutarındaki borcuna istinaden 750.000 TL değerinde araç ile 2.600.000 TL değerinde gayrimenkul üzerine haciz uygulanmıştır. Şirketin borcu tecil edildikten sonra, düzenli taksit ödemeleri neticesinde kalan borç tutarının tecil faizi dâhil 2.400.000 TL olduğu varsayıldığında, 2.600.000 TL tutarındaki gayrimenkulün değeri, kalan 2.400.000 TL tutarındaki borcu karşıladığından talep edilmesi hâlinde araç üzerindeki haciz kaldırılabilir.

Örnek-2: (Değişik: 30/01/2026 tarihli ve 2026/7 sayılı Genelge) K Anonim Şirketinin gecikme cezası ve zammı dâhil 6.000.000 TL tutarındaki sigorta primi borcundan dolayı Eskişehir Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü tarafından her biri 1.000.000 TL değerindeki 5 araç (toplam 5.000.000 TL) üzerine haciz tatbik edilmiştir. Borçlu şirket, tecil talep etmiş ve söz konusu borçlar 36 eşit taksitle ödenmek üzere tecil edilmiştir. Haczedilen araçların toplam değeri, tecil edilen borç tutarından az, ancak zorunlu teminat tutarından $(6.000.000-250.000) / 2 = 2.875.000$ TL'den fazladır. Borçlu şirket tarafından, 25 taksit ödendikten sonra kalan borç tutarının tecil faizi dâhil 3.646.652,78 TL olduğu varsayıldığında, 4 aracın toplam değeri, kalan 3.646.652,78 TL tutarındaki borcu karşıladığından, talep edilmesi hâlinde sadece bir araç üzerindeki haciz kaldırılabilir.

Tecil talebi kabul edildikten sonra borçlunun gösterdiği teminatlarda değişiklik talep edilmesi hâlinde, değişiklik talep edilen tarihe kadar olan taksitler ile cari ay primlerinin ödenmiş olması kaydıyla, borçlunun verdiği teminatın tamamı veya bölünebilir nitelikte olması kaydıyla bir kısmı, en az aynı

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

değerde olmak üzere benzer nitelikte veya paraya çevrilmesi daha kolay başka teminatlarla değiştirilebilir.

Buna göre, haczi kaldırılması istenilen malın değeri, kalan tecilli borç (kalan taksitlere ilişkin ödeme planında belirtilen tecil faiz tutarları dâhil) tutarından düşük ise yeni teminatın değeri en az haczi kaldırılması istenilen malın değeri kadar; ancak haczi kaldırılması istenilen malın değeri, kalan tecilli borç tutarından yüksek ise yeni teminatın değeri en az kalan tecilli borç tutarı kadar olması gerekmektedir.

Borçlunun tecil talebi üzerine yapılan ödemeler nispetinde hacizlerin kaldırılması, teminatların iadesi ile teminat değişikliğine ilişkin talepleri, tecil komisyonu tarafından değerlendirilecektir.

Diğer taraftan, Kuruma olan borç tutarı teminat aranmayacak tutarın altında olan borçluların malları üzerine haciz tatbik edildikten sonra yapılan tecil işlemlerinde, mahcuz mallar değeri tutarınca teminat olarak alınacağından söz konusu mahcuz malların teminat olarak alınmasında ve daha sonra yapılacak teminat değişikliği işlemlerinde, teminat olarak alınan gayrimenkullerin değer tespitlerinin Genelgenin "17.6.1. Taşınır ve taşınmaz malların teminat olarak alınması ve değer tespitlerinin yapılması" başlıklı bölümünde belirtilen bilirkişi raporları aranmaksızın emlak vergisine esas rayiç bedelin veya tapudaki alım satım esas olan değerinin ilgili belediye veya tapu sicil kayıtları ile belgelendirilmesi hâlinde, bu belgelere istinaden de işlem yapılabilecektir. Gerek görülmesi hâlinde ise ünite tarafından bu şekilde teminat olarak alınan gayrimenkullerin yerinde görülmek suretiyle fiziki durumlarının tespiti yapılacaktır.

Ancak tecil işlemi yapılmaksızın fazlaya ilişkin haciz kaldırma taleplerinin ünite satış komisyonları tarafından değerlendirilmesi sırasında, borç tutarına bakılmaksızın, gayrimenkullerin değer tespitlerinde Genelgenin "17.6.1. Taşınır ve taşınmaz malların teminat olarak alınması ve değer tespitlerinin yapılması" başlıklı bölümünde belirtilen bilirkişi raporlarının esas alınması gerekmektedir.

17.8. Tecil şartlarına uyulmaması

17.8.1. Aylık taksitlerin aksatılması

Aylık taksit ödemelerine ilişkin aşağıda belirtilen durumlardan herhangi birinin gerçekleşmesi hâlinde tecil işlemi bozulacaktır. Buna göre;

- 1) (Değişik: 30/01/2026 tarihli ve 2026/7 sayılı Genelge) Dört taksitin ödenmemesi hâlinde, ödenmeyen dördüncü taksitin ödeme süresini takip eden günde,
 - 2) (Değişik: 30/01/2026 tarihli ve 2026/7 sayılı Genelge) Ödenmeyen en fazla üç taksitin son taksit ödeme süresine kadar ödenmemesi hâlinde, son taksit ödeme süresini takip eden günde,
 - 3) Son taksitin (azami taksit sayısı olan 36'ncı taksit olmaması kaydıyla) izleyen ay sonuna kadar ödenmemesi hâlinde, bu süreyi takip eden günde,
 - 4) 36'ncı taksitin süresinde ödenmemesi hâlinde takip eden günde
- tecil işlemi bozulacaktır.

Örnek-1: (Değişik: 30/01/2026 tarihli ve 2026/7 sayılı Genelge) K Limited Şirketinin Bursa Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğüne olan borçları 01/07/2024 tarihinde 36 ay süre ile tecil edilmiştir. Borçlu şirket, 2025 yılı Kasım, Aralık ayları ile 2026 yılı Mart ve Nisan aylarına ilişkin taksitleri ödememiştir. Buna göre ödeme süresi 01/04/2026 olan ve ödenmeyen dördüncü taksiti takip eden günde (02/04/2026) tecil işlemi bozulacaktır.

Örnek-2: (Değişik: 30/01/2026 tarihli ve 2026/7 sayılı Genelge) N Limited Şirketinin Erzurum Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğüne olan borçları 10/06/2025 tarihinde 18 ay süre ile tecil edilmiştir. Borçlu şirket, 2025 yılı Kasım, Aralık ayları ile 2026 yılı Nisan aylarına ait taksitleri ödememiştir. Ödenmeyen bu üç taksitin en geç son taksit (18'inci taksit) tarihi olan 10/11/2026 tarihine kadar tecil faiziyle birlikte

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

ödenmemesi hâlinde 11/11/2026 tarihi itibarıyla tecil işlemi bozulacaktır.

Örnek-3: L Limited Şirketinin Amasya Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğüne olan borçları 05/08/2024 tarihinde 24 ay süre ile tecil edilmiştir. Borçlu şirket, 23 taksiti ödemesine rağmen 24'üncü taksiti süresinde ödememiştir. 24'üncü taksitin, son ödenme süresi olan 05/07/2026 tarihini takip eden ay sonuna (31/08/2026 tarihine) kadar ödenmemesi hâlinde 01/09/2026 tarihi itibarıyla tecil işlemi bozulacaktır.

Örnek-4: M Limited Şirketinin Muğla Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğüne olan borçları 01/08/2024 tarihinde 36 ay süre ile tecil edilmiştir. Borçlu şirket, 35 taksiti ödemesine rağmen 36'ncı taksiti süresinde ödememiştir. 36'ncü taksitin, son ödenme süresi olan 01/07/2027 tarihine kadar ödenmemesi hâlinde 02/07/2027 tarihi itibarıyla tecil işlemi bozulacaktır.

17.8.2. Cari ay primlerinin aksatılması

17.8.2.1. Cari ay kavramı

(Değişik: 30/01/2026 tarihli ve 2026/7 sayılı Genelge) Cari ay kavramı, yasal süresi içerisinde verilmiş olan aylık prim ve hizmet belgelerinden veya muhtasar ve prim hizmet beyannamelerinden kaynaklanmakla birlikte tecil peşinatının ödendiği tarih itibarıyla henüz ödeme vadesi geçmemiş primler ile bu tarihten sonra yasal süresi içerisinde verilen prim belgelerinden/beyannamelerinden kaynaklanan primler, cari ay borcu olarak kabul edilecektir.

Ünitedeki (icra takip işlemleri bu üniteye yürütülen diğer sosyal güvenlik merkezleri dâhil) işyerlerinden (sadece tecile dâhil edilen işyerleri) kaynaklanan primler cari ay yönünden değerlendirilecektir.

İdari para cezaları yönünden cari ay kavramı bulunmadığından idari para cezaları için cari ay yönünden bozma şartı bulunmamaktadır.

17.8.2.2. Cari ay yönünden bozma şartları

Cari ay ödemelerine ilişkin aşağıda belirtilen durumlardan herhangi birinin gerçekleşmesi hâlinde tecil işlemi bozulacaktır. Buna göre;

1) **(Değişik: 30/01/2026 tarihli ve 2026/7 sayılı Genelge)** Bir takvim yılında dört cari aya ait borcun ödenmemesi hâlinde, ödenmeyen dördüncü cari ayın son ödeme süresini takip eden günde,

2) **(Değişik: 30/01/2026 tarihli ve 2026/7 sayılı Genelge)** Bir takvim yılında en fazla üç cari aya ait borcun ödeme planındaki tecil süresi aşılmamak kaydıyla en geç izleyen takvim yılının sonuna kadar ödenmemesi hâlinde, söz konusu takvim yılını takip eden ilk günde

tecil işlemi bozulur.

Cari ay yönünden bozma işlemi, ödenmeyen borç türü bazında yapılacaktır. Birden fazla işyerinin aynı yıl ve döneme ait ödenmeyen cari ay borçları, tek ihlal sayılacaktır.

Örnek: M Limited Şirketinin Aydın Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğüne olan gecikme cezası ve zammı dâhil 2024 yılı Haziran, Temmuz, Ağustos, Eylül ve Ekim aylarına ait toplam 500.000 TL sigorta primi borcu 11/12/2024 tarihinde 35 ay sürede ödenmek üzere tecil edilmiştir. Bu durumda, 2024 yılı Kasım ayına ait muhtasar ve prim hizmet beyannamesinden kaynaklanan borçlardan itibaren cari ay borç ödeme yükümlülüğü başlayacaktır.

(Değişik: 30/01/2026 tarihli ve 2026/7 sayılı Genelge) Bu borçlunun, 2026 yılı Mayıs, Haziran, Temmuz ve Ağustos aylarına ait cari ay primlerini ödememesi hâlinde, bir takvim yılında dört cari aya ilişkin prim borçlarının ödenmemesi nedeniyle tecil şartları ihlal edilmiş sayılacağından, aylık taksit

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

tutarları süresinde ödenmiş olsa dahi tecil işlemi 2026 yılı Ağustos ayına ait cari ay priminin son ödeme süresini takip eden günde bozulacaktır.

Diğer taraftan, aynı borçlunun sadece 2025 yılı Ocak ayına ait primini takip eden takvim yılı sonu olan (bu tarihin tecil süresini aşmaması kaydıyla) 31/12/2026 tarihine kadar ödememesi hâlinde, aylık taksitleri düzenli ödenmiş iken, yalnızca bir aylık cari ay priminin ödenmemesi nedeniyle tecil şartları ihlal edilmiş sayılacağından söz konusu tecil işleminin 01/01/2027 tarihi itibarıyla bozulması gerekmektedir.

(Değişik: 30/01/2026 tarihli ve 2026/7 sayılı Genelge) Ancak aynı borçlunun 2025 yılı Ekim ve Kasım ile 2026 yılı Mart ve Nisan aylarının cari ay primlerini ödememesi hâlinde, bir takvim yılında ödenmeyen cari ay sayısı dördü bulmadığından, 2025 yılına ait cari ay primlerini 31/12/2026 tarihine kadar ödememesi hâlinde 01/01/2027 tarihi itibarıyla, 2026 yılına ait cari ay primlerini ise 35 inci ve son taksitin ödeme tarihi olan 11/10/2027 tarihine kadar ödememesi hâlinde 12/10/2027 tarihi itibarıyla tecil işlemi bozulacaktır.

5510 sayılı Kanunun 88 inci maddesinin amir hükmü gereğince yeni borç birikimine neden olunmaması bakımından, borç türü bazında tecil edilmiş borçlara ilişkin tecil süresi içinde tahakkuk edecek aynı mahiyetteki cari ay borçları ile ilgili ödeme yükümlülüklerinin yerine getirilmemesi hâlinde, tecil süresinin sona ermesi beklenilmeden cari ay borçlarının tahsili için icra takip işlemlerine başlanması gerekmektedir.

17.8.2.3. 6183 sayılı Kanunun 48 inci maddesi kapsamında tecil işlemi devam ederken oluşan cari ay borçlarının tecili

17.8.2.3.1. (Değişik: 10/02/2025 tarihli ve 2025/5 sayılı Genelge) Cari ay primlerinin 48 inci madde kapsamında tecili

Borç türü bazında tecil edilmiş borçlara ilişkin tecil süresi içinde tahakkuk eden cari ay borçlarının ödenmemesi durumunda, söz konusu cari ay borçları iki defayı geçmemek üzere ilk tecil süresini aşmaması kaydıyla aynı esaslar doğrultusunda mevcut tecil işlemine dâhil edilebilir. Dolayısıyla tecil işlemi devam ederken, aynı borç türü için cari aylardan kaynaklanan borçlardan dolayı ikinci bir tecil yapılmayacaktır.

Söz konusu cari ay borçlarının mevcut tecil işlemine dâhil edilmesi, borç tutarı ve tecil yetki tutarı dikkate alınmaksızın mevcut tecil işlemi yürüten ünite tarafından yerine getirilecektir.

17.8.2.3.2. (Değişik: 10/02/2025 tarihli ve 2025/5 sayılı Genelge) Cari ay primlerinin 48/A maddesi kapsamında tecili

6183 sayılı Kanunun 48 inci maddesi kapsamında tecil işlemi devam ederken oluşan cari ay prim borçları, iki defayı geçmemek üzere mevcut tecil işlemine dâhil edilebildiği gibi Kanunun 48/A maddesine istinaden ayrı şekilde de tecil edilebilmektedir.

Buna göre, cari ay primlerinin Genelgenin "18.1.3.1. Kanunun 48 inci maddesi kapsamında tecil işlemi devam ederken oluşan cari ay prim borçları" başlıklı bölümünde belirtildiği şekilde Kanunun 48/A maddesi kapsamında tecili durumunda, bu tecil işlemi bozulmadığı sürece söz konusu cari ay borçları, daha önce Kanunun 48 inci maddesi kapsamındaki tecil işlemi açısından dikkate alınmayacaktır.

Ancak, cari ay primlerine ilişkin Kanunun 48/A maddesine göre yapılan tecilin bozulması hâlinde, bozma şartının oluştuğu tarih itibarıyla Kanunun 48 inci maddesine göre yapılan tecil için de bozma şartı oluşması hâlinde Kanunun 48 inci maddesine göre yapılan tecil de bozulacaktır.

Örnek: Borçlu P, 23/12/2024 tarihinde 6183 sayılı Kanunun 48 inci maddesine istinaden borçları

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

36 ay süre ile tecil edildikten sonra 2025/05-06 aylarına ilişkin cari ay primlerini ödeyememiştir. Borçlu, ödeyemediği iki cari ay primini Kanununun 48/A maddesine istinaden tecil etmek için Kuruma başvurduğunda, diğer şartları da taşıması hâlinde bu başvurusu kabul edilecektir. Ancak bu cari ay (2025/05-06 ayları) primlerinin Kanununun 48/A maddesi kapsamında tecilinin 17/03/2026 tarihinde taksitler yönünden bozulduğu ve ödenen taksitler sonucu 2025/05 ayına ilişkin primlerin tahsil edilmiş olduğu düşünüldüğünde, 2025/06 ayın devam eden 48 inci madde tecili bakımından da cari ay olması ve en geç son taksit süresini geçmemek kaydıyla izleyen takvim yılı sonuna kadar ödenmesi gerektiğinden 2025/06 ayına ilişkin primlerin en geç 2026 yılı sonuna kadar ödenmesi hâlinde 23/12/2024 tarihinde yapılan 48 inci madde tecili cari ay yönünden bozulmayacaktır.

Ancak, bu örnekte Kanununun 48/A maddesine göre yapılan tecilin 31/12/2026 tarihinden sonra bozulması hâlinde, 23/12/2024 tarihinde Kanununun 48 inci maddesine göre yapılan tecil de bozulacaktır.

17.8.3. Tecilin bozulması

Aylık taksitler ile cari ay borçlarına ilişkin ödeme yükümlülüklerinin ve diğer şartların borçlular tarafından yerine getirilmemesi durumunda tecil işlemi bozularak muaccel olan alacağın tahsili için icra takip işlemlerine derhâl başlanılacaktır.

6183 sayılı Kanununun 56 ncı maddesi, "*Karşılığında teminat gösterilmiş bulunan amme alacağı vadesinde ödenmediği takdirde, borcun 15 gün içinde ödenmesi, aksi halde teminatın paraya çevrileceği veya diğer şekillerle cebren tahsile devam olunacağı borçluya bildirilir. 15 gün içinde borç ödenmediği takdirde teminat bu kanun hükümlerine göre paraya çevrilerek amme alacağı tahsil edilir.*" hükmünü amirdir.

Buna göre, tecil şartlarına uyulmaması üzerine tecil işlemi bozulduğunda borçluya, "*karşılığında teminat alınmış olan borcun 15 gün içinde ödenmesi, aksi halde teminatın paraya çevrileceği veya diğer şekillerle cebren tahsile devam edileceğinin*" bildirilmesi, 6183 sayılı Kanununun 56 ncı maddesi hükmü gereği kanuni zorunluluk olduğundan, borçluya yükümlülüklerinin mutlaka bir yazı ile bildirilmesi gerekmektedir.

Bu kapsamda, alınan teminatın türüne bakılmaksızın mahsup işlemlerinde teminatın alındığı tarih değil, Kanununun 56 ncı maddesinde açıklandığı üzere teminatın paraya çevrileceği tarihin dikkate alınması gerekmektedir.

17.9. Mücbir sebep kapsamında ertelenen borçların tecili

6183 sayılı Kanununun 48 inci maddesinin altıncı fıkrasında, "*Tecil salahiyetini kullanacak ve bu salahiyeti devredek olan makamlar; tecil edilecek amme alacaklarını tür ve tutar olarak belirlemeye, amme borçlusunun faaliyetine devam edip etmediğini esas alarak tecil edilecek alacakları tespit etmeye, tecilde taksit zamanlarını ve diğer şartları tayin etmeye ayrıca 213 sayılı Kanuna göre Maliye Bakanlığınca ilan edilen mücbir sebep hali kapsamındaki amme borçlularının, mücbir sebep halinin sona erdiği tarihe kadar ödemeleri gereken amme borçları ile mücbir sebep nedeniyle ödeme süreleri ertelenen amme borçlarını faiz alınmaksızın veya yürürlükteki faiz oranından daha düşük faiz oranıyla tecil etmeye yetkilidir.*" hükmü yer almaktadır.

Bu hüküm doğrultusunda, Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından ilan edilen mücbir sebep hali kapsamındaki borçluların, 5510 sayılı Kanununun 91 inci maddesi kapsamında Kurum tarafından ertelenen prim ve diğer borçlarının teciline ilişkin usul ve esaslar Yönetim Kurulunun 18/02/2016 tarihli ve 2016/61 sayılı kararı ile belirlenmiş olup yürütülecek işlemler aşağıda açıklanmıştır.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

17.9.1. Kapsama giren borçlar

Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından ilan edilen mücbir sebep hali kapsamındaki borçluların, 5510 sayılı Kanununun 91 inci maddesi kapsamında Kurum tarafından ertelenen prim ve diğer borçları bu kapsamdadır.

17.9.2. Başvuru şekli ve süresi

6183 sayılı Kanununun 48 inci maddesinin altıncı fıkrasından yararlanmak isteyen borçluların erteleme süresi içinde dosyalarının işlem gördüğü üniteye tecil talep formu (Ek-2) ile birlikte başvuruları gerekmektedir.

Borçlunun bu kapsamda birden fazla ünite tarafından takip edilen borcunun bulunması hâlinde yazılı başvurular işyerlerinin işlem gördüğü ünitelere ayrı ayrı yapılacaktır.

Başvuruların posta yolu ile yapılması hâlinde taahhütlü, iadeli taahhütlü, APS veya PTT Kargo yoluyla yapılan gönderilerde, tecil talep formunun postaya verildiği tarih Kuruma verildiği tarih olarak kabul edilecektir. Buna karşın, adi posta veya diğer yolların tercih edilmiş olması hâlinde, talep formunun Kurumun evrak kayıtlarına giriş tarihi, Kuruma verildiği tarih olarak kabul edilecektir.

17.9.3. Devam eden tecil işlemleri

6183 sayılı Kanununun 48 inci maddesine göre yapılan tecil işlemi devam ederken mücbir sebep kapsamında borçların ertelenmesi üzerine, borçluların Kanununun 48 inci maddesinin altıncı fıkrası kapsamında talepte bulunmaları hâlinde, mevcut tecil işlemi bozularak Genelgenin "*17.9. Mücbir sebep kapsamında ertelenen borçların tecili*" başlıklı bölümündeki hükümler doğrultusunda faizsiz tecil işlemi yapılabilecektir.

Ancak, borçluların talep etmeleri veya taksitlerini düzenli ödemeleri kaydıyla, ertelemeden önce 6183 sayılı Kanununun 48 inci maddesine göre yapılan mevcut tecil işlemi devam eder.

17.9.4. Tecil edilecek borcun hesaplanması

Erteleme kapsamındaki borçlara 5510 sayılı Kanununun 91 inci maddesine göre, prim borcunun ertelendiği sürede zamanaşımı işlememekte ve ertelenen kısma gecikme cezası ve gecikme zammı uygulanmamaktadır.

Buna göre, erteleme süresinin sona erdiği tarihten sonra tecil talebinde bulunulması hâlinde, ertelemenin bittiği tarihten itibaren ilk taksitin ödendiği tarihe kadar gecikme cezası ve gecikme zammı hesaplanarak tecil edilecek borç miktarı bulunacaktır.

Kurum alacaklarına her durumda, muaccel olduğu tarihten ertelemenin başladığı tarihe kadar gecikme cezası ve gecikme zammı hesaplanması gerekmektedir.

17.9.5. Çok zor durum şartı ve tecil süresi

6183 sayılı Kanununun 48 inci maddesinin altıncı fıkrası kapsamında yapılacak tecil işlemlerinde çok zor durum şartı aranmayacaktır.

Bu kapsamda yapılacak tecil işlemlerinde, ertelenen borçlar azami 24 aya kadar eşit taksitler hâlinde tecil edilebilecektir.

Buna göre, borçluların 24 ayı aşan talepleri ile kademeli taksit talepleri kabul edilmeyecektir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

17.9.6. Teminat alınması ve teminatın değerlendirilmesi

6183 sayılı Kanununun 48 inci maddesinin altıncı fıkrası kapsamında yapılacak tecil işlemlerinde teminat alınması zorunlu olup Genelgenin "17.6. Teminat" ve "17.6.1. Taşınır ve taşınmaz malların teminat olarak alınması ve değer tespitlerinin yapılması" başlıklı bölümlerinde belirtilen açıklamalara göre işlem yapılacaktır.

17.9.7. Tecil işlemlerinde şahsi kefalet gösterilmesi

Şahsi kefil gösterilmesi hâlinde, Genelgenin "17.6.2. Tecil işlemlerinde şahsi kefalet gösterilmesi" başlıklı bölümünde belirtilen açıklamalara göre işlem yapılacaktır.

17.9.8. Tecil faizi

Bu kapsamda tecil edilen borçlar için tecil faizi alınmayacaktır. Aylık taksitlerin bozma şartı oluşmadan geç ödenmesi hâlinde de tecil faizi alınmayacaktır.

17.9.9. (Değişik: 25/12/2024 tarihli ve 2024/15 sayılı Genelge) Tecil yetkisi ve tecil taleplerinin değerlendirilmesi

Bu kapsama giren ve 1.000.000 TL'ye kadar olan borçların teciline ilişkin talepler icra takip, haciz ve satış işlemlerinin yürütüldüğü sosyal güvenlik merkez müdürleri tarafından, bu tutarın üzerindeki borçlar ise sosyal güvenlik il müdürleri tarafından değerlendirilecektir.

Söz konusu yetkilerin kullanılmasında, borçlunun tahsilatla görevli o ünite de işlem gören işyerlerinin tamamı borç türü bazında değerlendirilecektir.

17.9.9.1. (Ek: 25/12/2024 tarihli ve 2024/15 sayılı Genelge) Tecil işlemi bozulanların mücbir sebep kapsamındaki tecil taleplerinin değerlendirilmesi

Mücbir sebep kapsamında ertelenen Kurum alacaklarının 6183 sayılı Kanununun 48 inci maddesinin altıncı fıkrasına göre yapılacak tecil işlemlerinde, talep tarihinden önce 6183 sayılı Kanununun 48 inci maddesine ve aynı maddenin altıncı fıkrasına göre yapılan tecil işlemleri ile özel kanunlardan yararlanmak amacıyla bozulmuş olan tecil işlemlerinin bozulmuş olup olmadığına bakılmayacaktır.

17.9.10. Tecil şartlarına uyulmaması

17.9.10.1. Aylık taksitlerin aksatılması

Aylık taksit ödemelerine ilişkin aşağıda belirtilen durumlardan herhangi birinin gerçekleşmesi hâlinde tecil işlemi bozulacaktır. Buna göre;

1) (Değişik: 30/01/2026 tarihli ve 2026/7 sayılı Genelge) Dört taksitin ödenmemesi hâlinde, ödenmeyen dördüncü taksitin ödeme süresini takip eden günde,

2) (Değişik: 30/01/2026 tarihli ve 2026/7 sayılı Genelge) Ödenmeyen en fazla üç taksitin son taksit ödeme süresine kadar ödenmemesi hâlinde, son taksit ödeme süresini takip eden günde,

3) Son taksitin (azami taksit sayısı olan 24'üncü taksit olmaması kaydıyla) izleyen ay sonuna kadar ödenmemesi hâlinde, bu süreyi takip eden günde,

4) 24'üncü taksitin süresinde ödenmemesi hâlinde takip eden günde tecil işlemi bozulacaktır.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

17.9.10.2. Cari ay primlerinin aksatılması

Tecil süresi içinde tahakkuk eden cari ay primlerinin ödenme yükümlülüğü aranmaz. Ancak söz konusu cari ay primlerinin cari usul ve esaslara göre takip işlemlerine devam edilecektir.

(Ek: 25/12/2024 tarihli ve 2024/15 sayılı Genelge) Bununla birlikte, ödenmeyen cari ay prim borçları için tecil talep edilmesi halinde, bu borçların mevcut tecil işlemine eklenmesi veya bunlar için ayrı bir faizsiz tecil işlemi yapılması söz konusu olmayıp bu tecil talepleri 6183 sayılı Kanunun 48 inci maddesi kapsamındaki usul ve esaslara göre değerlendirilecektir

17.9.11. Tecilin bozulması

Aylık taksitlerin ödenmemesi veya diğer şartların yerine getirilmemesi durumunda tecil işlemi bozularak muaccel olan alacağın tahsili için icra takip işlemlerine derhâl başlanacaktır.

17.9.12. Tecilin bozulması hâlinde mahsup işlemleri

Bu kapsamda yapılacak tecil işlemlerinde tecil faizi alınmadığından, ödenen aylık taksitler (tecil faizsiz) ödeme tarihleri itibarıyla borç aslı ve gecikme zammına orantılı olarak mahsup edilecektir.

18. 6183 sayılı Kanununun 48/A maddesi kapsamında tecil işlemleri

6183 sayılı Kanununun "*Vergiye uyumlu mükelleflerin borçlarının tecili*" başlıklı 48/A maddesinde, "*Devlete ait olup Maliye Bakanlığına bağlı tahsil dairelerince takip edilen ve 213 sayılı Kanun kapsamına giren vergi, resim, harç ve cezalar ile bu alacaklara bağlı gecikme faizi ve gecikme zammının vadesinde ödenmesi veya haczin tatbiki veyahut hacz olunmuş malların paraya çevrilmesi amme borçlusunu çok zor duruma düşürecekse, borçlu tarafından yazı ile istenmiş olmak ve aşağıdaki şartları taşımak koşuluyla vadesi bir yılı geçmemiş alacaklar, Maliye Bakanınca 36 ayı geçmemek üzere faiz ve teminat alınarak tecil olunabilir.*

Madde hükmünden yararlanacak borçlunun;

1. Başvuru tarihi itibarıyla en az 3 yıl süreyle; ticari, zirai veya mesleki faaliyetleri nedeniyle yıllık gelir veya kurumlar vergisi mükellefi olması,

2. Başvuru tarihinden geriye doğru 3 yıla ait vergi beyannamelerini kanuni sürelerinde vermiş olması (Kanuni süresinde verilen bir beyannameye ilişkin olarak kanuni süresinden sonra düzeltme amacıyla veya pişmanlıkla verilen beyannameler bu şartın ihlali sayılmaz.),

3. Bu madde kapsamına giren ve başvuru tarihi itibarıyla vadesi 1 yılı geçmemiş borcunun borç ödemedede hüsnüniyet sahibi olmasına rağmen ödenememiş olması,

şarttır. Şu kadar ki, bu madde ile 48 inci maddeye göre tecil edilen veya özel kanunlara göre ödeme planına bağlanan borcun bulunması madde hükmünden yararlanılmasına engel teşkil etmez.

Bu madde kapsamında tecil edilen alacaklara, 48 inci maddeye göre belirlenen oranda faiz tatbik edilir.

Amme borçlusunun alacaklı tahsil daireleri itibarıyla tecil edilen borçlarının toplamı beşyüz bin Türk lirasını (bu tutar dâhil) aşmadığı takdirde teminat şartı aranmaz. Bu tutarın üzerindeki amme alacaklarının tecilinde, gösterilmesi zorunlu teminat tutarı beşyüz bin Türk lirasını aşan kısmın %25'idir.

Cumhurbaşkanı;

1. Teminatsız tecil tutarını; yarısına kadar indirmeye, yeniden kanuni tutarına getirmeye, zorunlu teminat oranını %50'ye kadar artırmaya, sıfıra kadar indirmeye, yeniden kanuni orana getirmeye,

2. Borçlunun çok zor durum hâlinin tespitinde kullanılmak üzere varlıklar, yükümlülükler ve nakit

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

akımlarını esas alan mali göstergeler ile mali durumu tespiti yarayan diğer ölçütlere dayalı kriterleri belirlemeye, belirlenen kriterler çerçevesinde çok zor durum hâlini derecelendirmeye ve bu dereceleri dikkate alarak;

- a) Tecil süresini 60 aya kadar uzatmaya,
- b) Farklı faiz oranları belirlemeye,

3. Tecil edilecek gecikme zammını, Türkiye İstatistik Kurumunun her ay için belirlediği Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksinin (Yİ-ÜFE) aylık değişim oranları esas alınarak hesaplamaya,

4. Madde hükmünü, alacaklı diğer amme idarelerini, alacak türlerini ve uyumlu borçlu kapsamına girebilecek borçlu kriterlerini belirleyerek uygulamaya (Devlete ait olup Maliye Bakanlığına bağlı olanlar dışındaki tahsil dairelerince takip edilen alacaklar dâhil),

yetkilidir. Bu fıkranın (4) numaralı bendindeki yetkinin kullanılması hâlinde bu madde ile Maliye Bakanına tanınan yetkiler 48 inci maddede tanımlanan alacaklı amme idarelerinin tecile yetkili makamları tarafından kullanılır.

Maliye Bakanı;

1. Tecil edilecek amme alacağını tür ve tutar olarak belirlemeye,

2. Tecilde taksit zamanlarını, ödemelerin başlayacağı ayı, tecil talep tarihini takip eden aydan başlamak üzere 12 ayı geçmeyecek şekilde belirlemeye, ödeme dönemlerini, azami altı ayda bir yapılacak şekilde düzenlemeye,

3. Tecilde diğer şartları belirlemeye,

yetkilidir.

Maliye Bakanı, tecil yetkisini, sınırlarını açıkça belirtmek ve yazılı olmak şartıyla oluşturulacak tecil komisyonlarına devredebilir. Komisyonların teşkili ile çalışma usul ve esasları Maliye Bakanınca belirlenir.

Tecil şartlarına riayet edilmemesi nedeniyle muaccel olan amme alacağının tecili, talep edilmesi hâlinde en fazla iki defa geçerli sayılabilir.

Haciz yapılmışsa mahcuz mal, değeri tutarınca teminat yerine geçer. Tecil edilen amme alacakları ile ilgili olarak daha önce tatbik edilen ve borcun tamamını karşılayacak değerde olan hacizler, yapılan ödemeler nispetinde kaldırılır ve buna isabet eden teminat iade edilir. Ancak, mahcuz malların değeri tecil edilen borç tutarından az, zorunlu teminat tutarından fazla olması hâlinde, tatbik edilen hacizler, tecil şartlarına uygun olarak yapılan ödemeler neticesinde kalan tecilli borç tutarı mahcuz mal değerinin altına inmediği müddetçe kaldırılmaz. Tecilli borca karşılık alınan teminat ise, tecil şartlarına uygun olarak yapılan ödemeler neticesinde kalan tecilli borç tutarının zorunlu teminat tutarının altına inmesi durumunda, yapılan ödemeler nispetinde kaldırılır.

Tecil edilen amme alacağının ikimilyon Türk lirasını (bu tutar dâhil) aşmaması, mahcuz malın 10 uncu maddenin birinci fıkrasının (5) numaralı bendinde sayılan mal olması ve bu Kanuna göre belirlenmiş değerinin %50'sinden aşağı olmamak üzere satış bedelinin %50'sinin tahsil dairesine ödenmesi şartıyla mahcuz malın satışına izin verilir. Bu takdirde, kalan tecilli borç tutarı için zorunlu teminat tutarını karşılayacak mahcuz mal ve/veya teminat bulunması şartıyla satılan mal üzerindeki haciz kaldırılır. Bu hüküm ikimilyon Türk lirasını aşan tecilli borçlarda, değeri ikimilyon Türk lirasına kadar olan mahcuz mallar için uygulanır.

Tecil şartlarına riayet edilmemesi hâlinde tecil talep tarihinden itibaren 5 yıl geçmedikçe bu madde hükümlerinden, sekizinci fıkra hükümleri saklı kalmak kaydıyla, yararlanılamaz.

Bu madde kapsamında tecil edilen amme alacakları hakkında 48 inci maddenin yedinci fıkrası hükümleri uygulanır ve tecil edilen gecikme zammının (Yİ-ÜFE) aylık değişim oranları esas alınarak

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

hesaplanmış olması hâlinde gecikme zammı hesabı 51 inci maddeye göre düzeltilir.

Muhtelif kanunlarda vergi borcu bulunmadığına ilişkin şartları içeren hükümler çerçevesinde 48 inci maddeye yapılan atıflar bu maddeye de yapılmış sayılır."

5510 sayılı Kanununun 88 inci maddesinin onaltıncı fıkrasında ise "*Cumhurbaşkanı, Kurumun 6183 sayılı Kanuna göre takip edilen alacakları için anılan Kanununun 48/A maddesini; en az üç yıl süreyle prim yükümlüsü olup son üç yıl içerisinde verilmesi gereken bildireleri kanuni sürelerinde vermiş olanlardan başvuru tarihi itibarıyla vadesi bir yılı geçmemiş borcunu borç ödemedeki hüsnüniyet sahibi olmasına rağmen ödeyememiş olanlar hakkında uygulamaya ve uyumlu prim borçlularını belirlemeye yetkilidir."*

hükümleri yer almaktadır.

Söz konusu Kanun hükümlerine dayanılarak 31/03/2018 tarihli ve 30377 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 2018/11500 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ve 31/05/2018 tarihli ve 30437 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan "Sosyal Güvenlik Kurumu Alacaklarının 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 48/A Maddesine Göre Tecil ve Taksitlendirilmesine İlişkin Yönetmelik" ile 6183 sayılı Kanununun 48/A maddesinin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar belirlenmiş olup yürütülecek işlemler aşağıda açıklanmıştır.

18.1. Kapsam

18.1.1. Kapsama giren borç türleri

Tecil talep tarihinden geriye doğru bir yılı aşmayan sigorta primleri, işsizlik sigortası primleri ve idari para cezası ile bunlara ilişkin gecikme cezası ve gecikme zammı 6183 sayılı Kanununun 48/A maddesi kapsamında tecil edilebilecektir.

Örnek: Borçlu A, 13/01/2025 tarihinde 2024/05-06-07-08-09-10-11 aylarına ilişkin gecikme cezası ve gecikme zammı dâhil olmak üzere damga vergisinden kaynaklanan 5.000 TL ile sigorta priminden kaynaklanan 700.000 TL borcunun 6183 sayılı Kanununun 48/A maddesine göre tecil edilmesi amacıyla müracaat etmiştir. Damga vergisi borcu madde kapsamında olmadığından damga vergisi yönünden tecil talebi reddedilecektir, ancak sigorta primleri madde kapsamında olduğundan değerlendirilmeye alınacaktır.

18.1.2. Gecikme cezası ve gecikme zammı

6183 sayılı Kanununun 48/A maddesi kapsamında yapılacak tecil işlemlerinde, 5510 sayılı Kanununun 89 uncu maddesinde belirtilen ve tecil başlangıç tarihine kadar hesaplanacak gecikme cezası ve gecikme zammı oranı yerine Türkiye İstatistik Kurumunun yayımladığı Yİ-ÜFE aylık değişim oranları basit usulde uygulanacaktır.

Yİ-ÜFE tutarı hesaplamalarında ilk aya ilişkin esas alınacak Yİ-ÜFE aylık değişim oranı, alacağın vadesinin rastladığı ay için açıklanmış olan oran esas alınacaktır. Tecil başvurusunun yapıldığı tarihte, başvuru tarihinden önceki aya ilişkin Yİ-ÜFE aylık değişim oranının açıklanmamış olması hâlinde bir önceki aya ilişkin Yİ-ÜFE aylık değişim oranı esas alınacaktır.

Yİ-ÜFE aylık değişim oranlarının eksi değer çıkması durumunda bu oranlar da hesaplamada eksi değer olarak dikkate alınacaktır. Hesaplamaya konu döneme ilişkin olarak Yİ-ÜFE aylık değişim oranlarının toplamı eksi değer olduğu takdirde gecikme cezası ve zammı yerine alınması gereken Yİ-ÜFE tutarı sıfır kabul edilecektir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

18.1.3. Tecil işlemleri ve yapılandırmalar devam ederken oluşan cari ay prim borçları

6183 sayılı Kanunun 48 inci maddesi ile 48/A maddesine göre tecil edilen veya özel kanunlara göre ödeme planına bağlanan borcun bulunması, 48/A maddesinden yararlanılmasına engel teşkil etmez.

Buna göre, borçların 6183 sayılı Kanunun 48 inci maddesi ile 48/A maddesine göre tecil edildiği veya çeşitli kanunlara göre yapılandırıldığı dönemde cari ay primlerinin oluşması hâlinde aşağıda belirtildiği şekilde işlem yapılması gerekmektedir.

18.1.3.1. (Değişik: 10/02/2025 tarihli ve 2025/5 sayılı Genelge) Kanunun 48 inci maddesi kapsamında tecil işlemi devam ederken oluşan cari ay prim borçları

6183 sayılı Kanunun 48 inci maddesi kapsamında yapılan tecil işlemi devam ederken cari ay primlerinin ödenmemesi ve bu cari ay primlerinin Kanunun 48/A maddesi kapsamında tecilinin talep edilmesi hâlinde söz konusu cari ay primleri, Kanunun 48/A maddesinde belirtilen şartları taşıması hâlinde 48 inci madde kapsamındaki tecil süresi içinde iki defayı geçmemek üzere 48/A maddesi kapsamında ayrı olarak tecil edilebilecektir.

Cari ay primlerinin Kanunun 48/A maddesi kapsamında tecili durumunda, bu tecil işlemi bozulmadığı sürece söz konusu cari ay borçları, daha önce Kanunun 48 inci maddesine göre yapılan tecil işlemi açısından dikkate alınmayacaktır.

18.1.3.2. Kanunun 48/A maddesi kapsamında tecil işlemi devam ederken oluşan cari ay prim borçları

6183 sayılı Kanunun 48/A maddesi kapsamında tecil yapıldıktan sonra ödenmeyen cari ay primlerinin Kanunun 48/A maddesi kapsamında tecilinin talep edilmesi hâlinde bu talep Kanunun 48 inci maddesi uygulamasında olduğu gibi mevcut tecil işlemine ekleme şeklinde değil, ayrı bir tecil işlemi şeklinde uygulanacaktır.

Kanunun 48/A maddesi kapsamında tecil işlemi devam ederken tecil bozma şartı oluşmaması kaydıyla ödenmeyen cari ay primlerinin Kanunun 48/A maddesi kapsamında tecilinin talep edilmesi (yeni bir 48/A talebi) hâlinde bu cari ay primleri, Kanunun 48/A maddesinde belirtilen şartları taşıması kaydıyla tecil süresi içinde bir defaya mahsus olmak üzere Kanunun 48/A maddesi kapsamında ayrı olarak tecil edilebilecektir.

Cari ay primlerinin Kanunun 48/A maddesi kapsamında tecili durumunda, bu tecil işlemi bozulmadığı sürece söz konusu cari ay borçları, Kanunun 48/A maddesi kapsamındaki ilk tecil işlemi açısından dikkate alınmayacaktır.

18.1.4. Tecil yapıldıktan sonra geriye doğru ortaya çıkan borçlar

6183 sayılı Kanunun 48 inci veya 48/A maddesi kapsamında tecil işlemi yapıldıktan sonra tecil başlangıç tarihinden önceki bir döneme ilişkin borç tahakkuk etmesi hâlinde bu ayların Kanunun 48/A maddesi şartlarını taşımaları ve ikinci defa 48/A hakkı kullanılmamış olması hâlinde bu borçlar da Kanunun 48/A maddesi kapsamında ayrı olarak tecil edilebilecektir.

18.2. Tecil başvuruları

18.2.1. Başvuru şekli ve kapsamı

6183 sayılı Kanunun 48/A maddesinden yararlanmak isteyen borçluların, dosyalarının işlem gördüğü üniteye tecil talep formu (Ek-3) ile birlikte başvurmaları gerekir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Borçlunun bu kapsamda birden fazla ünite tarafından takip edilen borcunun bulunması hâlinde yazılı başvurular işyerlerinin/sigortalıların icra takip işlemlerinin yürütüldüğü ünitelere ayrı ayrı yapılır.

Kapsama giren borç türlerinin tamamı için tecil talebinde bulunulması gerekir.

Örnek-1: Borçlu C, 25/11/2024 tarihinde 2024/05-06-07-08-09 aylarına ilişkin gecikme cezası ve gecikme zammı dâhil, sigorta primleri ve işsizlik sigortası primlerinden kaynaklanan toplam 1.500.000 TL borcu var iken sadece sigorta primlerinden kaynaklanan borçları için 6183 sayılı Kanunun 48/A maddesine istinaden tecil talebinde bulunmuştur. Borcun tamamı için başvuru yapılmadığı gerekçesiyle başvuru reddedilecektir.

Asıl Kurum borçlusu (gerçek veya tüzel kişi) dışında kalan kefiller, şirket ortakları, üst düzey yöneticiler, şirket müdürleri, yönetim kurulu başkanı veya üyeleri ile kanuni temsilciler gibi Kurum borçlusu sayılan kişiler, sorumlu oldukları tutarlar için madde hükmünden yararlanamayacaktır.

Örnek-2: A Limited Şirketi ortaklarından B, 25/11/2024 tarihinde şirketin 2024/05-06-07-08-09 aylarına ilişkin sigorta primleri ile işsizlik sigortası primlerinden kaynaklanan borçlarından dolayı kendi hissesine düşen kısmı için 6183 sayılı Kanunun 48/A maddesine istinaden tecil talebinde bulunmuştur. Asıl Kurum borçlusu şirket tüzel kişiliği olduğundan dolayı şirket ortağının kendi hissesine düşen borç için başvuruda bulunamayacağı gerekçesiyle şahsın başvurusu reddedilecektir.

Tecil talepleri, menkul ve gayrimenkul malların satış ilanına kadar değerlendirilecek olup ilandan sonraki talepler değerlendirilmeyecektir.

18.2.2. Asıl işveren ve alt işveren borçları

18.2.2.1. Asıl işverenin başvurusu

Asıl işverenin tecil başvurusunda bulunması hâlinde, alt işverenin borçlarından da sorumlu olduğundan alt işverenin borçları da dâhil edilmek suretiyle tecil işlemi yapılacaktır. Bu kapsamda alt işverenlikten kaynaklanan borçlar, asıl işverenin herhangi bir işyerinden kaynaklanan borçları gibi değerlendirilecektir.

18.2.2.2. Alt işverenin başvurusu

Asıl işveren, tecil talebinde bulunmamış ise alt işverenin kendi borcu için başvuruda bulunması hâlinde, bu borç asıl işverenin borcundan bağımsız olarak tecil edilebilecektir.

Alt işverenlikten kaynaklanan borçlar ile birlikte alt işverenlikten kaynaklanmayan borçların da bulunabileceği, dolayısıyla her bir icra kartının ayrı olduğu hususları dikkate alındığında, alt işverenin Kanunun 48/A maddesi kapsamındaki tecil işlemleri, asıl işverenin borçlarından bağımsız olarak değerlendirileceği gibi alt işverenlik haricindeki kendi işyerlerinin borçlarından da bağımsız olarak değerlendirilecektir.

18.2.3. Niyabeten takipte tecil işlemleri

6183 sayılı Kanunun 48/A maddesinden yararlanmak isteyen borçluların bağlı buldukları sosyal güvenlik il müdürlüğüne/sosyal güvenlik merkezine yazılı olarak başvurmaları gerektiğinden işyerinin bağlı bulunduğu ünite dışında başka bir üniteye niyabeten tecil işlemi yapılmayacaktır.

18.3. Uyumlu prim borçlularının belirlenmesi

Ticari, zirai veya mesleki faaliyeti nedeniyle yıllık gelir veya kurumlar vergisi mükellefi olanlardan başvuru tarihi itibarıyla en az üç yıldır prim ödeme yükümlüsü olup başvuru tarihinden geriye

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

doğru son üç yıl içinde verilmesi gereken muhtasar ve prim hizmet beyannamelerini süresinde vermiş (Kanuni süresinde verilen belgelere/beyannamelere ilişkin olarak kanuni süresinden sonra düzeltme amacıyla verilen belgeler/beyannameler bu şartın ihlali sayılmaz.) ancak borç ödemede hüsünüyet sahibi olmalarına rağmen başvuru tarihi itibarıyla vadesi bir yılı geçmemiş borçlarını ödeyememiş olan borçlular, uyumlu prim borçlusu olarak kabul edilecektir.

Buna göre, uyumlu prim borçlusu sayılması için;

- 1) Ticari, zirai veya mesleki faaliyet nedeniyle yıllık gelir veya kurumlar vergisi mükellefi olunması,
- 2) Ünitelerde en az üç yıl önce tescil edilmiş bir işyerinin bulunması,
- 3) Ünitelerdeki işyerlerinin tamamında son üç yıl içinde verilmesi gereken muhtasar ve prim hizmet beyannamelerinin süresinde verilmiş olması,
- 4) Borcun talep tarihinden geriye doğru son bir yıllık döneme ait olması,
- 5) Mali açıdan çok zor durumun bulunması,
- 6) Sigortalı çalıştırma yönünden faal işveren olunması veya borcun 5510 sayılı Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine tabi sigortalılıktan (4/b sigortalılığı) kaynaklanması hâlinde bu sigortalılığın devam ediyor olması gerekmektedir.

18.3.1. Vergi mükellefiyeti yönünden uyumlu prim borçlusu olunması

6183 sayılı Kanununun 48/A maddesi kapsamında tecil işlemine başvurabilecek borçluların öncelikle ticari, zirai veya mesleki faaliyeti nedeniyle yıllık gelir veya kurumlar vergisi mükellefiyetinin bulunması gerekir. Borçluların, ilgili vergi dairesinden alacakları vergi mükellefiyet türü ve gelir unsurunu gösterir belgeyi üniteye ibraz etmeleri gerekir. Borçlunun ticari, zirai veya mesleki faaliyetleri nedeniyle yıllık gelir veya kurumlar vergisi mükellefiyetinin bulunmaması hâlinde uyumlu prim borçlusu olmadığından, borçlularının Kanununun 48/A maddesi kapsamında tecili mümkün bulunmamaktadır.

18.3.2. En az üç yıllık prim ödeme yükümlülüğünün bulunması

Borçlunun tecil talep ettiği tarih itibarıyla tecil işlemi yapacak ünite (icra takip işlemleri bu ünite yürütülen diğer sosyal güvenlik merkezleri dâhil) en az üç yıldır prim ödeme yükümlülüğünün bulunması gerekir.

Örnek-1: Borçlu B, 05/01/2017 tarihinde Kırıkkale Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğünde tescil ettirdiği işyerinin borçlarını 6183 sayılı Kanununun 48/A maddesine istinaden tecil etmek için 12/05/2025 tarihinde üniteye başvurmuştur. 12/05/2022 tarihinden (tecil talep tarihinden geriye doğru üçüncü yılın başladığı tarihtir) itibaren üç yıldır prim ödeme yükümlüsü olduğu kabul edilecektir.

Borçlunun, tecil talep ettiği ünite (icra takip işlemleri bu ünite yürütülen diğer sosyal güvenlik merkezleri dâhil) birden fazla işyerinin bulunması hâlinde bu işyerlerinden borcu bulunup bulunmadığına bakılmaksızın herhangi bir işyerinin kanun kapsamına alınış tarihi tecil talep tarihinden üç yıl önce ise bu borçlunun üç yıl önce açılmış işyerinin bulunduğu kabul edilecektir.

Örnek-2: Borçlu B'nin, 26/08/2019 tarihinde Sincan SGM'de tescil edilen bir işyeri, 24/03/2015 tarihinde Keçiören SGM'de tescil edilen bir işyeri, 24/02/2023 tarihinde Kahramankazan SGM'de tescil edilen bir işyeri bulunmaktadır. Borçlu, Kahramankazan SGM'de tescil ettirmiş olduğu işyerinin borçlarını 6183 sayılı Kanununun 48/A maddesine istinaden tecil etmek için 12/05/2025 tarihinde Ulucanlar SGM'ye başvuruda bulunmuştur. Sincan, Keçiören ve Kahramankazan SGM'de icra takip

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

haciz ve satış servisi bulunmadığından ve bu üç SGM için Ulucanlar SGM'de icra işlemleri yürütüldüğünden Ulucanlar SGM'nin kapsam alanı içerisinde bulunan SGM'lerde tescil edilen en az bir işyerinden dolayı üç yıllık prim ödeme yükümlülüğü şartının yerine getirilmesi yeterli olacaktır. Bu takdirde üç yıllık prim ödeme yükümlülüğü şartı, Kahramankazan SGM'de tescil edilen işyeri için yerine getirilmese de Keçiören SGM ve Sincan SGM'de tescil edilen işyerleri için yerine getirildiğinden dolayı üç yıllık prim ödeme yükümlülüğü şartının yerine getirildiği kabul edilecektir.

İcra takip işlemlerinin aynı il müdürlüğüne bağlı birden fazla sosyal güvenlik merkezinde yürütülmesi hâlinde, üç yıllık prim ödeme yükümlülüğü şartı, sadece tecil talep edilen ünitelerdeki (icra takip işlemleri bu ünitelerde yürütülen diğer sosyal güvenlik merkezleri dâhil) işyerleri için dikkate alınacaktır.

Örnek-3: *Borçlu A'nın, 26/08/2019 tarihinde Sarıyer SGM'de tescil edilen bir işyeri, 24/03/2015 tarihinde Beyoğlu SGM'de tescil edilen bir işyeri, 24/02/2023 tarihinde Beşiktaş SGM'de tescil edilen bir işyeri bulunmaktadır. Borçlu, Beşiktaş SGM'de tescil ettirmiş olduğu işyerinin borçlarını 6183 sayılı Kanunun 48/A maddesine istinaden tecil etmek için 12/05/2025 tarihinde Beşiktaş SGM'ye başvuruda bulunmuştur. Sarıyer, Beyoğlu ve Beşiktaş SGM'de icra takip haciz ve satış servisi bulunmaktadır, bu nedenle her bir SGM'de tescil edilen işyerleri ayrı ayrı değerlendirileceğinden Beyoğlu ve Sarıyer SGM'de tescil edilen işyerleri bakımından sorgulama yapılmayacaktır. Bu takdirde Beşiktaş SGM'de tescil edilen işyerinden dolayı üç yıllık prim ödeme yükümlülüğü şartı yerine getirilmediğinden başvuru reddedilecektir.*

Örnek-4: *Borçlu C'nin, 16/03/2015 tarihinde İnegöl SGM'de tescil edilen bir işyeri, 24/02/2023 tarihinde Osmangazi SGM'de tescil edilen bir işyeri olmak üzere iki işyeri bulunmaktadır. Borçlu, Osmangazi SGM'de tescil ettirmiş olduğu işyerinin borçlarını 6183 sayılı Kanunun 48/A maddesine istinaden tecil etmek için 12/05/2025 tarihinde Osmangazi SGM'ye başvuruda bulunmuştur. İnegöl SGM'de icra takip haciz ve satış servisi bulunmadığından ve Bursa ilinde icra işlemleri Osmangazi SGM bünyesinde yürütüldüğünden, il müdürlüğünde tescilli en az bir işyerinden dolayı üç yıllık prim ödeme yükümlülüğü şartının yerine getirilmesi yeterli olacaktır. Bu takdirde üç yıllık prim ödeme yükümlülüğü şartı, Osmangazi SGM'de tescil edilen işyeri için yerine getirilmese de İnegöl SGM'de tescil edilen işyeri için yerine getirildiğinden dolayı işverenin üç yıllık prim ödeme yükümlülüğü şartını yerine getirdiği kabul edilecektir.*

Aynı ilde bulunmakla beraber icra servisinin takip ile görevli olmadığı bir sosyal güvenlik merkezinde bulunan işyeri, üç yıllık prim ödeme yükümlülüğü şartı araştırmasında dikkate alınmayacaktır.

Örnek-5: *Borçlu D'nin, 26/08/2019 tarihinde Manavgat SGM'de tescilli bir işyeri, 24/03/2015 tarihinde Alanya SGM'de tescilli bir işyeri, 24/02/2023 tarihinde Kemer SGM'de tescilli bir işyeri bulunmaktadır. Borçlu, Kemer SGM'de tescil ettirmiş olduğu işyerinin borçlarını 6183 sayılı Kanunun 48/A maddesine istinaden tecil etmek için 12/05/2025 tarihinde Muratpaşa SGM'ye başvuruda bulunmuştur. (Kemer SGM'de icra takip haciz ve satış servisi bulunmadığından Kemer SGM'de tescilli işyerlerinden kaynaklanan icra işlemleri Muratpaşa SGM'de yürütülmektedir.) Alanya ve Manavgat SGM'de icra takip, haciz ve satış işlemleri ayrı yürütüldüğünden bu SGM'lerde takip edilen işyerleri araştırılmayacaktır. Dolayısıyla üç yıllık prim ödeme yükümlülüğü şartı Alanya ve Manavgat SGM'de tescil edilen işyerleri için yerine getirilse de Muratpaşa SGM'de takip edilen işyeri için yerine getirilmediğinden başvurusu kabul edilmeyecektir.*

Üç yıllık prim ödeme yükümlülüğü şartı, dosyaların işlem gördüğü il müdürlüğü ile sınırlı tutulacak olup başka illerdeki işyerleri söz konusu şartın sağlanıp sağlanmadığı hususundaki araştırmaya dâhil edilmeyecektir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliğinin 34 üncü maddesi kapsamında, özel nitelikteki inşaat işyerleri ile ihale konusu işyerleri hariç olmak üzere kapanma, terk veya tasfiye olmadığı hâlde işyerinde en fazla iki yıl süre ile sigortalı çalıştırılmadığı işverenler tarafından bildirilen veya Kurumca tespit edilen işyerlerinin bulunması üç yıllık prim ödeme yükümlülüğü şartının ihlali sayılmaz. Yönetmelik hükmü gereğince iki yılın aşılması hâlinde işyeri kanun kapsamından çıkacağı için bu kapsamda sigortalı çalıştırılmayan sürenin iki yıldan fazla olmaması gerekmektedir.

Örnek-6: Borçlu E, 01/09/2016 tarihinde Kuruma tescil ettirdiği işyerinde 01/01/2024-01/04/2025 tarihleri arasında sigortalı çalıştırmamıştır. 6183 sayılı Kanununun 48/A maddesine istinaden borçlarını tecil etmek için 22/09/2025 tarihinde Kuruma başvurduğunda 22/09/2022 tarihinden (Tecil talep tarihinden geriye doğru üçüncü yılın başladığı tarihtir.) itibaren üç yıldır prim ödeme yükümlüsü olarak kabul edilecek, sigortalı çalıştırmadığı 15 aylık süre yok sayılmayacaktır. Bu takdirde, diğer şartları da taşıması şartıyla başvurusu kabul edilecektir.

18.3.3. Prim belgelerinin süresinde verilmiş olması

Tecil talep tarihi itibarıyla geriye doğru üç yıl boyunca o üniteadaki (icra takip işlemleri bu üniteye yürütülen diğer sosyal güvenlik merkezleri dâhil) işyerlerinin tamamında (borcu olmayan işyerleri de dâhil) asıl muhtasar ve prim hizmet beyannamelerinin süresinde verilmiş olması (Kanuni süresinde verilen belgelere/beyannamelere ilişkin olarak kanuni süresinden sonra düzeltme amacıyla verilen belgeler/beyannameler bu şartın ihlali sayılmaz.) hâlinde bu işveren prim belgelerini süresinde vermiş uyumlu prim borçlusu olarak kabul edilecektir.

Talep tarihinden geriye doğru prime ilişkin belgelerin süresinde verilir verilmemesinin incelenmesinde, borçlunun başvuruda bulunduğu üniteadaki (borcu bulunup bulunmadığına bakılmaksızın) tüm işyerleri dikkate alınacaktır.

Söz konusu 3 yıllık süre içerisinde 5510 sayılı Kanununun 102 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin (1) numaralı alt bendi ile (4) numaralı alt bendi uyarınca asıl nitelikteki aylık prim ve hizmet belgelerinin verilmemesinden ve (m) bendinin (1) numaralı alt bendi ile (4) numaralı alt bendi uyarınca asıl nitelikteki muhtasar ve prim hizmet beyannamelerinin verilmemesinden dolayı idari para cezası uygulanmamış olması gerekir.

18.3.4. Talep tarihinden geriye doğru bir yılı geçmiş borcunun bulunmaması

Genelgenin "18.1.1. Kapsama giren borç türleri" başlıklı bölümünde belirtilen borç türlerinden, tecil talep tarihinden geriye doğru bir yılı aşmayan borçlar 6183 sayılı Kanununun 48/A maddesi kapsamında değerlendirilecektir. Dolayısıyla, talep tarihi itibarıyla kapsamda yer alan alacaklardan kanuni ödeme süresi geçmekle birlikte bu sürenin üzerinden henüz bir yılın geçmemiş olması gerekmektedir.

Örnek: 22/09/2025 tarihinde borçlarını 6183 sayılı Kanununun 48/A maddesi kapsamında tecil etmek için müracaat eden bir işverenin geriye doğru bir yılın başlangıcı olan 22/09/2024 tarihi itibarıyla 2024/08 (2024/08 döneminin ödeme vadesi 30/09/2024 tarihinde sona erdiğinden) ve sonrası aylara ilişkin sigorta primleri ile işsizlik sigortası primlerinden kaynaklanan borçları Kanununun 48/A maddesi kapsamındadır. Bu işverenin 2024/08 öncesi aylara ilişkin borcunun bulunması hâlinde borç türüne bakılmaksızın hiçbir borcu Kanununun 48/A maddesi kapsamında değerlendirilmeyecektir.

Başvuru tarihi itibarıyla 6183 sayılı Kanununun 48 inci veya 48/A maddesine göre tecil edilmiş ya da özel kanunlara göre yapılandırılmış borçların bulunması halinde bu borçlar geriye doğru bir yılın hesabında dikkate alınmayacaktır.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Öte yandan, ödemeleri ertelenen borçların erteleme sonrası belirlenen son ödeme tarihi ile başvuru tarihi arasında bir yıldan fazla sürenin geçmemiş olması hâlinde bu borçlar da bir yılı geçmeyen borç olarak değerlendirilecektir.

18.3.5. Çok zor durum, tecil süreleri ve tecil faiz oranlarının tespiti

6183 sayılı Kanununun 48/A maddesine göre yapılacak tecil işlemlerinde;

Bilanço esasına göre defter tutan yıllık gelir veya kurumlar vergisi mükelleflerinin çok zor durum tespitinde aşağıdaki mali göstergeler kullanılır.

$$\text{Nakit Oranı} = \frac{\text{(Hazır Değerler + Menkul Kıymetler)}}{\text{Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar}}$$

$$\text{Likidite Oranı} = \frac{\text{(Dönen Varlıklar - Stoklar)}}{\text{Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar}}$$

$$\text{Kaldıraç Oranı} = \frac{\text{(Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar + Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar)}}{\text{Toplam Varlıklar}}$$

İşletme hesabı veya zirai işletme hesabı esasına göre defter tutan, ticari kazancı basit usulde tespit edilen ve serbest meslek kazanç defteri tutan mükelleflerin çok zor durum tespitinde ise aşağıdaki mali göstergeler kullanılır.

$$\text{Nakit Oranı} = \frac{\text{(Kasa + Banka)}}{\text{Kısa Vadeli Borçlar}}$$

$$\text{Likidite Oranı} = \frac{\text{(Kasa + Banka + Kısa Vadeli Alacaklar)}}{\text{Kısa Vadeli Borçlar}}$$

$$\text{Kaldıraç Oranı} = \frac{\text{(Kısa Vadeli Borçlar + Uzun Vadeli Borçlar)}}{\text{Toplam Varlıklar}}$$

Borçluların mali durumlarının değerlendirilmesi sonucu;

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

- 1) Nakit oranının 0,1 veya 0,1'den küçük olması,
 - 2) Likidite oranının 0,7 veya 0,7'den küçük olması,
 - 3) Kaldıraç oranının ise 0,7 veya 0,7'den büyük olması
- şartlarının bir arada bulunması gerekir.

Söz konusu üç şartı birlikte sağlayan borçluların çok zor durumda oldukları kabul edilerek aşağıda belirtilen likidite ve kaldıraç analizi tablolarına göre ayrı ayrı tespit edilen dereceler toplanarak "Çok Zor Durum Derecesi" bulunur. Söz konusu üç şartın birlikte sağlanamaması hâlinde ise tecil talepleri reddedilir.

Likidite Analizi Tablosu	
Derece (L)	Oran (X)
1	$0,6 \leq X \leq 0,7$
2	$0,5 \leq X < 0,6$
3	$0,4 \leq X < 0,5$
4	$0,3 \leq X < 0,4$
5	$X < 0,3$

Kaldıraç Analizi Tablosu	
Derece (K)	Oran (Y)
1	$0,7 \leq Y \leq 0,8$
2	$0,8 < Y \leq 0,9$
3	$0,9 < Y \leq 1$
4	$1 < Y \leq 1,1$
5	$1,1 < Y$

Çok zor durum derecesine göre azami tecil süresi ve 6183 sayılı Kanununun 48 inci maddesine göre belirlenen tecil faizinin (Yürürlükteki Tecil Faiz Oranı = TFO) belirli bir yüzdesi esas alınarak bulunan faiz oranı, "Tecil Süresi ve Faiz Oranı Belirleme Tablosu"ndan tespit edilir.

Tecil Süresi ve Faiz Oranı Belirleme Tablosu		
Çok Zor Durum Derecesi (L+K)	Azami Tecil Süresi	Tecil Faiz Oranı
2 - 3	18 aya kadar	TFO x 0,75
2 - 3	12 aya kadar	TFO x 0,7
2 - 3	6 aya kadar	TFO x 0,65
4 - 5	24 aya kadar	TFO x 0,7
4 - 5	18 aya kadar	TFO x 0,6
4 - 5	12 aya kadar	TFO x 0,5
4 - 5	6 aya kadar	TFO x 0,4
6 - 7	36 aya kadar	TFO x 0,7
6 - 7	24 aya kadar	TFO x 0,6
6 - 7	18 aya kadar	TFO x 0,5
6 - 7	12 aya kadar	TFO x 0,4
6 - 7	6 aya kadar	TFO x 0,3
8 - 9	48 aya kadar	TFO x 0,6
8 - 9	36 aya kadar	TFO x 0,5

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

8 - 9	24 aya kadar	TFO x 0,4
8 - 9	18 aya kadar	TFO x 0,3
8 - 9	12 aya kadar	TFO x 0,2
8 - 9	6 aya kadar	TFO x 0,1
10	60 aya kadar	TFO x 0,5
10	48 aya kadar	TFO x 0,4
10	36 aya kadar	TFO x 0,3
10	24 aya kadar	TFO x 0,2
10	18 aya kadar	TFO x 0,15
10	12 aya kadar	TFO x 0,1
10	6 aya kadar	TFO x 0,05

Tabloya göre tecil süresi ve tecil faiz oranı belirlendikten sonra aylık eşit taksitler hâlinde ödenmesini sağlayacak şekilde söz konusu borçlar ödeme planına bağlanır. Tabloda belirtilen süreler azami tecil süreleri olup tecile yetkili makamlarca daha az süreli tecil yapılabilir.

Çok zor durum tespitinde kullanılan oran hesaplamalarında, virgülden sonraki ilk iki rakam dikkate alınır ve herhangi bir yuvarlama işlemi yapılmaz.

3568 sayılı Kanuna göre ruhsat almış olan serbest muhasebeci mali müşavir ve yeminli mali müşavirler, çok zor durum raporu (Ek-3/a) örneğine uygun olarak düzenleyecekleri, talep tarihinden en çok üç ay öncesine ait rapora, bağlı buldukları meslek odalarından alınmış faaliyet belgesini ve yaptıkları hesaplamalara esas olan belgelerin fotokopilerini de ekleyeceklerdir.

İşverenin veya alt işverenin defter ve belgelerini düzenleyen meslek mensupları, aynı işveren ve alt işveren için veya kendilerinin, boşanmış dahi olsa eşinin usul ve furuundan birinin veya üçüncü dereceye kadar (bu derece dâhil) kan ve ikinci dereceye kadar (bu derece dâhil) kayın hısımlarının ya da bunların yönetiminde görev aldıkları işyerleri hakkında rapor düzenleyemezler.

Örnek-1: Borçlu K, 2025/01-02-03-04-05 aylarına ilişkin sigorta primi borcunun 6183 sayılı Kanununun 48/A maddesine göre 12 ay süreyle tecili amacıyla 22/12/2025 tarihinde müracaat etmiştir.

Tecile yetkili makam tarafından yapılan değerlendirmede tecil başvuru tarihi itibarıyla borçlunun;

- Tecilini talep ettiği borç türünün madde kapsamında olduğu, vadesinden itibaren bir yılı geçmediği,

- Ticari kazançtan dolayı faal gelir vergisi mükellefiyetinin bulunduğu,

- Üniteye 22/12/2022 tarihinden (Tecil talep tarihi olan 22/12/2025 tarihinden geriye doğru üçüncü yılın başladığı tarihtir.) itibaren 5510 sayılı Kanun kapsamında verilmesi gereken prime ilişkin belgeleri süresinde verdiği,

- Sunmuş olduğu bilgi ve belgeler ile yapılan araştırmalar neticesinde nakit oranının (0,05), likidite oranının (0,45) ve kaldıraç oranının ise (0,85) olduğu

tespit edilmiş olduğundan, talebinin madde kapsamında değerlendirilmesi için gerekli şartların oluştuğu anlaşılmıştır.

Borçlunun, likidite oranı (0,45) karşılığı olan 3 derecesi ile kaldıraç oranı (0,85) karşılığı olan 2 derecesinin toplanması neticesinde çok zor durum derecesi 5 olarak tespit edilmiştir.

Çok zor durum derecesi 5 olan borçlular için belirlenen azami tecil süresi ve faiz oranları aşağıda yer almaktadır.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Tecil Süresi ve Faiz Oranı Belirleme Tablosu		
Çok Zor Durum Derecesi (L+K)	Azami Tecil Süresi	Tecil Faiz Oranı
4 - 5	24 aya kadar	TFO x 0,7
4 - 5	18 aya kadar	TFO x 0,6
4 - 5	12 aya kadar	TFO x 0,5
4 - 5	6 aya kadar	TFO x 0,4

Tecile yetkili makam, söz konusu borcun 12 ayda 12 eşit taksitte ödenmesini uygun bulmuştur. Bu durumda, tecil edilen borç için yürürlükteki tecil faiz oranının %50'si esas alınarak faiz hesaplaması yapılacaktır.

Örnek-2: L Limited Şirketi, 2025/01-02-03-04-05-06 aylarına ilişkin sigorta primi borcunun 6183 sayılı Kanununun 48/A maddesine göre 24 ay süreyle tecili amacıyla 25/08/2025 tarihinde müracaat etmiştir.

Tecile yetkili makam tarafından yapılan değerlendirmede tecil başvuru tarihi itibarıyla borçlunun;
- Tecilini talep ettiği borç türünün madde kapsamında olduğu, vadesinden itibaren bir yılı geçmediği,

- Ticari kazançtan dolayı faal kurumlar vergisi mükellefiyetinin bulunduğu,

- Üniteye 25/08/2022 tarihinden itibaren 5510 sayılı Kanun kapsamında verilmesi gereken prime ilişkin belgeleri süresinde verdiği,

- Sunmuş olduğu bilgi ve belgeler ile yapılan araştırmalar neticesinde nakit oranının (0,15), likidite oranının (0,65) ve kaldıraç oranının ise (0,95) olduğu

tespit edilmiştir. Nakit oranı 0,1'den büyük olduğu için çok zor durumda olmadığı kabul edilerek Kanunun 48/A maddesi kapsamında tecil talebi reddedilecektir.

18.3.5.1. Kurumun denetim yetkisi ve sorumluluk

Yapılacak mali tablo analizinde, Kurumun denetim yetkisi saklı kalmak kaydıyla, 3568 sayılı Kanuna göre ruhsat almış serbest muhasebeci mali müşavirler ile yeminli mali müşavirler tarafından işyeri kayıtlarının incelenmesi sonucu düzenlenen raporlar esas alınacaktır.

Düzenlenen rapor neticesinde, tecilden yararlanılmaması gerektiği halde yararlanılmış olması durumunda, borç ödenerek tecil işlemi bitmiş olsa bile tecil işlemi iptal edilecektir. Kasten gerçeğe aykırı rapor düzenleyerek Kurum zararına sebebiyet verdiği anlaşılan meslek mensupları, oluşan Kurum zararından borçlu ile birlikte müştereken ve müteselsilen sorumlu tutulacaktır.

Çok zor durum derecesinin olması gerekenden yüksek gösterildiği durumlarda ise tecil işleminin devam etmesi hâlinde ödeme planı revize edilerek yeni plana göre aradaki fark tutarın tebliğ tarihinden itibaren bir ay içerisinde ödenmesi istenecektir. Ödenmemesi hâlinde tecil işlemi iptal edilecektir. Tecil edilen borcun ödenmesinden sonra bu durumun tespit edilmesi hâlinde ise aradaki farkın tebliğ tarihinden itibaren bir ay içerisinde ödenmesi istenecek, aksi halde geriye doğru iptal işlemi yapılacaktır.

Kurum zararına sebebiyet verdikleri veya henüz zarar doğmamış olsa bile Kurumu yanılttıkları tespit edilen meslek mensuplarının beş yıl boyunca düzenledikleri raporlara itibar edilmeyecek ve konu hakkında ayrıca ilgili meslek odasına ihbarda bulunulacaktır.

Söz konusu meslek mensuplarının şirket şeklinde çalışması durumunda, düzenlenecek raporlardan doğacak cezai ve mali sorumluluk, raporu düzenleyen meslek mensubuna aittir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Kurum, çok zor durumu incelemeye her zaman yetkilidir.

18.3.6. Faal işveren veya aktif 4/b sigortalısı olunması

Borcun ünite de tescilli işyerlerinden kaynaklanması hâlinde, tecil talep tarihi itibarıyla ünite deki işyerlerinden en az bir tanesinin faal olması (sigortalı çalıştırmaya devam etmesi) gerekir.

Bu bakımdan işverenler yönünden tecil talep tarihinden önce verilmesi gereken muhtasar ve prim hizmet beyannamesinin kanuni süresinde verilmiş olması gerekir. Kanuni süresi geçmemiş olmakla birlikte başvuru tarihi itibarıyla bu belgenin henüz verilmediği durumda bir önceki ayda verilmesi gereken muhtasar ve prim hizmet beyannamesinin verilmiş olması gerekmektedir.

Borçlunun o ünite de birden fazla işyerinin bulunması hâlinde bir işyeri bakımından bu şartın sağlanmış olması yeterlidir.

Örnek: Borçlu M, 6183 sayılı Kanununun 48/A maddesi kapsamına giren borçlarının tecili için 16/06/2025 tarihinde başvuru yapmıştır. Başvuru tarihinden önce verilmesi gereken en son prim belgesi olan 2025 yılı Mayıs ayına ilişkin muhtasar ve prim hizmet beyannamesinin verilmiş olması hâlinde işyerinin faal olduğu kabul edilecektir.

Bu borçlu tarafından 2025 yılı Mayıs ayına ilişkin muhtasar ve prim hizmet beyannamesinin henüz verilmediği durumda, 2025 yılı Nisan ayına ilişkin muhtasar ve prim hizmet beyannamesinin verilmiş olması hâlinde işyerinin faal olduğu kabul edilecektir.

Borcun 5510 sayılı Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine tabi sigortalılıktan (4/b sigortalılığı) kaynaklanması hâlinde, talep tarihinde bu statüdeki sigortalılığın terk edilmemiş olması gerekmektedir.

Borçlunun, 4/b sigortalısı olması yanında işveren sıfatının da bulunması durumunda 4/b sigortalılığından kaynaklanan borcu ile işveren olmasından kaynaklanan borçları ayrı ayrı değerlendirilecektir.

4/b sigortalılığı yönünden aktif olunmasına rağmen işverenlik yönünden faal olunmaması (sigortalı çalıştırılmaması) hâlinde sadece 4/b sigortalılığından kaynaklanan borçlar için başvurulabilecektir.

18.4. Tecil yetki tutarları

Yetki tutarları yönünden, Genelgenin "17.5. Tecilde yetki tutarları ve tecil taleplerinin değerlendirilmesi" başlıklı bölümünde belirtilen açıklamalara göre işlem yapılacaktır.

18.4.1. Genel Müdürlüğe gönderilecek tecil talepleri

Sosyal güvenlik il müdürlükleri tarafından yetkilerini aşan tutarlardaki tecil talepleri, tecil bilgi formu (Ek-6) ve gerekli olan diğer bilgi ve belgelerle birlikte eksiksiz şekilde Sigorta Primleri Genel Müdürlüğüne gönderilecektir.

18.4.2. Tecil talebinin değerlendirilmesi ve karar alınması

Tecil talebinin değerlendirilmesi ve karar alınmasında, Genelgenin "17.5.2. Tecil talebinin değerlendirilmesi ve karar alınması" başlıklı bölümünde belirtilen açıklamalara göre işlem yapılacaktır.

18.5. Teminat

Borçlunun alacaklı Kurum ünitesine olan ve 6183 sayılı Kanununun 48/A maddesine göre tecil

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

edilecek borç toplamının işyeri ve borç türüne bakılmaksızın 500.000 (beşyüzbin) TL'yi (bu tutar dâhil) aşmaması şartıyla tecil edilecek borçlar için teminat aranmayacaktır.

Alacaklı Kurum ünitesine olan borcun toplam tutarının 500.000 TL'yi aşması durumunda, gösterilmesi zorunlu olan teminat tutarı 500.000 TL'yi aşan kısmın %25'i kadardır. Ayrıca, alınacak teminat tutarının tespitinde, gecikme cezası ve gecikme zammı yerine Yİ-ÜFE tutarı dikkate alınacaktır.

Örnek: Borçlu B, 2025/01-02-03-04-05 aylarına ilişkin 800.000 TL asıl, 145.000 TL gecikme cezası ve gecikme zammı olmak üzere toplam 945.000 TL sigorta primi borcunun 6183 sayılı Kanununun 48/A maddesine göre 18 ay süreyle tecil edilmesi amacıyla müracaat etmiştir. Gecikme cezası ve gecikme zammı yerine hesaplanan Yİ-ÜFE tutarının 70.000 TL olduğu varsayılmaktadır. Bu durumda borçlunun asgari $(870.000-500.000) \times 0,25 = 92.500$ TL değerinde teminat göstermesi gerekmektedir.

Teminat aranmaksızın yapılacak tecil işlemleri için belirlenen 500.000 TL tutarındaki sınır, tecil edilen borçların toplamı esas alınarak uygulanacağından, borçlunun tecili devam eden borçları için bu sınır dikkate alınmış ise yeni tecil taleplerinde daha önce tecil edilmiş borç tutarı (ödeme planında belirtilen borç aslı ve Yİ-ÜFE toplamı) ile talepte bulunulan borç tutarının toplamı dikkate alınır.

Kurum alacakları teminat aranmaksızın tecil edilmiş olmakla birlikte şartlara uygun ödeme yapılmaması nedeniyle tecil işlemi bozulmuş veya talep edilmesiyle birlikte en fazla iki kez tecili geçerli sayılmışsa borçlunun 6183 sayılı Kanununun 48/A maddesi kapsamında teminatsız tecil uygulamasından yararlandığı başka bir tecilli borcu bulunmadığı takdirde, 500.000 TL tutarındaki teminatsız tecil uygulamasından tekrar yararlandırılır. Ancak Kanununun 48/A maddesi kapsamındaki tecil işleminin geçerli sayılmasının talep edildiği durumlarda talep tarihi itibarıyla borcun değişmesi veya 48/A maddesi kapsamında başka teminatsız tecil işlemi bulunması hâlinde toplam borcun dikkate alınması gerekmektedir.

Tecil edilen borç toplamının 500.000 TL'den fazla olması ve tecil şartlarına uygun ödemeleri devam ettiği sürece borçlu tarafından başkaca borçları için yeni tecil talebinde bulunulduğunda, daha önce tecil edilmiş borçların 500.000 TL'ye kadar olan kısmı için teminat aranmamış olması nedeniyle tecili talep edilen yeni borcun %25'i oranında teminat gösterilmesi istenir.

Borcun tecilinden önce haczedilmiş mallar, tecil edilen borçlar için değerleri tutarınca teminat yerine geçer, bu durumda borcun 500.000 TL ve altında olup olmadığına veya malın değerinin zorunlu teminat tutarının üzerinde olup olmadığına bakılmaz.

Borcun tecilinden önce haczedilmiş malların değeri, tecil edilen borç tutarından ve gösterilmesi gereken zorunlu teminat tutarından az ise haczedilen malların değeri ile zorunlu teminat tutarı arasındaki fark kadar teminat gösterilmesi istenilir. Bu durumda zorunlu teminat tutarı belirlenirken 500.000 TL sınırı dikkate alınır.

18.5.1. Teminat olarak taşınır ve taşınmaz malların gösterilmesi

Teminat olarak taşınır ve taşınmaz mal gösterilmesi hâlinde, Genelgenin "17.6.1. Taşınır ve taşınmaz malların teminat olarak alınması ve değer tespitlerinin yapılması" başlıklı bölümünde belirtilen açıklamalara göre işlem yapılacaktır.

18.5.2 Tecil işlemlerinde şahsi kefalet gösterilmesi

Şahsi kefil gösterilmesi hâlinde, Genelgenin "17.6.2. Tecil işlemlerinde şahsi kefalet gösterilmesi" başlıklı bölümünde belirtilen açıklamalara göre işlem yapılacaktır.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

18.6. Tecil faizi

Tecil süresi ve faiz oranı belirleme tablosunda kullanılacak olan yürürlükteki tecil faiz oranının belirlenmesi ve bu faiz oranının değişmesi durumunda, Genelgenin "17.3. Tecil faizi" başlıklı bölümünde belirtilen açıklamalara göre işlem yapılacaktır.

18.7. Tecil işleminin başlaması ve kademeli tecil

Taksitler, aylık dönemler hâlinde eşit olarak ödenir. Ancak borçlular tarafından kademeli ödeme planında ısrar edilmesi ve ünite tarafından borçlunun taksitlerini eşit olarak ödeyemeyecek durumda olduğuna kanaat getirilmesi hâlinde, en fazla ilk altı taksit, eşit taksitlere bölünmüş ödeme planındaki taksit tutarının %50'sinden az olmamak kaydıyla kademeli olarak tecil edilebilir.

Tecil işlemi, tespit edilen taksit sayısına göre hesaplanan ilk taksit tutarının tamamının ödendiği tarihte başlar.

18.8. Hacizlerin kaldırılması, teminat değişikliği ve teminatın iadesi

18.8.1. Hak ve alacak üzerindeki hacizlerin kaldırılması

Üçüncü kişilere 6183 sayılı Kanununun 79 uncu maddesine istinaden haciz bildirimleri gönderilmesi ve bu süre içerisinde borçlunun da Kanununun 48/A maddesi kapsamında tecil için talepte bulunması hâlinde, Genelgenin "17.7.1. Hak ve alacak üzerindeki hacizlerin kaldırılması" başlıklı bölümünde belirtilen açıklamalara göre işlem yapılacaktır.

18.8.2. Teminat dışındaki hacizlerin kaldırılması

Borçlunun malları üzerine haciz tatbik edildikten sonra borcun tecil edilmesi hâlinde, borçlunun daha önce haczedilmiş malları tecil edilen borçları için değerleri tutarınca teminat yerine geçecektir.

Tecil işlemi kesinleştikten sonra, tecil edilen toplam borca (ödeme planında belirtilen borç aslı ve Yİ-ÜFE toplamı) yetecek kadar teminat tutulmak kaydıyla tecile yetkili makamlarca, kendilerine tanınan yetkilerle sınırlı olmak üzere borçlunun talebi hâlinde bu teminatın haricindeki fazlaya ilişkin hacizler kaldırılır.

Tecil talebiyle birlikte borçlu tarafından mahcuz mallar haricinde tecil edilen borcu karşılayacak yeni bir teminat gösterilmesi hâlinde de tecile yetkili makamlarca, kendilerine tanınan yetkilerle sınırlı olmak kaydıyla bu teminatın haricindeki hacizler kaldırılır.

18.8.3. Ödemeler nispetinde hacizlerin kaldırılması, teminatın iadesi ve teminat değişikliği

Borçlunun malları üzerine haciz tatbik edildikten sonra söz konusu borcun tecil edilmesi hâlinde, borçlunun daha önce haczedilmiş malları, tecil edilen borçları için değerleri tutarınca teminat yerine geçer.

Tecil edilen Kurum alacakları ile ilgili olarak daha önce tatbik edilen ve borcun tamamını karşılayacak değerde olan hacizler, yapılan ödemeler nispetinde kaldırılır ve buna isabet eden teminat iade edilir.

Kurum alacaklarının tecil edilmesi sırasında gösterilmesi gereken zorunlu teminat tutarının belirlenmesinde hesaplanacak tecil faiz tutarları dikkate alınmamakla birlikte hacizlerin kaldırılmasında ve teminatların iadesinde, ödenmesi gereken tecil faizinin de dikkate alınması gerekmektedir.

Tecil işleminden önce haczedilmiş malların değeri tecil edilen borç tutarından az, zorunlu teminat tutarından fazla ise tecil şartlarına uygun olarak yapılan ödemeler sonucunda kalan borç tutarı (kalan

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

taksitlere ilişkin ödeme planında belirtilen tecil faiz tutarları dâhil) hacizli mal değerinin altına inmediği sürece Kurum hacizleri kaldırılmaz. Tecil şartlarına uygun olarak yapılan ödemeler neticesinde kalan borç tutarının hacizli malın değerinin altına inmesi durumunda, mahcuz malın bölünebilir nitelikte olması şartıyla yapılan ödemeler nispetinde haciz kaldırılır.

Tecilli borca karşılık teminat alınması halinde, tecil şartlarına uygun olarak yapılan ödemeler neticesinde kalan borç tutarının (kalan taksitlere ilişkin ödeme planında belirtilen tecil faiz tutarları dâhil) zorunlu teminat tutarının altına inmesi durumunda, bölünebilir nitelikte olması şartıyla yapılan ödemeler nispetinde teminat iade edilir.

Tecil işleminden önce uygulanan ve tecil edilen alacağın tamamını karşılayacak değerde olan mallar ile alınmış olan teminatlar üzerindeki hacizlerden bir kısmının borçlu tarafından daha sonraki bir tarihte kaldırılmasının veya iadesinin istenmesi durumunda, talep tarihine kadar olan taksit tutarlarının ve cari ay primlerinin ödenmiş ve daha önce alınmış olan teminatın bölünebilir nitelikte olması durumunda kalan borç tutarından (kalan taksitlere ilişkin ödeme planında belirtilen tecil faiz tutarları dâhil) fazlaya ilişkin hacizler kaldırılır veya teminatlar iade edilir.

Tecil edilen borç tutarı, teminat aranmayacak tutarın altında olsa dahi tecil işleminden önce borçlunun malları üzerine haciz tatbik edilmiş ise mahcuz malın bölünebilir nitelikte olması ve kalan borcu (kalan taksitlere ilişkin ödeme planında belirtilen tecil faiz tutarları dâhil) karşılayacak tutarda teminatın bulunması şartıyla yapılan ödemeler nispetinde söz konusu hacizler kaldırılır.

6183 sayılı Kanun uyarınca herhangi bir haciz uygulaması olmadan tecil edilen borçlar için alınan teminatlar, tecil şartlarına uygun olarak yapılan ödemeler sonucunda kalan borç tutarının (kalan taksitlere ilişkin ödeme planında belirtilen tecil faiz tutarları dâhil) zorunlu teminat tutarının altına inmesi durumunda, bölünebilir nitelikte olması hâlinde yapılan ödemeler nispetinde iade edilir.

Tecil talebi kabul edildikten sonra borçlunun gösterdiği teminatlarda değişiklik talep edilmesi hâlinde, değişiklik talep edilen tarihe kadar olan taksitler ile cari ay primlerinin ödenmiş olması kaydıyla, borçlunun verdiği teminatın tamamı veya bölünebilir nitelikte olması kaydıyla bir kısmı, en az aynı değerde olmak üzere benzer nitelikte veya paraya çevrilmesi daha kolay başka teminatlarla değiştirilebilir.

Buna göre, haczi kaldırılması istenilen malın değeri, kalan tecilli borç (kalan taksitlere ilişkin ödeme planında belirtilen tecil faiz tutarları dâhil) tutarından düşük ise yeni teminatın değeri en az haczi kaldırılması istenilen malın değeri kadar olmalıdır, ancak haczi kaldırılması istenilen malın değeri, kalan tecilli borç tutarından yüksek ise yeni teminatın değeri en az kalan tecilli borç tutarı kadar olmalıdır.

Tecil işlemine istinaden ödemeler nispetinde hacizlerin kaldırılması, teminatların iadesi ve teminat değişikliği talepleri, tecil komisyonu tarafından değerlendirilecektir.

18.9. Haczedilen malın satışına muvafakat

18.9.1. Muvafakat işlemleri

Tecil edilen Kurum alacağının 2.000.000 (ikimilyon) TL'yi (bu tutar dâhil) aşmaması, mahcuz malın menkul ve/veya gayrimenkul olması ve 6183 sayılı Kanuna göre belirlenmiş değerinin %50'sinden aşağı olmamak üzere satış bedelinin %50'sinin Kuruma ödenmesi şartıyla mahcuz malın satışına izin verilir. Bu takdirde, tecil talebi üzerine hesaplanan zorunlu teminat tutarını karşılayacak mahcuz mal ve/veya teminat bulunması ve Kuruma ödenmesi gereken bedelin ödenmesi şartıyla satılan mal üzerindeki haciz kaldırılır.

Tecil edilen Kurum alacağının 2.000.000 TL'yi aşması hâlinde ise birinci paragraf hükmü, değeri 2.000.000 TL'ye kadar olan mahcuz mallar için uygulanır. Bu takdirde, satışına izin verilecek hacizli malların her birinin değerinin 2.000.000 TL'yi aşmaması gerekir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Hacizli menkul veya gayrimenkul malların satılmasına Kurum tarafından izin verilebilmesi için borçlunun, Kurumun diğer ünitelerine olan borç durumunun da dikkate alınması gerekir. Buna göre;

1) Alacaklı tüm ünitelere olan borçların tamamının 6183 sayılı Kanunun 48/A maddesi kapsamında tecil edildiği hallerde, haciz tatbik eden ünitelerin her birinin ayrı ayrı satış izni vermesi gerekir.

2) Alacaklı tüm ünitelere olan borçların tamamının 6183 sayılı Kanunun 48/A maddesi kapsamında tecil edilmediği hallerde ise tecil edilmeyen alacak tutarlarına karşılık tatbik edilmiş hacizler, borcu karşılayacak değerde mal bulunmadığı sürece kaldırılmayacak, dolayısıyla satış izni verilemeyecektir.

6183 sayılı Kanunun 48/A maddesi kapsamında borçları tecil edilen borçlunun hacizli menkul veya gayrimenkul malları için satış izni alması hâlinde, alacaklı ünite tarafından borçluya "söz konusu malın satışına hacizler baki kalmak şartıyla muvafakat edildiğine" yönelik bir yazı (Ek-3/b) verilecek, bu malların resmî sicile kayıtlı olması hâlinde ise söz konusu şerhi içerecek bir yazı ilgili sicil kaydını tutan idareye gönderilerek satışa muvafakat verildiği bildirilecektir. Gönderilecek yazıda ayrıca, satış bedeli, satış tarihi ve alıcı bilgilerinin satış işlemini takip eden üç iş günü içinde Kuruma bildirilmesi istenecektir.

Hacedilen malın satışına muvafakat verilebilmesi için malın asıl borçluya ait olması gerekmektedir. Mahcuz malın söz konusu borcun ödenmesinde ilgili kanunlar gereği müşterek ve müteselsil sorumlu olanlara (şirket ortağı, şirket müdürü, kanuni temsilci, yetkili, üst düzey yönetici, yönetim kurulu başkanı veya üyeleri ya da üçüncü kişi vb.) ait olması hâlinde, bu kişilerin sorumlu olduğu borçları Kanunun 48/A maddesi kapsamında tecil hakları bulunmadığından, bu kişilere ait malların satışına muvafakat verilmesi mümkün bulunmamaktadır.

18.9.2. Rayiç bedelin tespiti

Satışına muvafakat verilecek malın rayiç bedelinin tespiti, Genelgenin "17.6.1. *Taşınır ve taşınmaz malların teminat olarak alınması ve değer tespitlerinin yapılması*" başlıklı bölümünde belirtilen açıklamalara göre yapılır.

Muvafakat verilmesinden itibaren malın değerinin tekrar tespit edilmesini gerektirecek kadar uzun bir süre geçmesi hâlinde değer tespit işlemi tekrar yapılır. 2.000.000 TL'yi aşan borçlar için, tekrar değerlendirilmesinde malın yeni değeri 2.000.000 TL'yi aşıyorsa muvafakat işlemi iptal edilerek gerekli bilgilendirmeler derhâl yapılır.

18.9.3. Satış sonrası işlemler

Satışına muvafakat verilen malın satılması hâlinde satış bedelinin tespitinde; resmî sicile kayıtlı mallar için sicil kaydını tutan idareden alınan bilgi ve belge, araçlar için noter devir sözleşmesinde yazılı bedel, fiilen hacedilen mallarda icra memuru tarafından belirlenen bedel dikkate alınacaktır.

Satış sonrasında haczin kaldırılabilmesi için tecil talebi üzerine hesaplanan zorunlu teminat tutarını karşılayacak mahcuz mal ve/veya teminat bulunması gerekir.

Borçlu tarafından, söz konusu malın yukarıda belirtilen şartlara uygun olarak satılması sonucunda satış bedelinden üniteye yapılması gereken ödemelerin, satış işlemini takip eden 10 gün içinde yapılması ve tecil talebi üzerine hesaplanan zorunlu teminat tutarını karşılayacak mahcuz mal ve/veya teminat bulunması hâlinde satışa konu mal üzerindeki hacizler kaldırılacaktır.

Satış sonrasında tahsil edilen tutar, taksitlere mahsup edilir.

Birden fazla ünite tarafından satışa muvafakat verilmesi hâlinde, satış bedelinden ödenecek tutar bu ünitelerin alacaklarına yetmediği takdirde satış bedelinden ödenen tutar ilk haczi uygulayan ünite

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

tarafından tahsil edilerek haczi bulunan tüm üniteler arasında ödenmesi gereken tecilli alacak tutarları dikkate alınarak garameten taksim edilecektir.

Örnek-1: A Limited Şirketinin 2024/06-07-08-09-10 aylarına ilişkin sigorta primi borcu için Salihli SGM tarafından arsa vasfındaki taşınmaz ile bağımsız bölüm vasfındaki taşınmazına 24/01/2025 tarihinde haciz tatbik edilmiştir.

Ayrıca aynı dönemlere ilişkin sigorta primi borcu için Burdur Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü tarafından da söz konusu taşınmazlara 21/02/2025 tarihinde haciz tatbik edilmiştir.

Salihli SGM'ye olan borç 18/07/2025 tarihinde 6183 sayılı Kanununun 48/A maddesi kapsamında tecil edilmiştir. Bu tarih itibarıyla borcun güncel tutarı 600.000 TL asıl, 120.000 TL gecikme cezası ve gecikme zammı olmak üzere toplam 720.000 TL'dir. Ancak gecikme cezası ve gecikme zammı yerine hesaplanan Yİ-ÜFE tutarının 50.000 TL olduğu varsayılmaktadır. Dolayısıyla tecil edilen borç için hesaplanan zorunlu teminat tutarı $(650.000-500.000) \times 0,25 = 37.500$ TL'dir.

Burdur Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğüne olan borç ise 21/07/2025 tarihinde 6183 sayılı Kanununun 48/A maddesi kapsamında tecil edilmiştir. Bu tarih itibarıyla borcun güncel tutarı 700.000 TL asıl, 140.000 TL gecikme cezası ve gecikme zammı olmak üzere toplam 840.000 TL'dir. Ancak gecikme cezası ve gecikme zammı yerine hesaplanan Yİ-ÜFE tutarının 60.000 TL olduğu varsayılmaktadır. Dolayısıyla tecil edilen borç için hesaplanan zorunlu teminat tutarı $(760.000-500.000) \times 0,25 = 65.000$ TL'dir.

Arsa vasfındaki taşınmazın rayiç bedeli 500.000 TL, bağımsız bölüm vasfındaki taşınmazın rayiç bedeli ise 2.000.000 TL olarak tespit edilmiştir. Taşınmazların toplam değeri, iki üniteye olan toplam borç için gösterilmesi zorunlu teminat tutarını karşıladığından ilave teminat istenmeyecektir.

Borçlu, 01/08/2025 tarihinde bağımsız bölüm vasfındaki taşınmazı 2.000.000 TL'ye satacağını ve 1.000.000 TL bedeli Kuruma ödeyeceğini beyan ederek satışa muvafakat verilmesi yönünde Salihli SGM'ye başvuruda bulunmuştur.

Bunun üzerine, borçlunun talebi ile birlikte değer tespit raporu ikinci sırada haciz tatbik eden Burdur Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğüne gönderilmiştir.

Söz konusu şirkete, taşınmaz üzerindeki haciz baki kalmak kaydıyla üçüncü kişiye satılmasına muvafakat edildiği bilgisi verilmiş, ayrıca ilgili tapu müdürlüğüne de söz konusu taşınmazın satılmasına muvafakat edildiği bilgisi verilerek satış sonrasında satış bedeli bilgisi ile tapu senedi suretinin gönderilmesi istenmiştir. Satışa muvafakat edildiğine dair Burdur Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü tarafından da ilgili tapu müdürlüğüne bilgi verilmiştir.

Söz konusu taşınmaz 07/11/2025 tarihinde satılmış ve tapu senedindeki satış bedeli 2.100.000 TL olarak belirtilmiştir. Bu durumda Kuruma ödenmesi gereken asgari tutar 1.050.000 TL'dir.

İki üniteye olan borçlar için gösterilmesi zorunlu teminat tutarı toplamı 102.500 TL olup teminat olarak alınan arsa vasfındaki taşınmazın değerinin 500.000 TL olması nedeniyle 1.050.000 TL ödenmesi kaydıyla (satışa muvafakatten önce ödenen taksitlerin tutarları hariç) bağımsız bölüm üzerindeki iki ünitenin haczi fek edilecektir.

Ödenen 1.050.000 TL ise ödeme yapıldığı gündeki kalan taksitler dikkate alınarak aşağıda belirtildiği şekilde garameten taksim edilecektir.

Salihli SGM'nin kalan alacağı (tecil faizleri dâhil kalan taksitler): 595.833,33 TL

Burdur Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü'nün kalan alacağı (tecil faizleri dâhil kalan taksitler): 696.666,67 TL

Satış bedelinden tahsil edilen tutar: 1.050.000 TL

Bu durumda;

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Salihli SGM'ye mahsup edilecek tutar: $(595.833,33 \times 1.050.000) / 1.292.500 = 484.042,55$

Burdur Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğüne mahsup edilecek tutar:

Birinci yol: $(696.666,67 \times 1.050.000) / 1.292.500 = 565.957,45$

İkinci yol: $1.050.000 - 484.042,55 = 565.957,45$

Ayrıca, bu taşınmaz için Kurum tarafından yapılmış takip masrafı varsa (haciz tebligatı, değer tespit ücretleri, satış masrafları vb.) bu masrafların borçlu tarafından ödenmesi gerekir.

Örnek-2: Borçlu B'nin, 2024/05-06-07-08-09-10 aylarına ilişkin 1.200.000 TL asıl, 300.000 TL gecikme cezası ve gecikme zammı olmak üzere toplam 1.500.000 TL sigorta primi borcu için Konya Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü tarafından 1.000.000 TL değerindeki bir adet gayrimenkulüne haciz tatbik edilmiştir. Borçlu, 6183 sayılı Kanunun 48/A maddesine göre borcunun 36 ay süreyle tecil edilmesi amacıyla bağlı bulunduğu üniteye 21/02/2025 tarihinde müracaat etmiş, talebi değerlendirilerek söz konusu borçlar 24 ay eşit taksitte ödenmek üzere tecil edilmiştir.

Gecikme cezası ve gecikme zammı yerine hesaplanan Yİ-ÜFE tutarının 100.000 TL olduğu varsayılmaktadır. Dolayısıyla tecil edilen borç için hesaplanan zorunlu teminat tutarı $(1.300.000-500.000) \times 0,25 = 200.000$ TL'dir.

Haczedilen gayrimenkulün değeri tecil edilen borç tutarından az, ancak zorunlu teminat tutarından fazladır. Bu nedenle, borçludan tecil edilen borçlara karşılık ilave teminat istenmeyecektir.

Borçlu, mahcuz malın satışına izin verilmesini talep etmiş, Kanunda aranan şartlar kendisine bildirilmek suretiyle gayrimenkulün satışına izin verilmiştir. Borçlu, belirtilen gayrimenkulü 1.100.000 TL'ye satmış ve il müdürlüğüne satış bedelinden 550.000 TL ödeme yapmıştır. Ayrıca satış tarihi itibarıyla tecilli borca karşılık 537.500 TL taksit ödemesi yapılmıştır.

Borçlunun tecilli borca ilişkin olarak daha önce yaptığı 537.500 TL ödeme ile gayrimenkulün satışından yapılan 550.000 TL tahsilat sonucunda tecilli borç $(1.300.000 - 1.087.500) = 212.500$ TL'ye inmiştir.

Borçlunun yapılan bu ödemeler neticesinde 212.500 TL borcu kalmış olmasına rağmen satış sonrasında tecil talebi üzerine hesaplanan zorunlu teminat tutarını karşılayacak mahcuz mal ve/veya teminat bulunması gerektiğinden, gayrimenkul üzerindeki haczin kaldırılabilmesi için $(1.300.000-500.000) \times 0,25 = 200.000$ TL tutarında teminat gösterilmesi gerekmektedir.

Örnek olaydaki gayrimenkulün borçlu tarafından 800.000 TL'ye satılması durumunda, il müdürlüğüne satış bedelinden ödenmesi gereken tutar, gayrimenkulün takdir edilen bedeli olan 1.000.000 TL'nin yarısından (500.000 TL) aşığı olamayacaktır.

Örnek-3: Borçlu S'nin 10.000.000 TL asıl 3.000.000 TL gecikme cezası ve zammı bulunan sigorta prim borcu için il müdürlüğü tarafından, sırasıyla değerleri 500.000, 750.000, 1.000.000, 2.500.000 ve 3.000.000 TL değerinde 5 adet gayrimenkulü haczedilmiştir. Borçlu, 6183 sayılı Kanunun 48/A maddesi kapsamında borçlarının tecilini talep etmiş, talebi değerlendirilerek söz konusu borçlar 48 ay eşit taksitte ödenmek üzere tecil edilmiştir.

Gecikme cezası ve gecikme zammı yerine hesaplanan Yİ-ÜFE tutarının 1.000.000 TL olduğu varsayılmaktadır. Dolayısıyla tecil edilen borç için hesaplanan zorunlu teminat tutarı $(11.000.000-500.000) \times 0,25 = 2.625.000$ TL'dir.

Haczedilen gayrimenkullerin toplam değeri (7.750.000 TL) tecil edilen borç tutarından az, ancak zorunlu teminat tutarı olan 2.625.000 TL'den fazladır. Bu nedenle borçludan tecil edilen borçlara karşılık ayrıca bir teminat istenmeyecektir.

Borçlu tarafından hacizli gayrimenkullerin satışına izin verilmesi talep edilmiştir. Talep tarihi itibarıyla tecilli borca karşılık 3.000.000 TL taksit ödemesi yapılmıştır.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Hacizli gayrimenkullerin değerleri dikkate alındığında, değeri 2.000.000 TL'yi aşmayan ve satışına izin verilebilecek 3 adet (500.000, 750.000 ve 1.000.000 TL değerindeki) gayrimenkul bulunmaktadır.

Borçunun gayrimenkul satışına ilişkin talebinin il müdürlüğü tarafından uygun bulunması üzerine, borçlu tarafından 3 adet gayrimenkulün satıldığı varsayıldığında, il müdürlüğüne ödenecek asgari tutarlar aşağıda gösterilmiştir.

	Takdir Edilen Değer	Satış Bedeli	Ödenecek Asgari Tutar
1	500.000 TL	700.000 TL	350.000 TL
2	750.000 TL	650.000 TL	375.000 TL
3	1.000.000 TL	1.200.000 TL	600.000 TL
TOPLAM	2.250.000 TL	2.550.000 TL	1.325.000 TL

Borçunun tecilli borca ilişkin olarak daha önce yaptığı 3.000.000 TL ödeme ile gayrimenkullerin satışından yapılan 1.325.000 TL tahsilat sonucunda tecilli borç $(11.000.000 - 4.325.000) = 6.675.000$ TL'ye inmiştir.

Satış sonrasında tecil talebi üzerine hesaplanan zorunlu teminat tutarını karşılayacak mahcuz mal ve/veya teminat bulunması gerektiğinden, gayrimenkuller üzerinden haczin kaldırılabilmesi için $(11.000.000 - 500.000) \times 0,25 = 2.625.000$ TL tutarında teminat bulunması gerekir.

Hacizli diğer gayrimenkullerin toplam değeri olan $(2.500.000 + 3.000.000) = 5.500.000$ TL zorunlu teminat tutarının üzerinde bulunduğundan, borçludan ilave teminat istenmeyecek ve satılan gayrimenkuller üzerindeki hacizler kaldırılacaktır.

18.10. Tecil şartlarına uyulmaması

18.10.1. Aylık taksitlerin aksatılması

Aylık taksit ödemelerine ilişkin aşağıda belirtilen durumlardan herhangi birinin gerçekteşmesi hâlinde tecil işlemi bozulacaktır. Buna göre;

1) Üç taksitin süresinde ve tam olarak ödenmemesi hâlinde, ödenmeyen üçüncü taksitin ödeme süresini takip eden günde,

2) Ödenmeyen en fazla iki taksitin son taksit ödeme süresine kadar ödenmemesi hâlinde, son taksit ödeme süresini takip eden günde,

3) Son taksitin (çok zor durum derecesine göre belirlenen azami taksit olmaması kaydıyla) ödeme süresini izleyen ay sonuna kadar ödenmemesi hâlinde, bu süreyi takip eden günde,

4) Son taksitin çok zor durum derecesine göre belirlenen azami taksit olması ve son ödeme süresinde ödenmemesi hâlinde, takip eden günde

tecil işlemi bozulacaktır.

Aylık taksit miktarının %10'unu geçmemek kaydıyla 10 TL'ye kadar eksik ödemeler taksit ihlali sayılmayacaktır.

Örnek-1: Borçlu A'nın Eskişehir Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğüne olan borçları 2024 yılı Eylül ayında 24 ay süre ile 6183 sayılı Kanununun 48/A maddesine göre tecil edilmiştir. Borçlu tarafından 2024 yılı içerisindeki tüm taksitler süresinde ve tam olarak ödenmiştir. Ancak 2025 yılı Ocak, şubat ve Mart ayları içinde ödenmesi gereken taksit tutarları ödenmemiştir. Mart ayı taksitinin son ödeme süresini takip eden günde tecil işlemi bozulacaktır.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Örnek-2: Borçlu C'nin Erzurum Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğüne olan borçları 2024 yılı Eylül ayında 34 ay süre ile 6183 sayılı Kanunun 48/A maddesine göre tecil edilmiştir. Borçlu tarafından 2024 yılı içerisindeki tüm taksitler süresinde ve tam olarak ödenmiştir. Ancak 2025 yılı Ocak ve Şubat ayları içinde ödenmesi gereken taksit tutarları ödenmemiştir. Ödenmeyen bu iki taksitin en geç 34 üncü taksit süresine kadar ödenmesi durumunda tecil işlemi bozulmayacaktır.

Örnek-3: Borçlu B'nin Van Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğüne olan borçları 2024 yılı Eylül ayında 30 ay süre ile 6183 sayılı Kanunun 48/A maddesine göre tecil edilmiştir (Borçlunun çok zor durum derecesi 6 olarak tespit edilmiş olup azami tecil süresi 36 aydır.). Borçlu tarafından ilk 29 taksit süresinde ve tam olarak ödenmesine rağmen son taksit olan 30 uncu taksit süresinde ödenmemiştir. 30 uncu taksitin, izleyen ay sonuna kadar ödenmemesi üzerine bu süreyi takip eden günde tecil işlemi bozulacaktır.

Örnek-4: Borçlu D'nin Osmaniye Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğüne olan borçları 2024 yılı Eylül ayında 48 ay süre ile 6183 sayılı Kanunun 48/A maddesine göre tecil edilmiştir (Borçlunun çok zor durum derecesi 9 olarak tespit edilmiş olup azami tecil süresi 48 aydır.). Borçlu tarafından ilk 47 taksit süresinde ve tam olarak ödenmesine rağmen son taksit olan 48 inci taksit süresinde ödenmemiştir. 48 inci taksitin süresinde ödenmemesi üzerine son ödeme süresini takip eden günde tecil işlemi bozulacaktır.

18.10.2. Cari ay primlerinin aksatılması

18.10.2.1. Cari ay kavramı

Cari ay kavramı, tecil peşinatının ödendiği tarihte henüz ödeme süresi geçmemiş ayları ifade etmektedir.

Ünitedeki (icra takip işlemleri bu üniteye yürütülen diğer sosyal güvenlik merkezleri dâhil) işyerlerinden (sadece tecile dâhil edilen işyerleri) kaynaklanan primler cari ay yönünden değerlendirilecektir.

İdari para cezaları yönünden cari ay kavramı bulunmadığından idari para cezaları için cari ay yönünden bozma şartı bulunmamaktadır.

18.10.2.2. Cari ay yönünden bozma şartları

Cari ay ödemelerine ilişkin aşağıda belirtilen durumlardan herhangi birinin gerçekleşmesi hâlinde tecil işlemi bozulacaktır. Buna göre;

- 1) Bir takvim yılında üç cari aya ait borcun süresinde ve tam olarak ödenmemesi hâlinde, süresinde ödenmeyen üçüncü cari ayın son ödeme süresini takip eden günde,
- 2) Bir takvim yılında en fazla iki cari aya ait borcun, ödeme planındaki tecil süresi aşılmamak kaydıyla en geç izleyen takvim yılının sonuna kadar tam olarak ödenmemesi hâlinde, söz konusu takvim yılını takip eden ilk günde
tecil işlemi bozulur.

Cari ay yönünden bozma işlemi, ödenmeyen borç türü bazında yapılacaktır. Birden fazla işyerinin aynı yıl ve döneme ait ödenmeyen cari ay borçları, tek ihlal sayılacaktır.

Örnek-1: A Limited Şirketinin Kırşehir Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğüne gecikme cezası ve zammı dâhil 2024/08-09-10 aylarına ait toplam 2.500.000 TL sigorta primi borcu 11/12/2024 tarihinde 6183 sayılı Kanunun 48/A maddesi kapsamında 30 ay süreyle tecil edilmiştir.

Bu borçlunun, tecil işleminin yapılmasını müteakip 2025 yılı Mart, Nisan ve Mayıs aylarına ait cari ay primlerini ödememesi hâlinde, bir takvim yılında üç cari aya ait primlerin süresinde ödenmemesi

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

nedeniyle tecil şartları ihlal edilmiş sayılacağından, aylık taksit tutarları süresinde ödenmiş olsa dahi tecil işlemi 2025 yılı Mayıs ayına ait primlerin yasal ödeme süresini takip eden ilk günde bozulacaktır.

Diğer taraftan, aynı borçlunun sadece 2025 yılı Mart ayına ait primini takip eden takvim yılı sonu olan 31/12/2026 tarihine kadar ödememesi hâlinde, aylık taksitleri düzenli ödenmesine rağmen, yalnızca bir aylık cari ay priminin ödenmemesi nedeniyle tecil şartları ihlal edilmiş sayılacağından söz konusu tecil işleminin 01/01/2027 tarihi itibarıyla bozulması gerekmektedir.

Ancak aynı borçlunun 2025 yılı Mart ve Nisan ile 2026 yılı Ocak ve Şubat aylarının cari ay primlerini ödememesi hâlinde, bir takvim yılında ödenmeyen cari ay sayısı üç olmadığından, 2025 yılına ait cari ay primlerini 31/12/2026 tarihine kadar ödememesi hâlinde 01/01/2027 tarihi itibarıyla, 2026 yılına ait cari ay primlerini ise 30 uncu ve son taksitin ödeme tarihi olan 11/05/2027 tarihinde ödememesi hâlinde 12/05/2027 tarihi itibarıyla tecil işlemi bozulacaktır.

5510 sayılı Kanunun 88 inci maddesinin amir hükmü gereğince yeni borç birikimine neden olunmaması bakımından, borç türü bazında tecil edilmiş borçlara ilişkin tecil süresi içinde tahakkuk edecek aynı mahiyetteki cari ay primleri ile ilgili ödeme yükümlülüklerinin yerine getirilmemesi hâlinde, tecil süresinin sona ermesi beklenilmeden cari ay primlerinin tahsili için icra takip işlemlerine başlanması gerekmektedir.

Cari ay primlerinin, Genelgenin "18.1.3.2. Kanunun 48/A maddesi kapsamında tecil işlemi devam ederken oluşan cari ay prim borçları" başlıklı bölümünde belirtildiği şekilde 6183 sayılı Kanunun 48/A maddesi kapsamında tecili durumunda, bu tecil işlemi bozulmadığı sürece söz konusu cari ay borçları, Kanunun 48/A maddesine göre yapılan ilk tecil işlemi açısından dikkate alınmayacaktır.

Cari ay primlerine ilişkin Kanunun 48/A maddesi kapsamındaki tecilin bozulması hâlinde, Kanunun 48/A maddesi kapsamındaki ilk tecil için de bozma şartı oluşması hâlinde Kanunun 48/A maddesi kapsamındaki ilk tecil de bozulacaktır.

Örnek-2: Borçlu B, 13/12/2024 tarihinde 6183 sayılı Kanunun 48/A maddesine istinaden borçları 36 ay süre ile tecil edildikten sonra 2025/06-07 aylarına ilişkin cari ay primlerini ödeyememiştir. Ödeyemediği iki cari ay primini Kanunun 48/A maddesine istinaden tecil etmek için Kuruma başvurduğunda diğer şartları da taşıması hâlinde bu başvurusu kabul edilecektir. Ancak bu cari ay primlerinin Kanunun 48/A maddesi kapsamındaki tecilin (sonraki tecilin) 12/06/2026 tarihinde taksitler yönünden bozulduğu ve ödenen taksitler sonucu 2025/06 ayının tahsil edilmiş olduğu düşünüldüğünde, 2025/07 ayının Kanunun 48/A maddesine göre yapılan ilk tecil bakımından da cari ay olması ve en geç son taksit süresini geçmemek kaydıyla izleyen takvim yılı sonuna kadar ödenmesi gerektiğinden, 2025/07 ayının en geç 31/12/2026 tarihine kadar ödenmesi hâlinde 13/12/2024 tarihinde yapılan Kanunun 48/A maddesi kapsamındaki ilk tecil işlemi cari ay yönünden bozulmayacaktır.

Ancak, Kanunun 48/A maddesine göre yapılan sonraki tecilin 31/12/2026 tarihinden sonra bozulması hâlinde, 13/12/2024 tarihinde Kanunun 48/A maddesine göre yapılan ilk tecil işlemi de bozulacaktır.

18.10.3. Tecilin geçerli sayılması

Tecil şartlarına uyulmaması nedeniyle muaccel olan Kurum alacağı, bozma şartının oluştuğu (alacağın muaccel olduğu) tarihten itibaren 30 gün içinde yazılı olarak talep edilmesi ve ödenmeyen taksitlerin tecil faiziyle birlikte ve/veya cari ay primlerinin tamamının bu sürede ödenmesi hâlinde tecil işlemi geçerli sayılacaktır.

Aylık taksitin ve/veya cari ay priminin ödenmemesi nedeniyle bozma şartı oluşan tecil işleminin geçerli sayılması hakkında en fazla iki kez yararlanılabilir. Bu hak toplamda en fazla iki kez

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

kullanılabilecek olup cari ay primleri için iki, taksitler için iki defa şeklinde değerlendirilmeyecektir.

Ancak her ikisi yönünden de bozma şartı aynı 30 günlük süre içinde gerçekleşiyorsa bunlardan yalnız biri yönünden bozma şartı gerçekleşmiş sayılacak ve ikinci geçerli sayılma hakkı korunacaktır. Buna göre, ödenmeyen taksit ile cari ay priminin ödeme süresi aynı aya denk geldiğinde 30 günlük süre her iki borç için bir kez işlemiş olduğundan borçlunun bir kez daha geçerli sayılma hakkı kalmış olacaktır.

Örnek-1: Borçlu S'nin Eskişehir Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğüne olan borçları 2024 yılı Mayıs ayında 6183 sayılı Kanununun 48/A maddesine göre 24 ay süre ile tecil edilmiştir. Her taksitin son ödeme süresi o ayın son günü olarak belirlenmiştir. 2025 yılı Nisan, Mayıs ve Haziran ayları içinde ödenmesi gereken taksit tutarları ödenmemiştir. Üç taksit süresinde ve tam olarak ödenmediğinden 1 Temmuz 2025 tarihi itibarıyla tecil işleminin bozma şartı oluşmuş ve Kurum alacağı muaccel hale gelmiştir. Ancak bozma işlemi hemen yapılmayacak, bozma şartının oluştuğu tarihten itibaren 30 gün içerisinde borçlunun yazılı olarak başvurması ve yine bu süre içerisinde ödenmeyen taksitleri tecil faizi ile birlikte ödemesi durumunda tecil işlemi geçerli sayılacaktır.

Örnek-2: Borçlu B'nin Bartın Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğüne olan borçları 2024 yılı Mayıs ayında 6183 sayılı Kanununun 48/A maddesine göre 36 ay süre ile tecil edilmiştir. Borçlu tarafından 2024 yılı içerisindeki tüm taksitler süresinde ve tam olarak ödenmiştir. Ancak 2025 yılı Nisan ayı içinde ödenmesi gereken taksit tutarı Mayıs ayı içinde ödenmiş, Mayıs ayında ödenmesi gereken taksit tutarı süresinde ödenmekle birlikte eksik ödenmiş, Haziran ayı içinde ödenmesi gereken taksit tutarı ise ödenmemiştir. Eksik ve geç ödeme "süresinde ve tam olarak ödenme" şartının ihlali sayıldığından 1 Temmuz 2025 tarihi itibarıyla tecil işleminin bozma şartı oluşmuş ve Kurum alacağı muaccel hale gelmiştir. Ancak bozma işlemi hemen yapılmayacak, bozma şartının oluştuğu tarihten itibaren 30 gün içerisinde borçlunun yazılı olarak başvurması ve yine bu süre içerisinde ödenmeyen Haziran ayı taksiti ile eksik ödenen Mayıs ayı taksitinin kalan kısmını tecil faizi ile birlikte ödemesi durumunda tecil işlemi geçerli sayılacaktır.

Örnek-3: Borçlu M'nin Aydın Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğüne olan borçları 2025 yılı Ocak ayında 6183 sayılı Kanununun 48/A maddesine göre 36 ay süre ile tecil edilmiştir. Borçlu taksitlerini düzenli ödemesine rağmen 2025 yılı Mayıs ayına ilişkin cari ay primini 21 Temmuz tarihinde ödemiş, Ağustos ve Eylül aylarına ilişkin cari ay primlerini ise ödememiştir. İki cari ay priminin ödenmemesi, bir cari ay priminin ise geç ödenmesi nedeniyle 1 Kasım 2025 tarihi itibarıyla tecil işleminin bozma şartı oluşmuş ve Kurum alacağı muaccel hale gelmiştir. Ancak bozma işlemi hemen yapılmayacak, bozma şartının oluştuğu tarihten itibaren 30 gün içerisinde borçlunun yazılı olarak başvurması ve yine bu süre içerisinde ödenmeyen cari ay primlerini gecikme cezası ve gecikme zammı ile birlikte tam olarak ödemesi durumunda tecil işlemi geçerli sayılacaktır.

Örnek-4: Borçlu U'nun Muğla Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğüne olan borçları 2025 yılı Ocak ayında 6183 sayılı Kanununun 48/A maddesine göre 36 ay süre ile tecil edilmiştir. 2025 yılı Mart, Nisan ve Mayıs ayları içinde ödenmesi gereken taksit tutarları ile 2025 yılı Şubat, Mart ve Nisan aylarına ilişkin cari ay primleri ödenmemiştir. Üç taksit ile üç cari ay primleri süresinde ve tam olarak ödenmediğinden Kurum alacağı muaccel hale gelmiştir. Borçlu, bozma şartının oluştuğu tarihten (Mayıs ayı taksitinin son ödeme süresinden) 10 gün sonra (Bu süre aynı zamanda Nisan ayına ilişkin cari ay priminin son ödeme süresini takip eden günden itibaren 30 günlük süre içerisinde) yazılı olarak başvurmuş ve ödemediği üç taksiti tecil faizi ile birlikte, üç cari ay primini ise gecikme cezası ve gecikme zammı ile birlikte ödeyerek tecil işlemini geçerli saydırmıştır. Bu hak, tecil süresi içerisinde en fazla iki kez kullanılabileceğinden ve borçlunun ödemediği üçüncü taksiti ile üçüncü cari ay priminin ödeme süresi aynı aya denk geldiğinden 30 günlük süre her iki borç için bir kez işlemiş olduğundan borçlunun bir kez

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

daha geçerli sayılma hakkı kalmış olacaktır.

Taksit veya cari ay priminin ödenmemesi nedeniyle bozma şartının oluşması hâlinde hangisinden bozma şartı gerçekleşmişse (taksit veya cari ay) bozma şartının oluştuğu ödeme yükümlülüğü yönünden tahsilatın yapılması yeterli olacaktır.

Örnek-5: Borçlu N'nin Kayseri Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğüne olan borçları 2025 yılı Ocak ayında 6183 sayılı Kanununun 48/A maddesine göre 36 ay süre ile tecil edilmiştir. 2025 yılı Haziran, Temmuz ve Ağustos ayları içinde ödenmesi gereken taksit tutarları ile 2025 yılı Nisan ve Mayıs aylarına ilişkin cari ay primleri ödenmemiştir. İki den fazla taksit süresinde ve tam olarak ödenmediğinden Kurum alacağı muaccel hale gelmiştir. Borçlu, bozma şartının oluştuğu tarihten (Ağustos ayı taksitinin son ödeme süresini takip eden günden) 15 gün sonra yazılı olarak başvurmuş ve ödemediği üç taksiti tecil faizi ile birlikte ödeyerek tecil işlemini geçerli saydırmıştır. Bu durumda geçerli sayılma işleminde ödemediği iki cari ay priminin tahsil edilmesi üzerinde durulmayacaktır. (Bu cari ay primlerinin geçerli sayılma işleminde tahsil edilmiş olması, cari aylar yönünden ihlal yapılmadığı anlamına gelmeyecektir.) Ancak daha sonra 2025 yılı Ekim ayına ilişkin cari ay primini ödeyemediğinden dolayı Kurum alacağı tekrar muaccel hale gelmiştir. Borçlu, 2025 yılı Aralık ayı içerisinde yazılı olarak başvurmuş ve ödemediği üç cari aya ilişkin prim borcunu gecikme cezası ve gecikme zammı ile birlikte ödeyerek tecil işlemini tekrar geçerli saydırmıştır. Geçerli sayılma hakkı, tecil süresi içerisinde en fazla iki kez kullanılabilceğinden ve borçlu iki hakkını da kullandığından dolayı tecil süresi içerisinde tekrar bozma şartının oluşması durumunda artık geçerli sayılma işlemi yapılamayacak ve tecil işlemi 30 gün beklenmeksizin bozulacaktır.

18.10.4. Tecilin bozulması

Tecil şartlarına uyulmaması nedeniyle bozma şartının oluştuğu (alacağın muaccel olduğu) tarihten itibaren 30 gün içinde tecilin geçerli sayılması yönünde üniteye yazılı başvuru yapılmaması veya geçerli sayılma başvurusu yapılmasına rağmen ödenmeyen tüm taksitlerin tecil faiziyle birlikte ve/veya cari ay primlerinin tamamının bu sürede ödenmemesi hâlinde tecil işlemi bozulacaktır.

Örnek-1: Borçlu D'nin Diyarbakır Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğüne olan borçları 2025 yılı Ocak ayında 6183 sayılı Kanununun 48/A maddesine göre 24 ay süre ile tecil edilmiştir. 2025 yılı Temmuz, Ağustos ve Eylül ayları içinde ödenmesi gereken taksit tutarları ödenmemiştir. Üç taksit süresinde ve tam olarak ödenmediğinden Kurum alacağı muaccel hale gelmiştir. Bozma şartının oluştuğu tarihten itibaren 30 gün geçmiş olmasına rağmen borçlu, Kuruma başvurmadığından dolayı tecil işlemi bozulacaktır.

Örnek-2: Borçlu E'nin Erzincan Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğüne olan borçları 2025 yılı Ocak ayında 6183 sayılı Kanununun 48/A maddesine göre 36 ay süre ile tecil edilmiştir. 2025 yılı Nisan, Mayıs ve Haziran ayları içinde ödenmesi gereken taksit tutarları ödenmemiştir. Üç taksit süresinde ve tam olarak ödenmediğinden Kurum alacağı muaccel hale gelmiştir. Borçlu, bozma şartının oluştuğu tarihten (Haziran ayı taksitinin son ödeme süresini takip eden günden) 21 gün sonra ödeme yapmasına rağmen 30 günlük sürenin sonuna kadar (son gün dâhil) geçerli sayılma için yazılı başvuruda bulunmadığından geçerli sayılma işlemi kabul edilmeyecek, tecil işlemi bozulacaktır.

Örnek-3: Borçlu B'nin Batman Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğüne olan borçları 2025 yılı Ocak ayında 6183 sayılı Kanununun 48/A maddesine göre 24 ay süre ile tecil edilmiştir. Borçlu, 2025 yılı Mart, Nisan ve Mayıs aylarına ilişkin cari ay primlerini süresinde ödeyememiştir. Üç cari ay primi süresinde ve tam olarak ödenmediğinden Kurum alacağı 1 Temmuz 2025 tarihinde muaccel hale gelmiştir. Borçlu, 17 Temmuz günü Kuruma başvurmuş ancak 30 günlük sürenin sonuna kadar ödeme yapmadığından geçerli sayılma işlemi kabul edilmeyecek, 31 Temmuz 2025 tarihi itibarıyla tecil işlemi bozulacaktır.

Tecilin yapıldığı ünite itibarıyla, tecil şartlarına uyulmaması nedeniyle tecil işleminin bozulması

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

hâlinde tecil talep tarihinden itibaren 5 yıl geçmedikçe hangi borç türünden olursa olsun 6183 sayılı Kanunun 48/A maddesinden yararlanılamaz. Söz konusu haktan 5 yıl geçmedikçe yararlanamama durumu tecilin yapıldığı her bir ünite itibarıyla ayrı ayrı uygulanacaktır.

Örnek-4: Borçlu B'nin Bayburt Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğüne olan borçları 2025 yılı Ocak ayında 6183 sayılı Kanunun 48/A maddesine göre 40 ay süre ile tecil edilmiştir. 2025 yılı Haziran, Temmuz ve Ağustos ayları içinde ödenmesi gereken taksit tutarları ödenmemiştir. Üç taksit süresinde ve tam olarak ödenmediğinden Kurum alacağı muaccel hale gelmiştir. Borçlu, bozma şartının oluştuğu tarihten itibaren 30 gün geçmiş olmasına rağmen Kuruma başvurmadığından dolayı tecil işlemi bozulacak ve tecil talep tarihinden itibaren 5 yıl geçmedikçe hangi borç türünden olursa olsun 6183 sayılı Kanunun 48/A maddesi kapsamında Bayburt Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğüne olan tecil talepleri kabul edilmeyecektir.

Haczedilen malın satışına muvafakat verildiği durumlarda, Kuruma ödenmesi gereken bedelin satış işlemi takip eden 10 gün içinde ödenmemesi hâlinde borçlunun hüsnüniyet şartını ihlal ettiği gerekçesiyle Kurum alacağı muaccel olur ve tecil işlemi geçerli sayılmaksızın bozulur ve tecil talep tarihinden itibaren 5 yıl geçmedikçe 6183 sayılı Kanunun 48/A maddesi kapsamında ilgili üniteye olan tecil talepleri kabul edilmez.

Diğer taraftan, değerini kaybeden teminatın veya mahcuz malların, tebliğ tarihinden itibaren 30 gün içinde tamamlanmaması veya yerlerine başkalarının gösterilmemesi hallerinde Kurum alacağı muaccel olur ve tecil işlemi geçerli sayılmaksızın bozulur ancak tecil talep tarihinden itibaren 5 yıl geçmedikçe Kanunun 48/A maddesi kapsamında tecile başvurulamayacağı hükmü bu durumda uygulanmaz.

Tecil işlemleri bozulduğunda, Genelgenin "17.8.3. Tecilin bozulması" başlıklı bölümünde belirtilen açıklamalara göre işlem yapılacaktır.

18.10.5. Tecilin bozulması hâlinde mahsup işlemleri

Tecilin bozulması hâlinde, Yİ-ÜFE aylık değişim oranları esas alınarak hesaplanan tutar yerine, gecikme cezası ve gecikme zammı 5510 sayılı Kanunun 89 uncu maddesine göre yeniden hesaplanır.

Ödenen taksitler (tecil faizi hariç) borca mahsup edilir, tahsil edilen tecil faizlerinin, tecil edilen toplam borç içindeki gecikme cezası ve gecikme zammına isabet eden bölümü Kuruma irat kaydedildikten sonra, kalan tutar gecikme zammına mahsup edilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Cebren Takip ve Tahsil

19. Cebren takip ve tahsil esasları

6183 sayılı Kanunun 54 üncü maddesine göre, süresinde ödenmeyen Kurum alacakları cebren tahsil edilir. Cebren tahsil işlemleri;

- 1) Teminat gösterilmişse teminatın paraya çevrilmesi veya kefilin takibi,
 - 2) Borçlunun borcuna yetecek miktardaki mallarının haczedilerek paraya çevrilmesi,
 - 3) Gerekli şartlar bulunduğu takdirde borçlunun iflasının istenmesi
- şekillerinden herhangi birinin uygulanması suretiyle yapılır.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

19.1. Teminatlı alacaklarda takip

6183 sayılı Kanunun 56 ncı maddesine göre, karşılığında teminat gösterilmiş olan Kurum alacağı vadesinde ödenmediği takdirde, borcun 15 gün içinde ödenmesi, aksi halde teminatın paraya çevrileceği veya diğer şekillerde cebren tahsiline devam olunacağı borçluya bildirilmesi gerekmektedir. Bu bildirimle rağmen 15 gün içinde borç ödenmediği takdirde teminat, 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre paraya çevrilerek Kurum alacağı tahsil edilir.

Alınan teminat, banka teminat mektubu ise teminat mektubunun muhafaza edildiği muhasebe biriminden teminat mektubunun nakde çevrilmesi istenilir. Teminat olarak menkul veya gayrimenkul mal alınmış ise bu mallar satılarak Kurum alacağı tahsil edilir.

Ancak borçlu tarafından teminat olarak şahsi kefil gösterilmiş ise kefil hakkında icra takip işleminin yapılması için kendisine ödeme emri tebliğ edilmesi gerekir. Kefil müştereken ve müteselsilen sorumlu olduğundan borçlu ile birlikte kefil hakkında da takip yapılır. Kurum alacağının borçludan tahsil edilmiş olunması hâlinde kefilin sorumluluğu kalmayacağından, kefil hakkında takip işlemi yapılmayacağı gibi, yapılmış olan haciz işlemleri de kaldırılır.

Alınan teminatın Kurum alacağını karşılamaması hâlinde borçlunun diğer malları hakkında icra takip işlemleri yapılarak Kurum alacağı tahsil edilir.

19.2. Ödeme emri

Kurum alacağını vadesinde ödemeyenlere 15 gün içinde borçlarını ödemeleri veya mal bildiriminde bulunmaları gerektiği ödeme emri ile bildirilir. Ödeme emri, 213 sayılı Kanun hükümlerine göre tebliğ edilir. Ödeme emrinde muhatabın adı (gerçek kişi ise adı soyadı, tüzel kişi ise tam ünvanı), açık adresi, 5510 sayılı Kanunun 88 inci veya 6183 sayılı Kanunun 35 ya da mükerrer 35 inci maddelerinden hangisi kapsamında takip edildiği, borcun türü, dönemi, aslı ve fer'ileri, tahakkuk şekli, gecikme zammının işleyişi, borcun ödenmemesi hâlinde yapılacak işlemler ve ödemenin nereye yapılacağı ile borca itiraza ilişkin usule yönelik bilgiler belirtilir.

5510 sayılı Kanunun 88 inci maddesinin yirminci fıkrasına istinaden, tüzel kişiliğin borçlarından dolayı tüzel kişiliğin üst düzey yönetici ve yetkililerinin borcun ödenmesinde müşterek ve müteselsil sorumluluğu bulunduğundan, borcun icraen takibi için tüzel kişilikle birlikte üst düzey yönetici ve yetkililerine aynı anda ödeme emri gönderilir. Ancak, aynı anda takip yapılabilmesi hususunda sorumluluğu bulunan tüm üst düzey yönetici ve yetkilileri ile bunların sorumlu oldukları borç dönemleri ve tutarlarının tespitinde azami özenin gösterilmesi ve ödeme emrinde 5510 sayılı Kanunun 88 inci maddesine istinaden takip yapıldığı bilgisinin belirtilmesi gerekmektedir.

Limited şirket ortaklarına gönderilen ödeme emirlerinde mutlaka 6183 sayılı Kanunun 35 inci maddesine istinaden takip yapıldığı bilgisi ile sorumlu olunan hisse ve dönem bilgileri yer almalıdır.

Kendisine ödeme emri tebliğ olunan şahıs, böyle bir borcunun olmadığı veya kısmen ödediği ya da zamanaşımına uğradığı iddiasıyla tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içinde alacaklı ünitenin bulunduğu yer yetkili iş mahkemesine itirazda bulunabilir.

19.3. Mal bildirimini

Mal bildirimini, borçlunun borcunu karşılayacak miktarda kendisinde veya üçüncü kişilerde bulunan menkul ve gayrimenkul malları ile alacak ve haklarının türünü, mahiyetini ve miktarını veya haczi kabil mal veya geliri bulunmadığını ve yaşayış tarzına göre geçim kaynakları ile borcunu ne şekilde ödeyebileceğini tahsil dairesine yazılı veya sözlü olarak beyan etmesidir.

Buna göre asıl olan, borcu karşılayacak miktarda mal bildiriminde bulunmaktır. Mal bildirimini

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

servet beyanı olmadığından, borcuna yetecek miktarda mal bildiren Kurum borçlusunun daha fazlasını bildirmeye zorlanmaması gerekmektedir.

Kendisine ödeme emri tebliğ edilen borçlu, 15 gün içinde borcunu ödemek veya mal bildiriminde bulunmak mecburiyetindedir. Mal bildirimi mutlaka bir malın bildirilmesini ifade etmez. Haczi kabil malı olmayan borçluların, malı olmadığını bildirmeleri de mal bildirimi hükmündedir.

6183 sayılı Kanunun 62 nci maddesine göre alacaklı Kurum ünitesi, mal bildirimi dışında tespit ettiği, borçluya ait diğer malları da mal bildirimindeki mallarla birlikte haczedebilir.

6183 sayılı Kanun borca yetecek miktarda mal bildirimini esas aldığından, Kanunun 59 uncu maddesinde yer alan, borçlunun "*yaşayış tarzına göre geçim kaynakları*" ve "*buna nazaran borcunu ne suretle ödeyebileceği*" ibareleri ile istenen bildirim, haczi kabil mal veya geliri bulunmadığını bildirenleri kapsadığından, borcuna yetecek kadar mal bildiriminde bulunan borçluların, Kanunun 59 uncu maddesinde belirtilen bu bildirimleri yapma mecburiyetleri bulunmamaktadır.

Kanunun 111 inci maddesindeki cezalar, kasten gerçeğe aykırı bildirimde bulunanlar ile bildirdikleri malları borca yetmediği veya haciz ya da satışının çok güç olması nedeniyle ilave mal bildiriminde bulunması uyarısına rağmen, başka malı olduğu halde eksik bildirimde bulunanlara ve geçim kaynağı ile buna bağlı yaşayış tarzı bildirimlerini gerçeğe aykırı bir şekilde yapmış olanlara yönelik olarak düzenlenmiştir.

Borçlunun, başkasının mallarını kendi malı olarak bildirmesi veya bildirdiği mallar üzerinde üçüncü şahısların haklarını da aynı zamanda bildirmemesi, borcuna yetecek kadar malı olduğu halde beyan ettiğinden başka malları olmadığını bildirmesi gibi haller, borçlunun kasten gerçeğe aykırı bildirim yaptığı hususunda karine teşkil etmektedir.

Mal bildiriminde borcun belirli bir süre içinde veya taksitle ödeneceği yahut hiçbir şekilde ödenmeyeceği yönündeki bildirimler alacaklı üniteyi bağlamayacaktır.

Mal bildiriminde bu şekilde cevap verenlerin durumları, alacaklı ünite tarafından araştırılarak bu beyanların aksine kanaat getirilmesi hâlinde borçlunun beyanları ile bağlı kalınmayarak tespit edilecek mallarının haciz ve satışı suretiyle Kurum alacağının tahsili sağlanacaktır.

Diğer taraftan, mal bildirimlerinin doğru olmadığını tespiti hâlinde veya yaşayış tarzları mal bildirimlerine uymayanlar hakkında Kanunun 115 inci maddesi gereğince işlem yapılacaktır.

Ayrıca, Kanunun 61 inci maddesine göre, malı olmadığını veya borcu karşılayacak miktarda malı olmadığını beyan eden borçlunun, daha sonra edindiği mallar ile gelirlerindeki artışları edinme ve artış tarihinden itibaren 15 gün içinde alacaklı üniteye bildirmedeği takdirde, bu borçlular hakkında da Kanunun 115 inci maddesine göre işlem yapılacaktır.

Mal bildirimlerinin incelenerek Kanunun "*Gerçeğe aykırı bildirimde bulunanlar*", "*Mal edinme ve artmalarını bildirmeyenler*", "*Amme borçlusuna ait ellerinde bulundurdukları malları bildirmeyenler*" ve "*İstenecek bilgileri vermeyenler*" başlıklı 111 ila 114 üncü maddelerinde belirtilen hükümlere aykırı bildirimde bulunanlar hakkında Kanunun 115 inci maddesi gereğince işlem yapılması gerekmektedir.

19.4. Hapsen tazyik

Kendisine ödeme emri tebliğ edilen borçlu, borcunu ödemezse 15 gün içinde mal bildiriminde bulunması gerekmektedir. Mal bildiriminde bulunmayan borçlu, mal bildiriminde bulununcaya kadar icra mahkemesi tarafından bir defaya mahsus olmak ve üç ayı geçmemek üzere hapis ile tazyik olunur. Hapis ile tazyik hükmü borçluyu mal bildiriminde bulunmaya zorlayan bir hükümdür. Bu şekilde alınan hapsen tazyik kararları, infaz için derhâl yetkili Cumhuriyet Savcılığına gönderilir.

2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 347 nci maddesinde "*Bu Bapta yer alan fiillerden dolayı*

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

şikâyet hakkı, fiilin öğrenildiği tarihten itibaren üç ay ve her halde fiilin işlendiği tarihten itibaren bir yıl geçmekle düşer." hükmü yer almaktadır.

Borçlu hakkında hapsen tazyik kararı verilebilmesi ile tahsil dairesi tarafından icra mahkemesine yapılacak başvurular için anılan maddeye göre öncelikle suçun işlendiği tarihin ve idarenin suçu öğrendiği tarihin tespiti önem arz etmektedir.

Buna göre, ödeme emrinin borçluya tebliğ edildiğini gösteren tebliğ alındısının alacaklı üniteye intikal ettiği tarihin, tebliğ alındısının üniteye intikal etmemesi hâlinde ise tebliğ edildiğinin öğrenildiği tarihin suçu öğrenme tarihi olarak kabul edilerek üç ay içinde borçlular hakkında hapsen tazyik kararı alınmasını teminen icra mahkemesine yazılı talepte bulunulması gerekmektedir. Her hâlükârda suçun işlendiği tarihten itibaren bir yılı geçmemek kaydıyla suçu öğrenme tarihinden itibaren üç ay içerisinde icra mahkemesine şikâyet yoluna gidilmesi gerekmektedir.

19.5. Haciz yolu ile takip

6183 sayılı Kanununun 62 nci maddesine göre, borçlunun mal bildiriminde gösterilen veya tahsil dairesince tespit edilen, borçlu veya üçüncü şahıslar elindeki menkul ve gayrimenkul malları ile alacak ve haklarından Kurum alacağına yetecek miktarı tahsil dairesince haczedilir.

Haciz işleminde, Kurum alacağının kısa sürede tahsilinin ve borçlunun menfaatlerinin göz önüne alınması gerekmektedir.

19.5.1. Kesin haciz

Kesin haciz, Kurum alacaklarının vadesinde ödenmemesi üzerine borçlulara ödeme emri tebliğ edilmesini müteakip ödeme emrinin kesinleşmesinden sonra yapılan hacizdir. Dolayısıyla, borçlu hakkında kesin haciz yapabilmek için ödeme emrinin tebliğ edilmesi şarttır.

İcra memuru tarafından haciz tutanağına kaydedilerek yapılan menkul mal hacizleri fiili haciz; tescil kayıtlarının tutulması zorunlu olan menkul, gayrimenkul ya da hakların (gayrimenkuller, araçlar, marka, patent, eser, maden işletme ruhsatı vb.) tescil kayıtlarının tutulduğu kuruluşlara haciz bildirisi gönderilmek suretiyle haciz uygulanması ise kaydi haciz işlemidir.

Haciz işlemi yapılırken en kolay satılabilen, paraya çevrilmesinde kısıtlayıcı herhangi bir engel bulunmayan mallara öncelik verilir. İstihkak iddiasında bulunan malların haczinin en sona bırakılması gerekmektedir.

Borçlunun mal bildiriminde gösterdiği mallar öncelikle haczedilebileceği gibi, sadece üniteler tarafından tespit edilen mallar veya hem mal bildiriminde gösterilen hem de ünite tarafından tespit edilen mallar birlikte haczedilebilir.

19.5.2. Haciz kağıdı

Haciz işlemlerinin, il müdürü veya yetki vereceği il müdür yardımcısı ya da ilgili merkez müdürü tarafından onaylanan haciz kâğıtlarına dayanılarak yapılması gerekmektedir.

19.6. Menkul malların haczi

Menkul malların haczi, icra memuru tarafından yapılır. Fiili haciz uygulamasında, icra memuru kimliğini gösterir ve borcun ödenmesini ister. Borç ödenmez veya kısmen ödenir ise icra memuru borçluya haciz kağıdını okur ve haciz yapacağını bildirerek borca yetecek kadar menkul malı haciz tutanağına kaydetmek suretiyle haczeder.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Haciz tutanağında; haciz kağıdının tarihi ve sayısı, haczin yapıldığı yer, gün ve saat, haciz sırasında bulunan kimseler, haczedilen malların markası, modeli, tipi, nitelikleri, varsa seri ve sicil numarası, sayı ve miktarları, tahmin edilen rayiç değeri ile ayırt edici diğer tüm özellikleri belirtilir. Ayrıca, Kurum alacağına ilişkin icra takip dosya numaraları da haciz tutanağına kaydedilir.

Borçlunun veya üçüncü şahsın istihkak iddiası var ise bu iddia mutlaka haciz tutanağına kaydedilir. Haciz tutanağının, haczi yapan icra memuru, borçlu veya temsilcisi, yediemin, varsa bilirkişi ve diğer ilgililer tarafından imzalanması, ayrıca bir örneğinin borçluya bırakılması gerekmektedir.

Haciz gıyapta yapılmışsa kolluk kuvvetlerinden veya haciz mahallinde bulunan komşulardan iki kişi bulundurulur. Gıyaben yapılan hacizler borçluya ayrıca tebliğ edilir. Borçlu süre isterse haciz yine yapılır ancak borcu ödemesi için üç gün süre verilebilir.

Kıymetli maden, mücevher, ticari senet, hisse senedi, tahvil gibi icra memurunun kendi imkanları ile taşıması mümkün olan menkul mallar, kaybolmamalarını ve değiştirilmemelerini sağlayacak önlemler alınarak mali hizmetler birimine tutanakla teslim edilir.

Haciz, güneş battıktan doğuncaya kadar ve tatil günlerinde yapılmaz. Ancak özellikle tatilde ve geceleri açık olan yerlerde hasılat haczi yapılabilir. Malın kaçırılma riski varsa haciz gece de yapılabilir. Haciz işlemi gündüz başlamış ve bitmemiş ise bitinceye kadar (gece de olsa) devam edilir.

19.6.1. Elektronik ortamda araç haczi

Borçlular adına kayıtlı araçların haciz işlemleri, Türkiye Noterler Birliğine ait sistem üzerinden elektronik ortamda yapılmaktadır.

19.6.2. Şirket hisselerinin haczi

6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 133 üncü maddesinde "(2) Sermaye şirketlerinde alacaklılar, alacaklarını, o ortağa düşen kâr veya tasfiye payından almak yanında, borçlularına ait olan, senede bağlanmış veya bağlanmamış payların, 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun taşınırlara ilişkin hükümleri uyarınca haczedilmesini ve paraya çevrilmesini isteyebilirler. Haciz, istek üzerine, pay defterine işlenir.",

Aynı Kanunun "Hamiline yazılı pay senetlerinin devri" başlıklı 489 uncu maddesinin birinci fıkrasında "Hamiline yazılı pay senetlerinin devri, şirket ve üçüncü kişiler hakkında, ancak zilyetliğin geçirilmesi suretiyle payı devralan tarafından Merkezi Kayıt Kuruluşuna yapılacak bildirimle hüküm ifade eder. Merkezi Kayıt Kuruluşuna bildirimde bulunulmaması hâlinde, hamiline yazılı pay senedine sahip olanlar, bu Kanundan doğan paya bağlı haklarını gerekli bildirim yapıluncaya kadar kullanamaz.",

Aynı Kanunun "Nama yazılı payların ve pay senetlerinin devrinde ilke" başlıklı 490 ıncı maddesinde "(1) Kanunda veya esas sözleşmede aksi öngörülmedikçe, nama yazılı paylar, herhangi bir sınırlandırmaya bağlı olmaksızın devredilebilirler.

(2) Hukuki işlemle devir, ciro edilmiş nama yazılı pay senedinin zilyetliğinin devralana geçirilmesiyle yapılabilir.",

Aynı Kanunun "Esas sermaye payının işlemlere konu olması" başlıklı 593 üncü maddesinin ikinci fıkrasında "Esas sermaye pay senetleri ispat aracı şeklinde veya nama yazılı olarak düzenlenir. Ek ödeme ve yan edim yükümlülüklerinin, ağırlaştırılmış veya bütün ortakları kapsayacak biçimde düzenlenmiş rekabet yasağının ve şirket sözleşmesinde öngörülmüş önerilmeye muhatap olma, önalım, geri alım ve alım haklarının, bu senetlerde açıkça belirtilmesi gereklidir."

hükümleri yer almaktadır.

Anonim şirketlerde hisse senedi olması hâlinde bu hisse senetlerinin menkul malların haczi

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

işlemlerine göre icra memuru tarafından fiilen haczedilmesi ve muhafaza altına alınması gerekmektedir. Hisse senedi olmaması hâlinde borçlunun üçüncü kişi elinde bulunan ve henüz kıymetli evraka bağlanmamış bu hakkı, sadece hisse hakkından bahsedilerek 6183 sayılı Kanununun 79 uncu maddesi gereğince üçüncü şahıslara (şirkete) tebliği yapılmak suretiyle haczi mümkün bulunmaktadır.

Limited şirketlerde esas sermaye payının ispat aracı şeklinde veya nama yazılı olarak düzenlenmesi, limited şirket hisse payını anonim şirket payına dönüştürmez. Bu şekilde düzenlenen pay senetleri sadece ispat vasıtası niteliğinde olup pay senetlerinin teslimi ile ortaklık hakkı devir ve temlik edilemez. Limited şirket sermaye payının devri, Genelgenin "10.1.2. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununa göre pay devrine ilişkin hükümler" başlıklı bölümünde belirtildiği üzere Kanununun 595 inci maddesindeki hükümlere tabidir.

Limited şirketlerde, 6183 sayılı Kanununun 79 uncu maddesi gereğince haciz bildirisinin şirketlere tebliğ edilmesi suretiyle veya icra memurunun şirkete bizzat giderek haczi şirkete bildirmesi ve pay defterine işlenmesini sağlaması ve bu hususu tutanakla tespit etmesi suretiyle pay haczinin yapılması gerekmektedir.

19.7. Üçüncü şahıslardaki menkul malların, alacak ve hakların haczi

6183 sayılı Kanununun 79 uncu maddesinde "*Hamiline yazılı olmayan veya cirosu kabil senede dayanmayan alacaklar ile maaş, ücret, kira vesaire gibi her türlü hakların ve fiilen tutanak düzenlemek suretiyle haczi kabil olmayan üçüncü şahıslardaki menkul malların haczi, borçlu veya zilyed olan veyahut alacak ve hakları ödemesi gereken gerçek ve tüzel kişilere, kurumlara haciz keyfiyetinin tebliği suretiyle yapılır. Tahsil dairesi tarafından tebliğ edilecek haciz bildirisini ile; bundan böyle borcunu ancak tahsil dairesine ödeyebileceği ve amme borçlusuna yapılacak ödemenin geçerli olmayacağı veya elinde bulundurduğu menkul malı ancak tahsil dairesine teslim edebileceği ve malın amme borçlusuna verilmemesi gerektiği, aksi takdirde amme borçlusuna yapılan ödemeler ile malın bedelini tahsil dairesine ödemek zorunda kalacağı ve bu maddenin üç, dört ve beşinci fıkra hükümleri üçüncü şahsa bildirilir. Tahsil dairelerince düzenlenen haciz bildirimleri, alacaklı tahsil dairelerince ya da alacaklı amme idaresi vasıtasıyla, posta yerine elektronik ortamda tebliğ edilebilir ve bu tebligatlara elektronik ortamda cevap verilebilir. Elektronik ortamda yapılacak tebliğe ve cevapların elektronik ortamda verilebilmesine ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.*

Tahsil dairelerince düzenlenen haciz bildirimleri; amme borçlusunun hak ve alacaklarının bulunabileceği bankaların şubelerine doğrudan veya mahallindeki tahsil dairesi aracılığı ile tebliğ edileceği gibi Maliye Bakanlığınca belirlenecek tutarın üzerindeki alacaklar için doğrudan bankaların genel müdürlüklerine de tebliğ edilebilir. Haciz bildirisini bankanın genel müdürlüğüne de tebliğ edilmiş ise tüm şubelerini kapsayacak şekilde beyanda bulunma yükümlülüğü bankanın genel müdürlüğüne aittir.

Haciz bildirisini tebliğ edilen üçüncü şahıs; borcu olmadığı veya malın yedinde bulunmadığı veya haczin tebliğinden önce borcun ödendiği veya malın tüketildiği ya da kusuru olmaksızın telef olduğu veya alacak borçluya veya emrettiği yere verilmiş olduğu gibi bir iddiada ise durumu, haciz bildirisinin kendisine tebliğinden itibaren yedi gün içinde tahsil dairesine yazılı olarak bildirmek zorundadır. Üçüncü şahsın süresinde itiraz etmemesi halinde, mal elinde ve borç zimmetinde sayılır ve hakkında bu Kanun hükümleri tatbik olunur.

Herhangi bir nedenle itiraz süresinin geçirilmesi halinde üçüncü şahıs, haciz bildirisinin tebliğinden itibaren bir yıl içinde genel mahkemelerde menfi tespit davası açmak ve haciz bildirisinin tebliğ edildiği tarih itibarıyla amme borçlusuna borçlu olmadığını veya malın elinde bulunmadığını ispat etmek zorundadır. Menfi tespit davası açılması halinde mahkemece bu Kanununun 10 uncu maddesinde sayılan türden teminat karşılığında takip işlemlerinin durdurulmasına karar verilebilir. Teminat, alacaklı

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

tahsil dairesine verilir ve haciz varakasına dayanılarak haczedilir. Taraflar arasında teminata ilişkin olarak çıkan anlaşmazlıklar, takip işlemlerinin durdurulması hakkında kararı veren mahkeme tarafından çözümlenir. Davasında haksız çıkan üçüncü şahıs aleyhine, haksız çıktığı tutarın %10'u tutarında ayrıca inkar tazminatına hükmedilir.

Bu Kanun uyarınca kendisine tebliğ edilen ödeme emrine karşı dava açıp itirazında kısmen veya tamamen haksız çıkan üçüncü şahıs hakkında, menfi tespit davasının lehine sonuçlanması veya asıl amme borçlusunun takip konusu amme alacağını tamamen ödemiş olması halinde, bu Kanunun 58 inci maddesinin beşinci fıkrası hükmü uygulanmaz.

Üçüncü şahıs, haciz bildirisini üzerine yedi gün içinde alacaklı tahsil dairesine itiraz ettiği takdirde, alacaklı amme idaresi bir yıl içinde, üçüncü şahsın yaptığı itirazın aksini genel mahkemelerde açacağı davada ispat ederek, üçüncü şahsın İcra ve İflas Kanununun 338 inci maddesinin birinci fıkrasına göre cezalandırılmasını ve borçlu bulunduğu tutarın ödenmesine hükmedilmesini isteyebilir.

Menkul malların aynen teslimi mümkün olmadığı takdirde değeri ödenir. Üçüncü şahısların genel hükümler gereğince asıl borçluya rücu hakları saklıdır." hükümleri yer almaktadır.

19.7.1. Üçüncü şahıslara haciz bildirimleri tebliğ edilmesi

6183 sayılı Kanunun 79 uncu maddesinin birinci fıkrasına göre, hamiline yazılı olmayan veya cirosu kabil senede dayanmayan yani devir ve temlik edilmedikçe üçüncü şahıstan başkasına intikali mümkün olmayan alacaklar (intifa hakkı, şirket hissesi, tereke hissesi gibi her türlü haklar) ile maaş, ücret, kira ve icra memurları tarafından fiilen haciz tutanağı düzenlemek suretiyle haczi kabil olmayan üçüncü şahıslardaki menkul malların haczi, borçlu veya zilyet olan veyahut alacak ve hakları ödemesi gereken gerçek ve tüzel kişilere, kurum ve kuruluşlar ile diğer şahıslara haciz bildirisinin tebliği suretiyle yapılması gerekmektedir.

Tebliğ edilecek haciz bildirimlerinde; üçüncü şahısların bundan böyle borcunu ancak tahsil dairesine ödeyebileceği ve Kurum borçlusuna yapılacak ödemenin geçersiz sayılacağı veya elinde bulundurduğu menkul malı ancak Kurumun ilgili ünitesine teslim edeceği ve malın Kurum borçlusuna verilmemesi gerektiği, aksi takdirde Kurum borçlusuna yapılan ödemeler ile malın bedelini tahsil dairesine ödemek zorunda kalacağı hususları ile Kanunun 79 uncu maddesinin üç, dört ve beşinci fıkra hükümlerinin üçüncü şahıslara bildirilmesi gerekmektedir.

Haciz bildirimleri, 213 sayılı Kanunun 93 ila 109 uncu maddeleri gereğince elektronik ortamda, posta aracılığıyla veya gerekli görülen hallerde memur vasıtasıyla ya da ilan yoluyla tebliğ edilecektir.

19.7.2. Üçüncü şahısların haciz bildirimlerine karşı Kuruma itirazları

6183 sayılı Kanunun 79 uncu maddesine göre gönderilen haciz bildirimlerini alan üçüncü şahısların (gerçek ve tüzel kişiler ile kurumlar); Kurum borçlusuna borcu olmadığı, haczin tebliğinden önce borcun ödendiği, alacağın borçluya veya emrettiği yere verilmiş olduğu, malın yedinde bulunmadığı, malın tüketildiği veya kusuru olmaksızın telef olduğu gibi iddiaları var ise haciz bildirisinin kendilerine tebliğinden itibaren yedi gün içinde ilgili üniteye yazılı olarak itiraz etmek zorunda olup bu zorunluluğu yerine getirmemeleri hâlinde mal ellerinde ve borç zimmetlerinde sayılarak haklarında 6183 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanması gerekmektedir.

Üçüncü şahıslara tanınan yedi günlük cevap verme süresinin hesaplanmasında cevapların elden teslim edilmesi ya da adi posta veya diğer yollar ile gönderilmesi hâlinde Kurum kayıtlarına intikal ettiği tarihin; taahhütlü, iadeli taahhütlü, APS veya PTT Kargo yoluyla gönderilmesi hâlinde ise postaya verildiği tarihin esas alınması gerekmektedir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

19.7.3. Üçüncü şahısların yedi günlük süre içinde itiraz etmeleri hâlinde yapılacak işlemler

6183 sayılı Kanununun 79 uncu maddesine göre, kendisine haciz bildirisini tebliğ edilen üçüncü şahsın tebliğ tarihinden itibaren yedi gün içinde alacaklı üniteye itiraz etmesi hâlinde ünite bir yıl içinde, üçüncü şahsın yaptığı itirazın aksini genel mahkemelerde açacağı davada ispat ederek üçüncü şahsın 2004 sayılı Kanununun 338 inci maddesinin birinci fıkrasına göre cezalandırılmasını ve borçlu bulunduğu tutarın ödenmesine hükmedilmesini isteyebilir.

Buna göre, Kurumun ve diğer kamu idarelerinin denetim ve kontrol memurları tarafından üçüncü şahısların itirazının yerinde olmadığına yönelik ispat edici bilgi ve belgelerin tespit edilmesi hâlinde, üçüncü şahısların itirazının iptali için bir yıllık süre içinde dava açılmasını teminen konu, hukuk servislerine intikal ettirilecektir.

Kurum tarafından, üçüncü şahısların yaptığı itirazın iptali amacıyla açılan davanın kabul edilmesi hâlinde, üçüncü şahsın 2004 sayılı Kanununun 338 inci maddesinin birinci fıkrasına göre cezalandırılması talep edilecek ve hükmedilen tutarın üçüncü şahıstan takip ve tahsiline, 6183 sayılı Kanununun 55 inci maddesine göre düzenlenecek ödeme emrinin tebliği suretiyle başlanılacaktır.

İcra takibine konu Kurum alacağının asıl borçludan tahsil edilmiş olması hâlinde, bu konuda hukuk servislerine bilgi verilecektir.

19.7.4. Üçüncü şahısların yedi günlük süre geçtikten sonra itirazda bulunmaları

6183 sayılı Kanununun 79 uncu maddesinde belirtilen yedi günlük sürede alacaklı üniteye itirazda bulunmaması nedeniyle "*mal elinde ve borç zimmetinde*" sayılarak borçlu duruma düşen üçüncü şahısların, Kurum borçlusuna borçlu olmadıklarının tespiti için haciz bildirisinin kendilerine tebliğinden itibaren bir yıl içinde yetkili mahkemelerde menfi tespit davası açma ve haciz bildirisinin tebliğ edildiği tarih itibarıyla Kurum borçlusuna borçlu olmadığını veya malın elinde bulunmadığını ispat etme imkanı da bulunmaktadır.

Kanununun 79 uncu maddesinin dördüncü fıkrasında; "*...Menfi tespit davası açılması halinde mahkemece bu Kanununun 10 uncu maddesinde sayılan türden teminat karşılığında takip işlemlerinin durdurulmasına karar verilebilir. Teminat, alacaklı tahsil dairesine verilir ve haciz varakasına dayanılarak haczedilir...*" hükmü yer almaktadır.

Buna göre, üçüncü şahıslar tarafından Kurum borçlusuna borçlu olmadığına veya malın elinde bulunmadığının ispatı amacıyla borçlu ve Kurum aleyhine menfi tespit davası açılması, bu şahıslar hakkında sürdürülen takibin durdurulması için yeterli olmayıp bu konuda ayrıca mahkemenin takibin durdurulmasına ilişkin karar vermiş olması gerekmektedir.

Mahkeme tarafından verilen icra takibinin durdurulması kararı gereğince itiraza konu haciz bildirisinde yer alan toplam borç miktarını karşılayacak nitelikte ve Kanununun 10 uncu maddesinde sayılan türden bir teminatın alacaklı üniteye verilmesi ve haciz kağıtlarına istinaden haczedilmesi gerekmektedir.

Mahkeme tarafından karar verilmesine rağmen teminat gösterilmemiş olması ya da gösterilen teminatın takip konusu alacağı karşılamaması hâlinde üçüncü şahıslar hakkında icra takip işlemlerine devam edilecektir. Dava konusu tutarı karşılayacak nitelikte teminat gösterdiğini iddia eden üçüncü şahsın, bu iddiasını takip işlemini durduran mahkemeye intikal ettirmesi ve gösterilen teminatın borcu karşılayıp karşılamadığına ilgili mahkemenin karar vermesi gerekmektedir.

Diğer taraftan mahkemelerce teminat aranmaksızın veya yeterli teminat alınmaksızın takibin durdurulmasına karar verilmesi hâlinde, teminat verilerek takibin durdurulması Kanun hükmü

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

olduğundan, mahkemenin bu yönde vermiş olduğu karara mahkeme nezdinde itiraz edilmesi ve yapılan itiraz sonucunda mahkemece bu defa verilecek karar gereğince işlem yapılması gerekmektedir.

İlgili maddede, açılan menfi tespit davası sonucunda haksız çıkan üçüncü şahıs aleyhine, haksız çıktığı tutarın %10'u tutarında ayrıca inkâr tazminatına hükmedileceği belirtildiğinden, mahkeme kararlarında inkâr tazminatına hükmedilmemiş olması hâlinde, kararın temyizini teminen durum hukuk servislerine intikal ettirilecektir.

19.7.5. Üçüncü şahıslar hakkında yürütülecek takip işlemleri

6183 sayılı Kanunun 79 uncu maddesine göre, Kurum borçlusu sayılan üçüncü şahıslar hakkında takip işlemlerine aynı Kanun hükümlerine göre tanzim edilecek ödeme emrinin tebliği ile başlanılacaktır.

Üçüncü şahıslar tarafından ödeme emrinin iptali veya menfi tespit davası açılması hâlinde mahkemece takibin durdurulmasına karar verilmediği sürece icra takip işlemine devam edilecektir.

Diğer taraftan, üçüncü şahıslar hakkında sürdürülen icra takip işlemlerinin durdurulmasına ilişkin yargı kararları, asıl borçlu hakkında sürdürülen icra takip işlemlerini durdurmayacaktır.

6183 sayılı Kanunun 79 uncu maddesine göre, üçüncü şahıslar nezdinde yapılan takip sırasında haczedilen menkul malların aynen teslimi mümkün olmadığı takdirde hacze konu malın değerinin ödenmesi gerekmektedir. Bu durumda, üçüncü şahıs hakkında yapılacak takibin mal bedeli ile sınırlı tutulması gerekmektedir.

19.7.6. Üçüncü kişiler nezdinde haczedilen hak ve alacakların Kurum hesaplarına aktarılması

Kendilerine haciz bildirisini tebliğ edilen üçüncü kişiler nezdinde borçlunun hak ve alacağının bulunması hâlinde, bu kişiler söz konusu hak ve alacakları Kuruma derhâl aktarmakla yükümlüdürler.

Bazı hallerde üçüncü kişiler tarafından, hak ve alacak üzerine Kurum haczinin işlendiği, bloke edildiği ya da hak ve alacağın tahakkuk etmesine karşın ödemesinin ileri bir tarihte yapılacağı gibi nedenler belirtilerek bu hak ve alacaklar Kuruma ödenmemektedir.

Bu durumda, üçüncü kişiler ile her türlü iletişim araçları kullanılmak suretiyle irtibata geçilerek haczedilmiş olan hak ve alacağın Kurum hesaplarına aktarılması, ayrıca haciz bildirisinde belirtilen tutar kadar Kurum haczinin devam ettiği, bundan böyle bildirim beklenilmeden hak ve alacakların derhâl Kurum hesaplarına aktarılması gerektiği hususu kendilerine bildirilecektir.

19.8. Gayrimenkul malların haczi

Gayrimenkul haciz işlemleri elektronik ortamda yapılmakta olup gerekmesi hâlinde tapu kayıtlarının tutulduğu ilgili tapu müdürlüklerine haciz bildirisini gönderilmek suretiyle de yapılabilecektir.

Sicil kayıtları tutulan gemi ve uçakların haczi de sicil kayıtlarının tutulduğu ilgili idarelere haciz bildirimleri gönderilmek suretiyle yapılacaktır.

19.9. Haczedilemeyecek mallar

19.9.1. 6183 sayılı Kanunun 70 inci maddesinde belirtilenler

6183 sayılı Kanunun 70 inci maddesinde haczedilemeyecek mallar belirtilmiştir. Buna göre;

1) 233 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine tabi iktisadi devlet teşekkülleri, kamu iktisadi kuruluşları, bunların müesseseleri, bağlı ortaklıkları, iştirakleri ve mahalli idarelerin malları hariç olmak üzere Devlet malları ile hususi kanunlarında haczi

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

caiz olmadığı gösterilen mallar,

2) Borçlunun şahsı ve mesleği için gerekli elbise ve eşyası ile, borçlu ve ailesine gerekli olan yatak takımları ve ibadete mahsus kitap ve eşyası,

3) Vazgeçilmesi kabil olmayan mutfak takımı ve pek lüzumlu ev eşyası,

4) Borçlu çiftçi ise kendisinin ve ailesinin geçimleri için zaruri olan arazi ve çift hayvanları ve taşıtları ve diğer teferruat ve tarım aletleri; çiftçi değilse sanat ve mesleği için gerekli olan alet ve edevatı ve kitapları; arabacı, kayıkçı, hamal gibi küçük taşıt sahiplerinin ancak geçimlerini sağlayan taşıt vasıtaları,

5) Borçlu veya ailesinin geçimleri için gerekli ise borçlunun tercih edeceği bir süt veren mandası veya ineği veyahut üç keçi veya koyunu ve bunların üç aylık yem ve yataklıkları,

6) Borçlu ve ailesinin iki aylık yiyecek ve yakacakları ile;

a) Borçlu çiftçi ise ayrıca gelecek mahsul için gerekli olan tohumluğu,

b) Borçlu bağ, bahçe veya meyve ve sebze yetiştiricisi ise kendisinin ve ailesinin geçimleri için zaruri olan bağ, bahçe ve bu işler için gerekli bulunan alet ve edevatı, malzemesi ve fide ve tohumluğu,

c) Geçimi hayvan yetiştirmeye münhasır olan borçlunun kendisinin ve ailesinin geçimleri için zaruri olan miktarda hayvan ile bu hayvanların üç aylık yem ve yataklıkları,

7) Memleketin ordu ve zabıta hizmetlerinde malul olanlara bağlanan emekli aylıkları ile, bu kabil kimselerin dul ve yetimlerine bağlanan aylıklar ve ordunun hava ve denizaltı mensuplarına verilen uçuş ve dalış ikramiyeleri,

8) Bir yardım sandığı veya derneği tarafından hastalık, zaruret ve ölüm gibi hallerde bağlanan aylıklar,

9) Vücut ve sağlık üzerine ika edilen zararlar için tazminat olarak zarar görenin kendisi veya ailesine toptan veya irat şeklinde verilen veya verilmesi gereken paralar,

10) Askerlik malullerine, şehit yetimlerine verilen harb malullüğü zammı ile 1485 sayılı İnhisar Beyiyeleri Üçte Birlerinin Harp Malullerine ve Şehit Yetimlerine Tahsis ve Tevziine Dair Kanun gereğince verilen tekel beyiyeleri,

11) Borçlunun haline münasip evi, ancak evin değeri fazla ise bedelinden haline münasip bir yer alınabilecek miktarı borçluya bırakılmak üzere haczedilerek satılabilir,

12) Harcırah Kanununa göre yapılan ödemeler,

13) 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun uyarınca bağlanan aylıklar

haczedilemez.

19.9.2. Diğer kanunlarda belirtilenler

Hususi kanunlarında haczi caiz olmadığı belirtilen mallara ilişkin yürürlükte olan bazı kanun hükümleri aşağıda maddeler hâlinde gösterilmiştir ancak haczi caiz olmayan mallara ilişkin kanun hükümlerinin aşağıda sayılanlarla sınırlı olmayacağı ve buna ilişkin zaman içerisinde mevzuat değişiklikleri olabileceği dikkate alınarak olası her durumda, ilgili kanunlarında gerekli araştırmanın yapılması gerekmektedir. Buna göre;

1) 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 203 üncü maddesi gereğince, aile yardımı ödenekleri hiçbir vergi ve kesintiye tabi tutulmaksızın ödenir ve borç için haczedilemez.

Aynı Kanunun 208 inci maddesi gereğince, ölüm yardımı ödeneği, hiçbir vergi ve kesintiye tabi tutulmaksızın ve ödeme emri aranmaksızın saymanlarca derhâl ödenir. Bu yardım borç için haczedilemez.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

2) 775 sayılı Gecekondu Kanununun 34 üncü maddesi gereğince, bu Kanun hükümlerine göre belediyelerce tahsis olunan arsalar, yapılar ve bu arsalar üzerinde yapılan bina ile meydana gelen taşınmaz mallar, tahsis tarihinden itibaren 10 yıl süre içinde haczedilemez.

3) 854 sayılı Deniz İş Kanununun 32 nci maddesi gereğince, gemi adamının ücretinin bu madde metninde zikredilen tutarı haczedilemez.

4) 926 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanununun 143 üncü maddesi gereğince, harçlıklardan vergi ve diğer kesintiler yapılmaz. Harçlıklar haczedilemez.

Aynı Kanunun 154 üncü maddesi gereğince, aile yardım ödenekleri hiçbir vergi ve kesintiye tabi tutulmaksızın ödenir ve borç için haczedilemez.

Aynı Kanunun 177 nci maddesi gereğince, ölüm yardım ödeneği, hiçbir vergi ve kesintiye tabi tutulmaksızın ve ödeme emri aranmaksızın, saymanlarca derhâl ödenir. Bu yardım borç için haczedilemez.

5) 1005 sayılı İstiklal Madalyası Verilmiş Bulunanlara Vatani Hizmet Tertibinden Şeref Aylığı Bağlanması Hakkında Kanunun 1 inci maddesi gereğince, vatani hizmet tertibinden bağlanan aylıklar hiçbir suretle haczedilemez.

6) 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 164 üncü maddesi gereğince, dava sonunda, kararlar tarifeye dayanılarak karşı tarafa yüklenecek vekâlet ücreti avukata aittir. Bu ücret, iş sahibinin borcu nedeniyle takas ve mahsup edilemez, haczedilemez.

7) 1512 sayılı Noterlik Kanununun 38 inci maddesi gereğince, teminat parası noterlerin görevleri dolayısıyla sebep olabilecekleri zararlara ve bu yüzden haklarında verilebilecek para cezasına karşılık teşkil eder. Bu paralar başkasına temlik ve terhin edilemez. Haciz, 49 uncu madde gereğince, devir işlemi sırasında alıkonulacak miktardan artakalanı için mümkündür.

8) 1581 sayılı Tarım Kredi Kooperatifleri ve Birlikleri Kanununun 13 üncü maddesi gereğince, ortakların kredilerine mesnet olarak gösterdikleri ürünleri, hayvanları ve üretimleri ile ilgili her türlü makine ve araçları üzerinde ortağı buldukları kooperatiflerin mutlak rehin hakları vardır. Bunlar, borçlu ortaklara yediemin sıfatıyla teslim edilmiş sayılırlar ve üçüncü şahıslar tarafından hiçbir suretle haczolunamazlar.

Aynı Kanunun 16 ncı maddesi gereğince, kooperatifler ve bölge birlikleri her türlü mevduat kabul edebilir ve bankacılık hizmetleri yapabilir. Kişilerin bu kuruluşlardaki tasarruf mevduatından bu madde metninde zikredilen tutara kadar olan kısmı, faizleri hariç haczolunamaz.

9) 2489 sayılı Kefalet Kanununun 11 inci maddesi gereğince, Kefalet Sandığı sermayesi her türlü vergi ve resimlerden muaftır. Sahiplerine red ve iade oluncaya kadar bu Sandıktaki mevduat muhtemel tazminata karşı teminattır. Üçüncü şahısların bu paralar üzerine koyacakları hacizler paraların sahiplerine verileceği zaman tenfiz olunur.

10) 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun Ek 11 inci maddesinin altıncı fıkrası gereğince, tasfiye süresince vakıf yükseköğretim kurumu aleyhine ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz kararı verilemez, ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz dâhil her türlü icra takibatı durur ve yeni icra takibi yapılamaz. Varsa vakıf yükseköğretim kurumu hesaplarına konulan ihtiyati tedbir, ihtiyati haciz, hacizler ile blokeler kalkar. Tasfiye süresi boyunca zamanaşımı süresi işlemez.

Aynı maddenin onüçüncü fıkrası gereğince, faaliyet izninin geçici olarak durdurulması süresi boyunca vakıf yükseköğretim kurumu aleyhine ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz kararı verilemez, ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz dâhil her türlü icra takibatı durur ve yeni icra takibi yapılamaz. Varsa vakıf yükseköğretim kurumu hesaplarına konulan ihtiyati tedbir, ihtiyati haciz, hacizler ile blokeler kalkar. Faaliyet izninin geçici olarak durdurulması süresi boyunca zamanaşımı süresi işlemez.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

11) 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanununun 29 uncu maddesi gereğince, bu Kanuna göre korunmaya ve yardıma ihtiyacı olan aile ve kişilere yapılacak ödemeler ve sağlanacak yardımlar başkasına devir, temlik ve haciz edilemez.

12) 2886 sayılı Devlet İhale Kanununun 26 ncı maddesi gereğince, her ne suretle olursa olsun idarece alınan teminatlar haczedilemez ve üzerine ihtiyati tedbir konulamaz.

13) 3083 sayılı Sulama Alanlarında Arazi Düzenlenmesine Dair Tarım Reformu Kanununun 11 inci maddesi gereğince, bu Kanuna göre dağıtılan topraklar bölünemez. Miras hükümleri dışında başkalarına devredilemez. Ancak dağıtılan çiftçilerle mirasçıları tarafından işletilebilir. Bu arazi kamu yararı dışında hiçbir ayni hakla kayıtlanamaz, haczedilemez, satış vaadine konu edilemez ve kiraya verilemez.

14) 3100 sayılı Katma Değer Vergisi Mükelleflerinin Ödeme Kaydedici Cihazları Kullanmaları Mecburiyeti Hakkında Kanunun 9 uncu maddesi gereğince, kullanılan ödeme kaydedici cihazlar, ilgilinin gelir veya kurumlar vergisi mükellefiyeti sona ermedikçe haczedilemez.

15) 3213 sayılı Maden Kanununun 40 ıncı maddesinin birinci fıkrası gereğince, madenin işletilmesinde gerekli olan kuyular, ocaklar ve galeriler ile makineler, binalar, yer altında ve yer üstünde kullanılan her türlü nakil vasıtaları madenin çıkarılması, temizlenmesi, izabesi gibi cevherin kıymetlendirilmesine yarayan alet ve tesisler ve bir senelik işletme malzemesinin üzerine münferiden haciz veya ihtiyati tedbir konulamaz.

Ancak aynı maddenin ikinci fıkrası gereğince, işletme hakkı ile bir bütün teşkil eden birinci fıkrada yazılı tesis, vasıta, alet ve malzemenin tamamı veya çıkarılmış cevherlerle bu cevherlerin bakiyeleri ve cürufu üzerine haciz ve ihtiyati tedbir konulabilir. Üçüncü şahsın rehin hakları saklıdır.

Aynı Kanunun Ek 16 ncı maddesi gereğince, Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü'nün bütün mal ve varlıkları Devlet malı hükmünde olup haczedilemez. Bunlar aleyhine işlenen suçlar Devlet malları aleyhine işlenmiş sayılır.

16) 3292 sayılı Vatani Hizmet Tertibi Aylıklarının Bağlanması Hakkında Kanunun 2 nci maddesi gereğince, vatani hizmet tertibinden bağlanan aylıklar hiçbir vergi veya kesintiye tabi olmadığı gibi haczedilemez.

17) 3385 sayılı Küçük Sanayi Bölgeleri İçinde Devletçe İnşa Edilmiş Örnek Sanayi Sitesi İş Yerlerinin Mülkiyetinin Devredilmesi Hakkında Kanunun 2 nci maddesi gereğince, devredilecek taşınmaz mallar, hak sahibi küçük sanayici adına, bu Kanunun 1 inci ve 3 üncü maddelerinde yer alan şartlarda şerh verilerek tapuda adlarına tescil edilir. Ayrıca bu taşınmaz mallar on yıl süre ile; kredi karşılığı milli bankalar dışında rehin ve diğer ayni haklarla takyit edilemeyeceği, miras yolu ile intikal hariç herhangi bir sebeple devir ve temlike, satış vaadi sözleşmesine, taksime, şuyunun giderilmesi talebine konu olamayacağına, haciz ve işgal edilemeyeceğine dair hususlarda tapuya kayıt düşülür. Miras yolu ile intikal hâlinde de on yıllık takyit süresi doluncaya kadar bu hüküm uygulanır.

18) 3466 sayılı Uzman Jandarma Kanununun 23 üncü maddesi gereğince, uzman jandarma adaylarına okuldaki eğitim ve öğrenim süresince ödenen harçlıklar, hiçbir kesintiye ve vergiye tabi olmadığı gibi borç için de haczedilemez.

19) 3671 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyelerinin Ödenek, Yolluk ve Emekliliklerine Dair Kanunun 1 inci maddesi gereğince, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerine ödenen yolluklar herhangi bir suretle haczedilemez.

20) 4081 sayılı Çiftçi Mallarının Korunması Hakkında Kanunun 22 nci maddesi gereğince, korunma sandığının mevcudu Devlet malı hükmündedir. Korunma gelirleri ve korunma sandığındaki paraya haciz konamaz.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

21) 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununun 50 nci maddesi gereğince, işsizlik ödeneği, nafaka borçları dışında haciz veya başkasına devir ve temlik edilemez.

Aynı Kanunun Ek 2 nci maddesi gereğince, kısa çalışma ödeneği, damga vergisi hariç herhangi bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaz, nafaka borçları dışında onda birinden fazlası haczedilemez veya başkasına devir ve temlik edilemez.

Aynı Kanunun Ek 6 ncı maddesi gereğince, Esnaf Ahilik Sandığı ödeneği, nafaka borçları dışında haciz veya başkasına devir ve temlik edilemez.

22) 4572 sayılı Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri Hakkında Kanunun 1 inci maddesi gereğince, kooperatif ve birliklerdeki ortaklık payları rehin ve haciz edilemez.

23) 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununun 17 nci maddesinin birinci fıkrası gereğince, Fon (Emeklilik Yatırım Fonu) mal varlığı rehnedilemez, portföye ilişkin olarak yapılan işlemler haricinde teminat gösterilemez, üçüncü şahıslar tarafından haczettirilemez ve iflas masasına dâhil edilemez.

Aynı maddenin ikinci fıkrası gereğince, bireysel emeklilik hesabındaki fon paylarından, katılımcının sistemde bulunduğu ay sayısı ile asgarî ücret tutarının çarpımına karşılık gelen birikim tutarı ve bu Kanunun 6 ncı maddesi kapsamında bireysel emeklilik sisteminden emekli olanlara yapılan yıllık gelir sigortası ödemelerinin aylık ödemeye isabet eden miktarının nafaka borçları hariç olmak üzere asgarî ücret tutarına kadar olan kısmı haczedilemez, rehnedilemez, iflas masasına dâhil edilemez. Bu fıkradaki hükümlerin uygulanmasında rehin, haciz veya iflas tarihinde geçerli brüt asgarî ücret tutarı esas alınır.

Aynı Kanunun Ek 1 inci maddesi gereğince, Devlet katkısı hesabındaki tutarlar haczedilemez, rehnedilemez, iflas masasına dâhil edilemez.

24) 4636 sayılı Millî Savunma Bakanlığı Akaryakıt İkmal ve Nato Pol Tesislerine İlişkin Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanunun 13 üncü maddesi gereğince, Millî Savunma Bakanlığı Akaryakıt İkmal ve NATO POL Tesisleri İşletme Başkanlığının taşınır ve taşınmaz malları ile diğer aynî hak ve malî varlıkları haczedilemez.

25) 4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 5 inci maddesinin altıncı fıkrası gereğince, belediye ve mücavir alan sınırları içinde olup Bakanlıkça (Hazine ve Maliye Bakanlığı) tespit edilen, Hazineye ait taşınmazlardan, 30/3/2014 tarihinden önce üzerinde yapılanma olanlar; Hazine adına tescil tarihine bakılmaksızın öncelikle yapı sahipleri ile bunların kanunî veya akdi haleflerine satılmak ya da genel hükümlere göre değerlendirilmek üzere ilgili belediyelere bedelsiz olarak devredilir. Bu şekilde devredilen taşınmazlar, haczedilemez ve üzerinde üçüncü kişiler lehine herhangi bir sınırlı aynî hak tesis edilemez.

Aynı maddenin dokuzuncu fıkrası gereğince, belediyece satılan taşınmazların satış bedelleri hiçbir şekilde haczedilemez.

26) 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 34 üncü maddesi gereğince, her ne suretle olursa olsun, idarece alınan teminatlar haczedilemez ve üzerine ihtiyati tedbir konulamaz.

Aynı Kanunun 53 üncü maddesi gereğince, Kurumun (Kamu İhale Kurumu) mal ve varlıkları Devlet malı sayılır, haczedilemez, rehnedilemez.

27) 4857 sayılı İş Kanununun 35 inci maddesi gereğince, işçilerin aylık ücretlerinin dörtte birinden fazlası haczedilemez veya başkasına devir ve temlik olunamaz.

Aynı Kanunun 36 ncı maddesinin üçüncü fıkrası gereğince, genel ve katma bütçeli dairelerle mahalli idareler veya kamu iktisadi teşebbüsleri yahut özel kanuna veya Cumhurbaşkanlığı

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

kararnamesine dayanılarak kurulan banka ve kuruluşlar ile asıl işverenlerden iş alanların bu kurumlardaki her çeşit teminat ve hakedişleri üzerinde yapılacak her türlü devir ve el değiştirme işlemleri veya haciz ve icra takibi bu işte çalışan işçilerin ücret alacaklarını karşılayacak kısım ayrıldıktan sonra, kalan kısım üzerinde hüküm ifade eder.

Aynı maddenin dördüncü fıkrası gereğince, bir işverenin üçüncü kişiye karşı olan borçlarından dolayı işyerinde bulunan tesisat, malzeme, ham, yarı işlenmiş ve tam işlenmiş mallar ve başka kıymetler üzerinde yapılacak haciz ve icra takibi, bu işyerinde çalışan işçilerin icra kararının alındığı tarihten önceki üç aylık dönem içindeki ücret alacaklarını karşılayacak kısım ayrıldıktan sonra, kalan kısım üzerinde hüküm ifade eder.

28) 5102 sayılı Yüksek Öğrenim Öğrencilerine Burs Kredi Verilmesine İlişkin Kanununun 4 üncü maddesi gereğince, Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumunca verilen burs-kredi ve nakdî yardımlar haczedilemez.

29) 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanununun 5 inci maddesi gereğince, ticarî amaç güdülmeden bakılan ev hayvanları, sahiplerinin borcundan dolayı haczedilemezler.

30) 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 7 nci maddesi gereğince, il özel idaresinin proje karşılığı borçlanma yoluyla elde edilen gelirleri, vergi, resim ve harçları, şartlı bağışlar ve kamu hizmetlerinde fiilen kullanılan malları haczedilemez.

31) 5393 sayılı Belediye Kanununun 15 inci maddesi gereğince, belediyenin proje karşılığı borçlanma yoluyla elde ettiği gelirleri, şartlı bağışlar ve kamu hizmetlerinde fiilen kullanılan malları ile belediye tarafından tahsil edilen vergi, resim ve harç gelirleri haczedilemez.

Aynı Kanununun 73 üncü maddesi gereğince, kentsel dönüşüm ve gelişim proje alanlarındaki gayrimenkul sahipleri ve 2981 sayılı Kanuna istinaden hak sahibi olmuş kimselerle anlaşmaları hâlinde kentsel dönüşüm ve gelişim proje alanında hakları verilir. Anlaşma sonucu belediye mülkiyetine geçen gayrimenkuller haczedilemez.

32) 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 82 nci maddesi gereğince, Kurumun (Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu) malları Devlet malı hükmündedir, haczedilemez ve rehnedilemez.

Aynı Kanununun 111 inci maddesi gereğince, Fonun (Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu) malları Devlet malı hükmündedir. Fonun mal, hak ve alacakları haczedilemez ve rehnedilemez.

Aynı Kanununun 134 üncü maddesi gereğince, ticarî ve iktisadî bütünlük oluşturulmasına karar verilmesinden itibaren iki yıl içerisinde ticarî ve iktisadî bütünlük oluşturan varlıklar ile ilgili işletmelere ait menkul, gayrimenkul ve her türlü hak ve alacaklar ile üçüncü kişiler nezdindekiler de dâhil nakit varlıklarının imtiyazlı alacaklılar dâhil üçüncü kişiler tarafından haczi, muhafaza altına alınması ve satışı talep edilemez, mahcuzların maliklerinin iflasına karar verilemez, finansal kiralama sözleşmelerinin feshi talep edilemez, işbu sözleşmeler kapsamındaki varlıkların iadesine karar verilemez, ilgili takyidatlar hakkında zamanaşımı ve hak düşürücü süreler işlemez.

33) 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun Ek 18 inci maddesi gereğince, Ramazan Bayramı ve Kurban Bayramında ödenen bayram ikramiyelerinden kesinti yapılamaz ve bu ödemeler haczedilemez.

34) 5543 sayılı İskan Kanununun 21 inci maddesi gereğince, bu Kanuna göre verilen taşınmaz mallar, temlik tarihinden itibaren borcun tamamı ödenmeden önce hiçbir suretle satılamaz, bağışlanamaz, rehin edilemez, tapu kütüğüne satış vaadi şerhi konulamaz ve haczolunamaz.

35) 5737 sayılı Vakıflar Kanununun 15 inci maddesi gereğince, vakıfların hayrat (doğrudan toplumun istifadesine bedelsiz olarak sundukları) taşınmazları haczedilemez.

Aynı Kanununun 77 nci maddesi gereğince, Vakıflar Genel Müdürlüğüne ve mazbut (yönetimi ve

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

temsili Vakıflar Genel Müdürlüğünde olan) vakıflara ait taşınmazlar Devlet malı imtiyazından yararlanır, haczedilemez.

36) 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanununun 34 üncü maddesi gereğince, elektronik haberleşme hizmetleri ile ilgili olarak abone veya kullanıcılara tahsis edilen frekans, numara ve hat kullanımı ile internet alan adları gibi intifa ve kullanım hakları ile işletmecilerin yetkilendirmeleri hiçbir şekilde haczedilemez.

37) 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 61 inci maddesi gereğince, İcra ve İflas Kanununun 24 ve 30 uncu maddelerinin hükümleri mahfuz kalmak şartıyla;

1. Eser sahibinin veya mirasçılardan birinin mülkiyeti altında bulunan henüz alenileşmemiş bir eserin müsvedde veya asılları,

2. Sinema eserleri hariç olmak üzere birinci bentte zikredilen eserler üzerindeki mali haklar,

3. Eser sahibinin, mali haklara dair hukuki muamelelerden doğan paradan gayri alacakları kanuni veya akdi bir rehin hakkının, cebri icranın veya hapis hakkının konusu olamaz.

38) 6305 sayılı Afet Sigortaları Kanununun 3 üncü maddesi gereğince, Kurumun (Doğal Afet Sigortaları Kurumu) taşınır ve taşınmaz varlıkları ile diğer hak, gelir ve alacakları haczedilemez, Kurum iflas yoluyla takip edilemez.

39) 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanununun 6 ncı maddesi gereğince, bu Kanun uyarınca gerçekleştirilecek dönüşüm uygulamalarındaki taşınmazlar, gayrimenkul satış vaadi sözleşmesi veya arsa payı karşılığı inşaat sözleşmesine istinaden yapım işini üstlenen müteahhide devredilmiş ise, malikler adına kat irtifakı kuruluncaya kadar, o yapım işine ait malzeme ve işçilik alacakları hariç olmak üzere, müteahhidin üçüncü kişilere olan borçlarından dolayı bu taşınmazlar hakkında haciz ve tedbir uygulanamaz. Yapım işine başlanmasından itibaren altı ay içerisinde kat irtifakının kurulmaması durumunda, bu taşınmazlar hakkında haciz ve tedbirler uygulanır.

Aynı Kanununun 7 nci maddesi gereğince, bu Kanunda belirtilen iş, işlem ve hizmetlere tahsis edilmiş olan taşınır ve taşınmazlar ile her türlü hak ve alacaklar, para ve para hükmündeki kıymetli evrak, kamu yararı amacına tahsis edilmiş sayılır, bunlar ve bu Kanun kapsamında alınacak teminatlar hakkında her ne suretle olursa olsun haciz ve tedbir uygulanamaz.

40) 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring, Finansman ve Tasarruf Finansman Şirketleri Kanununun 29 uncu maddesi gereğince, kiralayan (katılım bankaları, kalkınma ve yatırım bankaları ile finansal kiralama şirketleri) aleyhine icra yoluyla takip yapılması hâlinde finansal kiralama konusu mallar sözleşme süresi içinde haczedilemez.

Aynı Kanununun 39/B maddesinin ikinci fıkrası gereğince, tasarruf finansman şirketleri, tasarruf fon havuzu hesaplarını diğer hesaplarından ayırmak zorundadır. Tasarruf fon havuzu varlıkları, şirketlerin tasarruf finansman sözleşmelerinden kaynaklanan yükümlülüklerinin yerine getirilmesi dışında başka bir amaçla kullanılamaz, hapis hakkına, alacağın devir ve temlikine ve takasa konu edilemez, rehnedilemez, teminat gösterilemez, müşterilerin tasarruf finansman sözleşmelerinden kaynaklanan alacakları müstesna, kamu alacaklarının tahsili amacı da dâhil olmak üzere haczedilemez, üzerine ihtiyati tedbir, ihtiyati haciz konulamaz veya iflas masasına dâhil edilemez.

41) 6772 sayılı Devlet ve Ona Bağlı Müesseselerde Çalışan İşçilere İlave Tediye Yapılması ve 6452 Sayılı Kanunla 6212 Sayılı Kanunun 2 nci Maddesinin Kaldırılması Hakkında Kanunun 4 üncü maddesi gereğince, aylık istihkakların hesabında fazla mesai, evlilik, çocuk zamları veya primleri, aynı yardımlar, hafta ve genel tatil ücretleri gibi esas ücrete munzam tediye nazarı itibara alınmaz. Bu tediyelerden çeşitli işçi sigortalarının icap ettirdiği primler kesilmez ve bu paralar borç için haczedilemez.

42) (Ek: 25/12/2024 tarihli ve 2024/15 sayılı Genelge) 7405 sayılı Spor Kulüpleri ve Spor

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Federasyonları Kanununun 40 ıncı maddesi gereğince, spor federasyonlarının malları Devlet malı hükmündedir ve haczedilemez.

43) (Ek: 25/12/2024 tarihli ve 2024/15 sayılı Genelge) 257 sayılı Er ve Erbaş Harçlıkları Kanununun 10 uncu maddesi gereğince, bu kanuna göre ödenecek harçlıklar, yardım veya herhangi bir hizmet karşılığı olarak veya sair suretlerle hiçbir kesintiye tabi tutulamaz ve borç için haczedilemez.

19.10. Kısmen haczedilebilenler

6183 sayılı Kanunun 71 inci maddesi gereğince, aylıklar, ödenekler, her çeşit ücretler, intifa hakları ve hasılatı, ilama bağlı olmayan nafakalar, emeklilik aylıkları, sigorta ve emeklilik sandıkları tarafından bağlanan gelirler kısmen haczolunabilir ancak haczolunacak miktar bunların üçte birinden çok dörtte birinden az olamaz. Asgari ücreti aşmayan aylık gelirlerin onda birinden fazlası haczolunamaz.

6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun 393 üncü maddesine tabi hizmet sözleşmesiyle yapılan işler için aynı Kanunun 410 uncu maddesi gereği işçilerin ücretinin dörtte birinden fazlası haczedilemez.

4857 sayılı İş Kanununun 35 inci maddesi gereğince, işçilerin aylık ücretlerinin dörtte birinden fazlası haczedilemez.

İş Kanununun 32 nci maddesinde “Genel anlamda ücret bir kimseye bir iş karşılığında işveren veya üçüncü kişiler tarafından sağlanan ve para ile ödenen tutardır.” şeklinde tanımlanmış olup çalışma karşılığı elde edilen ve asıl ücret dışındaki yan ödemelerin de ücret kavramı içerisinde değerlendirilmesi gerekmektedir. Yargıtay kararlarında da prim, ikramiye, toplu sözleşme farkı ve nema, ücretten sayılmıştır. Dolayısıyla, bu ödemeler de ücret gibi kabul edilerek işlem yapılacaktır.

Ayrıca, 6772 sayılı Kanun kapsamında olmayan işyerlerinde çalışanlara ödenen fazla mesai, evlilik, çocuk zamları veya primleri, aynı yardımlar, hafta ve genel tatil ücretleri gibi esas ücrete ek ödemeler de ücret olarak değerlendirilecektir.

Emekli ikramiyesi, kıdem tazminatı, ihbar tazminatı ve vergi iadesi alacağı ücretten sayılmayacağından dolayı bunların tamamı haczedilebilir.

19.11. Kurum tarafından ödenen gelir, aylık ve ödeneklerin haczi

5510 sayılı Kanunun 93 üncü maddesinin birinci fıkrasında, "Bu Kanun gereğince sigortalılar ve hak sahiplerinin gelir, aylık ve ödenekleri, sağlık hizmeti sunucularının genel sağlık sigortası hükümlerinin uygulanması sonucu Kurum nezdinde doğan alacakları, devir ve temlik edilemez. Gelir, aylık ve ödenekler; 88 inci maddeye göre takip ve tahsili gereken alacaklar ile nafaka borçları dışında haczedilemez. Bu fıkraya göre haczi yasaklanan gelir, aylık ve ödeneklerin haczedilmesine ilişkin talepler, borçlunun muvafakati bulunmaması halinde, icra müdürü tarafından reddedilir." hükmü yer almaktadır.

Buna göre, 5510 sayılı Kanunun 88 inci maddesine göre takip ve tahsili gereken Kurum alacaklarından dolayı Kurum tarafından bağlanan gelir, aylık ve ödeneklerin haczi mümkündür.

Diğer taraftan, damga vergisi, özel işlem vergisi ve eğitime katkı payı alacakları Kurum tarafından 6183 sayılı Kanuna göre takip ve tahsil edilmekle birlikte Kurum alacağı olmadığından ve özel kanunlarında tahsili hususunda 5510 sayılı Kanunun 88 inci maddesine de atıf yapılmadığından bu alacaklardan dolayı Kurum tarafından bağlanan gelir, aylık ve ödeneklerin haczi mümkün bulunmamaktadır.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

19.12. Fazlaya ilişkin gayrimenkul hacizleri

6183 sayılı Kanunun 62 nci maddesinin birinci fıkrasında borçlunun, mal bildiriminde gösterilen veya tahsil dairesince tespit edilen borçlu veya üçüncü şahıslar elindeki menkul malları ile gayrimenkullerinden, alacak ve haklarından amme alacağına yetecek miktarının tahsil dairesince haczolunacağı,

Aynı maddenin dördüncü fıkrasında, haczolunan gayrimenkul artırmaya çıkarılmadan borçlu tarafından borcun itfasına yetecek menkul mal veya vadesi gelmiş sağlam alacak gösterilmesi hâlinde gayrimenkul üzerindeki haciz baki kalmak üzere gösterilen menkul veya alacağın da haczolunacağı,

Aynı maddenin altıncı fıkrasında, tahsil dairesinin alacaklı amme idaresi ile borçlunun menfaatlerini mümkün olduğu kadar telif etmekle mükellef olduğu,

Kanunun 73 üncü maddesinde, borçlunun alacaklı amme idaresinin muvafakatini almaksızın hacizli mallarda tasarrufta bulunamayacağı, haczi koyan tahsil dairesinin buna aykırı hareketin cezayı gerektirdiğini borçluya ihtar edeceği,

Kanunun 90 ıncı maddesinde, gayrimenkullerin satış komisyonlarınca açık artırma ile satılacağı,

Kanunun 91 inci maddesinde ise satışa çıkarılacak gayrimenkullere bilirkişinin mütalaası alınmak suretiyle satış komisyonu tarafından rayiç değer biçileceği

belirtilmiştir.

Kanunun ilgili maddelerine göre, borçlunun mal bildiriminde gösterilen mallarının haciz bakımından bir önceliği veya ayrıcalığı bulunmadığı gibi, menkul ve gayrimenkul mallarla alacak ve haklardan hangilerinin haczedileceği konusunda Kanunda bir hüküm bulunmadığından tahsil dairesi lüzumlu gördüğü malları haczedebilmekle birlikte, haczin amacının Kurum alacağının tahsilinin sağlanması olduğu göz önünde bulundurularak yapılacak haciz işlemlerinde, borçlunun borçlarına yetecek miktarda mallarına haciz uygulanması ile yetinilmesi gerekmektedir.

Bununla birlikte, uygulamada özellikle gayrimenkul hacizlerinde borçluların hacze konu olabilecek gayrimenkullerinin değer tespitinin önceden yapılabilmesi mümkün olmadığından, üniteler tarafından borçlu adına kayıtlı tüm gayrimenkuller üzerine haciz tatbik edilebilmektedir. Dolayısıyla bazen borçluların Kuruma olan borcuna yetecek miktardan çok fazla mal varlığı üzerine haciz uygulanabilmektedir. Bu durumda borçlular tarafından, borcundan fazla miktarda mal varlığı üzerine haciz uygulandığı gerekçesiyle fazlaya ilişkin hacizlerin kaldırılması talep edilmektedir. Buna göre;

1) Borçlular tarafından, 6183 sayılı Kanunun 48 inci veya 48/A maddesine göre tecil talebinde bulunulması hâlinde, tecil işleminin yapılmasını müteakip teminat olarak gösterilen başka bir mal varlığı üzerine haciz tatbik edilmek yahut Kurum alacağının tahsilini tehlikeye düşürmeyecek ve Kurum alacağını karşılayacak tutarda mahcuz mal varlığı üzerindeki hacizler baki kalmak kaydıyla fazlaya ilişkin diğer mallar üzerindeki hacizler anılan madde hükümlerine istinaden kaldırılabilir.

2) Borçluların, 6183 sayılı Kanunun 48 inci veya 48/A maddesine göre tecil talep etmeksizin fazlaya ilişkin gayrimenkul hacizlerinin kaldırılmasını istemeleri hâlinde, Kurum ünitesine olan (icraya intikal eden ve etmeyen) toplam borç miktarının iki katı tutarında gayrimenkul haczi baki tutularak diğer gayrimenkulleri üzerindeki hacizler, ünitelerin gayrimenkul satış komisyonları tarafından kaldırılabilir.

19.12.1. Fazlaya ilişkin hacizlerin kaldırılması taleplerinin değerlendirilmesi

Borçluların fazlaya ilişkin gayrimenkul hacizlerinin kaldırılmasını talep etmeleri hâlinde, gayrimenkul satış komisyonları tarafından öncelikle Genelgenin "17.6.1. Taşınır ve taşınmaz malların teminat olarak alınması ve değer tespitlerinin yapılması" başlıklı bölümünde belirtildiği şekilde

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

gayrimenkullerin değerleri tespit edilecektir.

Gayrimenkul satış komisyonu tarafından verilecek karara esas olması bakımından, borçluların haczedilmiş gayrimenkullerinin güncel tapu takyidat (ipotek, haciz, tedbir vb. kayıt ve sınırlamalar) bilgileri dikkate alınacaktır.

Haczedilmiş gayrimenkullerin değerinin güncel borç (icraya intikal eden ve etmeyen tüm borç) tutarının altında olması veya gayrimenkullerin değeri güncel borç tutarının üzerinde olmakla birlikte takyidattan dolayı Kurum alacağına tahsilinin güç olacağına veya tehlikeye düşeceğine kanaat getirilmesi hâlinde, başka bir incelemeye gerek kalmaksızın satış komisyonu tarafından borçluların bu talepleri reddedilecektir.

Borçlular tarafından haczinin kaldırılması talep edilen gayrimenkullerle bağlı kalmaksızın öncelikle hacizli gayrimenkuller içerisinde durumu ve konumu, satılma kabiliyeti, hukuki durumu gibi hususlar göz önünde bulundurularak Kurum alacağına tahsilinin en kolay sağlanabileceği nitelikteki gayrimenkuller üzerindeki hacizler baki tutularak diğer gayrimenkuller üzerindeki hacizler kaldırılabilir.

Haciz işleminin amacı, Kurum alacağına teminat altına alınması ve tahsilinin sağlanması olduğundan, haciz işlemlerinin sonuçsuz kalmaması için borçlunun fazlaya ilişkin haciz yapıldığı iddiasına sebebiyet verilmeden Genelgede belirtilen sürelerde satış işlemlerine başlanması hususu göz önünde bulundurularak Kurum alacağına tahsilini teminen öncelikle satışı en kolay olan menkul malların ve gerekirse gayrimenkullerin satış işlemlerine başlanılacak ve satış işlemlerinin neticesinde Kurum alacağına tahsil edilmesini müteakip borçlunun varsa diğer menkul ve gayrimenkulleri üzerindeki hacizler kaldırılacaktır.

Borçluların hem menkul hem de gayrimenkul mallarına haciz uygulandığı durumlarda, menkul mallar üzerindeki hacizler baki kalmak kaydıyla fazlaya ilişkin olduğu iddiası ile gayrimenkul mallar üzerindeki hacizlerin kaldırılması veya gayrimenkul mallar üzerindeki hacizler baki kalmak kaydıyla fazlaya ilişkin olduğu iddiası ile menkul mallar üzerindeki hacizlerin kaldırılması talepleri kabul edilmeyecektir.

Ayrıca, borçluların yalnızca menkul malları haczedildiğinde, fazlaya ilişkin haciz yapıldığı iddiası ile söz konusu hacizlerin kaldırılmasının talep edilmesi hâlinde, bu talepler kabul edilmeyecektir.

19.13. İstihkak iddiaları

6183 sayılı Kanunun 66 ncı maddesinde borçlu elinde haczedilen mallara karşı istihkak iddiaları, 67 nci maddesinde üçüncü şahıs elinde haczedilen mallara karşı istihkak iddiaları ve 68 inci maddesinde ise hacze karşı istihkak iddialarına ilişkin diğer hükümler düzenlenmiştir.

Borçlu, üçüncü şahıs ya da alacaklı Kurum üniteleri tarafından anılan maddelere göre açılacak istihkak davalarının, 5510 sayılı Kanunun 88 inci maddesi gereğince alacaklı ünitenin bulunduğu yer iş mahkemesinde açılması gerekmektedir.

İstihkak davalarının açılması icra takibini durdurmamaktadır. Davacı, takibin durdurulmasını veya ertelenmesini mahkemeden talep edebilir. Davaya bakan mahkeme tarafından mevcut delillerin mahiyetine göre ve muhtemel zararlara karşı yeterli teminat alınmak suretiyle takibin durdurulmasına veya ertelenmesine karar verilebilir.

İstihkak davası üzerine, takibin durdurulmasına veya ertelenmesine karar verilir ve neticede dava reddedilirse davanın konusunu oluşturan hacizli malın değerinin %10'u tutarında tazminata hükmolünür. Mahkeme kararlarında gerekli şartlar olduğu halde, %10 tazminata hükmedilmemiş olması hâlinde temyiz yoluna başvurulması gerekmektedir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Mahkemece hükmolunan tazminatın ödenmesi için önce borçluya yazılı tebligat gönderilir. Yazıda, borcun ödenmesi için 15 günlük süre verilir. Borçlu, verilen bu sürede borcunu ödemez ise bu defa ödeme emri tebliğ edilerek 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre icra takip işlemine başlanır. Ancak bu tutara gecikme cezası ve gecikme zammı işletilmez.

19.14. Alacaklı amme idareleri arasında hacze iştirak

6183 sayılı Kanununun 69 uncu maddesinde, her amme idaresinin diğer amme idareleri tarafından yapılan hacizlere, alacağı bu haciz tarihinden önce tahakkuk etmiş olmak şartıyla haczedilen mallardan herhangi biri paraya çevrilinceye kadar iştirak edebileceği düzenlenmiştir.

Amme idareleri arasında hacze iştirak edilmesi hâlinde, hacizli malın bedelinden ilk önce haczi yapan dairenin alacağı tahsil olunur. Artan hacze iştirak tarihi sırasıyla alacaklarına mahsup edilmek üzere hacze iştirak eden diğer dairelere ödenir.

19.15. Hacizli malın değeri ile yüzde on fazlasının ödenmesi hâlinde haczin kaldırılması

6183 sayılı Kanununun 74/A maddesinde, "*Maliye Bakanlığına bağlı tahsil dairelerince haczedilen mal üzerindeki hacizler aşağıdaki şartların sağlanması halinde kaldırılır.*

1. *Mahcuz malın bu Kanununun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının (5) numaralı bendinde sayılan mallardan olması.*

2. *Mahcuz mala biçilen değer ile %10 fazlasının, ilk sırada haciz tatbik eden tahsil dairesine ödenmesi (Şu kadar ki, madde kapsamında ödenecek tutar, Maliye Bakanlığına bağlı tahsil dairelerine olan ödeme zamanı gelmiş, tecil edilmiş veya muacceliyet kesbetmiş borçların toplamından fazla olamaz.)*

3. *Mahcuz mala ilişkin takip masraflarının ayrıca ödenmesi.*

4. *Hacze karşı dava açılmaması veya açılmış davalardan vazgeçilmesi.*

Haczedilen malın değer tespiti bu Kanun hükümlerine göre yapılır. Ancak, menkul mallar için her halükarda tahsil dairesince bilirkişiye değer biçilir.

Bu madde kapsamında haczin kaldırılması halinde aynı mala, haczin kaldırıldığı tarihten itibaren üç ay müddetle Maliye Bakanlığına bağlı tahsil dairelerince, bu Kanununun 13 üncü maddesi hükümleri saklı kalmak kaydıyla, haciz tatbik edilemez. Bu hüküm, haczi kaldırılan malın üçüncü şahıslar tarafından amme borçlusu lehine teminat olarak gösterilen mal olması halinde, üçüncü şahsın bu Kanun kapsamına giren borçları için uygulanmaz.

Bu madde hükmünden yararlanmak üzere başvuruda bulunarak hacze karşı açtığı davalardan vazgeçen borçlunun, haczi kaldırılan mal ile ilgili açtığı davalar mahkemelerce incelenmez; herhangi bir sebeple incelenir ve karara bağlanırsa bu karar hükümsüz sayılır.

Tahsil edilen paralar, söz konusu malın aynından doğan motorlu taşıtlar vergisi ve bu vergiye bağlı fer'i alacaklar ile vergi cezalarına, mahcuz mala haciz tatbik etmiş dairelerin sırasıyla; takip konusu olan, muaccel hale gelmiş bulunan, ödeme zamanı gelmiş henüz vadesi geçmemiş olan ve tecil edilmiş bulunan alacaklarına, haciz sırasına göre mahsup edildikten sonra haciz tatbik etmemiş dairelerin bu fıkra da belirtilen alacaklarına garameten taksim edilir.

Bu maddenin uygulamasına ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir." hükmü yer almaktadır.

Buna göre, 6183 sayılı Kanununun 74/A maddesi kapsamında mahcuz mal üzerindeki haczin kaldırılması için;

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

- 1) Mahcuz malın, 6183 sayılı Kanununun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının (5) numaralı bendinde sayılan menkul ve gayrimenkul mallardan olması,
- 2) İlk sırada haciz tatbik eden üniteye yazılı olarak müracaatta bulunulması (Başvuruda bulunulması takip işlemlerini durdurmaz. Mahcuz malın üçüncü şahsa ait olması hâlinde yazılı başvuru, borçlu tarafından yapılabileceği gibi üçüncü kişi tarafından da yapılabilir.),
- 3) Mahcuz mala biçilen değer ile %10 fazlasının ve ayrıca takip masraflarının ilk sırada haciz tatbik eden üniteye ödenmesi,
- 4) Hacze karşı dava açılmaması veya açılmış davalardan vazgeçilmesi gerekmektedir.

Örnek-1: Kurum ünitesine borcu bulunan B Anonim Şirketinin 3.500.000 TL tutarındaki borcundan dolayı Antalya'da bulunan 3.000.000 TL değerindeki gayrimenkulüne haciz uygulanmıştır. Şirketin 3.300.000 TL ile birlikte takip masraflarını da ödemesi hâlinde gayrimenkulü üzerindeki haciz kaldırılır.

İlk sırada haciz tatbik eden ünitenin, borçlunun dosyalarının işlem gördüğü tüm ünitelerden borç ve takip masraflarına ilişkin bilgileri temin etmesi ve borçludan tahsil edilecek tutarı buna göre belirlemesi gerekmektedir.

Örnek-2: Beşiktaş SGM'ye 250.000 TL, Pendik SGM'ye 150.000 TL ve Ümraniye SGM'ye 100.000 TL borcu bulunan borçlu D'nin aracına sırasıyla Beşiktaş SGM, Pendik SGM ve Ümraniye SGM tarafından haciz uygulanmıştır. Hacizli araca biçilen değer 600.000 TL'dir. Borçlu D'nin ilk sırada haciz tatbik eden Beşiktaş SGM'ye başvurması durumunda Beşiktaş SGM'nin, Pendik SGM ve Ümraniye SGM'den borç ve takip masraflarına ilişkin bilgileri temin etmesi ve borçludan tahsil edilecek tutarı buna göre belirlemesi gerekmektedir.

Ödenecek miktar, borçlunun Kurum ünitelerine olan ödeme zamanı gelmiş, tecil edilmiş veya muacceliyet kesbetmiş borçların toplamından fazla olmaması gerekir. Mahcuz mala biçilen değer ile %10 fazlası, borçlu tarafından ödenmesi gereken azami tutarı (takip masrafları hariç) ifade ettiğinden borç miktarının bu tutardan az olması hâlinde borçludan yalnızca borç miktarı ile varsa takip masrafı kadar ödemede bulunması talep edilecektir.

Mahcuz mal üzerindeki haczin kaldırılmasının talep edilmesi hâlinde, mahcuz mala ilişkin takip masraflarının ayrıca ödenmiş olması gerekmektedir.

Ayrıca, mahcuz mal üzerinde haczi bulunan diğer ünitelerin yapmış olduğu takip masraflarının da tahsil edilmesi gerektiğinden başvurunun yapıldığı ünite, mahcuz mal üzerinde haczi bulunan diğer ünitelerden gerekli bilgiyi temin edecektir.

6183 sayılı Kanununun 74/A maddesinden yararlanılabilmesi için haciz işlemine karşı dava açılmaması, açılmışsa davalardan vazgeçilmesi, kanun yollarına başvurulmaması, başvurulmuşsa vazgeçilmesi şarttır.

Bu sebeple, açılmış bir dava ve/veya başvurulmuş bir kanun yolu söz konusu ise borçlu veya malını teminat olarak gösteren üçüncü şahsın, açmış oldukları davalardan ve/veya kanun yollarından feragat ettiklerine ilişkin dilekçeyi ilgili mahkemeye vermeleri ve feragatlerine ilişkin belgeyi başvuru esnasında yetkili üniteye ibraz etmeleri gerekmektedir.

Yetkili ünite tarafından, feragate konu olacak davaların tespiti için mahcuz mala haciz tatbik etmiş olan diğer ünitelerden haciz işlemlerine karşı dava açılıp açılmadığı araştırılacaktır. Hacze karşı açılmış davalardan vazgeçilmemesi hâlinde Kanununun 74/A maddesinden yararlanılamayacaktır.

Ayrıca, haczi kaldırılması talep edilen mal ile ilgili açılan davaların mahkemelerce incelenmeyeceğinin ve herhangi bir sebeple incelenerek karara bağlanması hâlinde bu kararın hükümsüz

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

sayılacağına dikkate alınması gerekmektedir.

Haczedilen mala karşılık ödenecek tutarın belirlenebilmesi için öncelikle değer tespitinin yapılması gerekmektedir. Kanununun 74/A maddesinin ikinci fıkrasına göre, haczedilen malın değer tespiti 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre yapılır. Buna ilaveten, menkul mallar için her hâlükârda bilirkişiye değer biçtirileceği hükme bağlanmıştır.

Buna göre, Kanununun 74/A maddesinde belirtilen şartları sağlayan borçlunun haciz kaldırma talebi sonrasında mahcuz malın değer tespiti, mahcuz mal gayrimenkul ise uzman gerçek veya tüzel kişilerin hazırlamış olduğu kıymet takdir raporu dikkate alınarak gayrimenkul satış komisyonu tarafından, mahcuz mal menkul ise her hâlükârda bilirkişi tarafından tespit edilen değer esas alınması suretiyle menkul satış komisyonu tarafından yapılacaktır. Kurum tarafından değer tespiti yaptırılacak mallara ilişkin bilirkişi rapor ücretinin borçlu tarafından talep anında Kuruma ödenmesi gerekmektedir.

Menkul ve gayrimenkul satış komisyonları, uzman gerçek veya tüzel kişilerin hazırlamış olduğu kıymet takdir raporunu kabul edip etmemekte serbest olup gerekli hallerde yeniden kıymet takdir raporu isteyebilecektir. Kurum teknik personelinin bulunduğu illerde, bu personelin de bulunduğu bir komisyon marifetiyle mahcuz gayrimenkul mala ilişkin değer tespiti yaptırılabilir.

Tahsil edilen tutardan ilk sırada haciz tatbik eden ünitenin sırasıyla; takip konusu olan, muaccel hale gelmiş bulunan, ödeme zamanı gelmiş henüz vadesi geçmemiş olan ve tecil edilmiş bulunan alacaklarına pay ayrıldıktan sonra kalan tutardan haciz tatbik etmiş diğer ünitelerin alacaklarına aynı usullere göre pay ayrılacaktır.

Bu şekilde mahsup edildikten sonra kalan tutar, haciz tatbik etmemiş ünitelerin takip konusu olan, muaccel hale gelmiş bulunan, ödeme zamanı gelmiş henüz vadesi geçmemiş olan ve tecil edilmiş bulunan alacaklarına garameten taksim edilecektir.

Bu dağıtım işlemleri, söz konusu mal üzerine ilk sırada haciz tatbik eden ünite tarafından yapılacaktır.

Mahcuz mal üzerinde Kurum tarafından tatbik edilen hacizler dışında başka takyidat bulunması, borçlunun Kanununun 74/A maddesinden yararlanmasına engel teşkil etmemektedir. Buna göre, Kurum tarafından mahcuz mala tatbik edilen tüm hacizler Kanununun 74/A maddesi kapsamında yapılacak tahsilatın akabinde kaldırılacak ancak Kurum harici takyidat bulunması hâlinde yapılan tahsilatın diğer kişi, kurum ve kuruluş alacaklarına mahsubu söz konusu olmayacaktır.

Kanununun 74/A maddesi kapsamında haczin kaldırılması işlemi mahcuz malın mülkiyetinde el değiştirme söz konusu olmadığından mahcuz malın taşıt olması durumunda, Kurum tarafından bu madde kapsamında yapılacak işlemlerde tahsil edilen bedelden motorlu taşıtlar vergisine pay ayrılmayacaktır.

6183 sayılı Kanununun 74/A maddesindeki şartları sağlayarak Kuruma başvuruda bulunan borçlunun (veya üçüncü şahsın) mahcuz malı üzerindeki Kurum haczi, ilgili üniteye gerekli ödeme yapıldıktan sonra kaldırılacaktır. Mahcuz mala birden fazla ünite tarafından haciz tatbik edilmiş olması durumunda, ilk sırada haciz tatbik eden ünitenin bildiri üzerine diğer üniteler tarafından da hacizler kaldırılacaktır. Ancak borçlunun (veya üçüncü şahsın) diğer malları üzerindeki hacizler Kurum alacakları tamamen tahsil edilmedikçe kaldırılmayacaktır.

Borçlunun haczi kaldırmak için yaptığı ödeme miktarından fazla borcu mevcut ise kalan miktar için icra takibine devam edilecektir.

Örnek-3: Borçlunun Kadıköy SGM'ye 4.500.000 TL, Şişli SGM'ye 1.500.000 TL vadesi geçmiş borcu bulunmaktadır. Hacizli gayrimenkule 6183 sayılı Kanununun 91 inci maddesine göre takdir edilen değer 4.000.000 TL'dir. Mahcuz mala ilişkin yapılan takip masrafı 2.000 TL'dir. Borçlunun mahcuz mal üzerindeki haczi kaldırmak için ödediği 4.402.000 TL'lik tutardan sırasıyla;

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

- Takip masraflarına karşılık 2.000 TL,
- Mahcuz mala ilk sırada haciz uygulayan Kadıköy SGM'ye kalan 4.400.000 TL mahsup edilecektir.

Şişli SGM'nin alacağına karşılık herhangi bir mahsup yapılmamış olmasına rağmen bu ünitece de haciz kaldırılacaktır.

Örnek-4: Borçlunun Kadıköy SGM'ye 4.000.000 TL, Kadıköy Vergi Dairesine 1.000.000 TL ve Şişli SGM'ye 1.500.000 TL vadesi geçmiş borcu bulunmaktadır. Söz konusu borçlar sebebiyle borçlunun gayrimenkulüne sırasıyla Kadıköy SGM, Kadıköy Vergi Dairesi ve Şişli SGM tarafından haciz tatbik edilmiştir. Hacizli gayrimenkule 6183 sayılı Kanunun 91 inci maddesine göre takdir edilen değer 4.600.000 TL'dir. Mahcuz mala ilişkin yapılan takip masrafı 3.000 TL'dir. Borçlunun mahcuz mal üzerindeki haczi kaldırmak için ödediği 5.063.000 TL'lik tutardan sırasıyla;

- Takip masraflarına karşılık 3.000 TL,
- Mahcuz mala ilk sırada haciz uygulayan Kadıköy SGM'ye 4.000.000 TL,
- Mahcuz mala haciz uygulama sırasına bakılmaksızın Şişli SGM'nin 1.500.000 TL tutarındaki alacağına karşılık 1.060.000 TL mahsup edilecektir.

Şişli SGM, alacağı tam olarak karşılanmamasına rağmen gayrimenkul üzerindeki haczi kaldıracak ve kalan 440.000 TL tutarındaki alacağın takip ve tahsiline devam edecektir.

Gerekli şartların sağlanarak Kanunun 74/A maddesinden yararlanılması ve mahcuz mal üzerindeki haczin kaldırılması hâlinde aynı mala, haczin kaldırıldığı tarihten itibaren üç ay müddetle (ihtiyati haciz hükümleri saklı kalmak kaydıyla) haciz tatbik edilemeyecektir. Kanunun 13 üncü maddesi çerçevesinde ihtiyati haciz tatbiki gerektiren hallerde, hiçbir süreye bağlı kalmaksızın bu mala ihtiyati haciz tatbik edilmesi mümkündür.

Haczi kaldırılan mal, üçüncü şahıs tarafından Kurum borçlusu lehine teminat olarak gösterilen bir mal ise üç aylık süre dolmamış olsa da üçüncü şahsın 6183 sayılı Kanun kapsamında Kurum tarafından takip edilen borçları için aynı malın haczedilmesi mümkün olacaktır.

19.16. Hacizli mal üzerinde tasarruf

6183 sayılı Kanunun 62 nci maddesine göre, borçlunun, mal bildiriminde gösterdiği veya tahsil dairesince tespit edilen borçlu veya üçüncü şahıslar elindeki menkul malları ile gayrimenkullerinden, alacak ve haklarından amme alacağına yetecek miktarı tahsil dairesince haczolunur. Tahsil dairesi alacaklı amme idaresi ile borçlunun menfaatlerini mümkün olduğu kadar telif etmekle mükelleftir.

Bu hüküm ile Kurum alacağını karşılayacak miktarda mala haciz işlemi uygulanacağı ifade edilmektedir, dolayısıyla haczin amacı Kurum alacağının tahsilini sağlamaktır. İlgili maddede ayrıca Kurum, borçlunun ve kendisinin menfaatlerini uzlaştırmak ile yükümlü tutulmuştur.

Kanunun 73 üncü maddesine göre borçlu, alacaklı amme idaresinin muvafakatini almaksızın hacizli mallarda tasarrufta bulunamaz. Haczi uygulayan tahsil dairesi buna aykırı hareketin cezası gerektirdiğini borçluya ihtar eder.

Buna göre, Kurum tarafından haczedilen mallar üzerindeki tasarruf hakkı, malikleri aleyhine sınırlandırılmakta, bu hakkın kullanılması ancak alacaklı tahsil dairesinden alınacak muvafakat ile sınırlı olmaktadır.

Söz konusu hükümler birlikte değerlendirildiğinde, Kurum alacağının tahsili amacıyla uygulanan haciz işleminden dolayı mahcuz mal üzerindeki tasarruf hakkı kısıtlanan borçlunun, hacizli mal üzerinde

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

yapmak istediği işlemlerin gerçekleştirilmesi için muvafakat talep etmesi hâlinde, tahsil dairesi tarafından durum değerlendirilerek hacizli malın değerinin veya satış kabiliyetinin artması veya Kurum alacağıının tahsilini tehlikeye düşürecek bir husus olmadığının tespit edilmesi hâlinde, Kurum haczinin baki kalması, haciz sırasının ve haciz tarihinin değişmemesi şartlarıyla muvafakat verilmesi mümkün bulunmaktadır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Menkul Malların Satışı

20. Menkul mal satış işlemleri

6183 sayılı Kanununun 84 üncü maddesi uyarınca, borçlu veya üçüncü şahıs elinde haczedilen borçluya ait menkul malların haczedildikleri tarihin üçüncü gününden itibaren üç ay içinde satış işlemlerine başlanması gerekmektedir.

Buna göre, menkul malların muhafaza altına alındığı tarihten itibaren bir ay içinde satış işlemlerine başlanılacaktır. Ancak hacizli menkul malın bu sürede satışa çıkarılmamış olması, bu sürenin sonrasında satışa çıkarılmayacağı anlamına gelmez. Bu süre içinde satışa çıkarılmayan veya satılmayan mallar üzerindeki Kurum haczi, satış süresi aşıldığı gerekçesiyle kaldırılmaz.

Bozulma, çürüme ve benzeri sebeplerle muhafazasına imkan olmayan veya beklediği takdirde önemli bir değer düşüklüğüne uğraması muhtemel olan ya da muhafazası tehlikeli veya masraflı olan malların derhâl satılarak paraya çevrilmesi gerekmektedir.

20.1. İlan

Menkul mal satış komisyonu, satılacak menkul malın türünü, özelliklerini, satışa esas tutarını ve diğer satış şartlarını dikkate alarak uygun göreceği araçlar ile açık artırma tarihinden en az 15 gün önceden başlamak suretiyle ilan edebilir.

Ayrıca satış ilanı Kurumun web sayfasında belirlenen şekilde yayımlanır.

20.2. Teminat alınması

6183 sayılı Kanununun 85 inci maddesinde, artırmaya iştirak edeceklerden menkul mala biçilen değerin %5'i nispetinde paranın teminat olarak alınacağı ve alacaklı amme idarelerinin, menkul malın türü veya değerü ile satış şeklini esas alarak teminat alınmayacak halleri belirlemeye, para yerine Kanununun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının (2) numaralı bendinde yazılı teminatların alınmasına karar vermeye yetkili olduğu belirtilmiştir.

Buna göre menkul mal satışlarında geçerli olmak kaydıyla, menkul malın satışına katılacak taliplerden, menkul mala biçilen değerin %5'i oranında nakit paranın, teminat mektubunun veya kefalet senedinin teminat olarak alınması gerekmektedir.

Bu kapsamda, üniteler tarafından yapılacak menkul mal satışlarında, menkul malın rayiç değerinin 20.000 TL ve altında olması hâlinde teminat alınmayacaktır.

Teminatın para olarak verilmesi hâlinde, satıştan önce Kurumun banka hesabına ödenmiş olması esas olsa da satışa iştirak etmek isteyenlerden satış zamanına kadar satış komisyonu tarafından da teminat tahsilatı yapılabilir. Bu durumda tüm teminatların tutanak mukabili teslim alınması ve artırım sonunda ihale üzerinde kalmayan katılımcılara yine tutanak mukabili teslim edilmesi gerekir.

Teminat mektubu veya kefalet senedinin verilmesi hâlinde ise satıştan önce mutlaka Kuruma

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

intikal ettirilmesi ve ilgili kurumdan teyidinin alınarak muhasebe biriminde muhafazasının sağlanması gerekmektedir.

20.3. Satış mahalli

Hacedilen menkul malların, tahsil dairelerinin satış mahallinde satılması esastır. Bozulma, çürüme ve benzeri sebeplerle korunması mümkün olmayan ya da beklediği zaman önemli bir değer düşüklüğüne uğrayacağı anlaşılan mallar ile muhafazası tehlikeli veya masraflı olan mallar en uygun yerde, borsası bulunan mallar ilgili borsada satılabilir. Ayrıca altın, zirai ürün ve hisse senedi gibi borsası bulunan malların satışı bunların borsalarında yapılabilir.

Özellikle küçük yerleşim yerlerinde birinci artırmada alıcı çıkmaması nedeniyle satışın gerçekleşmemesi hâlinde, bu malların ikinci artırımını bir başka il veya ilçede yapılabilir.

Malın, mutad satış mahalline naklinin külfetli olduğu veya mahallinde satışının daha uygun olduğu durumlarda tahsil dairesi malın bulunduğu yerde (belediye mezar yerleri veya icra dairelerinin satış yerleri gibi) satışı yapılabilir.

Hacedilen malın satış mahalline naklinin çok zor olması, nakil sırasında önemli bir değer kaybına uğramasının muhtemel olması gibi nedenlerle alacaklı tahsil dairesince uygun görüldüğü hallerde malın hacedilerek muhafaza altına alındığı yerde (fabrika veya büro gibi) satışının yapılması da mümkündür. Bu durumda, borçlunun yazılı muvafakatının alınması gerekmektedir.

Hacizli mallar, ilgili tahsil dairesinin yetki çevresi dışında (başka ilde) ise satış kararı, icra takibini yürüten ünite tarafından alınır, satış işlemi ise niyabeten takibi yürüten ünite tarafından yapılır.

20.4. Satış usulü

Hacedilen menkul malların, artırma usulü ile satılması esastır.

Artırmaya, medeni hakları kullanma ehliyetini haiz herkes katılabilir. Artırmaya, kanuni veya iradi temsil yoluyla katılım da mümkündür.

Satış işlemi, satış ilanında belirtilen gün ve saatte başlar. Satış işlemine başlanılmadan önce satış komisyonunca ön hazırlıkların tamamlanmış olması gerekir.

Menkul malların artırmasında, üç defa yüksek sesle duyurma mecburidir. İlk artırmada teklif edilen en yüksek bedelin, menkulün tespit edilen değerinin %75'inden aşağı olmaması gerekir. Bu bedele ulaşılamaması hâlinde satış yapılmayacaktır.

Artırma esnasında belediye tarafından görevlendirilmiş bir tellalın hazır bulunması zorunludur. Belediye tarafından görevlendirilmiş tellalın hazır bulunmaması hâlinde, bu durum artırma tutanağına yazılır ve satış komisyonu başkanı tarafından, ünite de görevli bir memur o artırma için tellal tayin edilir.

Artırma, satış komisyonu başkanı tarafından satış ilanında belirtilen saat ve dakikada herkesin duyabileceği şekilde tellala satış ilanını okutması ile başlar.

Artırmaya iştirak eden taliplerin adı, soyadı, adresi, telefonu, teminatın türü ve tutarı, pey tarihi, imzaları ve yapılan artırmaları artırma tutanağına eksiksiz kaydedilir.

Artırma işlemi herhangi bir süreye bağlı kalmaksızın taliplerin pey sürümü sona erene kadar devam eder. Taliplerin pey sürümü sona erdiğinde, tellal tarafından üç defa son pey tutarı da söylenmek suretiyle artırma işleminin sonucu yüksek sesle ilan edilerek en çok artırana ihale edilir.

Bozulma, çürüme ve benzeri sebeplerle korunması mümkün olmayan ya da beklediği zaman önemli bir değer düşüklüğüne uğrayacağı anlaşılan mallar ile muhafazası tehlikeli veya masraflı olan mallar pazarlıkla satılabilir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Muhafazası tehlikeli mallar; can ve mal emniyeti ile çevreye yönelik risk oluşturabilecek türden yanıcı, patlayıcı, aşındırıcı, oksitleyici, radyoaktif, zehirli ve bulaşıcı madde, mal veya eşyaları kapsamaktadır. Bu tehlikeli maddelerin açık artırma suretiyle satışının yapılabilmesi amacıyla malın yedieminde muhafaza edilmesi can ve mal emniyeti ile çevreye risk oluşturabilmektedir. Bu nedenle muhafazası tehlikeli olan malların satış işlemleri açık artırma yerine pazarlık suretiyle veya borsasının bulunması hâlinde ilgili borsada satışı yapılabilecektir. Bu nitelikteki malların satışının pazarlık usulü ile veya ilgili borsasında yapılıp yapılmamasında satış komisyonları yetkilidir.

İcra memuru tarafından fiilen haczedilen malların, özel saklama şartları nedeniyle muhafazası için yedieminde teslim edilmesi ve yediemin ücreti ile diğer masrafların malın değerine göre fazla olacağını anlaşılmaması hâlinde bu malların da satış işlemleri açık artırma yerine pazarlık usulü ile yapılabilecektir. Muhafazası masraflı olan malların satışının pazarlık usulü ile veya borsasının bulunması hâlinde ilgili borsada yapılıp yapılmamasında satış komisyonları yetkilidir.

Haczedilen altın veya kıymetli mücevherler ise günlük borsa değerleri üzerinden fatura karşılığı paraya çevrilir.

20.5. Malın birinci artırmada satılmaması

Birinci artırmada teklif edilen en yüksek bedelin, menkulün tespit edilen değerinin %75'inden aşağı olması veya hiç alıcı çıkmaması hâlinde yapılacak işlem açıklanarak satılmayan menkul mallar, ilk artırma tarihinden başlayarak 15 gün içinde uygun görülen zamanlarda tekrar satışa çıkarılır. Bu artırmada verilen bedel ne olursa olsun satışın yapılması mümkün olmakla birlikte 6183 sayılı Kanunun 62 nci maddesinde belirtilen "*Tahsil dairesi alacaklı amme idaresi ile borçlunun menfaatlerini mümkün olduğu kadar telif etmekle mükelleftir.*" hükmünün de satış bedeli açısından dikkate alınarak satışa konu malın tespit edilen değerinden çok az bir bedele satılmaması gerekmektedir.

20.6. Birinci ihale alıcısının malı almaktan vazgeçmesi veya satış bedelini ödememesi

Birinci artırmada en çok teklif veren alıcının malı almaktan vazgeçmesi veya verilen süre (üç gün) içerisinde satış bedelinin tamamını ödememesi durumunda mal yeniden ihaleye çıkartılır ve en çok artırana ihale olunur.

İkinci ihale bedelinin ilk ihale bedelinden düşük olması hâlinde, mal birinci defa kendisine ihale edilen kimseden iki ihale arasındaki fark ve diğer zararlar (satış masrafı, yediemin ücreti vb.) ile ilk ihale bedelini ödemesi gereken günü takip eden günden ikinci ihalenin satış bedelinin tahsil edildiği güne kadar (bu gün dâhil) iki ihale bedeli arasındaki fark üzerinden günlük olarak hesaplanacak tecil faizi oranında faiz tutarı, öncelikle alınan teminattan mahsup edilir ve varsa kalan tutar 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre takip ve tahsil edilir.

İkinci artırmada alıcı çıkmaması durumunda, ilk ihale alıcısından birinci ihale bedeli ve diğer zararlar ile ilk ihale bedelini ödemesi gereken günü takip eden günden tahsil edildiği güne kadar birinci ihale bedeli üzerinden hesaplanacak tecil faizi oranında faiz tutarı, alınan teminattan mahsup edilir ve varsa kalan tutar 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre takip ve tahsil edilir ve mal için yapılan her türlü masraf alınarak mal kendisine terk olunur.

Mal bedeli ihale alıcısından tahsil edilmediği sürece Kurum borçlusunun borçluluk sıfatı devam eder.

20.7. İkinci ihale alıcısının malı almaktan vazgeçmesi veya satış bedelini ödememesi

Birinci artırmada talip çıkmaması veya birinci ihale alıcısının malı almaktan vazgeçmesi ya da

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

verilen süre (üç gün) içerisinde ihale bedelinin tamamını ödememesi nedeniyle ikinci ihalenin yapılması üzerine ikinci ihale alıcısının da malı almaktan vazgeçmesi ya da ihale bedelinin tamamını verilen süre (üç gün) içinde ödememesi hâlinde, ikinci ihale alıcısından ikinci ihale bedeli ve diğer zararlar ile ihale bedelini ödemesi gereken günü takip eden gündün tahsil edildiği güne kadar ikinci ihale bedeli üzerinden hesaplanacak tecil faizi oranında faiz tutarı, alınan teminattan mahsup edilir ve varsa kalan tutar 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre takip ve tahsil edilir ve mal için yapılan her türlü masraf alınarak mal kendisine terk olunur.

İkinci ihale bedelinin ilk ihale bedelinden düşük olması durumunda, mal kendisine birinci defa ihale olunan kimsenin iki ihale bedeli arasındaki fark ve diğer zararlar ile iki ihale bedeli arasındaki fark üzerinden hesaplanacak tecil faizini ödeme sorumluluğu devam eder.

Mal bedeli ihale alıcılarından tahsil edilmediği sürece Kurum borçlusunun borçluluk sıfatı devam eder.

20.8. Teminatın irat kaydedilmesi

İhale edilen malı almaktan vazgeçen veya verilen süre (üç gün) içinde ihale bedelinin tamamını ödemeyen alıcıların sorumlu oldukları tutarlar, bunlardan alınan teminattan mahsup edildikten sonra bakiye teminat kalması hâlinde, bakiye teminat tutarı alıcılara iade edilmeyerek Kuruma irat kaydedilir.

20.9. Satılamayan mallar

Menkul mallar yerinde veya başka bir yere götürüldüğü halde yine satılamazsa ya da satış komisyonunca taşıma giderlerinin çokluğu nedeniyle başka yere götürülmesi uygun görülmediği takdirde, ilk artırma tarihinden itibaren 15 günlük sürenin bitiminden sonra 6 ay içinde pazarlık usulüyle satılır.

Pazarlık usulü ile de satılamayan mallar borçluya geri verilebileceği gibi üzerinden uzun bir süre geçmesi hâlinde bu malların değerleri yeniden tespit edilmek suretiyle tekrar satışa çıkarılması da mümkündür.

20.10. Tellaliye bedeli

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun;

67 nci maddesinde "*Belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde belediyelere ait hal, balıkhane, mezar yerleri ve ilgilinin isteğine bağlı olarak belediye münadisi veya tellalı bulundurulan sair yerlerde, gerçek veya tüzel kişiler tarafından her ne surette olursa olsun her çeşit menkul ve gayrimenkul mal ve mahsüllerin satışı, Tellallık Harcına tabidir.*",

70 inci maddesinde ise "*Tellallık Harcının nispeti, yüzde 2'dir. 100 Yeni Türk Lirasını aşan satışlarda aşan kısım için nispet yüzde 1'dir.*"

hükümleri yer almaktadır.

Satış komisyonu tarafından, satış ilanının bir nüshasının belediye ilan tahtasında satış tarihine kadar asılması ve satış günü tellalın görevlendirilmesi belediye başkanlığından talep edilir.

Taşınır veya taşınmaz malların satışında tellal hazır bulunsun veya bulunmasın satış bedeli üzerinden 2464 sayılı Kanun gereğince ödenmesi gereken tellallık harcı belirlenir. Satış bedeli ve tellallık harcı tutarı ile satışa ilişkin bilgileri içeren bir yazı, alıcıya verilerek tellallık harcının ilgili belediyeye ödenmesi sağlanır.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

20.11. Satış işleminin kesinleşmesi

Satış işlemi, menkul malın satışından itibaren yedi gün içinde yetkili iş mahkemesine başvuruda bulunulmaz ise kesinleşir. Yedi günlük süre, satışın yapıldığı günü takip eden günden itibaren başlar ve yedinci günün mesai saati sonunda biter. Bu süre zarfında borçlu veya satışa iştirak edenlerin yetkili iş mahkemesi nezdinde satışın iptali için dava açmaları ve durumu satış komisyonuna bu süre zarfında bildirmeleri gerekir.

İtirazın kabulü ile duruşma günü verilmesi hâlinde satış işlemi duracağından, alıcıdan tahsil edilen teminat ve satış bedeli alıcıya iade edilmez.

Mahkeme tarafından satışın iptaline yönelik itiraz reddedilirse satış işlemi kesinleşir, ancak satış işleminin iptali yönünde karar verilir ve bu karar kesinleşirse bütün hazırlıklar ve artırma yeniden yapılır.

20.12. Borçluya bilgi verilmesi

Borçluya, mahcuz mallarının icraen satışının yapılarak satış bedelinin tahsil edildiği ve masraflar düşüldükten sonra bakiye bedelin borcuna mahsup edildiği, satış bedeli borç tutarından fazla ise emanet hesaplarda tutulan miktarın, Kurum haczinden önce diğer idarelerin hacizli alacaklarına karşılık ne kadar aktarıldığı bildirilir. Söz konusu yazıya, satış tahsilat makbuzunun bir nüshası eklenir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Gayrimenkul Malların Satışı

21. Gayrimenkul satış işlemleri

6183 sayılı Kanunun gayrimenkul satışına ilişkin maddelerinde, satış işlemlerine hangi süre içinde başlanılacağına ilişkin bir hüküm bulunmamakla birlikte Kurum alacağının bir an önce tahsilinin sağlanması bakımından icra takibine konu borcun ödenmemesi hâlinde, gayrimenkul malların haczedildiği tarihten itibaren 3 ay içinde satış işlemlerine başlanılacaktır.

Haczedilen gayrimenkullerin hangi sürede satışının isteneceğine ilişkin Kanunda bir düzenleme yapılmadığından ve mahcuz malların satışına karar vermek tümüyle alacaklı ünitenin yetkisinde bulunduğundan, Genelgede belirtilen süreler içinde satışa çıkarılmayan veya satılmayan mallar üzerindeki Kurum haczi, satış süreleri aşıldığı gerekçesiyle kaldırılmaz.

21.1. Gayrimenkul satış komisyonu

Artırma işlemi gayrimenkul satış komisyonu tarafından yapılır. Gayrimenkul satış komisyonu; sosyal güvenlik il müdürü veya yetki vereceği il müdür yardımcısı ya da ilgili sosyal güvenlik merkez müdürünün başkanlığında, varsa avukat ve satış işlemlerinden sorumlu icra memuru, icra memuru ve ünite amirinin görevlendireceği bir memurdan oluşur.

21.2. Gayrimenkullerde değer tespiti

Kurum alacaklarına karşılık teminat olarak gösterilen veya satışına karar verilen gayrimenkullerin değer tespiti, uzman gerçek veya tüzel kişilerin hazırlamış olduğu kıymet takdir raporu dikkate alınarak gayrimenkul satış komisyonu tarafından belirlenir.

Gayrimenkul satış komisyonu, uzman gerçek veya tüzel kişilerin hazırlamış olduğu kıymet takdir raporunu kabul edip etmemekte serbesttir. Komisyon, gerekli gördüğü hâllerde yeniden kıymet takdir

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

raporu isteyebileceği gibi, Kurum teknik personelinin bulunduğu illerde, bu personelin de bulunduğu bir komisyon marifetiyle değer tespiti yaptırabilir.

21.3. Satış şartnamesi

6183 sayılı Kanununun 92 nci maddesinde gayrimenkullerin satış şartnamesinde hangi kayıtların yer alması gerektiği hükme bağlanmıştır. Madde hükmüne göre, üniteler tarafından satılacak her bir gayrimenkul için ayrı şartname düzenlenmesi gerekmektedir.

Söz konusu şartnamede:

- 1) Gayrimenkul malikinin adı, soyadı ve adresi,
- 2) Gayrimenkulün bulunduğu mahalle, sokak ve kapı numarası veya mevki, ada ve parsel bilgileri, durumu ve hususi vasıfları (Gayrimenkulün tapu kaydı, varsa kadastro çapı, durumu ve özel nitelikleri ayrıntılı şekilde gösterilecek, müştemilat ve eklentileri açıkça belirtilecektir.),
- 3) Gayrimenkulün artırmaya esas olarak biçilen rayiç değeri,
- 4) %7,5 oranında teminat tutarı (Teminatın, gayrimenkule biçilmiş değerinin %7,5'i oranında olacağı ve teminat olarak 94 üncü madde gereğince, 10 uncu maddenin 1 ila 4 üncü bentlerinde yazılı bulunan teminatların kabul edileceği belirtilecektir.),
- 5) Gayrimenkul üzerindeki henüz vadesi gelmemiş rehinler hakkında gerekli bilgilerle satışın gayrimenkul üzerindeki irtifak hakları, gayrimenkul mükellefiyetleri, ipotekler, ipotekli borç senetleri, irat senetleriyle birlikte yapılacağı (Bunlar hakkında tapu kaydında mevcut bilgiler gösterilecektir.),
- 6) Hangi giderlerin alıcıya ait olacağı,
- 7) İpotekli borç dikkate alınmadan pey sürüleceği ancak gayrimenkul rehni suretiyle sağlanmış muaccel borçların alıcıya devredilmeyeceği, satış bedelinden öncelikle ödeneceği, müccel olup alıcıya intikal eden rehinli borçların ihale bedelinden tenzil edilerek alıcı uhdesinde bırakılacağı, bakiyesinin kendisinden tahsil olunacağı,
- 8) Gayrimenkulün artırma sonunda üç defa yüksek sesle duyurulduktan sonra en çok artırana ihale olunacağı, şu kadar ki artırma bedelinin gayrimenkul için biçilmiş olan değer %75'ini bulması lazım geldiği, bundan başka Kurum alacağına rüçhanı olan diğer alacaklar, mezkur gayrimenkul ile temin edilmiş ise artırma bedelinin bu suretle rüçhanlı alacakların tutarını geçmesi ve yapılmış ve yapılacak masrafları da karşılmasını icap ettiği,
- 9) Artırmada gayrimenkul için biçilmiş olan değer %75'i elde edilemediği takdirde, en çok artıranın taahhüdü baki kalmak şartıyla, artırmanın yedi gün daha uzatılacağı, yedinci günü aynı saatte gayrimenkulün en çok artırana ihale edileceği, ancak ihale bedelinin rüçhanlı alacakla birlikte masrafları da aşması gerektiği,
- 10) Gayrimenkul kendisine ihale olunan kimsenin, ihale bedelini derhâl veya verilen mühlet içinde ödemekle mükellef olduğu, aksi takdirde ihale kararının feshedileceği ve gayrimenkul satış komisyonunca yedi gün müddetle artırmaya çıkarılacağı, bu artırmada ilgililere herhangi bir tebliğ yapılmayacağı, yalnız ilanla yetinileceği ve gayrimenkulün en çok artırana ihale edileceği,
- 11) İhale bedelinin tamamını ödememek suretiyle ihalenin feshine sebep olan kimsenin iki ihale bedeli arasındaki fark ve diğer zararlar ile iki ihale bedeli arasındaki fark üzerinden hesaplanacak tecil faizi oranında faizden sorumlu olacağı, bu tutarların ayrıca hükme hacet kalmaksızın teminattan mahsubu yapıldıktan sonra bakiye borcun kalması hâlinde bu borcun 6183 sayılı Kanuna göre tahsil edileceği, bakiye teminat kalması hâlinde ise bakiye teminat tutarının irat kaydedileceği hususlarına yer verilmesi gerekmektedir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Satış şartnamesinin, isteyenlere verilmek veya gösterilmek üzere yeterli sayıda örneği hazırlanacaktır. Gayrimenkulün yukarıda sayılan hususlardan başka özelliğinin ya da niteliğinin bulunması hâlinde bunlar da şartnameye madde olarak ilave edilecektir.

21.4. Gayrimenkul satış ilanı

6183 sayılı Kanununun 93 üncü maddesi uyarınca gayrimenkul satışı, artırma tarihinden en az 15 gün önce başlamak şartıyla ilan edilir. İlanların yer, müddet ve şekilleri Kurum tarafından belirlenir.

21.4.1. İlanda yer alacak hususlar

Gayrimenkul satış ilanında;

- 1) Satışa çıkarılan gayrimenkulün bulunduğu mahalle, cadde, sokak, kapı ve daire numarası veya mevkii, ada ve parsel bilgileri,
- 2) Satışa çıkarılan gayrimenkulün durumu, tapu kaydı, varsa kadastro çapı, özel nitelikleri ile müştemilat ve eklentileri,
- 3) Gayrimenkulün artırılmasına esas olmak üzere satış komisyonunca biçilen rayiç değeri,
- 4) Artırmaya iştirak için alınacak teminatın tutarı ve nelerin teminat olarak alınacağı,
- 5) Gayrimenkulün satışının yapılacağı yer, gün ve saat,
- 6) Gayrimenkul satış şartnamesinin nereden alınabileceği veya nerede görülebileceği,
- 7) Teminatın yatırıldığına ilişkin makbuzun nereye ve hangi tarihe kadar ibraz edileceği,
- 8) Gayrimenkul malın satışında verilen bedel, gayrimenkule biçilen rayiç değerin %75'ini bulmadığı ve artırılan bedel Kurum alacağına rüçhanı olan alacakların tutarından fazlaya çıkmadığı ve yapılmış ve/veya yapılacak masrafları karşılamadığı takdirde, en çok artıranın taahhüdü baki kalmak şartıyla artırmanın yedi gün daha uzatılarak yedi gün sonraki tarih de belirtilmek suretiyle, gayrimenkulün aynı mahalde ve aynı saatte tekrar artırmaya çıkarılacağı,
- 9) İlanın, tapu kaydında adresi bulunmayan ilgililer ile tapu kaydında ad ve adresleri geçip de tebliğ edilemeyen ilgililere de tebliğ yerine geçeceği hususlarının yer alması gerekmektedir.

21.4.2. İlanın şekli

Sosyal Güvenlik Kurumunca 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanuna Göre Kullanılacak Yetkilere İlişkin Yönetmeliğin 23 üncü maddesinin altıncı fıkrasında; biçilen rayiç değeri Kurumca belirlenen limitin üstünde olan gayrimenkullerin satış ilanlarının mahalli gazeteden başka, ayrıca Türkiye genelinde yayın yapan gazetelerin birinde yayımlanacağı hükme bağlanmıştır.

6183 sayılı Kanununun 93 üncü maddesi ve ilgili yönetmeliğin 23 üncü maddesinde yer alan yetkiye istinaden, biçilen rayiç değeri Kurum tarafından belirlenen limitin üzerinde olan gayrimenkul mal satışlarının Türkiye genelinde yayın yapan günlük gazetelerden birinde ayrıca ilan edilmesi gerekmektedir.

Biçilen rayiç değeri Kurum tarafından belirlenen limitin üzerinde olan gayrimenkul satışı, satışı yapacak ünite tarafından, açık artırma tarihinden en az 15 gün önce başlamak şartıyla o yerde günlük çıkan bir gazetede aralıklarla iki defa ilan edilecektir.

Kurum tarafından yerel ve ulusal gazetede yayım için belirlenen limit tutarlar güncellendikçe genel yazı ile duyurulacaktır.

Günlük gazete çıkmayan yerlerde yapılacak gayrimenkul satışlarında, o yerde 15 gün içinde iki

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

defadan az gazete çıkıyorsa çıkan gazetede ilan edilmekle birlikte, halkın görebileceği yerlere ve satışı yapacak ünitenin ilan panosuna ilan örneği yapıştırılacak ve belediye yayın araçları ile duyurulacaktır.

Gazete ilanlarının Basın İlan Kurumu aracılığıyla yapılması gerekmektedir.

Ayrıca, satışlara daha fazla katılımın sağlanması için satış ilanları Kurumun web sayfasında da duyurulacaktır.

21.4.3. İlanın tebliği

6183 sayılı Kanunun 93 üncü maddesine göre hazırlanan gayrimenkul satış ilanının birer örneğinin borçluya veya vekil ya da mümessiline ve gayrimenkulün tapu sicilinde hakkı kayıtlı bulunanlardan adresi belli olanlara tebliğ edilmesi gerekmektedir.

Bu madde hükmüne göre, borçluya veya vekil ya da mümessiline satış ilanının tebliği zorunlu olduğundan, yapılacak tebliğlerde mutlaka 213 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanması gerekmektedir.

Gayrimenkul satış ilanının, gayrimenkulün tapu sicilinde hakkı kayıtlı bulunanların tapu sicilindeki adreslerine tebliğ edilmesi gerekmektedir. Ancak bunlara tebligat yapılamaması hâlinde, gayrimenkulün satış ilanı, tapu kaydında adresi bulunmayan ilgililer ile tapu kaydında ad ve adresleri bulunmakla birlikte tebliğ edilemeyen ilgililere de tebliğ yerine geçeceğinden bunlara ayrıca ilan tebligat yapılmayacaktır.

21.5. Teminat alınması

6183 sayılı Kanunun 94 üncü maddesinde, artırmaya iştirak edeceklerden gayrimenkule biçilmiş rayiç değerinin %7,5'i oranında Kanunun 10 uncu maddesinin (1) ila (4) üncü bentlerinde yazılı teminatların alınacağı belirtilmiştir.

Buna göre gayrimenkul mal satışlarına katılacak taliplerden, gayrimenkul mala biçilen değerinin %7,5'i oranında nakit paranın, teminat mektubunun, kefalet senedinin, devlet iç borçlanma senetlerinin veya bu senetler yerine düzenlenen belgelerin ya da milli esham ve tahvilatın teminat olarak alınması gerekmektedir.

Teminat mektubu veya kefalet senedinin verilmesi hâlinde satıştan önce mutlaka Kuruma intikal ettirilmesi ve ilgili kurumdan teyidinin alınarak muhasebe biriminde muhafazasının sağlanması gerekmektedir.

21.6. Artırma

6183 sayılı Kanunda, gayrimenkullerin ihale yöntemiyle satılması ve bu satışlarda artırma usulü benimsenmiştir.

Artırma bedelinin (en son sürülen pey tutarının) gayrimenkule biçilen değerinin %75'ini karşılaması gerekmektedir.

Kurum alacağına rüçhanı olan diğer alacaklar satışa konu gayrimenkul ile teminat altına alınmış ise artırma bedelinin, bu suretle öncelik hakkı olan alacakların tutarı ile yapılmış ve yapılacak masrafların toplamından fazla olması gerekmektedir.

Alıcıların pey sürümü sona erdiğinde, satış ilanında belirtilen artırma süresi de bitmiş ise tellal tarafından üç defa son pey tutarı da söylenmek suretiyle artırma işleminin sonucu yüksek sesle ilan edilerek en çok artırana ihale olunur. Bu aşamadan sonra daha fazla pey sürülse dahi kabul edilmez.

İlk artırmada teklif edilen en yüksek bedelin, gayrimenkulün rayiç değerinin %75'inden aşağı olmaması ve rüçhanlı alacaklar ile takip masraflarını aşması şartı aranmıştır. İlk artırmada Kanunun

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

aradığı bedele ulaşamaması hâlinde satış yapılmayacaktır.

21.7. Gayrimenkulün birinci artırmada satılamaması

Mahcuz gayrimenkulün ilk artırmada satılması için 6183 sayılı Kanunun 94 üncü maddesi gereği takdir edilen raiç bedelinin %75'ini bulması gerekmektedir.

Birinci artırmada bu orana ulaşamaz ise en çok artırmanın taahhüdü baki kalmak kaydıyla, ilk artırma tarihinden başlayarak satış ilanında belirtilen gün ve saatte (yedi gün sonra) aynı şartlarla yeniden açık artırmaya çıkılır. İkinci artırmada Kanunda herhangi bir satış bedeli alt sınırı getirilmemiş ise de satış bedelinin en az rüçhanlı alacakları, malın aynından doğan vergileri ve masrafları karşılaması gerekir.

Bu artırmada verilen bedel ne olursa olsun satışın yapılması mümkün olmakla birlikte herhangi bir rüçhanlı alacak olmasa dahi Kanunun 62 nci maddesinde yer alan "*Tahsil dairesi alacaklı amme idaresi ile borçlunun menfaatlerini mümkün olduğu kadar telif etmekle mükelleftir.*" hükmünün satış bedeli açısından dikkate alınarak satışa konu gayrimenkulün tespit edilen değerinden çok düşük bir bedele satılmaması gerekmektedir.

İlk artırmada herhangi bir pey sürülmemiş olması veya hiçbir alıcının iştirak etmemiş olması hâlinde, Kanunun 94 üncü maddesinin aradığı bedele ulaşamaması hali olarak kabul edilecek ve Kanunun 95 inci maddesine göre ikinci artırmaya geçilecektir.

21.8. İhalenin yapılamaması

6183 sayılı Kanunun 96 nci maddesinde, artırmalarda istekli çıkmaması veya teklif edilen bedelin rüçhanlı alacak ile masrafları aşmaması hâlinde, amme idaresince teferruğ edilinceye kadar gayrimenkul üzerindeki haczin devam edeceği hükme bağlanmıştır. Ancak bu hükme göre teferruğ edilinceye kadar haczin devam edebilmesi için Kurum alacağı için tahsil edilememiş olması gerekmektedir. Hacze konu Kurum alacağı tahsil edilmesi halinde ise haciz kaldırılacaktır.

Haciz devam ettiği sürece, satılmayan hacizli gayrimenkule yeni bir alıcı çıkması hâlinde, satış komisyonu tarafından satış için bir gün belirlenerek ve belirlenen günden yedi gün önce ilan edilerek gayrimenkulün Kanunun 95 inci maddesine göre artırmaya çıkarılması ve artırmada en yüksek peyi sürene satışın yapılması gerekmektedir.

Gayrimenkul teferruğ edilinceye kadar istekli çıkmadığı takdirde, mahcuz mal uygun görülen zamanlarda satışa çıkarılabilir. Bu durumda, 6183 sayılı Kanunun satış ve ilan hakkındaki hükümleri uygulanır.

Ayrıca, ilk ihaleden sonra geçen zaman içerisinde gayrimenkulün vasıflarında değişiklik olması veya değerinde önemli bir artış veya azalış olması hâlinde, yeniden değer takdiri yapılması ve takdir edilen bedel üzerinden Kanunun 94 ve müteakip maddelerine göre artırmanın yapılması mümkün bulunmaktadır.

21.9. Alıcının malı almaktan vazgeçmesi veya satış bedelini ödememesi

6183 sayılı Kanunun 97 nci maddesine göre, gayrimenkul kendisine ihale olunan kimsenin, derhâl veya on güne kadar verilebilecek süre içinde satış bedelinin tamamını ödememesi hâlinde ihale kararı feshedilir. Verilen sürenin tamamlanmasının ardından satış komisyonu tarafından satış için bir gün belirlenir ve belirlenen günden yedi gün önce ilan edilerek gayrimenkul, Kanunun 95 inci maddesine göre artırmaya çıkarılır. Bu artırmayı ilgililere tebliğe gerek olmayıp sadece ilanla yetinilir. Bu artırmada gayrimenkul, en yüksek peyi sürene ihale edilir.

Gayrimenkul satışlarında ihale bedelinin tamamının ödenmemesi nedeniyle ihalenin feshedilmesi

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

hâlinde, alıcının teklif ettiği bedel ile bir sonraki ihale bedeli arasındaki fark ve diğer zararlar ile iki ihale bedeli arasındaki fark üzerinden hesaplanacak tecil faizi oranında faiz tutarı öncelikle teminattan mahsup edilir ve varsa kalan tutar 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre takip ve tahsil edilir.

Aradaki farkın Kurum alacağını aşan miktarını bundan sorumlu olan alıcıdan tahsil edebilmek üzere malı satılan Kurum borçlusuna ünite tarafından bir belge verilir.

Alıcının ödediği teminattan gerekli mahsup işlemleri yapıldıktan sonra bakiye teminat kalması hâlinde, bakiye teminat tutarı alıcıya iade edilmeyerek Kuruma irat kaydedilir.

21.10. İhale nin sonucu, fesih ve tescil

6183 sayılı Kanununun 99 uncu maddesinde, artırma yoluyla satışı yapılan taşınmazın el değiştirmesine ve yapılan ihale işlemine itiraza ilişkin hususlar düzenlenmiştir.

Satış komisyonu tarafından kendisine gayrimenkul ihale edilen alıcı, o gayrimenkulün mülkiyetini iktisap etmiş olur.

İhale nin feshinin hangi mahkemeden ve hangi sürede istenebileceği 99 uncu maddede belirlenmiş ise de 5510 sayılı Kanununun 88 inci maddesi uyarınca, Kurumun 6183 sayılı Kanun uygulamasından doğacak uyuşmazlıkların çözümlenmesinde alacaklı ünitenin bulunduğu yer iş mahkemesi yetkili olduğundan, ihale nin feshi davalarının da iş mahkemesinde görülmesi gerekmektedir.

İhale nin ilgililere tebliğ tarihi, itiraz için belirlenmiş olan yedi günlük sürenin başlangıcı sayıldığından, ihale (satış) kararının borçluya ve diğer ilgililere tebliği gerekmektedir.

İhale kararının bir örneği, borçluya veya vekil ya da mümessiline ve gayrimenkulün tapu sicilinde hakkı kayıtlı bulunanlardan adresi belli olanlara tebliğ edilecektir. Diğer ilgililere tapu kayıtlarındaki adresler esas alınarak tebliğ yapılması gerektiğinden, tapu kaydında adreslerinin bulunmaması hâlinde ayrıca bir tebliğ yapılmasına gerek bulunmamaktadır.

İhale kararının borçluya ve diğer ilgililere tebliğ edildiği tarihten itibaren yedi gün içerisinde yetkili iş mahkemesine başvuruda bulunulmaz ise satış işlemi kesinleşir. Bu süre zarfında borçlu veya diğer ilgililerin ihale nin feshi davası açmaları halinde satış komisyonuna aynı süre içerisinde bu durumu bildirmeleri gerekir.

İtirazın kabulü ile duruşma günü verilmesi hâlinde satış işlemi duracağından, alıcıdan tahsil edilen teminat ve satış bedeli alıcıya iade edilmez. Mahkeme tarafından satışın iptaline yönelik itiraz reddedilirse satış işlemi kesinleşir, ancak satış işleminin iptali yönünde karar verilir ve bu karar kesinleşirse bütün hazırlıklar ve artırma yeniden yapılır.

Gayrimenkul alıcıya ihale edilmiş ve ihale bedeli ödenmiş olmasına rağmen yedi günlük itiraz süresi geçmedikçe veya itiraz edildiği takdirde buna ilişkin mahkeme kararı kesinleşmedikçe, alıcı adına tescili için tapuya tescil keyfiyetinin bildirilmemesi gerekir. Bu işlem herhangi bir zamanaşımına tabi değildir.

21.11. Borçluya bilgi verilmesi

Borçluya, mahcuz mallarının icraen satışının yapılarak satış bedelinin tahsil edildiği ve masraflar düşüldükten sonra bakiye bedelin borcuna mahsup edildiği, satış bedeli borç tutarından fazla ise emanet hesaplarda tutulan miktarın Kurum haczinden önce diğer idarelerin alacaklarına karşılık tatbik edilmiş hacizlere istinaden ne kadar aktarıldığı bildirilir. Söz konusu yazıya, satış tahsilat makbuzunun bir nüshası eklenir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

ALTINCI BÖLÜM

İflas, Konkordato ve Zamanlaşımı

22. İflas yolu ile takip

6183 sayılı Kanun hükümlerine göre yürütülen icra takibine rağmen Kurum alacağı tahsil edilemediği takdirde, Kanununun 100 üncü maddesine göre Kurum alacağının tahsilini temin için devreye İcra ve İflas Dairesi girmekte, 2004 sayılı Kanun hükümlerine göre Kurum borçlusunun mallarının tasfiyesi iflas masası oluşturulmak suretiyle yürütülmektedir.

Sosyal Güvenlik Kurumunca 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanuna Göre Kullanılacak Yetkilere İlişkin Yönetmeliğin 24 üncü maddesinde "*Kurum alacaklarının tahsili için açılmış bulunan takibin, 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu hükümleri dairesinde iflas yolu ile takibe dönüştürülmesi alacaklı ünitece istenir.*" hükmü yer almaktadır.

Buna göre, cebren tahsil şekilleri arasında gerekli şartlar bulunduğu takdirde borçlunun iflası, ilgili ünite tarafından istenebilecektir.

Borçlunun iflas etmesi halinde, Kurum alacağının iflas masasına kaydedilmesi için Kurum alacağına ilişkin bilgiler iflas masasına gönderilir. Ancak, tüzel kişilik hakkında verilen iflas kararı, tüzel kişiliğin kanuni temsilcileri, limited şirket olması halinde kanuni temsilciler ve ortakları hakkında takip yapılmasına engel teşkil etmemektedir. Dolayısıyla tüzel kişilik hakkında iflas kararı verilmiş olması halinde yönetim kurulu üyeleri, kanuni temsilcileri, üst düzey yöneticileri ve şirket müdürleri ile limited şirket olması halinde şirket ortakları hakkında icra takip işlemlerine devam edilerek Kurum alacağı tahsil edilecektir. Ancak, limited şirketin iflası halinde limited şirket ortakları hakkında icra takibi yapılabilmesi için Kurum alacağının iflas masasından tahsil edilemeyeceğinin anlaşılması gerekmektedir.

23. Konkordato

2004 sayılı Kanununun 285 inci maddesinde yer alan "*Borçlarını, vadesi geldiği hâlde ödeyemeyen veya vadesinde ödeyememe tehlikesi altında bulunan herhangi bir borçlu, vade verilmek veya tenzilat yapılmak suretiyle borçlarını ödeyebilmek veya muhtemel bir iflâstan kurtulmak için konkordato talep edebilir.*" hükmüyle borcun vadesinde ödenememesi veya ödenememe tehlikesinin bulunması, konkordatoya başvuru için yeterli görülmüştür.

Aynı Kanunun "*Kesin mühletin alacaklılar bakımından sonuçları*" başlıklı 294 üncü maddesinde, mühlet içinde borçlu aleyhine 6183 sayılı Kanuna göre yapılan takipler de dâhil olmak üzere hiçbir takip yapılamayacağı, evvelce başlamış takiplerin duracağı, ihtiyatî tedbir ve ihtiyatî haciz kararlarının uygulanmayacağı ve bir takip muamelesi ile kesilebilen zamanlaşımı ve hak düşürücü sürelerin işlemeyeceği,

288 inci maddesinde ise geçici mühletin, kesin mühletin sonuçlarını doğuracağı hüküm altına alınmıştır.

Buna göre, konkordato talebine istinaden geçici veya kesin mühlet kararı verilmesinden sonra, mühlet kararı verilen borçlu ile sınırlı olmak üzere ihtiyati haciz dâhil hiçbir icra takip işlemi yapılmayacaktır. Ancak mühlet kararı verilmeden önce yapılmış olan hacizler ile diğer takipler kaldırılmayacaktır.

Mühlet bitiminde mahkemeden mühletin uzatılması kararının verilip verilmediğinin sorulması gerekmektedir.

Yargı kararlarında; 6183 sayılı Kanuna göre yapılan takipler de dâhil olmak üzere hiçbir takip

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

yapılamayacağı düzenlemesi uyarınca primlerin tahsilinin imkansız olduğu, bu tahsil imkânsızlığının ise yönetim kurulu üyesinin veya üst düzey yöneticinin kusurundan değil, doğrudan Kanundan doğduğu, dolayısıyla yönetim kurulu üyesi veya üst düzey yönetici yönünden 5510 sayılı Kanunun 88 inci maddesinde yer alan “haklı sebep” kavramı kapsamında kabul edilmesi gerektiği yönünde kararlar verildiğinden mühlet içerisinde ödenmeyen prim alacaklarının takibinde 5510 sayılı Kanunun yirminci fıkrası kapsamında tüzel kişilik üst düzey yönetici ve yetkililerinin takibi mümkün bulunmamaktadır.

Ancak, mühlet kararı öncesi dönemlere ilişkin borçların takibinde tüzel kişi hakkında verilen mühlet kararı, tüzel kişinin üst düzey yönetici ve yetkilileri ile limited şirket olması hâlinde ayrıca ortakları hakkında takip yapılmasına engel teşkil etmediğinden, mühlet kararı öncesi dönemlere ilişkin borçların takibinde şirket müdürleri, yönetim kurulu üyeleri, kanuni temsilcileri, üst düzey yöneticileri ile limited şirketin ortakları hakkında icra takip işlemlerine devam edilecektir.

6183 sayılı Kanunun 101 inci maddesinde, amme idaresi tarafından iflas talebinde bulunulsa dahi tasdik edilen konkordatonun amme alacakları için mecburi olmadığı hüküm altına alınmıştır. Bu nedenle gerek borçlu tarafından konkordato talep edilmesi gerekse Kurum tarafından borçlunun iflasının istenilmesi durumunda geçici veya kesin mühlet kararı verilen borçlunun borçları hakkında herhangi bir indirim yapılması, gecikme zammı işlememesi veya borcun vadeye bağlanması gibi sonuçlar Kurum alacakları açısından dikkate alınmayacaktır.

Geçici veya kesin mühlet kararlarına ilişkin mahkemelerden Kurum ünitelerine/birimlerine gelen kararlardan ilgili icra takip haciz ve satış servislerinin ivedilikle haberdar edilmesi gerekmektedir.

24. Zamanaşımı

5510 sayılı Kanunun 93 üncü maddesi gereğince, Kurumun prim ve diğer alacakları ödeme süresinin dolduğu tarihi takip eden takvim yılı başından başlayarak on yıllık zamanaşımına tabidir.

Kurumun prim ve diğer alacakları; mahkeme kararı sonucunda doğmuş ise mahkeme kararının kesinleşme tarihinden, Kurumun denetim ve kontrolle görevli memurlarınca yapılan tespitlerden doğmuş ise rapor tarihinden, kamu idarelerinin denetim elemanlarınca kendi mevzuatı gereğince yapacakları soruşturma, denetim ve incelemelerden doğmuş ise bu soruşturma, denetim ve inceleme sonuçlarının Kuruma intikal ettiği tarihten veya bankalar, döner sermayeli kuruluşlar, kamu idareleri ile kanunla kurulmuş kurum ve kuruluşlardan alınan bilgi ve belgelerden doğmuş ise bilgi ve belgenin Kuruma intikal ettiği tarihten itibaren zamanaşımı on yıl olarak uygulanır.

24.1. Zamanaşımının kesilmesi

6183 sayılı Kanunun 103 üncü maddesinde, zamanaşımının hangi hallerde kesileceği belirtilmiştir. Kurum alacağı için zamanaşımı işlemeye başladıktan sonra Kanunun 103 üncü maddesinde sıralanan durumlardan en az birinin gerçekleşmesi durumunda, zamanaşımının kesilmesinde geçmiş olan süre ortadan kalkar ve kesilmenin rastladığı takvim yılını takip eden takvim yılı başından itibaren zamanaşımı yeniden işlemeye başlar.

Zamanaşımı başlangıcı;

- 1) Zamanaşımının bir bozma kararıyla kesilmesi hâlinde yeni vade gününün,
- 2) Kurum alacağının teminata bağlanması halinde teminatın kalktığı tarihin,
- 3) İcranın yargı mercilerince durdurulması halinde durma süresinin sona erdiği tarihin rastladığı takvim yılını takip eden takvim yılının ilk günüdür.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

24.1.1. Zamanaşımını kesen haller

a) Ödeme: Ödeme, hususi şekilleri uyarınca yapılmışsa çekin tahsil dairesine veya bankaya verildiği, paranın bankaya veya postaneye yatırıldığı, münakale emri üzerine paranın Kurum hesabına geçtiği gün yapılmış sayılır ve zamanaşımı da o gün kesilmiş olur. Çek veya münakale emrinin herhangi bir nedenle ödenmemesi durumunda Kurumun borçluya rücu hakkı saklıdır. Bu durumda zamanaşımı kesilmez.

b) Haciz uygulanması: Borçlunun menkul ve gayrimenkul malları ile alacak ve haklarına haciz uygulanması zamanaşımını keser.

c) Cebren tahsil ve takip muameleleri sonucunda yapılan tahsilat: Cebren tahsil şekillerini düzenleyen 6183 sayılı Kanunun 54 üncü maddesi uyarınca, gösterilen teminatın paraya çevrilmesi, kefilin takibi, borçlunun mallarının haczedilerek paraya çevrilmesi ve borçlunun iflasının istenmesi sonucu tahsilat yapılması zamanaşımını keser.

ç) Ödeme emri tebliği: 6183 sayılı Kanunun 55 inci maddesi uyarınca ödeme emri tebliğ edilmesi zamanaşımını keser.

d) Mal bildirimini, mal edinme ve mal artmalarının bildirilmesi: Kurum borçlusunun 6183 sayılı Kanunun 59 uncu maddesi gereğince mal bildiriminde bulunması zamanaşımını kesme nedenidir. Borçlunun malının olup olmaması, zamanaşımının kesilmesi bakımından önemli değildir. Zamanaşımının kesilmesi için borçlunun mal bildiriminde bulunması yeterlidir. Ayrıca, Kanunun 61 inci maddesine göre mal edinme ve mal artmalarının, tahsil dairesine bildirilmesi de zamanaşımının kesilmesi için yeterlidir.

e) Yukarıdaki sıralarda gösterilen muamelelerden herhangi birinin kefile veya yabancı şahıs ve kurumların mümessillerine tatbiki veya bunlar tarafından yapılması: Zamanaşımının kesilmesi yönünden yukarıda sayılan işlemlerden herhangi birinin bu bentte belirtilen kişilere uygulanması veya bu kişiler tarafından yapılmış olması da zamanaşımını keser.

f) İhtilaflı amme alacaklarında yargı mercilerince bozma kararı verilmesi: Uyuşmazlık durumunda yargı mercileri tarafından verilen bozma kararı, zamanaşımını keser.

g) Alacağın teminata bağlanması: Alacağın 6183 sayılı Kanunda öngörüldüğü şekilde herhangi bir teminata bağlanması zamanaşımını keser.

ğ) Yargı mercilerince icranın tehirine karar verilmesi: Yargı mercilerince icranın tehirine karar verilmesi zamanaşımını keser.

h) İki kamu idaresi arasında mevcut bir borç için alacaklı amme idaresi tarafından borçlu amme idaresine borcun ödenmesi için yazı ile başvurulması: Alacaklı amme idaresinin borçlu amme idaresine yazıyla başvurarak alacağını istemesi zamanaşımını keser. Borçlu amme idaresine yazı ile başvurulması ilgili idarece tebellüğ edilmesi manasına gelmektedir.

ı) Amme alacağının özel kanunlara göre ödenmek üzere müracaatta bulunulması ve/veya ödeme planına bağlanması: Alacağın özel kanunlara göre ödenmesi için müracaatta bulunulması ve/veya ödeme planına bağlanması da tahsil zamanaşımını keser.

24.2. Zamanaşımının işlememesi

6183 sayılı Kanunun 104 üncü maddesi uyarınca borçlunun yabancı bir memlekette bulunması, hileli iflas etmesi veya terekesinin tasfiye edilmesi nedeniyle hakkında icra takibi yapılmasına imkan yoksa bu durumların devamı süresince tahsil zamanaşımı işlemmez. Sıralanan sebeplerin kalktığı günü takip eden günden itibaren zamanaşımı başlar veya kaldığı yerden işlemeye devam eder.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

YÜRÜRLÜKTEN KALDIRILAN GENELGELER

Genelge ekinde yer alan tabloda (Ek-10) belirtilen genelgeler, bu Genelgenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla yürürlükten kaldırılmıştır. Ancak söz konusu genelgeler, yürürlük dönemlerindeki iş ve işlemlerde kullanılabilecektir. Mevzuatta, bu Genelge ile yürürlükten kaldırılan diğer genelgelere yapılan atıflar bu Genelgeye yapılmış sayılır.

Bilgilerini ve gereğini rica ederim.

Dr. Raci KAYA
Kurum Başkanı

DAĞITIM :

Gereği :

Sosyal Güvenlik İl Müdürlükleri

Bilgi :

Sosyal Güvenlik Kurumu Merkez Teşkilatı

EKLER:

- Ek-1 : 6183 Sayılı Kanununun 48. Maddesi Kapsamında Tecil Talep Formu
- Ek-1/a : 6183 Sayılı Kanununun 48. Maddesi Kapsamında Çok Zor Durum Raporu
- Ek-1/b : Mali Durum Bildirim Formu
- Ek-2 : Mücbir Sebep Kapsamında Ertelenen Borçlara İlişkin Tecil Talep Formu
- Ek-3 : 6183 Sayılı Kanununun 48/A Maddesi Kapsamında Tecil Talep Formu
- Ek-3/a : 6183 Sayılı Kanununun 48/A Maddesi Kapsamında Çok Zor Durum Raporu
- Ek-3/b : Haczedilen Malın Satışına Muvafakat Yazısı
- Ek-4 : Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü Tecil Komisyonu Kararı
- Ek-4/a : Sosyal Güvenlik Merkezi Tecil Komisyonu Kararı
- Ek-5 : Tecil Kabul Yazısı
- Ek-6 : Tecil Bilgi Formu
- Ek-7 : Yürürlük Tarihlerine Göre Tecil Faiz Oranları
- Ek-8 : 6183 Sayılı Kanuna Göre Gecikme Zammı Oranları
- Ek-9 : Üçüncü Şahıslar Tarafından Verilecek Muvafakatname Örneği
- Ek-10 : Yürürlükten Kaldırılan Genelgeler

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

**2024/12 SAYILI GENELGEYE EK VE DEĞİŞİKLİK GETİREN MEVZUATIN YÜRÜRLÜĞE
GİRİŞ TARİHİNİ GÖSTERİR TABLO**

Değiştiren Genelgenin /Genel Yazının Tarihi ve Sayısı	2024 Sayılı Genelgenin Değişen, Eklenen veya İptal Edilen Bölümleri	Yürürlüğe Giriş Tarihi
25/12/2024 tarihli ve 2024/15 sayılı Genelge	(17.4)- (17.5.2)- (17.9.9)- (17.9.9.1)- (17.9.10.2)- (19.9.2)	25/12/2024
25/12/2024 tarihli ve 2024/15 sayılı Genelge	(17.2.1)- (17.2.2)- (17.5)- (17.5.3)	01/01/2025
10/02/2025 tarihli ve 2025/5 sayılı Genelge	(17.2.3)- (17.8.2.3.1)- (17.8.2.3.2)- (18.1.3.1)	10/02/2025
19/12/2025 tarihli ve 132184921 sayılı Genel Yazı	(17.2.1)- (17.2.2)- (17.5)	01/01/2026
30/01/2026 tarihli ve 2026/7 sayılı Genelge	(17)- (17.4)- (17.4.1)- (17.5.3)- (17.6)- (17.6.1)- (17.6.1.1)- (17.7.2)- (17.7.3)- (17.8.1)- (17.8.2.1)- (17.8.2.2)- (17.9.10.1)	30/01/2026

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

